Iste liber dicitur liber hymno

rum. Hymnus ꝓ laus dei cum cãtico. Quatuor aũt fuerunt ꝑncipa/
les autores q̃ hymnos composuerũt. scz Gregorius Prudentius. Am
brosius z seduliusꝰ Sz quidã vir prudẽs noĩe Hilarius videẽs illos
sic multos hymnos cõposuisse. dignũ duxit placuitq̃ quosdam in vnuz
colligere cõpendiose. z vnum breue z vtilem tractatum cõponere in quo
hymni ꝯtinerenꝯ. Prima huius intentio fuit describere illos qui cãtanꝯ
in prima feria. z sic deinceps ꝯsequenter ꝑm ordinem. Vtilitas aũt ma
xima est in hoc libello. quia eo perlecto z intellecto cognitionẽ habere pos
sumus vnitatis z trinitatis. Supponitur aũt theorice. id est diuine con
templationi. Sed qꝛ mentionẽ fecerat de feria. videamus quid sit fe/
ria. Feria est solennis dies. Beatꝰ aũt Siluester vel Gregorius videns
hebreos dixisse. ꝑma sabbati. secda sabbati. z sic deinceps. Similiter vi/
dens gẽtiles noia suoꝝ deoꝝ vel stellaꝝ posuisse. vt dies lune. dies mar
tis ꝛc. voluit mutare mores eoꝝ. s. hebreoꝝ z gentiliũ. z ido inuenit ꝗ no
mẽ feria. Sed in fine septimane seruauit sabbatũ. qd̃ fecit ad figuraz. q̃a
sabbatũ interꝑtatur req̃es. Et nos ꝑ totã hebdomadã. i. ꝑ totũ spaciũ
vite nr̃e (qd̃ currit spacio septẽ dierꝝ) debemus laborare summo canamie
vt pueniamus ad req̃em z ad eternã beatitudinẽ. Vnusquisq̃ aũt hym
nus hz suã materiã. In illis q̃ sunt de nocte accipit mediũ ipm ꝯs. id ẽ
ꝓfectionem ipius ꝯis. s. vt expellat a nob tenebras ignorantie z viciorum
z informet nos virtutibus z sanctispũs charitate. In illis vero qui sunt
de die accipit medium ipm lumen. et vult deprecari deum. vt quẽadmo/
dum illuminat nos claritate z splẽdore solis in corpore. sic illumiet nos
sanctispiritus gratia in mente Amen.

Rũno dierum omnium quo mundus extat con/
ditus. vel quo resurgens conditor. nos morte
vita liberet.

¶ Materia huius hymni est cõmendatio dñici dici. Et cõmendat eum
triplĩ. ꝑmo qꝛ tali die mũdus ꝯditꝰ fuit. secdo qꝛ tali die xp̃us resurrexit.
tercio. qꝛ nos illo die a morte liberauit. Et ꝑ hanc ꝯmendationẽ beatus
Grego. vult monere nos ad honorẽ dñice dici. vt de lecto mane surgamꝰ
Dominicus ꝗ ꝯo dies merito cũ discretione oim dierũ primꝰ ꝓ. qꝛ ꝓ pri
mus respectu oim creaturaꝝ. Tercius etiã ꝓ respectu resurrectiõis dñi.
qꝛ tercia die resurrexit dñs Octauus etiã ꝓ respectu octaui dici. quia in
octaua die oẽs resurgere debemꝰ ad eternã vitam. Et ido q̃ramus deum
in dñico die q̃ xp̃s resurrexit. vl' in die iudicij q̃ ꝓ sacratꝰ. qꝛ in ipsa bona
bonis. mala malis reddenꝯ. Descendẽdo ad lr̃am dico dñicam die ma/
iorem esse oibus alijs. quia tunc mũdus fuit conditꝰ. z xp̃s resurrexit eo
dem die. Dicit enim Leo papa In hac die mundus sumpsit exordium
in hac per resurrectionem z mors interitum z vita accepit principium.

ergo hz primatū sup oēs alios dies. g̃ maior est alijs diebꝫ p locū a ptib̃ enũeratis vel a positōe añcedētis. O frēs (oēs surgamus). i. citius q̃ in alijs tpibus. p̃mo oim dierū. i. die dñico. quo scz dñico die (mundus exstat. i. est. ꝺdit). i. factus. vel ꝑ er. quo die (ꝺditor). i. creator oim creaturarum (resurgens a morte (vita). i. ad vitam nos liberauit ab inferno z a potestate diaboli.

Pulsis procul torporibus. surgamus omnes ocius. z noctē queramus pium sicut prophetam nouimus

(Surgamꝰ ocius) dico (torporib̃ ꝓcul). i. pctis z vicijs (pulsis). id ē expulsis (z q̃ramꝰ) p obſuatiōez mādatorꝫ (piū). i. deū (nocte). i. in nocte (sic̃ nouimꝰ ꝓpham) sc̃ Dauid deū quesiuisse. sicut ipse ait. Media nocte surgebā ad ꝓfitendū nomi tuo zc̃. Item dr. Lauabo p singlas noctes lectū meū lachrimis meis stratū meū rigabo. Vñ in omel. bti Gregorī legit̃ de quodā viro. q̃ postq̃ aliquantulū soporis corpori suo dedisset. extra mediā noctem surgebat z vigilans orabat. qui tamdiu hoc fecit donec facta est vox de celo a domio dicens. Peccatum tuū dimissum est tibi. surge z noli ammodo peccare.

Nostras preces vt audiat. suam qz dexteraz porrigat. vt expiatos sordibus reddat polorum sedibus.

Surgamꝰ inquā z q̃ramꝰ piū (vt audiat nostras p̃ces). i. orōnes p vitandis vicijs z p acquirēdis ꝓtutib̃ (q̃). p z (porrigat suā dextrā). i. suū auxliū (vt reddat expiatos). i. nos absolutos z purgatos a vicijs vl a sordib̃ vicioꝝ (sedib̃ poloꝝ). i. celoꝝ z ãgeloꝝ. i. p̃oat nos i regno celoꝝ

Et quiqz sacratissimo huius diei tempore horis quietis psallimus. donis beatis muneret.

Reddat inquā nos poloꝝ sedib̃. vt (muneret). i. appremiet nos (sacratis donis). i. donis celestib̃ (q̃q̃). i. q̃ cunq̃ (psallimꝰ). i. canimꝰ. s. dño deo nro (horis q̃etis). i. horis noctis (tpe sacratissimo). i. sanctissimo q̃ xp̃s resurrexit (huꝰ diei) scz dñice. vel muneret in sacratis tpib̃. i. in die iudicij. q̃ dr sacratus. qz bona bonis z mala malis reddentur

Jam nunc paterna claritas te postulamus affatim. absit libido sordidans. omnis actus noxius.

Hic ꝓnter qz superiora per nos habere neq̃mus vertit se nūc ad christum. z monet nos q̃ deprecemur ipsum quatenus omnis libido z omnis macula facta a nobis remoueatur. O (paterna claritas) id ē conditor mundi (postulamus iam te nunc affatim) id est abūdanter. vt (libido) id est luxuria z mala concupiscentia (sordidans) id est fedans.

s^c corpa nostra. ⁊ (oīs actus noxius). i. nocuus siue oīme malū op^9 (absit). i. longe sit remotū. ne aia cū corpe sordescat Affatin fm Hug. p gemīnū. ff. componitur ex ad ⁊ fatin qd est abundanter.

Nefeda sit vel lubrica nostri cōpago corporis. per quam auerni ignibus ipsi cremamur acrius.

Et iō repostulam^9 (ne ꝓpago nostri corpis). i. ꝓiūctio corpis nri ⁊ ale (fedat sit). i. sordib^9 plena (vel lubrica). i. labilis ad luxuriā. q tūc d^r feda qn caro pest ꝓtuti siue rōni. ⁊ rō ē pulchra qn predñat corpi (p quā). s. cōpagine male vsam (ipsi). i. nosipsi (crememur). i. cruciemur aia et corpe (acrius). i. valde acriter (ignib^9). i. dolorib^9 ⁊ cruciatib^9 (auerni). i. infernī. Auernus d^r ab a qd est sine ⁊ ver veris qd est delectatio quasi sine vere. i. sine delectatione. Auernus autē est locus in inferno vbi sp est ignis. in quo impij cremabuntur. q in hac vita in vanitatib^9 mūdi vixerunt.

Ob hoc redēptor quesumus vt probra nostra diluas. vite perennis cōmoda nobis benigne cōferas.

Et q timemus vt ignib^9 cremem ur. iō o (redēptor q̄sum^9). i. cū desiderio querim^9 ⁊ rogamus (ob hoc). i. ꝓpter h̄ (vt diluas). i. deleas (nra probra). i. pctā. q ꝓbrāt aiam ⁊ corpus. ⁊ (ꝓferas benigne). i. ꝓcedas (nobis cōmoda). i. bona (pennis vite). i. eterne glie.

Quo carnis actu exules. effecti ipsi celibes. vt prestolamur cernui. melos canamus glorie

(Quo) put s^c nos (exules). i. peregrini a celesti patria (actu). i. opatiōe siue ꝓcupiscētia (carnis) quēadmodū ipe q est alien^9 a patria ē exul ⁊ peregrinus. i. lōge remot^9 a patria. Sic nos dicem^9 ēē remoti ab actu carnis p bona opa. ⁊ nos (ipsi effecti celibes). i. celestes (prestolamur). i. expectemus. s. vitā eternā (cernui). i. humiles. vel (cernui). i. inclinati et oculos sursum rendētes ad dōm (caniam^9). i. pferamus (melos). i. dulcē cantū ore ⁊ corde (glorie). i. ad honorē tue laudis. Bene cm cantat q a peccatis cessat ⁊ bona opa facere non pigritat. Prestolor eq̄uocum est. vnde. Prestolor expecto. prestolor querere dico

Presta pater pijssime. patricq cōpar vnice cū spiritu paraclito regnās per omne seculum Amen

O (pijssime pater). i. o creator ⁊ actor oīm rerū (cq). p ⁊. o (vnice) id ē o xpe fili dei viui (cōpar) id est equalis fm diuinitatē (patri) o potēti in pugillo celū ⁊ terrā ꝓtinenti. tu xp̄e (regnās cum spiritu paraclito) id est consolatore (p omne seculum). i. ante oia secla (presta) id est dona seu cōcede. nobis ea que supra diximus. s. vt a vicijs abstinendo in ꝓtutibus

perseuerare valeamus (Amen) id est fiat sine fine ⁊ sine effectu.

e Terne rerum conditor noctem diemq; qui regis. ⁊ tē
porum das tempora. vt alleues fastidium.

¶ Materia hui⁹ hymni est cōmendatio ⁊ laudatio dñici dici. Eterne. i. sine initio ⁊ fine. Et dr̄ña assignatur inter eternū. ppetuū. sempiternuz ⁊ tpale. Eternū est qd̄ caret principio ⁊ fine. vt de⁹. Perpetuū hz principium sz nunq; habebit finē. vt aie ⁊ angeli. Sempiternū est qd̄ hz pncipiū cū tpe ⁊ habebit finē. vt mundus. Tempale est qd̄ incipit cū tpe ⁊ etiā hz finem. vt corpus nr̄m. Construe (Eterne ꝓditor). i. factor (rerū) s^e creatarū (q̄ regis). i. disponis ⁊ gubernas (noctē). i. pctōrez vel diabolum. q;) p ⁊ (diē). i. bonū vel iustū (⁊ das tpa). i. diuersitates (tēporū) i. spacio rū hui⁹ vite (vt alleues fastidiū). i. remoueas tediū laborū nr̄orū. Eterni dei sapiētia fuit vt hoīs subleuaret fastidia tēporū mira delectatiōe varia torū. Nā si semp nox esset hō deficeret ⁊ periret. ⁊ etiam si semp dies esset. homo nimio laboris studio affectus periret ⁊ deficeret Et iō dñs deus mixtus est nostri dici ⁊ noctis spaciū ꝓueniēter ponēdo ⁊ terminū. ⁊ tpibus tēpora dedit ꝓueniētia. ¶ Et nota q; quēadmodū annus constituitur ex q̄tuor ptibus seu quattuor tpibus. s. ex vere estate autumno ⁊ hyeme. ita hō ꝓstat ex quattuor elementis. s. ex terra aq̄ aere ⁊ igne

Preco dei iam sonat. noctis profunde peruigil nocturna
lux viantibus. a nocte noctem segregans.

(Preco dei). i. iohes baptista. vel preco dei. i. xps (iam sonat). i. nunciat diem. i. xp̄m. p̄co dico (puigil noctis, pfunde). i. inferni, pfundi (nocturna lux). i. iohes q̄ ante lucē surrexit vt luceret hoībus q̄ erant in tenebris hui⁹ mūdi (viātib⁹). i. volētib⁹ ire ad xp̄m (segregās noctē a nocte) id ē pctm̄ a pctōre. qr q̄s vult assumit. ⁊ q̄s vult in suo sinit errore. Vel sic ꝓstruitur (Preco). i. dñs noster premium suis dilectis (dei). i. patris (sonat iā). i. manifestat euāgelicā predicationē p predicatores suos. Ipse vero (puigil). i. cognoscēs s^e culpā (noctis, pfunde. nocturna lux) s^e lucet (viantib⁹). i. pñs ecclia que lucet in hui⁹ mūdi tenebris (segregās). i. separans (noctē). i. tenebras intellect⁹ (a nocte). i. ab hoīe pctōre Deū vult omēs hoīes saluos fieri non segregans aliquam animā peccatricez agentem penitentiā de ꝓmissis peccatis a gratia sua.

Hoc excitatus lucifer soluit polum caligine. hoc omnis er
rorum chorus. viam nocendi deserit.

¶ Construe (Lucifer) id est verus predicator lucem diuine gratie ferens alijs (excitat⁹ (h̄) s^e p̄cone soluit) id est absoluit (polum caligine). i. aiam fidelē ab oī nigredine vicior. ⁊ (oīs chorus error) . i. exercit⁹ ma

ligni diaboli (deserit).i.dimittit (viam nocēdi).i.offendēdi Sensus ergo est.lucifer.i.predicans alijs diuinū verbū excitat hoc pcone.s.xpo soluit aias fideles caligine.i.a peccatis eorū ꝓmissis. Et hoc pcone canente oīs deceptio diaboli vel exercitus eius. (vel (chorus).i.ꝓuenticulus (errorū) id est hereticorū (deserit viam suā nocēdi).i.faciendi alijs nocumentū seu impedimentum.

Hoc nauta vires colligit. pontiq; mitescūt freta. hoc ipsa petra ecclesie canendo culpam diluit.

¶Sicut nauta pre nimio dolore ex maris tēpestate fatigatus tendit ad portū vt ibi recolligat vires aliquātulum recedens.sic aia fatigata ex nimio labore viciorū & peccatorū tēdit ad portū.i.ad xpum p ꝓfessionē.vt ibi recedat & vires bone operōis recolligat Iuxta illd Math.xi. Veīte ad me oēs q̄ laboratis & onerati estis & ego reficiā vos Costrue (nauta).i.nauis auctor (colligit vires).i.virtutes (hoc) scz deo. pcone.i.xpo. (q̄).pet (freta).i.ebulitiōes viciorū (ponti).i. hui mundi (mitescūt) id est māsuescunt.& (ipsa petra ecclie).i.petrus qui est fundamentū eccle (diluit).i.remouet (canendo).i.flendo & penitendo (culpam).s.trine negationis.quia ipse ter negauit dnm. (hoc).s.per xpm.

Surgamus ergo strennue. gallus iacentes excitat. et somnolentos increpat. gallus negantes arguit.

Et qr (gallus).i.xps vel predicator (excitat).i.suscitat ad bene agendum siue ad penitētiam admonet (iacētes).i.in pctō pmanentes (ergo) id est ideo (surgamus).s.a peccatis (strennue).i.festināter.& gallus (increpat).i.redarguit (somnolētos).i.tardos in bonis opibus .qr sicut ille q̄ dormit tardus est ad omne op.sic aia in peccatis manēs.inanis efficit & (gallus arguit).i.reprehēdit (negātes).i.nolētes surgere ō peccatis

Gallo canēte spes redit. egris salus refunditur. mucro latronis conditur. fides lapsis reuertitur.

Gallo canēte).i.pdicatore pdicāte (spes redit).i.fiducia recuperandi reddit.& (salus).i.vita eterna (refunditur).i.largit p penitētiam (egris) id ē pctōribus (mucro latronis ꝓditur) abscondit.i.insidie diaboli q̄ vt mucro cedunt homies & cruciant eternaliter.& gallo canēte (fides reuertit) id est renouatur (lapsis) id ē peccatoribus.

Iesu labentes respice.& nos videndo corrige. si respicias lapsi cadunt. fletuq; culpa soluitur.

Et qr gallo canēte spes redit.o (iesu) saluator mūdi (respice) scz oculis misericordie (labētes) s. in pctis (& nos videndo) s. misericordia (corrige)

id est castiga (si respicias) id est miserearis (lapsi) id est labentes in peccatis (cadunt) s^c ad genua corā sacerdote remissionem petentes. qr (culpa). i. pctīn (soluitur). i. purgatur (fletu) id est lachrymarū gemitu.

Tu lux refulge sensibus. mētisqz somnū discute. te nostra vox primū sonet. et ore psallamus tibi.

¶ Et quia peccata cadunt. i. remittunt si misereris. ido O (tu lux). i. xpe. qui es lux mundi illuminans nostras mentes (refulge) scz per grām (sensibus. (qz) p z (discute) id est remoue (somnū mentis) id est peccatū vel torporem nostrū. vt (nostra vox sonet) id est laudet (te) id est nomen tuum (primum). i. maxime (z psallamus) id est applaudamus (ore). i. voce z corde (tibi) id est ad honorem z gloriam tui.

n Nocte surgentes vigilemus omnes semper in psalmis meditemur atqz viri boni totis domino canamus dulciter hymnos

¶ In hoc hymno nos hortādo admonet beatus Greg^s. vt qdiu in hoc mūdo laboramus. z nocti. i. pctō subditi sumus cum omni studio p exequutione bonorū operū vigilare debemus. qr si vigilia nra soli deo intēdendo fuerit puida. ad aures oipotentis dei pculdubio pueniet. Materia ḡ huius hymni ē laudatio nois dei z ipsi totis viribus decātare laudes. Et cā figuralis est vt nostrā vitā emendādo surgamus a vicijs z adheremus ꝓtutibus. Distinguamus ḡ sic. O frēs nos (oēs surgētes nocte). i. de pctō. (vigilemus). i. deuote pseuerem^s in laude dei (semp). i. sine fine (in psalmis). i. in bonis opib^s (meditemur) s^c passiones sctōrū z xpi passionez. (atqz canamus). i. dicamus (dulcit) i. suauiter (dño). i. saluatori nro (hymnos). i. laudes (totis viribus). i. aio z corpe. Vigilare eim debemus sine fine. qr nescimus qn dns veniet. an mane an sero an media nocte. Nocte eim dixit qr de nocte venit dns. s. in nubib^s. i. in velamine carnis. que fuit qsi nox qn incarnat^s in brā virgine maria extitit. qr deitas latebat i carne. z ideo in nocte. i. in hac pnti vita vigilare debemus z non tota nocte dormire. qr in nocte veniet dns. Vn dr Math. xxv. vigilate qr nescitis die neqz horā. z ido vigilemus in psperis z etiā in aduersis nō horreamur. sed iugiter indefesse laboremus Vnd nō q inceperit. sz qui pseuerauerit vsqz ad finem h saluus erit. Inchoata eim ꝓtus nō pficit nisi ad finē pducatur.

Ut pio regi pariter canētes cū suis sanctis mereamur aulam ingredi celi simul et beatā ducere vitam

¶ Hic causam subdit quare hymnos canemus (vt nos canētes) id est laudes persoluētes (pio regi) id est christo (pariter) scz corpe z anima

(mereamur ingredi aulam celi)id est regnum eterne beatitudinis (z duc cere)id est habere(simul vitam eternam)vel(beatam)id est purā vel sanctam(cum suis sanctis)id est electis.

Prestet hoc nobis deitas beata. patris ac nati pariterq; sancti spiritus cui reboat in omni gloria mūdo Amen

¶ Hic autor trinitatē inuocat supradicta petens fieri dicens (beata deitas)id est diuina substātia(patris ac nati).i.filij(q;).p et(pariter spiritussancti prestet).i.donet(nobis)omib;(hoc). i.ea que supra orauimus (cuius)s deitatis(gloria).i.laus(reboat).i.resonat(in omi mūdo).i. vbiq;. Unde reboare idez est quod resonare siue remugire. Et dicitur a re z boo as are.

e Ecce iam noctis tenuatur vmbra. lucis aurora rutilans choruscat. viribus totis rogitemus omnes cunctipotentem

¶ Materia huius hymni est miseratio xpi. z ꝓtinuat hymno superius dicto sic.q surreximus nocte.i.pctō z canēdo nox deponit. z ecce dies appropinquat. qz sic ille q gallo canēte in nocturnis horis iter disponit agere.sic ille q in nocte hui mūdi ad celestia ire desiderat gallo canente. id est predicatore predicante surgit z iter incipit p bonā opationē. Constructio(Ecce vmbra).i.ignorantia vel obscuritas(noctis)id est diabolī(iam tenuatur).i.annihilat(aurora lucis).i.xps filius dei pris q qua si aureū colorē habet(rutilans).i.splendorē emittens(choruscat).i. splēdet. Et nota q sicut aurora pellet noctē sic xps deuicit dyabolū. qz xps ē pnceps nostre humanitatis(ideo oēs rogitemus)id est deprecemur(totis viribus)id est cum omnibus virtutibus anime z corporis(cunctipotentem)quia omnia in manu sua sunt.

Ut deus noster miserat omnē pellat languorē tribuat salutē. donet et nobis pietate patris regna polorū Amen

(Ut deus noster miseratus)s nostri.s.quia miserendo nos redemit(pellat).i.renoueat(omnē languorē)id est omne peccatū. z pellendo'(tribuat salutem).s.corporis z anime.q a per dei gratiam non xpiis meritis salus datur(z donet nobis)id est ꝓcedat(regna polorū)id est patriam celestem(pietate patris).i.ipsius misericordia Amen.

i Am lucis orto sydere deū precemur supplices vt in diurnis actibus nos seruet a nocētibus

¶ Materia hymni est deprecatio ad dominum (vt orto sydere)id est christo dignetur nos segregare a viciis peccatorum. z nos induendo vir

tutibus repellat supbiã. ⁊ nos faciat humiles (⁊ qm̃ umbra noctis) id ē peccatum recessit a nobis (ideo lux vera). i. xp̃s iã habitat in cordib⁹ nostris. Vel sic (sydere iã orto). i. xp̃o nato. qui refulsit in mundo sicut sol. q: est sol iusticie. ⁊ suo sanguine eripuit nos de tenebris ⁊ umbra mortis id ē a peccato (nos supplices). i. humiles (p̃cemur deuz). i. valde orem⁹ apud deum (vt seruet nos a nocentibus) id est custodiat ⁊ protegat nos a peccatis ⁊ ab omnibus aduersis (in diurnis actibus) id est assiduis bonis operibus.

Linguam refrenans temperet. ne litis horror insonet. visum fouendo protegat. ne vanitates hauriat.

¶ Dico vt nos obseruet a nocentib⁹ gratia xpi ((refrenans) id ē con pesces (linguã temperet). i. moderetur linguã (ne horror litis). i. pretentio vel seditio diaboli (insonet). i. interi⁹ in corde sonet. ⁊ (protegat). i. maculet (visum fouēdo) ⁊ quare (ne hauriat vanitates). i. ne videam⁹ ea q̃ non sunt videnda. ⁊ nõ solum visus oculor̃ sit mũdat⁹. sed etiã cor. vt pigri ⁊ senes gaudiũ vanitatis nõ queram⁹. i. in delectationib⁹ ⁊ concupiscẽtijs nõ gaudeamus. Vnde ait dñs. Non mihi possunt viuere qui nõ sunt mortui mũdo. Et or̃ sēda Corinth. vi. Non ē puētio xpi ad belial. diabolus em̃ ⁊ xp̃s non bñ pueniũt nec in vna sede morant̃. Et ait dom⁹ Math. vi. Nemo pōt duob⁹ dñis seruire. s. deo ⁊ mammone. i. pecunie male acquisite ⁊ diuitijs. Et nota q̃ inter amorẽ dei ⁊ hui⁹ mundi hec est dñia. quia amor hui⁹ mundi in p̃ncipio dulcis esse videtur. sed finē habet amarũ ⁊ facit ciuitatez babilonis. Amor dei ab amaritudine incipit sed vltima eius dulcedine plena sunt. hec est salutaris mãsio. s. de⁹ ⁊ fac̃ ciuitatem sempiterne hierlm̃. Hec em̃ sunt tabernacula iustorũ in quib⁹ vox leticie ⁊ exultationis sonat semper. vbi beati habitabunt. s. in ipso ciuitas decorem prophera concupiuit. cuius habitationem optauit. cuius desiderium flagrauit.

Sint pura cordis intima. absistat ⁊ vecordia. carnis terat superbiam potus cibiq̃ parcitas.

(Intima cordis sint pura). i. mũda a mala cogitatõe (⁊ vecordia) id est stultitia que facit hominẽ vecordẽ esse (absistat). i. absit a nobis procul. (q̃) pro ⁊ (parcitas). i. abstinẽtia (cibi ⁊ potus terat). i. depmat (superbiam carnis). i. pctm̃ et stimulos eius. quia nisi habeamus parcitatez cibi ⁊ potus omnia sup̃dicta in contrarium nobis euenient. nec poterim⁹ refrenare linguam nostram. nec nostra intima erunt pura sed sordida. et error in ea sociabitur. ⁊ sic p̃ cetera non saluabimur

Vt cum dies abscesserit noctemq̃ sors reduxerit. mundi per abstinentiam ipsi canamus gloriam.

(Vt cum dies abscesserit) id est christus recesserit a nobis (q̃) pro et (sors) id est diuina dispcsatio (reduxerit noctẽ). i. mortẽ. Vel fm aliq̃s

sol per suam absentiam (reduxerit noctem) .i. peccatum quia dies nihil aliud est q̃ illuminatio solis per aerem. vel aer a sole percussus. nos (per abstinentiam) viciorum (mundi). i. mundati vel purificati (canamus) id est dicamus (gloriam) scz sempiternam (ipsi) s̃c christo.

Deo patri sit gloria eiusqz soli filio cum spiritu paraclito. z nunc z imperpetuum Amen.

¶ Referamus gloriam deo z hoc de iure. quia tot z tanta contulit nobis. quia morte sua liberauit nos. z ad vltimuz nos in filios adoptauit. (gloria). i. laus (sit deo patri (q̃) p et (soli filio eius). s. iesu christo. z hoc (cum spiritu paraclito). i. consolatore. Spiritussanctꝰ enim ꝓsolator dicitur. i. aduocatus primus. ideo quia discipulorꝫ corda que fuerũt mesta de morte christi reddidit consolationi (et nunc) id est in presenti (z imppetuum) id est sine fine Amen.

Nunc sancte nobis spiritus vnum patri cum filio dignare promptus ingeri nostro profusus pectori.

¶ Materia huius hymni est depcatio sancti spiritus vt dignetur in pectora nostra descendere. quã. s. deprecationem facimus in hora tertia. In hora enim tertia peccauit adam, pthoplastus in paradiso, ꝓpter qd̃ peccatum inde eiectus est. ideo facimus hanc orationem. vt sicut adaz p suggestionem diaboli superatus est. ita per eius correctionem nostro pectori ingeri dignetur spiritussanctꝰ. z sicut inflammauit apostolos de spiritusancto in hora tertia. sic dignetur etiam ingeri cordibus nostri vl infundi. vt mereamur verum deum laudare. z hoc est qd̃ dicit. O tu (sancte spiritus (s̃c existẽs (vnum) id est idem in essentia (patri) scz deo (cum filio). i. iesu xpo (dignare promptus). i. paratus vel benignus (ingeri). i. infundi vel immitti (nobis) s̃c hominibus (nunc) id est in ꝑsenti tempe z hoc dico s̃c tu sancte spiritus existẽs (profusus nostro pectori). i. infundas nobis spiritum sanctum. vt simus repleti spiritusancto z consequamur remissionem peccatorum per eum qui est vnum cum patre z filio in essentia vel in potestate. Vnum enim enim dicitur per quandam essentiam trium personarꝫ. vnum enim ꝑtinet ad sub̃am non ad ꝑsonam z hꝰ est quod dicitur vnum patri cum filio

Os lingua mens sensus vigor confessionez personet. flamescat igne charitas. accendat ardor proximus.

¶ Os z lingua pertinent ad corpus. mens vero ad animaz. z sensus ad vtrumqz pertinet. z similiter eodez modo spiritussanctus pertinet ad vtrumqz. scilicet ad patrem et filium. quia procedit ab vtroqz. z tamẽ nõ sunt tres dij sed vnus est deus ꝓm Athanasium in symbolo.

¶ Et nota q̃ in sole tria sunt. scz sphera. caritas z calor ipius. Sicut enim sphera solis naturaliter splendens est et calens. sic summus pater naturaliter sapiens et amans est. Et sicut sphera solis et splendor

et calor non sunt tres soles sed vnus sol. sic summus pater ⁊ sapientia et amor eius nõ sunt tres dij. sed vnus est deꝰ. In sphera solis ignea prem intelligere debemus. in splendore filium. in calore spiritum sanctum

Construe (Os lingua). i. corpus (⁊ mens) id est anima (sensus) id ē vtrũq; .s. tam corpus q̃ aia (vigor). i. ꝓtus (personet) i. credat vel ꝓfite/atur (ꝓfessionē). i. trinitatē. s. patrē ⁊ filiũ ⁊ spiritũ sanctũ esse vnum deus (charitas). s. dei ⁊ ꝓximi (flammescat) id est ardeat in nobis (igne) id ē spiritusancto (ardor). s. sue charitatis (accendat). i. illuminet spirituali amore (proximos) id est amorem dei desiderantes.

r Rector potēs verax deus qui tēperas rerũ vices splē/dore mane instruis et ignibus meridiem

¶ Materia huius hymni sumit ꝓtra q̃litates aeris ex hoc. s. q̃ maximus calor solet esse aliqn̄ in meridie ⁊ qñq; solet nocere corpi. vñ deũ rogare debemꝰ vt in nob extinguat flãmas vicioꝝ nr̃oꝝ. ⁊ tribuat nob suam charitatē in cordib nr̃is. ⁊ nõ solũ in hora tertia deũ rogare debemꝰ. sed in sexta hora in q̃ adã eiectꝰ fuit de paradiso p̃ superbiã suã. vt vñ p̃ trãsgres/sionē mãdati fuit eiectꝰ. illuc redeamꝰ p̃ bonã operationē xp̃o annuente. q̃ cadē hora in cruce positꝰ fuit mortē p̃ nob passus. ⁊ hoc innuit Grego. cũ diē (O tu rector). i. o deꝰ q̃ regis oia (potēs). i. qui potes omnia facere que velis. quia in eo omnis potestas ⁊ fortitudo (verax deus) qui nũ/q̃ mentiris. q̃ tu ipse veritas. ⁊ verax es in verbis ⁊ promissis tuis que nunq̃ fallunt (qui temperas). i. moderaris (vices rerum). i. vicissitudi/nes. ⁊ tu (instruis) id est decoras (mane) id est homines incipientes bona opa facere (splendore solis). i. lumine xp̃i qui est verus sol iusticie (et instruis meridiem). i. homines qui in bonis operibus perseuerãt (igni/bus) id est charitate inflammata.

Extingue flãmas litiũ. aufer calorẽ noxiũ. cõfer salutẽ corporũ veramq; pacem cordium

(Extingue) id est remoue (flãmas) id est calores ⁊ estuationes (litiuz) id est mundanarum temptationũ. vel (Extingue flammas) id est mortifica in nobis ardores (litium) id est libidinis ⁊ concupiscentie. vel (litiũ) id est odiorum ⁊ discordiarum (aufer calorem noxium) id est remoue in nobis amorem ⁊ appetitum noxiarum rerum. ⁊ (confer) id est dona nobis (salutem corporum (q̃) pro ⁊ ꝓfer (veram pacem) id est securã tranquillitatem (cordium) id est animarum.

r Erum deꝰ tenax vigor ĩmotus in te permanẽs lucis diurne tẽpora successibus determinans

¶ Materia huius hymni est. q̃ non solus in hora sexta deprecãdus ⁊ laudandus sit deus. sed etiã in nona hora. in qua christus postq̃ animam suam patri commendauerat spiritum emittens migrauit de hoc mundo. vt possimus transire de vicijs ad virtutes ⁊ bonas operationes

Per totum annum vſ.

O de' tenax) a teneo es ere. q̃ creando oĩa tenes ſub poteſtate tua ⁊ pietate (vigor). i. ꝓtus (rex ꝑmanẽs in te immot'). i. nõ variabilis. qr nũcq̃ in ſeipo mouet' (determinans). i. diuidẽs (tempa lucis diurne). i. quoti diane (ſucceſſibus). i. quibuſlibet diſtinctionibus.

Largire clarum veſpere quo vita nuſquã decidat. ſed premium mortis ſacre pennis inſtet gloria. Preſta pater ⁊c.

Et qr hoc facis (largire). i. ꝛcede (clar. veſpe). i. finẽ nr̃e vite ⁊ exitum. (quo). i. vt (noſtra vita nuſquã decidat). i. nõ cadat in aliquo graui peccato (ſed pennis glia. ſ. eterna ⁊ (premiũ mortis) ſacre inſtet) nobis per remiſſionem peccatorum noſtrorum.

Ucis creator optime lucem dierꝫ proferẽs primor
dijs lucis noue mundi parans originem.

¶ Materia huj' hymni eſt inuocatio quã fac̃ b tũs Grego. ad dõm vt ſic precepit mane iunctũ veſpi vocari dic. ita exaudiat p̃ces nr̃as. ⁊ cõmendat diem dñicum p opus qd̃ in eo factũ eſt. ⁊ in eodẽ die fecit lucẽ que cauſat dic. ⁊ idcirco dixiſti. fiat lux ⁊ facta eſt lux. O (optime creator lucis). i. filij tui vel angelor. (pferens). i. tribuẽs (lucẽ). i. filiũ tuũ) dier. id eſt apl'or tuor q̃ dies vocant' (parãs originẽ) ſcz qñ dixiſti fiat lux. i. initiũ (noue lucis primordijs mũdi). i. aplis q̃ lux interp̃tant' Vlñ dicit' Vos eſtis lux mũdi in iſta vita illuſtrãtes oĩa. vos eſtis ſal tre ꝛdictes mor. tpantiã. ipſi em̃ apli paſtores ſunt ꝓpl'or omnia ꝛſeruantes.

Qui mane iunctum veſperi diem vocari precipis. tetrum chaos illabitur. audi preces cum fletibus.

Et (qui precipis mane iunctum veſperi vocari die). i. diem ⁊ noctẽ q̃ eſt dies naturalis. Unde dr Geneſ' primo. Factum eſt veſpere ⁊ mane dies vnus. Vel aliter. Tu qui (precipis mane iunctum veſperi vocari diem). i. deitatem iniunctam carni noſtre que obſcura eſt. vel (veſperum vocari diem). i. xp̃m qui eſt verus dies) tetrũ chaos). i. nox ⁊ peccatum ⁊ obſcuritas viciorum (illabitur). i. cadit in nos. ⁊ ideo (audi preces) noſtras (cum fletibus). i. cum deſiderijs lachrimarum.

Fle mens grauata crimine. vite ſit exul munere. dum nil perenne cogitat. ſeſeq; culpis illigat.

Dico audi preces noſtras. ⁊ quare (ne mens. i. aia noſtra (ſit grauata). i. ponderata (crimine). i. peccato viciorum (ſit exul). i. priuata (munere). i. dono eterne beatitudinis (vite). i. chriſti qui eſt vera vita omniũ hominum (dum nil penne cogitat). i. perpetuum (q̃). p et (illigat) id eſt illaqueat (ſeſe culpis) id eſt peccatis viciorum.

Expositio hymnorum

Celor pulset intimũ. vitale tollat premiũ. vitemus omne noxiũ. purgemus omne pessimum. Presta pr̃ pỹssime ꝛc.

Hic subdit cãm quare peccata vitabim⁹ dicẽs (vitem⁹ omne noxium) id ē omne peccatũ q̃ntuz ad corpus (ꝛ purgem⁹).i. p examinationē ꝓscie emũdem⁹ (omne pessimũ).i. omne pctm q̃tuz ad aiaz (vt mẽs).i. aia (pulset).i. attingat (intimũ celor).i. xpm (ꝛ tollat).i. suscipiat (vitale pmũ) id est eternam beatitudinem.

E lucis ante terminũ rerum creator poscimus. vt solita clementia sis presul ad custodiam.

Materia hui⁹ hymni est deũ depcari in inceptiõe noctis vt sic depcaꝰ tur deũ in inceptiõe diei. vt.s. custodiat nos p totã dic. ita in inceptione noctis vt nos custodiat p totã noctē deũ depcamur. O (rex creator poscimus).i. petim⁹ (te añ terminũ lucis).i. añq̃ de mũdo exeam⁹ vel añq̃ diꝰ es recedat. vt (sis p̃sul).i. speculator vel custos (ad custodiã).i. ad custodiendũ aiam (solita clementia).i. assidua miseria.

Procul recedant somnia. ꝛ noxium phantasmata. hostem q̃ nostrum comprime ne polluantur corpora.

Dico sis p̃sul ad custodiã vt (somnia recedãt procul).i. longe sint a nobis remote illusiones demonũ. ꝛ p̃ue delectatiões carnis ꝛ (phantasmata).i. occulte deceptiões vel suggestiões (noctiũ).i. malignor spirituum Nox diuidit in sex ptes. s. sero siue vespe. ꝓticiniũ. intẽpestũ. gallicinium crepusculũ. mane. Sero ē q̃ nox imminet. Cõticiniũ est hora q̃ hoies cubitũ pgunt. Intẽpestũ est q̃ hoies nihil opant. Gallicinũ est quãdo galli emittunt voces. Crepusculum est quando dubium est inter diem ꝛ noctem. Mane est quando aurora apparet (q̃z).p et (comprime nostrũ hostem) id est diabolum vel carnem nostram (ne corpora nostra polluãtur) scz a malo aliquo vel corporali pollutione.

Criste qui lux es ꝛ dies noctis tenebras detegis. lucisq̃z lumen crederis lumen beatum predicans

Materia hui⁹ hymni est. q̃ depcari debem⁹ deũ vt det nob quietam noctē. ꝛ vt defendat nos a pfido hoste. ꝛ oculi sic sumnuz capiãt q̃ cor sp ad deũ vigilet. ꝛ h̃ est qd dic. O (xpe q̃ es lux) angelor ꝛ illumiator oim sctor. Vñ ipse dixit. Ego sum lux mũdi (ꝛ dies).i. q̃ illuminas oẽm diẽ ꝛ paras oẽm lucẽ. Nota q̃ sic pr̃ ē lux. ꝛ filiꝰ ē lux. ita ꝛ spũsctũs ē lux. nõ tñ tres luces. sed pater ꝛ filius ꝛ spũssanctꝰ vna ꝛ inseparabilis est lux. sicut in hac dictione lux sunt tres lre ꝛ vnus sonus. cui ad signatõnẽz ipi⁹ sensus aliquid addi vel minui nõ põt. sic q̃z tres psone sunt. vna autem deitas est naturaliter. cui addi vel minui nõ põt. nõ em̃ de⁹ tres luces ē. qꝛ si eẽnt diuerse essentie vna lux nõ esset. qꝛ q̃cq̃d corpaliter diuidi nõ po

potest in illa suba q̃ diuisionē nō patit nō pt dici ⁊ (detegis).i.apis vel manifestas (tenebras.i.ꝓ furias (noctis).i.diaboli.⁊ (crederis lumē lucis) id ē patris.s^c tu (pdicās).i.pmittēs aplis (btm lumē).i. spm sanctum.

Precamur sancte domine defende nos in hac nocte. sit nobis in te requies. quietam noctem tribue

O (sancte dne depcamur) id est rogamus (defende nos) a vicijs ⁊ ab insidiatoribus nostris scz demonibus. qui tanq̃ leones rugientes circuiunt querentes quem deuorent (in hac nocte) id est in presenti vita. et (requies sit nobis in te) .i. vt quiescamus tecum in celesti patria ⁊ (tribue).i.concede (quietam noctem).i.tranquillam.

Ne grauis somnus irruat. nec hostis nos surripiat. nec caro illi consentiat nos tibi reos statuat.

(Ne grauis somnus).i.ne graue peccatum vel delectatio peccati (irruat).i.oppimat nos (nec hostis).i.diabolus (surripiat nos).i.fraudulenter decipiat (nec caro) nostra (consentiat illi) scilz diabolo in peccatis (statuat nos reos tibi).i.culpabiles ⁊ peccatores.

Oculi somnum capiant. cor ad te semper vigilet. dextera tua protegat famulos qui te diligunt.

Quāuis dico q̃ grauis somnus nō irruat. tm nō dico q̃ oculi somnū non capiāt. immo aliquantulū capiant. ⁊ hoc est qd dic (Oculi somnuꝫ capiant) scz moderate (⁊ cor).i.mens nostra (vigilet semp ad te. ⁊ dextera tua).i.misericordia tua (protegat famulos tuos q̃ te diligunt.)

Defensor noster aspice. insidiantes reprime. guberna tuos famulos. quos sanguine mercatus es.

O (defensor noster aspice) scz nos. ⁊ (reprime insidiātes).i.demones q̃ semp insidiātur nobis. ⁊ nos id petimus vt d^o eos reprimat ⁊ restringat. ne tantum nocere valeant q̃tum volūt. Et notandū est q̃ maligni spūs tres hnt habitatōes. s. in inferno. in ꝛra ⁊ in mari. Illi q̃ in ꝛra manēt diuidunt in duas ptes ⁊ vocant leue ⁊ leues. leue in nocte ledunt ⁊ leues in die (gubna tuos famulos q̃s mercatus es).i.redemisti (sanguine).s.tuo. Et ot apls. Empti estis precio magno.

Memento nostri domine in graui isto corpore. qui es defensor anime adesto nobis domine.

Et qr redempti sumus sanguine xpi iesu.i do debemus voluntati eius satisfacere. ⁊ preceptis suis. p salute nostra nosmetipos onerare ⁊ iugiter applicare. vnde Dauid. Preceptum dni lucidū illuminans oculos. O (dne memento nostri in isto graui corpe) scz corruptibili.o (domine qui es defensor anime adesto nobis) ad defensionem nostram.

Expositio hymnorꝫ

Deo patri sit glꝰia eiꝰq; soli filio cũ spũ paclitor nũc ⁊ ĩ ppetuũ

8 Omno refectis artubus spreto cubili surgamus no bis pater canentibus adesse te deposcimus.

Materia huius hymni est q; debemus surgere de lecto .i. de peccato.et depcari deum vt dimittat nobis peccata scz psentia pterita ⁊ futura.cuz facimus inuocatoem ad deũ patrẽ.sic debemus dicere. O deus pater (artubꝫ).i.mẽbris (refectis) .i.recreatis (somno) .i.sensibꝫ nostris repletis mũdana delectatõe(surgamꝰ spreto cubili).i.ipa delectatõe,q; postq; fuerint mẽbra nra refocillata somno.⁊ repata; ꝓtute delectatões imũdas deiciꝰ spernere.⁊ ad dei seruitiũ festinare.⁊ tũc deꝰ aderit nob (deposcimꝰ id ẽ depcamur(te adesse).s.psentẽ eẽ(nob canẽtibꝫ) id est laudantibus.

Te lingua primũ concinet.te mentis ardor ambiat. vt actuũ sequentium tu sancte sis exordium

Et ideo nõ solũ corde.sz etiã lingua te depcamur o dñe(ligua) se nostra (ꝯcinet).i.laudet(te)se patrẽ(pmũ).i.maxime sup oia (ardor) .i.amor (mẽtis)no stre(ambiat).i.desideret te(vt tu sancte)se pater(sis exordiũ id est pncipiũ(actuũ sequentiũ)id est operũ.vt omnis nostra actio a te incipiat semper ⁊ p te incepta finiatur.

Cedant tenebre lumini et nox diurno syderi.vt culpa quã nobis intulit lucis labescat munere.

Construe(Tenebre).i.vicia vel peccata(cedant).i.locũ dent(lumini) id est christo(et nox).i.sordes peccatorꝫ.se cedat (diurno syderi) .s.xpo (vt culpa).i.peccatũ(quã)se culpã (intulit nob) scz dyaboꝰ(labescat) id ẽ euanescat(munere).i.grã vel dono(lucis).i.christi vel spũsancti.

Precamur idem supplices.noxas vt omnes amputes. ⁊ ore te canentium lauderis in perpetuum

Construe.Nos (supplices) id est humiles (pcamur idem.i.illud.et ad quid(vt amputes)id est auferas(omnes noxas) .i.omnia peccata ⁊ vicia(⁊ lauderis in ppetuũ ore canentiũ te)id est laudantium

8 Plendor paterne glorie de luce lucem proferens. lux lucis et fons luminis dies diem illuminans

¶ Materia huius hymni est patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti credulitas. ⁊ q; tantũ pater sit in filio.⁊ filius in patre.⁊ spiritussanctus procedens ab vtroq;. Et per istam credulitatem rogamus ipsum vt confirmet. id ẽ cõcedat nobis gratiam . ⁊ vt sit nobis cibus ⁊ potus in celesti patria. O christe qui es (splendor paterne glorie)id ẽ patris tui celestis.quia christus p patrẽ suum glorificatur(pferes lucẽ).i.spiritũsanctũ (de luce) .i.

de patre vel pferens .i. manifestans (lucē) .i. te ipm eternā lucez venientē in hunc mundū de luce paterna (O lux) .i. filius (lucis) .i. patris ⁊ fons ⁊ origo luminis vel spiritussancti. s^c tu es (dies illuminans diem) id est illos quos pdicatione apostoloꝝ vis illuminari.

Uerusq; sol illabere. micans nitore perpeti. iubarq; sanctispiritus infunde nostris sensibus.

Et tu o xpe q̄ es (verus sol illabere) .i. descēde (micans) .i. fulgens (nitore pperti) .i. ppetuo lumie virtutū (⁊ infunde) .i. immitte (iubar) .i. splēdorem (spiritussancti nostris sensibus) .i. nostris mentibus.

Votis vocemus te patrem perennis glorie. patremq; potentis gratie. culpam vt releget lubricam.

Et nō solum dicimus te filiū. sz (vocemus) .i. cognoscimꝰ (te patrem perennis glorie) .i. ppetue q: iufinita erit (votis) .i. pmissionibus (q;) pet (patrē potentis gratie vt releget) .i. expellat vel mitat in exiliū (culpam lubricam) .i. libidinē. que facit hoiem cito labi de bono in malum.

Informet actus strennuos. dentem retūdet inuidi. casus fecundet asperos. donet gerendi gratiam.

Dixi vt inuocemus vt pater (informet) .i. cōponat (actus strēnuos) id ē honestos. s. bonas opationes ō diaboli tēramēta. ⁊ (retūdet) .i. frangat (dentē) .i. fortitudinē (inuidi) .i. diaboli. q: quēadmodū aliqs mordet escam. ita diabolus mordet ⁊ seducit xpianos instigādo eos ad mala opa. ⁊ (fecundet) .i. faciat psperos (casus nostros asperos) sz castigādo nos sepissime faciat fecundare. s^c xps (donet) nobis (gram gerēdi) id est patiendi eosdem casus asperos ⁊ aduersos.

Dentem guberne. ⁊ regat. casto fideli corpore. fides calore ferueat. fraudis venena nesciat.

Modo puertit se ad fideles. quasi diceret merito filius dei infundit nobis iubar sanctispūs. quia ille multū vtilis est nobis vt (gubernet) .i. regat ⁊ disponat (mentē) .i. aiam nr̄am eā castā pseruādo ⁊ in fide catholica (fideli corpe) .s. sancte ecclie. vt (fides nostra ferueat) .i. ardeat (calore) .s. charitatis vel amore spūssancti. ⁊ (nesciat) .i. ignoret (venena) id est hereses (fraudis) id est maligni spiritus.

Ebrustusq; sit nobis cibus. potusq; noster sit fides. leti bibamus sobriam ebrietatem spiritus.

¶ Hic oñdit q̄s erit aie cibꝰ dicēs q xps sit nob cibꝰ. .i. pdicatio dei q̄ faciat nos in charitate ⁊ in dilectione d̄ xpi. vt cibꝰ saciat corpꝰ. ⁊ hac ita comestione. .i. pdicatione habiamꝰ. potū. .i. fidē. q: fides ē charitas predi-

cationis. ¶ Construe (xp̃) p et (xp̃s sit nobis cibus) celestis (z fides) scz catholica sit (noster potꝰ. leti). i. alacres vel hilares (bibamꝰ sobriam ebrietatem spiritus) scz infusionem spiritussancti. vt nos seruet a peccato Ebrietas em spiritꝰ est sobria. id est modesta z temperata. qz homines inflammat amore dei z reseruat ab amore peccati. quia sicut ille qui ebrius est vino omnia tradit obliuioni nec recordatur quicq̃. sic qui plenus est spiritussancto vel gratia spiritussancti omnia mundana obliuiscitur.

Letus dies hic transeat. pudor sit vt diluculum. fides velut meridies. crepusculum mens nesciat.

(Hec dies) id est presens vita (letus transeat). i. terminetur. qz letus dies scz xp̃s veniet ad nos. z (pudor). i. castitas seu verecũdia (sit vt diluculum). i. vt aurora luceat (fides sit velut meridies). i. feruent amore spiritussancti. quia meridies feruet. z (mens nesciat crepusculum). i. peccatũ ignoret. qz crepusculum est lux dubia. s. hora que est inter diem z noctem.

Amor cursus prouehit. aurora totus prodeat. in patre totus filius. z totus in verbo pater.

(Amor). i. pater (prouehit cursus). i. ducit filiuz suũ ad ista inferiora (aurora pdeat). i. manifestat (totus) scz substantia deitatis. qz (filiꝰ) sc in substantia deitatis (totꝰ est in patre z pater totꝰ est in verbo). i. in filio quia totus vnus est deus.

O mense celi cõditor. q̃ mixta ne confunderet. aque fluenta diuidens. celum dedisti limitem.

¶ Materia huiꝰ hymni ē vt hoies diuidãt se a malis opibꝰ z adhereãt bonis. qz quãdmodũ xp̃s aquas ab aqs in scda feria separauit. z ptez in terra relinquẽdo. z ptem in celo attrahendo ꝓpter nimietatẽ aque z H idoqa terra ꝓfusa erat z vt calor solis dissiparet res mũdanas. ita intẽdit diuidere mentes nostras a malis opibꝰ. Sed queritur cur ptem attulit ad celum Dicitur q ꝓpter elementũ ignis. qz nisi autor nature interposuisset aliquod elementũ. terra non ita leuiter posset inhabitari. Et si q̃ratur qualiter aque manent sup ignem. Dicit beatꝰ Augustꝰ. q fortitudo ignis aquã coagulat z coartat ꝛc. Item queritur. si celum mobile est rotundum. quõ aque manent sursum. Ambrosiꝰ dat de hoc exemplum quia multa corpa exterꝰ sunt rotũda que interꝰ sunt quadrata. z sic forte poteſt esse celum. Celestes nancz nature ignee sunt. vnde spiritꝰ dicitur purꝰ et her. qz rogus id est ignis. nisi em vnda superior z inferior tparet totam terram incenderet z ruptam in pulverem dissiparet ꝛc.

¶ Construe O christe (conditor celi immense) id est sine mensura. z o christe supple qui es (diuidens) id est distinguens (fluenta aque). id est aquarꝫ cursus (ne confunderet) id est destrueret (mixta) id est composita

(dedisti) id est constituisti (celum limitem) id est terminum inter aquas superiores z inferiores.

Fiumans locum celestibus simulq; terre riuulis. vt vnda flammas temperet. terre solum ne dissident.

Supple tu es (firmãs locũ) scz inter aquas celestes z inter aquas terrestres (celestib⁹). i. angelis (q;) p et (simul riuulis terre). i. flumib⁹ subito currentibus (vt vnda) id est aqua (tẽperet) id est moderet (flãmas) id est ignem firmamenti (ne flãme dissipent soluz terre). i. soliditatẽ terre

Infunde nunc pijssime donum perennis gratie. fraudis noue ne casibus nos error atterat vetus.

¶ O tu (pijssime) s^e conditor (infunde nunc) id ẽ in presenti vita (donum perennis gratie) id est spiritussancti (ne error) scz ydolatrie vel originale peccatum (vetus) id est antiquum (atterat) id est conterat (nos casibus noue fraudis) id est heresis vel diaboli.

Lucẽ fides inueniat sic luminis iubar ferat. hec vana cũcta terreat. hanc falsa nulla comprimant.

Fides) nostra (inueniat sic lucẽ) scz tuã. z (ferat iubar) id est splẽdorẽ spiritussancti (luminis) id est xpi. z (hec) scz fides (terreat). i. pterreat (cũcta vana) id est cunctam prauitatem hereticam (nulla falsa) id est hereticã figmenta (comprimant). i. deprimant (hanc) scz fidem.

Onsors paterni luminis. lux ipse lucis z dies. noctẽ canendo rumpimus. assiste postulantibus.

¶ Materia huius hymni est surrectio noctis. q; sicut nos surgendo rumpimus noctem. ita xps surgendo rupit mortem. i. vicit peccatũ. vel sicut dies aduenies noctis vmbras effugit. sic adneniẽte vero lumine xps vitiorum. i. peccatorum tenebras cõpulit z sic totum mundum illuminauit. ¶ Cõstrue. o xpe (ꝯsors paterni luminis). i. equalis vel conscius eius nature. q; est pater. quia vnum est lumen. patris z filij z spiritussancti. z o tu xpe. s^e tu es (lux) id est filius (lucis) id est patris (z dies scz) diem omnium luminũ (rũpimus noctem). i. peccatum (canendo) id est laudando te. z ideo (assiste postulantib⁹) scz te cum precibus.

Aufer tenebras mentium. fuga cateruas demonũ. expelle somnolentiam ne pigritantes obruat.

¶ Cõstrue s^e xpe (aufer) id est remoue (tenebras) id est ignorantias (mentium) scilicet nostrarum) fuga cateruas demonũ). i. acies siue multitudinez malignorũ spirituũ (expelle). i. reijce (somnolentiam). i. animę

pigriciam (ne se illa somnolentia.i.peccatorum dormitio (obruat).i.pre
cipitet (pigritantes) id est in peccatis permanentes.

**Sic christe nobis omnibus.indulgeas credentibus. vt p
sit exorantibus quod precinentes psallimus.**

Construe O (xpe indulgeas).i.miserearis (sic).i.taliter (oibus nob
credentib) se in te (vt qd precinentes).i.laudantes (psallim).i.canimus.s.
ore z corde) prosit exorantib).i.proficiat nobis deprecantibus

**Les diei nuncius.lucez propinquã precinit. nos ex
citator mentium iam christus ad vitã vocat.**

¶ Materia hnius hymni est exhortatio christi ad nos. vt surgamus
a vicijs z adhereamus virtutib) Et p mittit exemplũ alitis.i.galli Sicut
em galli cantus nos excitat vel vocat lucente die.sic xps excitat mentes no
stras z vocat nos p scripturas sacras prenuncians q est venturus iudi
care sup iustos z iniustos. Vnde bn dr. Surgite z vigilate qr nescitis diez
nec hora zc. (Ales).i.gallus (nũcius diei pcinit).i.pdicit (lucem).i.die
nobis (propinquã.xps excitator mentiũ).s.nostraz (vocat nos) scz p pdi
catores (iam ad vitam).i.nunc vocat nos ad se.

**Auferte clamat lectulos.egros sopore desides.castiq re/
cti ac sobrij. vigilate iam sum proximus.**

Christus (clamat).i.vocat z precipit nobis (auferte).i.relinquite (le
ctulos o desides).i.o pigri.se reliquite lectulos (egros) id e carnalitate
(sopore).i.peccato.z (vigilate casti).i.no petulantes (recti).i. no tortuosi
(sobrij).i.no ebrij. Rõnem subdit.qr se ego xps (iam primus sum vo/
bis).i.propinquus. Vel fm aliã lram.o (casti) scz aia z corpe. z o (recti) ve
bo z ope.z o (sobrij).i.temperati cibo z potu (vigilate).i. vigiles sitis qa
iam sum proximus.

**Jesum sciamus vocibus. flentes precãtes sobrie intenta
supplicatio dormire cor mundum vetat.**

Et qr xps est proximus.o fratres (sciamus).i.cognoscam (iesuz vo
cibus).i.pdicationib).se nos sum (flentes).i.tristantes p pctis (z pre/
cãtes illũ sobrie).i.sine omi feditate.qr (intẽta supplicatio).i.assidua de
pcatio (vetat).i. phibet (cor mundũ dormire).i.pmanere in pctõ.

**Tu christe somnum discute.tu rumpe noctis vincula.tu
solue peccatum vetus.nõ vnq lumen ingere**

O (tu xpe discute).i.dissipa vel diuide (somnũ).i.pctm seu dyabolũ
ne nos decipiat (z tu rupe).i.diuide (vincula noctis).i.laqos diaboli vel
penas inferni q diciunt nox vt nos nõ decipiãt (tu solue pctm vetus) scz

originale(q̃) pro et(ingere).i.immitte(nouũ lumẽ).l.spm̃sanctũ. q̃ merito dr nouũ lumen.qr eijciẽdo a nobis vetera nos reuocat a via deuia

t Telluris ingens conditor.mundi solum qui eruẽs pulsis atq̃ molestijs.terram dedisti immobilem.

¶Materia huius hymni est deprecatio quã facimus ad deũ. q̃a sicẽ deus pater fecit celum z terrã.z diuisit superiora ab inferioribꝰ.ita sua pietate nostra peccata dimittat. Et sicut dedit terram immobilem vt daret fructum gratum.ita faciat membra nostra acceptabilia ad fructificandũ z seruiendum sibi Construe.O (ingens)id est magne(conditor telluris).i.factor totius orbis(qui eruens) i.diuidens(solum mundi)id est terram ab aquis.scz ab inferioribus z superioribus(atq̃) pro et(dedisti terram immobilem)id est terram stabilem.z hoc(pulsis molestijs)id est elementis que valde molesta erant dum intermiscerẽtur cõfusis.id est simul mixtis.

Vt germen aptum proferens.suluis decora floribus.fecunda fructu sisteret.pastumq̃ gratum redderet.

Hic causam ponit predicto ꝛ Supple vt terra sit(proferens).i.pducens(germen aptum)id est fructum congruuz hominibus z(vt sisteret) id est permaneret(fecunda)id est fructuosa(fructu)scz acceptabili. sc illa terra(decora)id est speciosa(suluis floribꝰ).i.nitetis floribus (q̃),p z (redderet)id est concederet tam hominibus q̃ pecudibus(gratum pastum)id est cibum acceptabilem seu nutrimentũ ꝓueniens. Et ergo omnis homo tenetur summa diligentia ad laudandum deum.

Mentis peruste vulnera.mũda vigoris gratia. vt facta fletu diluat. motusq̃ prauos atterat.

O christi(munda)id est purga(vulnera)id est peccata(peruste mentis)id est maculati seu viciati hominis(gratia vigoris)id est mediante gratia spiritussancti(vt diluat) id est emundet(facta) id est malefecta et peccata commissa(fletu)id est cordis gemitu(q̃),p et(atterat).i.auertat z refrenet(prauos motus)id est malas inclinationes ad omnes actus illicitos.

Jussis tuis obtemperet. nullis malis approximet. bonis repleri gaudeat. z mortis actum nesciat.

¶Supple vnusquisq̃ peccator(obtemperet)id est aptet se z obediat (iussis tuis)id est mandatis vel preceptis tuis.z supple aliquis homo. (nullis malis)id est non vllis operibus malis(approximet)scz christo. (gaudeat)sc mente(repleri bonis)scilz operibus) z nesciat) id est non cognoscat(actum mortis).i.mortale peccatum. a quo se vnusquisq̃ abstinere tenetur.

Expositio hymnorum

Rerum creator optime rectorq; noster aspice. nos a quiete noxia. mersos sopore libera.

¶ Materia huius hymni est inuocatio auxilij diuini. vt deus dignetur criminibus nostris ignoscere. vt sicut surgimus de lecto ⁊ rumpimꝰ noctem. sic xp̄s rumpat peccata nostra ⁊c. Construe (O optime creator omniũ rerũ. ⁊ o (rector noster aspice). i. respice sc̄ oculis misericordie. (libera nos). i. eripe (a quiete noxia). i. mala. q̃a que carnem delectãt mala sunt sancte anime. ⁊ supple libera nos (mersos sopore). i. peccato. quia peccando miseri sumus.

Te sancte christe poscimus. ignosce tu criminibus. ad cõfitendum surgimus. morasq; noctis rumpimus.

Ideo o sancte xp̄e (poscimus). i. depcamur (te ignosce). i. parce (criminibus). i. omnib̃ peccatis nostris. quia (surgimus) scz de virtute in virtutem (ad confitendum)) supple tibi peccata (q̃) pro et (rumpimus moras). i. impedimẽta (noctis) id diaboli.

Mentes manusq; tollimus. prophetam sicut nouimus. nobis gerendum precipit. paulusq; gestis censuit

Construe (tollimus). i. subleuamus (mẽtes). i. cogitatões (⁊ manꝰ) id est operationes (sicut nouimus prophetaz) sc̄ dauid (precipit). i. iuber (nobis gerendũ). i. faciendũ ⁊ surgendũ noctib̃ dicens. Media nocte surgebã ⁊c. (q̃) p et (Paulus censuit). i. in scripturis suis indicauit dicens Roma. xiij. Hora est iam nos de somno surgere (gestis). i. factis suis. q; paulus de nocte laborabat ⁊ in die predicabat. Et nota q̃ paulus plꝰ laborabat ceteris apostolis. q̃a in nocte cophinos faciebat vñ victualia habuit. ⁊ q̃d superauerat pauperib̃ erogabat.

Vides malum quod gessimus. occulta nostra pandimꝰ. preces gementes fundimus. dimitte quod peccauimus.

Et qui es creator omnium rex (vides malum q̃d gessimus). i. fecimꝰ et quia vides. ideo (pandimus occulta nostra). i. manifestamus peccata scz per confessionem (gementes). i. suspirãtes (fundimus tibi pces) id est orationes. ⁊ ideo (dimitte). i. dona nobis veniam. de hoc (q̃d peccauimus) id est commisimus

Ox ⁊ tenebre ⁊ nubila. cõfusa mundi ⁊ turbida. lux intrat albescit polus. christus venit discedite.

¶ Materia huius hymni est exclamatio quam facimus contra diabolum. ⁊ imploratio auxilij dei vt diuersitas peccatorum ⁊ eorundem enormitas a nobis recedant. ¶ Construe. O (nox) id est diabole. Ire

nox multis modis accipit. aliqñ p ira. aliqñ p rpe. aliqñ p dyabolo. aliqñ p obscuritate Et notate q ĩo illa noia scz nox tenebre z nubila posuit ad terrendũ. qz tenebraꝝ terrores voluit p illa exp̃mere. ĩo dixit (o tenebre). i. peccata (z nubila). s. discordie) hereticoꝝ (z turbida mũdi) id ē turbatões z seditões (pfusa). i. pmixta (discedite). i. recedite. qz sicut nox diem z sicut colũba accipitrē fugit. sic peccatũ iusticiã z dyabolus xp̃m fugit. Recedite inquã. qz (xp̃s venit). i. appropinquat. z (lux) s^c xp̃s (intrat) scz mentes fidelium (polus). i. corpus (alescit). i. nitescit scz bonis operib̃. z sic bene z sancte viuendo xp̃s intrat corda nostra

Caligo terre scinditur. percussa solis radio. rebusq; iam calor redit vultu nitenti sideris

(Caligo terre). i. obscuritas nostra. vel secretũ hereticoꝝ (pcussa). i. illuminata (radio solis). i. diuino verbo (scindit). i. diuidit. z (calor). i. vigor spũssancti q̃ scz recessit ꝓter p̃sentiã tenebraꝝ (iaz redit). i. reuersus est (reb̃). i. corporib̃ z animab̃ nostris (vultu nitenti sideris) id ē splendore spũssancti qui est verus sol

Te christe solum nouimus. te mente pura et simplici flendo canendo quesumus. intende nostris. sensibus

O (xp̃e nouimus te solũ) scz redemptorẽ z illuminatorẽ. ergo (quesumus te) z nõ aliũ (pura mente z simplici). i. sine hypocrisi (flendo). s. peccata nostra (canendo). i. laudando te de beneficijs tuis (intende). i. prebe assensum (nostris sensib̃). i. intentionib̃ bonis.

Sunt multa fuscis illita. que luce purgẽtur tua. tu lux eoy sideris vultu sereno illumina.

¶ (Multa) id est multe virtutes vel mala (sunt illita) id est inuncta vel vncta (fuscis) id est nigris coloribus. Fuscus color dicitur falsius color qui mixtus inter alios colores offuscat nos (que) supple mala (purgentur tua luce) id est tuo splendore. quia tu xp̃e es (lux eoy sideris) id est orientalis scz patris. z ideo nos (illumina sereno vultu) id est claritate spiritussancti.

Eli deus sanctissime. qui lucidum centrum poli candore pingis igneo. augens decoro lumine

¶ Materia huius hymni est laus quam consona voce scz corde z opere tenemur deo p̃soluere. qz ad vtilitatẽ nostrã oia p duxit. scz celum z terrã z multa alia. Nam p̃mo fecit celum z terram. postea mare. deinde solem z lunã z c. Rogamus ergo vt ad brauiũ sue remuneratõis nobis omnib̃ dimittendo peccata nos per sui amoris gratiam faciat peruenire. O (sanctissime deus celi. qui pingis) id est decoras (lucidũ poli centrũ)

id est spaciū vel punctū poli. seu zodiacū p quē signa duodecim decurrūt (igneo candore). i. splendore (augens decoro lumine) scz cū pictura planetarū z diuersarū stellarū. Itē zodiac animal interpretatur. Centrū vero est medietas sphere. scz hic posuit centrū p toto celo

Quarto die qui flammeam solis rotam constituens. lune ministrans ordinem. vagos recursus siderum.

Supple tu qres (pstituēs rotam solis flāmeā). i. ardentē (quarto die) ¶ Notandū q p tres dies mundus sine sole pmansit. qz pma die facta est angelica creatura. Secda die factuz est celū z aer. Tercia die facta est terra z aqua. Quarta die factus est sol z luna. Quinta aūt die facti sūt pisces z aues. Sexta vero die facta sunt animalia z homines Et tu s^c es (ministrans). i. tribuens (ordinē lune. z vagos siderū recursus). i. varios cursus. qz stelle nō semp currunt eodem cursu. vel ōz quantū ad planetas. nam planetarū vagus est cursus. quia alius est cursus solis. alius lune. alius aliorum siderum ꝛc.

Ut noctibus vel lumini direptōis terminum. primordijs et mensium signum daret notissimum.

Hic rōnem dicto p subdit. vt luna (daret terminū direptōis) id est separatōnis seu diuisionis (noctib) vel lumini). i. diei (et daret notissimū) id est certissimū (signū pmordijs). i. pncipijs (mensium) qz mensis habet triginta dies parum plus vel minus ꝛc.

Illumina cor hominum. absterge sordes mentium. resolue culpis vinculum. euerte moles criminum.

Et quia tu fecisti hec omnia (illumina cor hominum z absterge) id ē munda (sordes) id est prauas cogitatōnes (mentium) scz nostrarū. et (resolue). i. dissolue (vinculum culpis). i. a peccatis. z (euerte moles criminū) id est magnitudines peccatorum

n Oratra rerum contegit terre calores omniū. nos confitentes poscimus. te iuste iudex cordium

¶ Materia huius hymni est rogare deum vt ipse caliginem mentis et corporis a nobis expellat. Rogamus etiam in hoc hymno clementiā omnipotentis dei. vt nos defendat z protegat ab antiquo hoste. scilicet diabolo. z expellat intrinsecam obscuritatem mentis z corporis. z vt dignetur nobis sui luminis claritatē concedere reseruando nos a peccatis

¶ Construe (Atra nox) id est obscura nox (contegit) id est obtenebrat (calores) id est estuatōnes vel illuminatōnes (omnium rerū terre) Nam ob hoc non necesse est nec etiam vtile ibi morari. vbi scimus q noctis obscuritas omnia pregit. z calores herbarū z ceterarū rerum in suis

profundis tenebris obducit ⁊ sepelit. Vel exponit sic moraliter (atra nox) id est diabolus qui a pa lice cecidit (pregit). i. sil' regit (calores). Sed cuz hic qui nūc lucē sideris habeam⁹ in mēte. ⁊ hic in medijs noctib⁹. i. cū mundus sedet in tenebris ⁊ plus crescūt incendia carnis. tūc surgam⁹ pfitētes deum scz iudicem. cordiū nostrorū. ⁊ ideo dicit autor (O iuste iudex). i. pscrutator (cordium). i. mentiū (nos pfitētes) scilicet tibi peccata nostra (poscim⁹ te) id est rogam⁹ ea que sunt vite scz misericordiam ⁊ gratiam.

Tu auferas piacula. sordesqz mētis abluas. donesqz christe gratiam. vt arceantur crimina.

O tu iuste iudex cordiū. i. aiarū nostrarū (auferas). i. deleas (piacula) id est grauia peccata. ⁊ (abluas). i. purges (sordes mentis). i. suggestiōes diabolicas que pungunt nos (qz). p et (o christe dones). i. tribuas (gratiā) spūsancti (vt crimina). i. pctā (arceant). i. expellant a nob.

Mens ecce torpet impia qua ⁊ culpa mordet noxia. obscura gestit tollere. ⁊ te redemptor querere.

Dico q expellāt crimia. ⁊ q̄re. qa (ecce impia mēs). i. aia peccatrix (torpet). i. pigrescit (quā) scilicet mentē (culpa noxia). i. mala (mordet). i. pungit ⁊ (hic redēptor). i. saluator. mēs gestit. i. cupit (tollere). i. depellere a se (obscura). i. pctā. ⁊ gestit. i. cupit (quererere) scilicet redemptorem.

Repelle tu caliginem intrinsecus q̄ maxime. vt in beato gaudeat se collocare lumine.

Et quia mēs gestit te querere (tu repelle). i. remoue (intrinsecus) id est ex aia (caliginē). i. cecitatem peccatorū (q̄ maxime). i. precipue. vt ipa mēs (gaudeat se collocari in bto lumie). i. eterna btitudine. s. in regno celorū.

Lux ecce surgit aurea. pallēs fatiscat cecitas. que nos metipsos in pceps diu errore traxit deuio.

Iste hymn⁹ continetur in supiori hymno. sed intētio versus est hec. ne scz oculi peccent. Hic ponitur anapestus pro spondeo. ⁊ spondē⁹ secūdo loco ponitur pro iambo. Nox vsqz modo texit calores terre. sz mō discedit ꝓpter lucis aduentū. Et hic dicit autor (ecce lux aurea). i. euangelica pdicatio (surgit) in corda nra. ⁊ ideo (omis cecitas pallens). i. diabolus (fatiscat). i. euanescat (que) cecitas (traxit). i. duxit (diu). i. multū (nosmetipsos) scilicet homines (in preceps). i. in ruinam vel in preci pitium (deuio errore) id est peruersa suggestione.

Hec lux serenum conferat. purosqz nos prestet sibi. vt nihil loquamur subdolum ⁊ voluamus obscurū nihil.

Construe (hec lux scilicet que surrexit conferat) id est donet nobis (sere-

num).i.ꝑ tuteꝫ spiritussancti(prestet nos puros).i.mũdos ob oĩ peccõ.(sibi).i.ad honorẽ suum.vt(loquamur nihil subdolum) id est nihil deꝑ prorium.ꝛ(nihil voluamus obscurum)id est non cogitemus aliq̃d animam maculans.

Sic tota decurrat dies.nec lingua sit mendax. nec manꝰ oculi nec peccent lubrici.nec noxa corpus inquinet.

Tota dies).i.totum tempus vite nostre(decurrat sic)sc̃z non loquẽdo subdolum(nec lingua mendax sit).i.non dicat mendacium (nec manus peccent).i.non faciant aliquid mali (nec oculi lubrici peccent).s.videndo illicita (nec noxa).i.culpa corruptionis (inquinet) id est defedet vel polluat(corpus)nostrum.

Speculator astat desup.qui nos dieb̃ omibus. actusq̃ nostros prospicit.a luce vsq̃ ad vesperum.

Et nolite peccare.quia (speculator).i.dominus (astat).i.aspicit nos (desup)id est de celo(omibus diebus).i.quotidie (q̃z),p et(,pspicit) id id est a longe videt(nostros actus).i.nostra opera(a luce).i. a natiuitate(vsq̃ ad vesperum)id est vsq̃ ad finem vite nostre.

Agne deus potentie. qui ex aquis ortum genꝰ. partim remittis gurgiti.partim leuas in aera.

¶ In hoc hymno continetur opus qõ deꝰ fecit in quinto die. qꝛ tunc creauit pisces ꝛ aues ex aqua.ꝛ ipsoꝫ que ex aqua fecit misit patrẽ gurgiti id ẽ mari.s.pisces.ꝛ partẽ leuauit in aera.s.aues. Creauit quoq̃z cete grãdia.benedixitq̃z eis dicens. Crescite ꝛ multiplicamini ꝛ replete aq̃s maris auesq̃z multiplicentur super terram. ꝛ sic pisces ꝛ aues orti sunt ex aqua. Sed aues non comeduntur omni tempe sicut pisces.qõ ido fit. qꝛ aues per coitum generantur sicut ꝛ nos qõ nõ est in piscibus. Vel quia aues sunt calidioris nature q̃z pisces. Intendit etiã autor rogare deuz. vt nos qui sumus abluti ꝛ mundati in sacro baptismate ab originali crimine. sic seruet nos vt nesciamus lapsus criminũ ꝛ vt diabolus non depmat nos per criminalia peccata.ꝛ hoc est quod dic̃. (O deus magne potentie).i.potestatis (qui remittis genus).i.pisces ꝛ aues. genꝰ dico(ortum ex aquis)baptismatis (sed partim gurgiti).i.mari.sc̃z inferno.vt pisces id est malos homines.ꝛ(leuas).i.subleuas (partim in aera) i.in regnũ celorum.vt aues.i.bonos homines.quasi diceret sicut in aere aues collocauit.ita in celo homines sanctos disposuit.

Dimersa lumphis imprimens.subuecta collo irrigans.vt stirpe vna prodita.diuersa rapiant loca.

¶ Construe.O tu deus(imprimens).i.deputans (dimersa).i.deorsuz mersa vt pisces.i.malos hoies(lumphis).i.aquis infernalib̃.ꝛ (irri

gans).i.subleuans (subuecta).i.sursum vecta.vt aues.i.bonos hoies. (collo).i.capite(vt pdita).i.orta)vna stirpe).i. vno baptismate renati (rapiant).i.accipiant(diuersa loca).i.distinctas mansiones.s. aeram et aquam.i.vitam eternam vel eternam damnationem. Vel.diuersa loca. id est varia habitacula in celo.q: mansiones multe sunt in regno celorum iuxta distinctos gradus beatorum quia quilibet sanctorum hominum specialem habet locum vel gradum leticie in celo iuxta bona opera sua q̃ fecit in hoc mundo.

Largire cunctis seruulis. quos mundat vnda sanguinis. nescire lapsus criminum. nec ferre mortis tedium.

Et tu q̃ omia fecisti(largire).i.tribue(cũctis seruulis).i.omib; famulis tuis(nescire)id est non sentire(lapsus criminũ).i.casus peccatorum q̃ dimissa sunt in baptismo(quos)seruulos(vnda).i.effusio(sanguis) tui(mundat)id est lauat a peccatis (nec p ꝛ nõ. ꝛ largire seruulos tuos non(ferre)id est non pati(tedium mortis).i.penam diaboli.

Vt culpa nullum deprimat. nullum leuet iactantia. elisa mens nec concidat. eleuata mens nec corruat.

Ad hoc largire(vt culpa).i.graue peccatum (nullum deprimat) id ẽ non aggrauat vel arguat vllum xpianum(ꝛ iactantia).i.superbia de bonis (nullum leuet)id est non extollat(ꝛ mens)id est anima[(elisa)id ẽ lesa a peccato (non concidat)id est non incidat in desperationẽ(nec).p nõ. (mens eleuata)id est inflata per superbiã(corruat)id est cadat s^c in eternam damnationem.

t Vt trinitatis vnitas. orbem potenter qui regis. attẽde laudum cantica. que excubantes psallimus

¶ In hoc hymno autor nos hortatur de somno surgere ꝛ medelã vigilare querere. Intendit etiam in hoc hymno ipsam trinitatẽ laudare vel inuocare.per quã mundus regitur.vt impleat nos suo lumine. vt q̃cq̃d peccauimus fraude demonum.ipse xps abstergat celitus.id est de celo.ꝛ hoc est quod dicit(O tu vnitas)id ẽ o sancte spiritus qui procedis a patre ꝛ filio (trinitatis)scz personarũ (qui regis)id est gubernas (potẽter) id est potentia tua(orbem)id est mundum (attende cantica laudum) id est hymnorum (que)s^e cantica nos (excubantes)id est vigilãtes (psallimus)id est cantamus.

Iam lectulo consurgimus. noctis quieto tempore vt flagitemus vulnerum a te medelam omnium.

Nos(consurgim⁹ iam lectulo).i.ex desidia. Lectus em̃ dr ab elect⁹ ꝛ mollib⁹ herbis.sup quas antiqui requiescebant(quieto tpe noctis)ꝛ ad quid (vt flagitemus).i.rogemus (a te medelã om̃ vulnerꝫ).i.pcõrum

Expositio hymnorum

Quo fraude quicquid demonum in noctibꝫ delinquimus
abstergat illud celitus tue potestas glorie.

Construe (Quo) put (potestas glorie tue) id est tue laudis (absterg/
gat) id ē abluat mundet vel purget (celitus). i. diuinitus (illō) s^c^ pecca
tum (quicq̄d) s^c^ viciorꝫ (delinquimus). i. committimus (fraude). i. decep
tione (demonū). i. diabolorꝫ (in noctibꝫ). i. in tenebris viciorꝫ

Nec corpus assit sordidum. nec torpor instet cordiū. nec
criminis contagio. non tepescat ardor spiritus.

Construe (corpus) nostrum nec (assit). i. non sit (sordidum). i. pollutuz
vel fetidum (nec torpor). i. pigricia vel malicia (cordium) nostrorꝫ (instet
id est insit nobis (nec ꝓtagio). i. macula (criminis) s^c^ assit nobis. ⁊ (ar/
dor spiritus). i. amor vel gratia spūsanctī (non tepescat) id est non defici
at in nobis.

Ob hoc redemptor quesumus reple nos tuo lumine. p qō
dierum circulis nullis ruamus actibus.

¶ Ut amor tue gratie nō deficiat in nobis (ob hoc) i. ꝓpter hoc. o (re
demptor quesumus) id ē rogamus te (reple nos) peccatores (tuo lumi/
ne) id est tuo splendore (per quod) lumen (nullis actibus) id est nullis
peccatis (ruamus) id est cadamus (circulis dierum) id est reuolutioni/
bus dierum

Terna celi gloria. beata spes mortalium. celsi tonan
tis vnice. casteq̄z proles virginis.

¶ Materia huius hymni est inuocatio ad xp̄m filiuz beate virginis
vt dignetur nobis suam misericordiam tribuere. dexteram porrigere vt
mereamur corroborationem fidei ⁊ charitatis obtinere Et hoc est quod
dicit. O christe tu existens (eterna gloria celi) scz angelorum ⁊ beatorum
hominuz. vel quia pater tuus celestis per te glorificatur. ⁊ (o beata spes
mortalium) id est xp̄ianorum hominum. ⁊ (o vnice celsi tonantis) id est
celestis patris ꝓm diuinitatem. q̄z. p ⁊. o proles. id est o fili. caste virginis
scz marie. s^c^ ꝓm humanitatem.

Da dexteram surgentibꝫ. exurgat ⁊ mens sobria. fla grāsq̄z
in laudem dei grates rependat debitas.

Construe. O tu eterna glia. da dexteram. i. auxilium tuū nobis. sur/
gentibus. s^c^ a vicijs. ⁊ ita mens nostra. i. anima nostra. sobria. id est ab
stinens. exurgat. scz ad laudem tuam. q̄z. pro et. s^c^ mens. flagrans. id est
ardens. in laudem. id est honorem. dei. omnipotentis. rependat. id est p/
soluas. debitas grates. i. grarū actōes in hymnis ⁊ cāticis deo oipotēti.

Per totum annum xiiij

Ortus refulget lucifer sparsamq; lucem nunciat. cadit caligo noctium. lux sancta nos illuminet.

¶ Construe (Lucifer). i. stella matutina. s. christus (ortus). i. genitus (refulget). i. splendet mundo (q;) p et (nunciat) scz mundo (sparsaz lucem). i. naram. vere nunciat. qz (caligo noctiũ). i. obscuritas diaboli (cadit) se in mũdo. z ideo (lux sancta). i. xps. sua sanctificatiõe (nos illuminet). i. corda nostra illustret lumine spiritussancti zc.

Manensq; nostris sensibus noctem repellat seculi omniq; fine diei purgata seruet pectora.

Vt ipsa lux (manens nostris sensibus). i. in nobis qui habem⁹ ãnq; sensus corporeos (repellat) se a nobis (noctem). i. diabolum (seculi) id est mundi. z illa lux (seruet pectora nostra). i. corda (purgata). i. mũdata scz a vicijs (omni; fine diei) id est omni tempore vite nostre.

Quesita iam primum fides radicet nostris sensibus. secũda spes congaudeat qua maior extat charitas.

Construe (Fides quesita a nobis). s. in baptismo (iam primũ). i. cito ideo dicit primum. qz fides est prima inter oes virtutes. vt ibi fides. spes z charitas (radicet). i. ponat radices (sensib⁹ nostris). i. in mente nostra. z (secunda spes) scz a fide. p quã scz speramus vitã (congaudeat. z (charitas). i. talis virtus (extat maior). i. virtuosior. Juxta aplm ꝑma chorinth. xiij. Maior aũt horum charitas.

Lasmator hominis deus (qui cũcta solus ordinãs)
humum iubes producere reptantis z fere genus

In hoc hymno cognoscitur illud qd fecit deus in sexta die. Creatis si quidẽ omnibus reptilibus. s. piscib⁹ auibus z alijs bestijs ãnta die. sexta die formauit deus hominẽ ad imaginẽ suam. z precepit omnib⁹ animalibus dicens. crescite z multiplicamini z replete terraz z dixit homini. dominamini piscibus maris. volatilibus celi. z vniuersis animantibus q̃ mouentur sup terrã. posuitq; eũ in paradiso deliciaꝝ vt oparetur z custodiret illud vt pz Gen. ꝑmo z secdo. Intẽdit itaq; autor rogare deuz. vt sic de⁹ fecit hoiem supiorẽ cunctis aiantib⁹. sic dignet nos custodire vt non efficiamur inferiores brutis aialib⁹ ꝓter pctã nostra. Cur q̃ hoies creauit quos futuros prescibat malos. ideo qz sicut preuidit quid mali eẽnt facturi. sic etiam preuidebat ãd boni essent facturi Vel dicitur. ãs nouit sensum domini aut quis ꝛsiliar⁹ eius fuit. quasi diceret nullus. ad Roma. xi⁰. ¶ Construe. (O de⁹ plasmator). i. creator (hoĩs) scz ade (qui solus ordinans cuncta). i. disponens omnia (iubes) id ẽ precipis (pducere humum). i. terram. vel humũ. i. ecclesiam. s. bonos z malos homies Ecclesia autem est congregatio fidelium (genus reptantis). i. serpentis. (et fere) id est bestie.

Expositio hymnorum

Qui magna rerum corpora dictu iubentis viuida. vt ser/
uiant per ordinem subdens dedisti homini.

Construe. O tu deus q̃ fecisti (dictu iubentis. i. ꝓbo filij tui (magna corpa). i. iumẽta pecora bestias (rerũ) scz diuersaꝝ (viuida). i. animata. ⁊ (subdens). i. supponẽs illa animalia (dedisti homini vt seruiant). s. homini (per ordinem) scz vt vnũquodq animal seruiat homini in illo ad qd ordinatum est a natura vt oues lepores porcos ad ꝓmendendũ ⁊c.

Repelle a seruis tuis quicquid per immundiciã. aut moribus se suggerit. aut actibus se interserit.

Construe. Et o deus (repelle). i. remoue (a seruis tuis quicq̃d suggerit). i. infert (se per immũdiciã). i. per aliquã superfluitatẽ vel per sordidaz cõmestionẽ (aut moribꝰ) scz malis. qui scz ex ꝓsuetudine peccãdi se abstinere non pñt a peccatis (aut interserit). i. ĩmiscet (se actibus) scz puersis

Da gaudiorum premia. da gratiarum munera. dissolue litis vincula. astringe pacis federa

Construe. O deus (da premia). i. remunerationẽ (gaudioꝝ) scz eternoꝝ (da munera grãꝝ). i. dona spũssancti (dissolue vincula litis). i. petã odij (astringe). i. ꝓiunge (federa pacis). i. ꝓcordiam salutis.

Summe deus clemẽtie mũdiq factor machine. vnꝰ potentialiter trinusq personaliter.

¶ Materia huꝰ hymni est cognitionẽ habere trinitatis in vnitate. ⁊ vnitatis in trinitate. Intẽdit etiã autor rogare deum vt cingat lumbos nostros cingulo castitatis. ⁊ adurat. i. inflammet vel repleat corda nra igne spiritussancti vt casto corpore ⁊ mũdo corde deo seruire mereamur.

Construe (O deus summe clemẽtie). i. alte pietatis. ⁊ o (factor machine mundi). i. creator totiꝰ vniuersi. supple q̃ es (potẽtialiter vnꝰ). i. in potẽtia ꝓm diuinitatẽ. ⁊ (trinus ꝓsonaliter). i. trinus in ꝓsonis.

Nostros pius cum cãticis fletus benigne suscipe. quo corde puro sordibus te perfruamur largius.

Construe. Et tu (pius). i. benignus seu misericors (suscipe benigne nostros fletus) id est lachrimas (cũ canticis) id est cum hymnis vel laudibus (quo) pro vt (perfruamur te largius) id est amplius. ⁊ hoc (corde puro) id est mundo (sordibus) id est a vicijs

Lumbos iecurq morbidum adure igne congruo. accincti vt sint perpetim. luxu remoto pessimo.

Construe. O deus (Vdure). i. accende (igne cōgruo). i. spūsctō (lumbos nostros ⁊ iecur). i. epar. Et nota q̄ hec tria. s. iecur. cerebrum. ⁊ lumbi cogunt hominē peccare (vt sint accincti). i. vt lumbi sint casti p̄ tra libidinem (perpetim). i. semp (remoto pessimo luxu). i. deposita pessima luxuria. que multos proch dolor ducit ad gehennam.

Vt quicq̄ horas noctium nunc concinendo rumpimus.
donis beatis patrie ditemur omnes affatim.

Construe (Vt quicq̄) id est quicunq̄ (concinendo) id est psallendo. (rumpimus). i. per vigilias diuidimus (horas noctium) quia tunc bonum ⁊ quietum est orare (ditemur). i. diuites efficiamur (affatim) id est abundanter (beatis donis patrie). i. beatitudine patrie celestis ad quam nos deus dignetur perducere amen.

Aurora iam spargit polum. terris dies illabitur. lucis
resultat speculum. discedat omne lubricum

¶ Hymnus iste p̄tinuat superiori. quia nos rumpimꝰ horas noctiū vt nos omes ditemur ⁊ diuites efficiamur in xpo. ⁊ ecce (Aurora). i. xps (iam spargit polum). i. illuminat corda hoim. Hortatur etiam nos vt sic viuamus in hoc seculo vt illud verbum Math. xxv. lete audire mereamur scz Venite benedicti patris mei ⁊c. nam finito mūdi termino peccatores perpetuis tradentur tenebris. fideles vero ⁊ iustos non in noctē sed in lucem ponet Et hoc est quod precamur (aurora). i. xps (spargit iā polum) id est illuminat mentes vel ecclesiam. ⁊ (dies) id est status gratie (illabitur) id est appropinquat (terris). i. hominibus in terra habitantibus ⁊ (speculum) id ē pulchritudo vel aspectus (lucis) i d ē claritatis. (resultat). i. resilit. ⁊ iō (omē lubricū). i. pctm (discedat) scz a nobis

Fantasma noctis decidat. mentis reatis subruat. quicq̄d
tenebris horridum nox attulit culpe cadat.

¶ Construe (Fantasma). i. fantasia vel illusio (noctis) id est diaboli. (decidat) id est recedat a nobis. ⁊ (reatus) id est culpa mentis (subruat. id est cadat a nobis. ⁊ (quicquid horridum). i. deforme (nox). i. diabolus vel nocturna cogitatio (attulit culpe tenebris) id est obscuritatis (cadat) id est recedat a nobis.

Vt mane illud vltimū quod prestolamur cernui. in lucem
nobis effluat. dum hec canore concrepat.

Construe (Vt mane illud vltimū). i. iudicium futurum vel aduentꝰ xpi in iudicium (qd̄ prestolamur). i. speramus vel expectamꝰ (cernui). i. humiles (effluat). i. eueniat (nobis in lucem). i. claritatem (dum hec) sc̄ nox (concrepat). i. resonat (canore). i. cantu seu laude.

Expositio hymnorum

Lux beata trinitas. ⁊ principalis vnitas. iam sol recedit igneus. infunde lumen cordibus.

¶ In hoc hymno materia sumitur circa qualitatē tpis die recedente ⁊ nocte adueniēte. Intēdit ēn autor inuocare deum trinū in psonis. ⁊ trinitatem in vnitate. vt infundat in cordib⁹ nostris lumen spiritussancti. vt laudare mereamur deū tam in psperis q̄ in aduersis. ⁊ ita p̄cedat nobis transire diem ⁊ noctē sine peccato. ⁊ sine impedimēto sathane.

Construe (O beata trinitas). i. o deus. supple qui es (lux) hominum vel mundi vel angelor. ⁊ (principalis vnitas). i. que habes principatu sup omne qd ē (iam sol igneus). i. xp̄s vel charitas inflāmata (recedit) scz a nobis. ⁊ ideo (infunde lumē). i. dona spūssancti (cordib⁹). i. sensib⁹ nostris. vt scz illud lumen habere mereamur

Te mane laudum carmine. te deprecemur vesperi. te nostra supplex gloria per cuncta laudet secula.

¶ Et o xp̄e vt infundas spiritum sanctū te deprecemur. ⁊ vt adiuues nos s^c laudamus (te mane) id est hora matutina vel mane. i. semper. q̄ omni hora ⁊ omī tpe debemus laudare deū scz mane meridie ⁊ sero. Iuxta verbū p̄s. Vespe ⁊ mane ⁊ meridie narrabo ⁊c. (te deprecemur). i. rogemus (vesperi). i. in fine mundi (nostra supplex). i. humilis (gloria laudet te) scz christum (per cuncta secula). i. p̄ omne tempus. quia semp laudandus est deus vt dictum est.

Conditor alme siderum. eterna lux credentium. christe redemptor omnium exaudi preces supplicum.

¶ Materia hui⁹ hymni est de aduentu xp̄i ⁊ de incarnatiōe eiusdē q̄ deus de celo descendēs se exinaniuit formā serui accipiens ⁊ humiliauit se vsq̄ ad mortē ⁊ qualiter egressus est de honestissima clausura virginis tanq̄ sponsus de thalamo suo. cui sponte omnia obediunt. scz terrestria celestia ⁊ infernalia. Intēdit etiā rogare deū vt per hanc incarnationem nostras preces exaudire dignetur ⁊ a sagitta diaboli liberare. Et iste hymn⁹ canitur dñicis die⁹ p̄ totū aduentū ad vespas. Construe (O alme conditor). i. sancte creator (siderum). i. stellarum. o (eterna lux) id ē perpetua salus (credentiū). i. xp̄ianor. fidelīū o (christe redēptor om). s. hom (exaudi p̄ces). i. orōnes (supplicū). i. humiliū supplicationū

Qui condolens interitu mortis perire seculum saluasti mundum languidum donans reis remedium.

Construe (Qui s^c xp̄s. condolens) id est qui es nobiscū dolens (seculum). i. mundum (perire). i. damnare (interitu mortis). i. pena infernali (saluasti). i. liberasti de potestate diaboli (mundū languidū) scilz in

Dum sol custodiens luna pallorem retinens candor in astris retinens certos observat limites

Per totum annum Rus.

peccatis (donans remedium).i.redēptionē (reis) id est peccatoribus

Vergente mundi vespere vti sponsus de thalamo. egressus honestissima virginis matris clausula.

Construe (Vergente mūdi vespere).i.appropinquante fine mundi. es (egressus. vti).i.sicut (sponsus) s^c egreditur (de thalamo).i.cubiculo egressus inquā de (honestissima).i.castissima (clausula matris virginis id est de vtero virginis marie.

Cuius forti potentie genu flectuntur omnia. celestia terrestria fatentur nutu subdita.

Et ideo qr egressus es vel qr saluasti mundū (cuius) scz xpi (forti potentie omina flectunt genu) scz laudando ipm (celestia).i.angeli (terrestria).i.homines (fatentur subdita) id est profitētur se illi subiecta (nutu) id est sponte. scz ad tuam voluntatem rc.

Te deprecamur agye vētu re iudex seculi. conserua nos in tempore. hostis a telo perfidi.

Ergo qr ita est vt dicm est (depcamur agye).i.o sancte xpe (iudex venture seculi) scz in extremo iudicio (conserua).i.custodi (nos in tpe).i.in hac vita (a telo hostis pfidi).i.suggestione diaboli q sagitta dicitur.

Laus honor virtus gloria. deo patri r filio. sancto simul paradito. in sempiterna secula Amen.

Et qua deus misit filiuz suū xpm vt nos redimeret. ideo sit (laus honor virtus gloria deo patri r filio. simul).i.pariter (paradito).i.spiritui sancto (in sempiterna secula).i.sine fine Amen.

Erbum supernum prodiens. a patre olim exiens. qui natus orbi subuenis. cursu declini temporis.

¶ Iste hymnus ptinuat superiori qr xps egressus est de vtero virginali sicut sponsus de thalamo suo. r ideo omia ei hūiliant siue subdita sunt r nō est mirū qr ipse descēdit de patre.i.de celo. Et hec est rnsio ptra hereticos q dicebāt xpm nō venisse de pre. qb p istū hymnū rndendum est. O (supnū xbū).i.dei filij (pdiens).i.manifestās te ineffabiliter (exiens).i.veniens (olim a patre) qñ scz incarnat^o fuisti. s^c q es (natus) scz a patre (subuenis).i.succurris (orbi).i.mūdo (cursu).i.plenitudine (tēporis declini).i.proni. vel declinātis ad finem seculi.

Illumina nunc pectora. tuo qz amore concrema. audito vt preconio. sint pulsa tandem lubrica.

Et tu q talis es (illumina nūc).i.in pñti.s.tuo lumīe (r concrema).i.

Expositio hymnorꝫ

accende(nostra pectora tuo amore).i.tua grā(vt audito preconio.i. predicatione apl'orꝫ vel(audito preconio)phetarꝫ (lubrica).i. peccata (sint pulsa).i.remota a nrīs cordib' (tande).i.inseparatione aie a corpe.

Judexq̃ cum post aderis. rimari facta pectoris. reddens vicem pro abditis.iustisq̃ regnū pro bonis.

Construe. Et o tu supnum verbū.i.o fili dei volens (rimari).i.experiri(facta pectoris).i.peccata cogitatiōis.vt(cū adderis).i. cum affueris (iudex post).i.in fine mundi(reddens vicē).i. remunerationem (pro abditis).i. p occultis peccatis (z iustis).i.sanctis (regnū) scz eternū(p bonis)scz opibus que in presenti seculo operati sunt

Non demum arcemur malis pro qualitate criminis.sed cum beatis compotes simus perennes celibes.

Construe. Et(non arcemur).i.nō constringamur(demū) .i.vltimo. (malis).i.peccatis (pro qualitate crimis.i.pro magnitudine peccatorum (sed simus cōpotes).i.sil' potēres(cū beatis).i.sanctis (perennes).i.perpetualiter.vel(perennes).i.habitatores celorum (celites) id est celestem vitam ducentes.

Dꝫ clara ecce intonat.obscura queq̃ increpat. pellātur eminus somnia.ab ethere christus pmicat.

¶ Materia huius hymni similis ē sensui in predicto hymno vbi dicū est q̃ xp̄s olim venit a pre.z iam dī sic.(Ecce clara vox).i. iohes baptista (intonat).i.terribiliter p̄dicat(z increpat).i.arguit (queq̃ obscura).i.oia vicia seu pcā.z iō oia (somnia).i.vana pcā (pellant). i. removeant (emin').i.lōge.qz (xp̄s iā pmicat).i.fulget(ab ethere.i.a celo.

Mens iam resurgat torpida que sorde extat saucia. sidus refulget iam nouum. vt tollat omne noxium.

Construe. Et ideo (mens nostra torpida.i.maculata(resurgat) scz a vicijs (que)s' mens (extat saucia) id est manet vulnerata (sorde) id est peccato z bene dicit q̃ surgat mens.qz (sidus).i.christus (refulget iam) id est resplendet p spiritū sanctū(nouū)scz natū de virgine(vt tollat)id ē vt removeat a nobis peccatoribus (omne noxium) .i.omne peccatum.

E sursum agnus mittitur.laxare gratis debitum. omnes pro indulgentia. vocem demus cum lachrimis.

Construe(Agnus)id est dei filius (mittit).i.destinatur (e sursum id

decdis (laxare).i.remediare(debitū)id ē originale peccatū vl' penas peccati(gratis).i.dono seu sponte sua ⁊ sine aliqua remuneratiōe.⁊ iō (omnes demus)scz deo (voce cum lachrimis).i.ꝓfessionē pcōꝝ cuz cōtritione(pro indulgentia)id est pro remissione peccatorꝝ.

Secūdo vt cū fulserit.mundūcꝫ horror cinxerit.nō ꝑ reatu puniat.sed pius nos tūc protegat.'Presta pr̄ pijssime ⁊c.

Bene dico demus voce cū lachrimis.vt cū ille agnus (fulserit).i.fulgens aduenerit(secundo)s^e aduentu. s. in iudicio (⁊ horror). i.pauor (cinxerit).i.circūdederit(mundū).i.mūdanos(non puniat).i.damnet (pro reatu).i.pro peccato (sed pius)scz xp̄s(nos tūc protegat) id est defendat a potestate diaboli.

Eni redemptor gentium.ostende partum virginis.
miretur omne seculum.talis decet partus deum.

¶ Materia huius hymni est inuocatio ad deum vt veniat ostendere nobis partum virginis nō fuisse ex virili semine sed diuino spiritu cooperante esse factum.⁊ qualiter egressus sit a patre ⁊ regressus ad patrem et qualiter sit equalis patri. ⁊ loquitur de presenti tancꝫ de futuro. Vel dicere possumus sm lram sic.s^e o xp̄e qui es (redemptor gentiū).i.oim hominū (veni).i.accede in mentibus nostris (⁊ ostēde).i.pande nobis (partum virginis) scz marie ⁊ ideo (omne seculum) .i.totus mundus. (miretur).i.ammiretur.q: (talis ptus decet).i.deces est(deum) scz creatorem celi ⁊ terre nasci sine semine virili.

Non ex virili semine.sed mystico spiramine. verbum dei
factum est caro.fructusqꝫ ventris floruit.

Construe. Vere talis partus decet deū.q: (nō ex virili semine)s^e natus est xp̄s (sed mystico spiramine).i.secreta opatione spiritussancti(verbum dei).i.filius dei (factū est caro).i. homo(cꝫ),p et (fructus ventris scz marie(floruit).i.sicut flos creuit.q: beata virgo maria fuit ramus. ⁊ filius eius iesus christus est flos.

Aluus tumescit virginis.claustra pudoris pmanent. vexilla virtutum micant.versatur in templo deus

Construe. Et ecce(aluus virginis).i.veter marie (tumescit).i. crescit ⁊ tamen (claustra pudoris)id est clausura virginitatis (permanent) scz integra ⁊ illesa.q: virginitas in ea nō est violata.⁊ (vexilla virtutū) id ē sancta miracula (micant)id est fulgent scz per totum mundum. vel virtutum quarum deus est vexillum.i.custos.⁊ ideo (deus versatur in templo)quia receptus est a symeone in templo (vel versatur in templo)id ē in vtero beate marie virginis ⁊c.

Expositio hymnorum

Procedens de thalamo suo. pudoris aula regia. gemine gigas substantie. alacris vt currat viam.

¶ Construe. sc̄ xp̄s (pcedēs de thalamo suo). i. vtero matris. qz illa fuit illi lectus castitatis. scz de (regia aula pudoris). i. de palatio regali. existens (gygas gemine substantie). i. diuinitatis z humanitatis. qz ē de⁹ et hō Gygas eīn ꝺz eo q̄ inseparabiliter z irreuocabiliter ad vitam huius mūdi nobis occurrit. vñ Dauid Exultauit vt gygas zc̄. (vt alacris). i. velox (currat viā). i. transeat de hoc mundo ad patrem.

Egressus eius a patre. regressus eius ad patrez. excursus vsqz ad inferos. recursus ad sedem dei.

Construe (Egressus eius a patre) sc̄ fuit qñ descendit in vterū virginis (regressus eius ad patrē) qñ redijt in celū. vñ Dauid. A summo celo egressio eius z occursus eius vsqz ad summū eius. Et ipe ait in euangelio. Exiui a patre meo z veni in mundū. iterū relinquo mundū z vado ad patrē (excursus vsqz ad inferos). i. descēdit ad inferna (recursus ad sedem dei) id est ascendit ad dexteram patris

Equalis eterno patri. carnis stropheo accingere. infirma nostri corporis virtute firmans perpetim.

¶ Cōstrue. Et tu xp̄e q̄ es (equalis eterno patri) fm diuinitatē (accingere stropheo). i. cingulo (carnis) qz p carnē superauit dyabolū. sc̄ tu xp̄e (firmans). i. roborans (pperim). i. pperue (infirma corpis). i. vicia z fragilitates nostri corpis (virtute). i. cum virtute

Presepe iam fulget tuuz. lumenqz nox spirat nouū. quod nulla nox interpolet. fideqz iugi luceat.

¶ Cōstrue Vere pcedis de thalamo tu xp̄e. qz (p̄sepe tuū). i. ecclesia (iā fulget) scz virtutib⁹ z (nox spirat). i. emittit (nouū lumen). i. filiū natū sine peccato (qd̄) sc̄ lumen (nulla nox). i. nulla obscuritas hereticorū. qz heretici dicunt deū nō accepisse veram carnē (interpolet). i. obscurat. z (luceat) scz lumen tuum (iugi fide). i. assidua virtute.

Oriste redemptor gentium. ex patre patris vnice. solus ante principium. natus ineffabiliter.

¶ Materia huius hymni est inuocatio quā facim⁹ ad xp̄m. vt sicut ipe dignatus ē accipere carnē humanā. z illā sibi vnire ꝓpter nos. ita p̄ces nostras exaudire dignet. z nos a peccatis nostris liberare zc̄. ¶ Cōstrue O (xp̄e redemptor gentiū). i. hoīm. qz oēs gentes redemisti tuo sanguine. z o tu (vnice patris). i. o tu vnigenite. s. pcedens (ex patre) tu (solus

natus).i.genit⁹(ineffabiliter)ꝑm diuinitatē. Vnū aīt scriptura Generationē eius q̃s enarrabit(ante p̃nciptū).i.aū mundi ꝓstitutōem

Tu lumen ⁊ splendor patris. tu spes perennis omnium. intende quas fundunt preces tui p orbem famuli.

O christe(tu es lumen ⁊ splēdor patris)q̃ p te pater innotuit mūdo (tu es spes pennis).i.ꝓpetua(omniū)sc̃z hoim(intende).i.audi(p̃ces) id est orōnes(quas)p̃ces(tui famuli fundunt).i.effundunt(p orbē)id ē p vniuersum mundū vbi gentes habitant assidue te orantes.

Memento salutis autor. q̃ nostri quondam corporis. ex illibata virgine. nascendo formam sumpseris.

Dico q̃ debes p̃ces nostras intendere. q̃ assumpsisti humanā carnē ex intacta virgine. ⁊ hoc est qd dr. O(autor salutis)nostre(memento) id est,recordare(q̃ sumpseris).i.assumpseris(quondā)id ē olim(nascendo formam).i.similitudinē(nostri corporis)humani(ex illibata virgine)id ē intacta ⁊ inuiolata virgine maria. quia ante partum ⁊ post partum ⁊ in partu virgo permansit.

Sic presens testatur dies. currēs per anni circulum. q̃ solus a sede patris mundi salus adueneris.

(Presens dies)natiuitatis(testat sic).i.taliter(currens p circulū anni).i.p vnūquēq̃ annū(q̃ solus).i.nullo comitante. sc̃ exñs (salus mundi adueneris.i.descēderis(a sede patris).i.de excelso throno dei

Hunc celum. terra. hūc mare. hūc omne qd in eis est. auctorem aduentus tui laudans exultat cantico.

(Celum)id est,angeli q̃ pastoribꝫ apparuerūt dicētes cū gaudio Gloria in excelsis deo(vel celum).i.stelle. q̃ stella apparuit tribꝫ magis.id est tribꝫ regibꝫ ducens eos ab oriente in bethleem(terra).i.terrena potestas (exultat)id est gaudendo laudat(cantico)id est cū hymno(hunc)diem (mare).i.tyrānica potestas laudat(hunc)diē(⁊ omne qd est in eis) sc̃z in celo in terra ⁊ in mari(exultat cantico)hunc diem(laudās).i.cōmēdans (auctorē).i.dispositorē(aduentus tui)in hunc mundum

Nos quoq̃ qui sancto tuo redempti sumus sanguine. ob diem natalis tui. hymnū nouū concinimus.

Et nō solū celū ⁊ terra ⁊ mare laudant te sz etiā(nos)christiani(q̃ sumus redempti).i.saluati a morte eterna(tuo sancto sanguine)sc̃z in passione tua effuso(ꝓcinimus)id est simul cāramus(nouum hymnū)id est nouam laudem(ob diem natalis tui)id est natiuitatis tue

Expositio hymnorum

Solis ortus cardine. ad vsqz terre limitem. christuz canamus principem. natum maria virgine.

¶ In hoc hymno agit de incarnatione dñi z de natiuitate eius. quō scz puerpera enixa est illū qui vniuersa ex nihilo creauit. z nō abhorruit iacere in presepio. Et continuat iste hymnus cū supiori. Dixit em. q celū terra z mare z oia q̄ in eis sunt canunt deo. qz ab ortu solis vsqz ad occasum vniuersus mūdus laudat deū. Vel aliter. qz dixit q eī psepe iā fulget nouo lumine. z ideo canamꝰ xpm natū de maria virgie. z hꝰ est qd dr. Nos xpiani (canamus). i. laudemus (a cardine ortus solis). i. ab origine mundi. vel (a cardine ortus solis). i. ab oriente mūdi (vsqz ad limitez terre). i. vsqz in finē mundi. vel vsqz ad occidentē (xpm principē). i. regez. (natum). i. genitū (marie virgine). i. ex vtero ꝓginis marie.

Beatus autor seculi seruile corpus induit. vt carne carnē liberans. ne perderet quos condidit.

Bene dico q debemus deuz laudare. qz (beatus autor). i. factor (seculi) id est mūdi (induit) id est assumpsit (seruile corpus). i. humanā carnē (vt ipse liberans carnem). i. nostrā humanitatē (carne) sc̄ suā (ne) pro ut non (perderet) homines illos (quos ꝓdidit). i. creauit.

Casta parentis viscera. celestis intrat gratia. venter puelle baiulat. secreta que non nouerat.

Et vere induit seruile corpus. qz (celestis gratia) ipe xps (intrat viscera). i. vterum (caste parentis) scz virginis marie. z sic (venter). i. vterus (puelle) scz marie (baiulat). i. portat (secreta). s. celestia (que) secreta (nō nouerat) scz ante conceptionem.

Domus pudici pectoris. templum repente fit dei. intacta nesciens virum. verbo concepit filium.

Et vere baiulat secreta que nō nouerat. qz (domus). i. aluus (pudici pectoris). i. puri cordis scz marie (fit). i. efficit (repente). i. cito (templū dei). i. hospicium vel domus. dico (intacta). i. incorrupta (nesciēs virū) p carnis cōmixtionem) ꝓcepit filium) scz xpm (verbo). i. per verbuz qd ipsa dixerat ad gabrielem dicēs. Ecce ancilla dñi fiat mihi fm verbum tuum vel (verbo) id est per verbum qd dixit gabriel ad ipsaz. vnde dixit Ecce concipies z paries filium zc̄.

Enixa est puerpera. quem gabriel predixerat. quez matris aluo gestiens. clausus iohannes senserat.

Dico q ꝓcepit z vere. qz (puerpera). i. maria pariens puerū (enixa ē) id est peperit filiū (quē) filiū (gabriel) ille archāgelus (pdixerat) nascitu

tum.⁊(quē iohes)baptista(clausus).i.inclusus(aluo).i.in vtero(ma-
tris)sue elizabeth(senserat).i.cognouerat(gestiens)id est gaudens

Feno iacere pertulit. presepe non abhorruit. paruoq; lacte pastus est.per quem nec ales esurit.

Et postq̄ xp̄s natus est ex ꝓgine maria (ptulit).i.passus est(iacere) id est ꝯescere(feno).i.in feno.⁊(nō abhorruit).i.nō refutauit(presepe).i. stabulum.⁊ s^c christus(pastus est).i.nutritus(puo lacte)s^c ꝓginis maria(per quē)s^c christū(ales).i.nutrix scz maria a qua xp̄s nutriebatur. (nec esurit).i.nō passa est famē.qz matres lactantes pueros magis esuriunt ⁊ sitiunt alijs hominibus.sed maria xp̄m lactabat.⁊ xp̄s ipsaz regebat.ideo non plus sitiuit nec esuriuit.

Gaudet chorus celestium.⁊ angeli canunt deo. palamq; fit pastoribus.pastor creatur omnium.

Et qz xp̄s natus est(chorus).i.societas(celestiū) spirituuz (gaudet) id est letatur(⁊ angeli).i.rhzoni ⁊ dominationes ꝑncipatus ⁊ potestates ⁊ ceteri(canunt).i.cantant(deo)glorioso(qz).p ⁊(pastor creator omnium)reruz(fit palā).i.manifestatur(pastoribꝫ) iuxta turrim abnam ad quem locum pastores sicut ⁊ modo ꝓ ꝓsuetudine habebant vigilare super greges suos.⁊ erat ibi planicies terre apta pastoribus illius religionis ad seruandum ibi vigilias noctis super greges eorum.

Uncium vobis fero.de supernis natus est christus dominator orbis in bethleem iude. sic enim prophe ta dixerat ante.

¶ Materia huius hymni est preparatio gaudij ꝺ natiuitate christi redemptoris nostri.qꝺ gaudiū annunciatū est nobis ꝑ angelum apparentem pastoribꝫ ⁊ in via dicentē.Annūcio vob gaudiū magnū ⁊c. Cuius natiuitatē signa ⁊ miracula sequuta sunt.s.stella q̄ apparuit magis xp̄m q̄rentibꝫ. In cuius natiuitate herodes ⁊ quilibet malus ꝓfunditur Et doctrina tpis p̄teriti cessauit.s.ydolatria ⁊ sacrificia vana.

Construe. Ego angelus(fero)id est porto(vobis de supernis) id est celis(nuncium)scz q(christus dominator orbis natus est in bethleez iude)id est in illa ciuitate.que forte ptinet tribu iude(enim)pro quia(prophet a dixerat sic ante)id est prius.

Hunc canit letus chorus angelorꝫ.stella declarat.veniunt eoꝝ princeps dignum celebrare cultum mystica dona.

(Chorus angelorꝫ)exñs(letus canit hunc)s^c xp̄m(stella)q̄ duxit magos(declarat).i.manifestat hūc.⁊(eoꝝ ꝑncipes).i.orientales reges (veniunt celebrare dignū cultū)⁊ s^c offerre(iusticia dona)

Expositio hymnorꝫ

Thus deo mirrham trocleten humãdo bracteas regi criseas dum colunt vnum meminere trino tres dare terna.

¶ Isti tres reges (meminere).i.cogitauerũt (dare).i.offerre (deo munera).i.dona.s.auruꝫ thus ⁊ mirrhã.⁊ meminere deo offerre (trocleten) id est arborem rotundã.que est arbor sic dicta a loco in quo nascitur.⁊ hꝫ aereum colorem. Et declinatur ntõ hec trocletis.gtõ hui⁹ trocletis (humãdo).i.ad humandũ ⁊ sepeliendũ. qꝛ mortalis erat.⁊ meminere offerre (regi) id est xpo regi regũ (bracteas criseas).i.laminas aureas. qꝛ crisis grece est idẽ qõ aurum latine (dum colunt) id est venerantur (vnuꝫ) deum.⁊ meminere dare (terna) munera (trino) id est trinitati. qꝛ vnum sunt pater filius ⁊ spiritussanctus.

Gloriam trine monadi canamus cum deo.diue genitecꝫ proli flaminicꝫ sancto ab vtrocꝫ fuso corde fideli Amen.

Et ergo nos christiani (canamus).i. psoluamus (trine monadi) id est trine vnitati (cuꝫ deo) patre (gloriam) id est carmen letitie (cꝫ).p ⁊ canamus (diue genite proli) id est filio dei gloriam.⁊ canamus (sancto flamini) id est spiritusancto. (fuso ab vtrocꝫ) id est a patre ⁊ filio (fideli corde) id est sincera intentione.

De tribus regibus

Hostis herodes impie christum venire quid times. non eripit mortalia qui regna dat celestia.

¶ Materia huius hymni est ꝓclamatio quã facimus ꝓtra herodẽ qꝛ audita xpi natiuitate amittere regnũ timuit.ideo multos pueros interfecit estimans se etiam christum interficere. Intentio autoris est tractare de tribus miraculis magnis que in die ephie facta sunt.s. de trium magorũ apparitione p stellã.de aque in vinũ transmutatõe.⁊ de christi baptismo in iordane.⁊ etiaꝫ de pueris per herodẽ interfectis Et nota q hymnus iste ꝓtinuatur superiori.ita.qꝛ dixit q xps natus est.⁊ passus ẽ facere in feno.vnde herodes de natiuitate eius turbatus occidit multos pueros timens ne regnũ suũ amitteret.sed stulte fecit.qꝛ ille q̃ est rex regũ ⁊ dominus dominantium non venit vt ei regnum auferret. sed vt totuꝫ mundũ tantis criminib⁹ inuolutũ a peccatis liberaret.⁊ hoc est qõ dicit O (impie hostis herodes q̃d) id est cur (times xpm venire) qꝛ ipse (non eripit mortalia) regna (qui dat celestia regna)

Ibant magi (quam viderant) stellam sequentes preuiam. lumen requirunt lumine.deum fatentur munere.

(Magi) id est reges (ibant) quesitũ xpm ⁊ adorare eũ (sequẽtes stellam preuiã).i.precedente (quã viderant.⁊ (requirunt lumen).i. xpm (lumine) id est cum stella (⁊ fatentur deuꝫ munere) scꝫ auro thure ⁊ mirrha.

Lauacra puri gurgitis celestis agnus attigit. peccata que non detulit nos abluendo sustulit.

Construe (Celestis agnus). i. christus (attigit). i. suscepit (lauacra) id est baptismum (puri gurgitis) scz iordanis (sustulit) id est abstulit a nobis (abluēdo). i. mundando (nos) per baptismū (peccata) id est crimina (que) peccata (non detulit)) id ē secum non portauit. quia ipe mūdus erat ab omni peccato tam actuali q̄ originali.

Nouum genus potentie. aque rubescunt ydrie. vinumqz iussa fundere mutauit vnda originem.

Construe (Nouū genus). i. inauditū opus (potētie). s. miraculorum (aque) s. infuse (ydrie rubescūt). i. rubere incipiūt (q̄). p et (vnda). i. aq̄ infusa ydrie (iussa). i. p̄cepta (fundere). i. effundere (vinū mutauit originē). i. naturā suā. q: ad verbū dñi aqua facta est vinum.

Aue maris stella dei mater alma atqz semper virgo felix celi porta.

De beata vgine Ma

¶ Materia huius hymni est de salutatione beate virgini facta ab angelo sic dicente. Aue grā plena dñs tecū bñdicta tu in mulieribus. Et cum ipsa rñdisset. ecce ancilla dñi fiat mihi fm verbū tuū. tūc ꝓtute altissimi obumbrata est z solo ꝓbo ꝓcepit filium. q̄ est xp̄s dñs noster. Intēdit etiam autor ipam brām virginē mariā inuocare. vt ipsa nomē eue p quā mors intrauit mutet. z vt soluat vincula pctōr nrōr. z p̄stet nobis vitā eternā z vt nos a peccatis absolutos mites faciat z castos. Hinc etiā laudare nos hortatur et glorificare hunc diē. ꝓpter hoc q̄ euasimus de dño diaboli p ipsam. z venimus p fidem z grām dei ad regna celorum. Et innuit hoc p simile. faciendo istam compationē. sicut enim stella maris prestat ducatum ipsis nautis. vt veniant ad portum. ita per ducatum virginis marie veniemus ad portum. i. ad xp̄m. Et hoc ē quod dr. (O stella maris) id ē mundi (alma mater). i. sancta genitrix (dei) z hominis (atqz) pro et. manens (semp ꝓgo) scz ante ptum. in partu. z post partū (felix porta) id est sancta ianua (celi). i. paradisi (aue). i. salue vel sine ve.

Sumens illud aue gabrielis ore. funda nos in pace mutans nomen eue.

Et tu dei mater (sumens). i. accipiēs (illud aue). i. illam salutationem angelicam (ore). i. ab ore. (gabrielis) illius angeli sic dicti (funda). i. cōfirma vel colloca (nos in pace). i. in eterna beatitudine (mutans nomen eue) in aue. id ē maledictionē eue in tuam benedictionem.

Solue vincla reis. profer lumen cecis. mala nostra pelle bona cuncta posce.

Et quia tu virgo dicta es stella maris. z q: tu mutasti nomē eue. i. ma

Expositio hymnorum

ledictionem eue deleuisti. ⁊ impetrasti nobis benedictōnem. ⁊ confudisti mortem tribuens nobis vitam perpetuam. ideo (solue). i. dimitte (reis) id est peccatoribꝰ (vincula). i. ligamina peccatorū (pfer). i. tribue (cecis) id est infidelibus (lumen). i. intellectum. ⁊ (pelle). i. remoue a nobis (mala nostra). i. peccata nostra (posce). i. postula a filio tuo (cuncta bona) sc ad salutem deseruientia

Monstra te esse matrem. sumat per te precem qui pro nobis natus tulit esse tuus.

Construe. O maria (monstra). i. ostende (te esse matrē) scz placando filium tuum ⁊ filius tuus (sumat precem). i. depcationē nostraz (per te) scz matrē (qui) filius (tulit). i. sustinuit vel voluit sustinere (esse tuus natus). i. filius (pro nobis) sc peccatoribus.

Virgo singularis inter omnes mitis nos culpis solutos mites fac ⁊ castos.

Et quia sustinuit esse filiꝰ tuus. iō (o virgo singularis) qꝛ nulla est tibi similis. qꝛ fuisti ꝓgo añ ptum. ꝓgo in ptu. ⁊ ꝓgo pꝰ partū (mitis inf omnes) alias mulieres (fac nos solutos) scz a culpis. ⁊ fac nos (mites) id ē mansuetos (⁊ castos) scz in corpe ⁊ anima simul.

Vitam presta puram. inter para tutum. vt videntes iesum semper colletemur.

Et qꝛ es mater castitatis ⁊ suauitatis. o virgo (presta). i. dona nobis (vitā puram. ⁊ (para). i. prepara (iter tutū). i. viā securam (vt nos videntes iesum) filium tuum (colletemur). i. simul gaudeamus (semper) id ē in presenti ⁊ in futuro.

Sit laus deo patri. summo christo decus. spiritui sancto trinus honor ⁊ vnus. Amen.

Et qꝛ descendit dñs deꝰ noster in vterū virginis ⁊c. iō (laus). i. glia. (sit deo patri. ⁊ (decus). i. reuerentia sit (summo xpo). i. excelso filio dei. ⁊ (spiritui sancto sit honor trinus) in psonis (⁊ vnus) in essentia. Amen.

Vem terra pontus etbera colunt adorant predicāt trinā regentē machinā claustrum marie baiulat.

¶ Metrū in hoc hymno ē idez qd in illo hymno Nocte surgentes. Intētio hniꝰ hymni est. q autor vult oñdere hoc (qd ꝓphete de xpo nan ciauerūt) in genitrice dei maria esse ꝓpletū. oñdit siliter qliter claustꝝ marie baiulauit xpm. Et nota q deꝰ fecit hoiem de limo terre ⁊ posuit eum in padiso voluptatis ⁊ phibuit ei ne comederet de ligno vite. qd erat in medio padisi. sz diabolo suadēte eue. ⁊ eua postmodū siliter suadēte adam bo comedentes de ligno vetico diabolo placentes mortaliter pecca

uerunt ⁊ post peccatum tante transgressionis de paradiso terrestri a dño electi se nudos esse cognouerũt. Videns ergo deꝰ q aliter nõ posset redimere genus humanũ nisi p feiam. vñ ⁊ in vterũ virginis descendit hũanum corpus assumẽs. ⁊ ita sumꝰ redẽpti ⁊ a pcõ liberati per feiam. vñ ⁊ ipsi grates reddere tenemur. Dictũ est etiã supra q maria stella maris ẽ mater dei. ⁊ quẽ celũ ⁊ terra capere nõ poterant in gremio suo portabat

Construe. (claustrũ marie). i. venter beate virginis (baiulat). i. portat (regentẽ). i. gubernantẽ (trinam machinã) mundi scz celum terrã ⁊ mare. vel trinã machinã anime. scz ꝓ cupiscibilitatẽ. rationabilitatẽ ⁊ sensitiuam (quẽ) deuz (terra). i. boni hoies (pontus). i. mali homines (ethera). i. celestes creature (colunt). i. honorant (adorant) id est cõmendant. (predicant). i. publicant siue denunciant.

Cui luna sol ⁊ omnia deseruiunt per tempora. perfusa celi gratia gestant puelle viscera.

Dico q celum. i. celestes creature. terra. i. terreni. ⁊ oia siue celestia siue terrestria laudant ⁊ adorant illum quẽ celum ⁊ terra capere non poterãt ⁊ vere. q: (viscera puelle) scz virginis marie (pfusa). i. repleta (gratia celi) id est de rore celesti (gestant). i. portant sc̃ xpm deum (cui) xpo (luna) id ẽ variatio lune (sol) in cursu suo (⁊ omnia) entia (deseruiunt). i. famulant per tempora) id est temporaliter.

Beata mater munere. cuius supernus artifex mundũ pugillo continens. ventris sub archa clausus est.

Et q: portauit xpm possumꝰ dicere q est (beata mater munere). i. dono filij (sub cuius). s. matris (archa ventris). i. vteri (supnus artifex). i. summus creator (ꝓtinens). i. ꝓseruans (mundũ) vniuersum (pugillo) id est sub sua potestate (clausus est). i. portatus.

Beata celi nuncio. fecunda sancto spiritu. desideratus gẽtibus cuius per aluum fusus est.

Et quia supnus artifex clausus est sub archa v entris virginis marie possumus bene dicere. q virgo maria sit (beata). i. sancta (nuncio celi). i. angelica salutatione. ⁊ est (fecunda). i. impregnata (sancto spiritu. p cui sc̃ virginis (aluum) id est vteruz (desideratus gentibus). i. populis (fusus est) id estnatus est.

Gloriosa domina excelsa super sidera. qui te creauit prouide lactasti sacro vbere.

Materia huius hymni est. q maria peperit saluatorem. Et quia deus contulit ei tantam gratiam q saluatorem pareret ꝛc. facit autor apostropham. id est conuersationem ad deum. et quia deus contulit ei tan-

tam gratiā q̃ peperit saluatorē. ꝓuertit sermonē suū ad ipāz ostendendo eam esse gliosam dicens (O gliosa dña) .i.o sponsa dñi nostri (excelsa) id est eleuata (super sidera) .i.sup oēs celos (lactasti sacro vtere) .i.ex sancto pectore illum (q̃ creauit te puide) .i.sua eterna puidentia.

Quod eua tristis abstulit tu reddis alno germine. intrēt vt astra flebiles celi fenestra facta es.

Construe (Tu reddis) .i.restituis (almo germine) .s.per sanctū filiū tuum (quod eua) existens (tristis) .i.dolorosa (abstulit) a nobis (z es facta fenestra celi) .i.christi (vt flebiles) id est homines deflentes peccata sua (intrent astra) .i.celos

Tu regis alti ianua. tu porta lucis fulgida. vitam datam per virginem gentes redempte plaudite.

Dico q̃ homines deflentes peccata sua intrent celos. z vere. quia tu facta es (ianua) .i.ostium (alti regis) .i.xpi. z tu facta es (fulgida porta id est splendida ianua (lucis) .i.xpi qui est vera lux que illuminat omnē hominem venientem in hunc mundum. Joh. pmo. zo (gentes redempte) scz a christo per passionem suā (plaudite) .i.gaudete (vitam dataz) sc esse (per virginem) scz mariam.

Quod chorus vatū venerādus olim spiritusancto cecinit repletus in dei factū genitrice ꝓstat esse maria.

¶ In hoc hymno agit autor de natiuitate xpi z qualiter debet esse cōpletum in maria qd̃ ꝓphete predixerunt. qz maria ꝓcepit z peperit filium z symeon gauisus suscepit eū in templo. Dicimus ergo q̃ ꝓphete senserunt de aduentu z natiuitate christi. Dicit enī Esaias. In medio duum aialium cognosceris. i.inter bouē z asinū. z alibi. Egredietur virga de radice yesse, z Abacuc sentiens de xpi aduētu similiter ait. In medio duū aia. zc. Et multi alij ꝓphete annunciauerunt z ꝓphetauerunt de xpo. hoc totū ꝓpletū est in maria. qz xps ꝓcept⁹. natus. baptizatus. crucifixus z in templo pnātus. z a iusto symeone z ab anna vidua suscept⁹ est. Vñ a personis illis q̃ dño obuiauerūt istud festū (in quo iste hymn⁹ cantat hypapanti dñi dz. i.obuiatio dñi ¶ Construe. sc illud (ꝓstat) .i.manifestū est (esse factū) .i.impletū (in maria genitrice dei) .i.matre xpi (qd̃ venerādus chorus) .i.honorabilis ꝓgregatio (vatū) .i.ꝓphetaꝝ (replet⁹) id est plenus (spiritusancto cecinit) .i.ꝓphetauit (olim) .i.dudum.

Nec deum celi dominūq̃z terre virgo concepit peperitqz virgo. atqz post partum meruit manere inuiolata.

Et vere ꝓstat cē factū qd̃ ꝓphete cecinerūt. qz (hec) sc maria (ꝓcipit ꝓgo

deum celi ⁊ dominũ terre (⁊ peperit virgo). i. in pariendo virgo mansit. (atq;)pro et (meruit) s^c dicta virgo maria, (manere). i. permanere (nihil uiolata)id est incorrupta post partum

Quem senex iustus symeon in vlnas in domo sumpsit domini. gauisus ob qd optauit videre proprio lumine xpm.

Construe (Quem) s^c xpm (iustus symeõ senex). i. annosus (sumpsit id est suscepit (in vlnas). i. in brachia (in domo domini) id ẽ in templo. (gauisus). i. letatus (videre) id est aspicere (ob qd optauit). i. desideraiuit per multa tempora. scz (videre xpm, proprio lumine). i. propriis oculis.

Tu libens votis petimus precantes regis eterni genitrix faueto. claraq; celsi renitens olimpi regna petisti.

Construe. O (tu genitrix). i. mater (eterni regis) scz xpi qui caret principio ⁊ fine (petimus) tu (faueto). i. concede (libens). i. libenter (votis precantium). i. precibus famulorum (q;) pro et. s^c tu (renitens). i. splendẽs (petisti) pro accepisti (clara regna olimpi celsi). i. alta celi.

Sit deo nostro decus ⁊ potestas. sit salus perpes. sit honor pennis. q̃ poli summa residet in arce trinus ⁊ vnus. Amẽ.

¶ Cõstrue (decus ⁊ potestas. sit deo nostro. perpes salus sit) id ẽ perpetua gloria (⁊ perennis honor sit) deo uostro (qui) scz deus (residet in summa arce poli) id est in altitudine celi (trinus) in personis (⁊ vnus) in substantia

De beata Maria

Quam glorifica luce choruscãs stirpis. dauidice regia proles. sublimis residens virgo maria. supra celigenas etheris omnes.

¶ Hoc metrum est tetrametrum. Sunt autem hic quattuor versus. ⁊ in vnoq̃q; eorum sunt qnatruor pedes. quorum primus est spondeus. secundus iambus. tertius dactilus. quartus est spondeus siue trocheus. ¶ Materia huius hymni est duplex cõmendatio ipsius marie. tam a progenie q̃ a meritis. Commendatio a progenie est. quia ipa est de regia stirpe. s. de stirpe dauid. Commendatio autem a meritis est. quia ipsa peperit saluatorem nostrum. Cantatur autem hymnus iste in transitu siue obitu beate marie virginis. qualiter scz transiuit de hoc mũdo ad regnum celorum an solum emittendo spiritum. vel vtrum assumpta fuit cum corpore de quo dubium est. sed tamẽ melius est vt credam? eã assumptã esse a patre cũ corpe ⁊ aia. ꝛ g̃ autor: O regina ples stirpis dauidice. o maria q̃ es ramus ipius dauid. Ipse cũ fuit quercus a q̃ ra

mi procedunt. ⁊ tu es ramus stirps ⁊ proles qui termini ponuntur pro eodem. sed non idem significant. Est enim proles qd aliunde hz initiũ. Stirps idem est q̃ truncus a quo ramus. velut a patre filius procedit. Et hoc est quod dicit O (ꝓ). i. ꝓtuz. tu (regia proles stirpis dauidice) s̃ es (choruscans). i. splendida (glorifica luce). i. gloriosa. o maria tu dico (tu sublimis id est stans in sublimi scz celo residens) id est sedens (supra omnes) celigenas etheris) id est angelos genitos in celo quia in celo fuerunt creati angeli a deo

Tu cum virgineo mater honore. angelorum domino pectoris aulam sacris visceribus casta parasti. natus hinc deo est corpore christus.

Construe. O maria s̃ existens (mater casta cũ virgineo honore) id ẽ pmanens virgo (parasti aulã pectoris). i. pectus tuum (dño angelorũ. sacris visceribus) ⁊ ideo (hinc). i. ex illis (natus est xps deus). i. dignatus est nasci (corpe). i. q̃ntum ad corpus. qz humanitatẽ sumpsit a te.

Quẽ cũctus venerãs orbis adorat. cui nunc rite genu flectit oẽ. a q̃ nos petimus te subueniẽt abiectis tenebris gaudia lucis

Construe. (O quẽ s̃ xpm deum (cunctus orbis). i. totus mũdus (venerans). i. honorans. s̃ latria (cui). i. ad cuius honorem (omne genu) scz celestiũ ⁊ terrestrium ⁊ infernorũ (flectitur nũc rite). i. debite (a quo). i. de quo (nos petimus te) scz xpm (gaudia lucis) scz eterne (subuenient) scz post hãc vitã (abiectis tenebris). i. peccatis remotis a nobis.

Hec largire pater lumis omis natũ p̃ propriũ flamine sacro q̃ tecũ nitida viuit ĩ ethera. regnãs ac moderãs secla cũcta

¶ Superius fecit autor preces ad beatam mariam virginem. sz hic facit preces ad deum patrem vt ipse dignetur nobis dare que promissa sunt. dicens O (pater omnis luminis). i. origo ⁊ factor totius claritatis (largire). i. dona nobis (hec) scz gaudia lucis (p̃ xpm natum) id est amorem filij tui. ⁊ (sacro flamine). i. amore spiritussancti (qui) s̃ filius tuus (viuit tecum in nitida) id est clara (ethera). i. in celo (regnans) id ẽ gubernans (ac moderans secula cuncta) id est omnes gentes in hoc seculo existens.

De sancta Agatha

Artyris ecce dies agathe virginis emicat eximie. q̃ xps eam sociat ⁊ dyadema duplex eam decorat.

¶ Hunc hymnum Prudentius in honore sancte agathe composuit in quo laudat deum qui tantam constantiam contulit virgini agathe.

¶ Construe (Ecce). i. videte (dies agathe martyris eximie) id est magne virginis (emicat). i. valde splendet (qua) scz die (christus sociat) id est coniungit eam sibi (z diadema). i. duplex corona. s. martyrij z castitatis (decorat eam) id ē honorat.

Stirpe decens elegans specie. sed magis actibus atq; fidei terrea prospera nil reputans. iussa dei sibi corde ligans

¶ Construe (decens) id ē nobilis. s^c fuit (stirpe). i. progenie (degãs specie). i. pulchra facie (sed magis) s^c est pulchra (actibus atq; fide) id ē bonis operibus fidei (nil reputans) id est estimans (prospera terrea). i. terrenorum prosperitatem. z (ligans). i. retinens (sibi corde) id ē in mente (iussa dei) id est precepta dei.

Fortior hec trucibusq; viris. exposuit sua mẽbra flagris
pectore q̃ fuit valido. torta mãmilla hoc docet patulo.

Construe (q̃) p et (hec) scz agatha (fortior viris trucibus) id ē crudelibus (exposuit sua membra). i. dedit (flagris). i. verteribus z flagellis. (mãmilla torta) scz a tortoribus vexata siue punita (docet hoc). i. manifestat (patulo). i. aperte (q̃). i. q̃ntum. ipsa agatha (fuit valido pectore) id est forti mente z corpore.

Delicie cui carcer erat. pastor ouem petrus hanc recreat.
inde gauisa magisq; flagrans. cũcta flagella cucurrit ouans.

¶ Construe (cui) scz agathe (carcer erat delicie) id est pro deliciis vel loco deliciarum (pastor petrus recreat). i. consolatur (hanc ouem) id est agathã z (inde gauisa). i. letata (z magis flagrans). i. ardens in amore dei (cucurrit ouans). i. gaudens (cuncta flagella). i. tormenta.

Ethnica turba rogum fugiens. huius z ipsa merek opem
quos fidei titulus decorat. his venerẽ magis ipsa premat.

¶ Construe (Ethnica turba). i. gentilis vel pagana que iuxta montem ethnam habitauit (fugiens rogum) id est combustionem q: mons ethna semper arder (et ipsa) s^c turba (merek opem). i. est auxilium (huius) scz agathe. ergo ipsa (magis premat). i. restringat (venerem). i. luxuriam (his) id est illis hominibus ibidem habitantibus (quos) s^c homines (titulus) id est honor vel signum (fidei decorat). i. honorat.

Et nota q̃ quodam tempore mons ethna cepit tantuz ardẽ vt multum periclitauit ciuitatem carthaginensem. z ideo pagani venerũt ad sẽ pulchrum sancte agathe z acceperunt velum in quo erat inuolata z posuerunt in ignem z statim ignis extinctus est.

Expositio hymnorum

Jam renitens quasi sponsa polo. pro miseris supplica domino. sic sua festa coli faciat se celebrantibus vt faueat.

¶ Construe. Tu agatha (renitens iam). i. splendens (polo). i. in celo (quasi sponsa) scz xpi (supplica). i. aduoca (dño pro miseris). i. p pcto/ribus (vt faciat sic sua festa). i. suas solēnitates (coli). i. celebrari (vt faueat. id est det auxilium. (celebrantibus se) scz festa deuote.

Gloria cum patre sit genito spiritui prouide sacro. qui deus vnus est omnipotens hanc nostri faciat memorē Amē.

Construe (Gloria sit genito). i. filio (cum patre spiritui sacro). i. sctō. (prouide). i. rationabiliter (qui deus vnus est omnipotens faciat hanc) scz agatham (memorem nostri) id est q agatha sit memor illorum qui habent memoriam sui Amen.

Criste sanctorum decus atq virtus. vita ⁊ forma via lux ⁊ autor supplicum vota pariterq hymnum suscipe clemens.

¶ In hoc hymno agit autor de vita ⁊ habitu sancti benedicti ⁊ de miraculis eius. scz de capisterio fracto in puericia sua ⁊ iterum sanato ⁊c. Intendit etiam rogare deum vt nostra vota benigne suscipiat ⁊ nostra peccata expellat. ⁊ fauorem suum tribuat et gratiam suam concedat meritis sancti benedicti. Et hoc est qd dic. O tu (criste decus). i. honor (sanctorum. atq) pro et (virtus) quia per te virtuosi sunt (⁊ vita) qa p te viuūt. (et forma) quia te imitari debent. vnde dixisti. Ego sum via ⁊ veritas ⁊ vita (via) quia per te eunt ad patrem (lux) quia p te illuminantur (⁊ autor) qr es domin' sanctitatis. ⁊ tu (clemens) id ē pius vel misericors (suscipe). i. accipe (vota supplicum) id est preces supplicantium. ⁊ (pariter hymnum) id est canticum laudis.

Qui tuum duduz benedictum ad te attrahens mire' segregasti mundo. vt probra mundi reprobare discēs te sequetur.

Construe. O tu (q attrahens dudum). i. olim' (tuū benedictū ad te. (segregasti mire). i. mirabiliter (mūdo). i. a mundo. ⁊ hoc iō (vt discens reprobare). i. spernere (pbra mundi). i. peccata (sequetur te) quia dixisti q sequitur me non ambulat in tenebris sed habebit lucem vite.

Cuius deuotum animū pueri gratia prestans fidei valere qua valens mira precibus peregit mente fideli.

Construe (Cuius deuotum animum) id est religiosum vel humilem

[cuius pueri].i.bñdicti[gratia fidei]supple christiane.de q̄ plenus erat sanctus benedictus[prestans valere].i.posse[qua]gratia fidei supple benedictus[valens pegit mira].i.miracula[precibus].i.orōnibus[mente fideli]id est cū firma spe.vt in libro dialogorū potest inuenirī.

Dehinc extendens pedem in remotis ardua scandens: cruciari malens corporis artus iuuenilis ardens amore casto.

¶ Dehinc]id est deinde supple benedictus[extendens pedem].i.viam[in remotis]supple locis scz in heremo[malens].i.magis volēs[artus]id est membra[iuuenilis corporis cruciari]id est puniri.z quare:quia ipse erat[ardens]id est feruens[casto amore]scz dei[scandens].i.ascendens[ardua]id est ad excelsa.quia quotidie ambulabat de virtute in virtutem semper altiora petendo.

Gloriam patri resonemus omnes. et tibi compar vtriusq̄ semper spiritus alme vnus deus omni tempore seculi.

¶ Omnes resonemus]id est persoluamus[gloriam]id est laudem[patri]z o[alme spiritus]id est o sancte spiritus qui es[compar]id est eq̄lis[vtriusq̄]scz patris z filij.supple existēs[vnus deus]cū eis[omni tpe seculi].i.in eternum supple resonemus tibi gloriam.

Imbuit posthinc homines beatos regulis artis animos retundi. et iugo semper domini polorum subdere colla.

¶ Construe.Supple benedictus[imbuit].i.docuit vel repleuit[posthinc]id est deinde[beatos homines].i.bonos hoīes[artis regulis].i.strictis obseruātijs[retundi].i.refrenari[aios]sp^c supbos.z docuit subdere colla]s^c mentis[sp iugo].i.p̄cepto[dñi polorū].i.celorum

Et quibus maurus sedulus minister obsequens patri latice leuatum gurgite fontis puerum retractum

¶ Et quib̄]supple sanctis hoīb̄us:sanctus[maurus]fuit[sedulus]id ē assiduus[minister]scz sancti benedicti:obsequens[patri]scz benedicto[traxit puerū]scz submersum.puerū dico[retractū.i.attractum[gurgite fontis leuatum.i.eleuatū[latice].i.ex aqua equoris

Huius o christe meritis precamur vt arceas iram: tribuas fauorem:gratiā prestans veniāq̄ nobis mitis ad omnes

¶ O christe p̄camur].i.nos rogamus[meritis]id est p merita[huius.scz sancti benedicti[vt arceas.id est repellas a nobis(iram.id est iracundiam.z tribuas fauorem.id est auxilium.prestans gratiam:virtutum.et

veniam] peccatorum. existẽs [nobis] peccatoribus [mitis] id est suauis respiciendo [ad omnes] supple homines

Prebe oramus deus alme rector: vt fides nostra vicijs resistat: atqꝫ virtutum ministret studijs pectore puro

Gloriam patri resonemus ꝛc.

¶ O alme deus] existens [rector] id est gubernator [oramus] id est deprecamur. ꝛ ideo [prebe] id est concede nobis [vt fides nostra resistat vicijs] id est peccatis [atqꝫ ministret] id est seruiat [studijs virtutuꝫ puro pectore] id est mundo corde.

Am christe sol iusticie noctis recedãt tenebre: nũc mentis eat cecitas: virtutum et luꝫ redeat.

¶ In hoc hymno rogat autor deum vt in hoc sacro tempore tribuat nobis cor penitens: ꝛ quos longanimitate pietatis expectat sua benignitate ad se cõuertat. ꝛ hoc est quod dicit. O [christe sol iusticie] .i. splendor pietatis [tenebre noctis] .i. peccata nostra [recedant nũc ꝛ cecitas mẽtis eat id est recedat [nunc] id est in presenti tempore [et luꝫ virtutum] id ẽ virtutes bonoꝝ operũ [redeat] id est reuertantur

Da tempus acceptabile et penitens cor tribue: ne nos vacuos transeat hoc quod benigne prerogas

¶ O christe [da tempus acceptabile] id est congruũ ad penitentiã. quia ante christi passionem. scz in veteri testamento nõ erat tale tempus. quia oculus pro oculo ꝛ dens pro dente dabatur. modo aũt non est sic [et tribue] nobis [cor penitens: ne] prout non [transeat] id est pretereat [nos] peccatores [vacuos] virtutib̃ [quod prerogas] id ẽ interpellas apud deum patrem [benigne] id est misericorditer

Quiddamqꝫ penitentie da ferre licet grandium maiori tuo munere quod demptio sit criminum.

¶ O christe [da quiddã] id est paululũ [penitentie ferre] id est pati [nobis] peccatoribus [quod] id est ꝓpter quã penitentiã [demptio] .i. abluꝛio [criminũ] id est peccatoꝝ [sit licet] ꝑ cuius [grandiũ] id est magnoꝝ peccatoꝝ. ꝛ hoc [tuo munere] maiori omnib̃ criminib̃

Dies venit dies tua in qua reflorent omnia: letemur in hac vt per tuam per hanc reducti gratiam.

¶ Vere debes dare penitentiã. quia iudicij dies vel paschalis festiuitas venit] id est appropinquat [dies dico tua. in qua] supple die [omnia] scz mentes hominũ [reflorent] id est micant virtutib̃. ideo [letemur] id est gaudeamus [in hac] die solemni [vt reducti] id est sicut redẽpti sumus

Per totū annū xxv.

[p hanc tuam gratiam] quia gratis redemisti nos a diabolica potestate et saluasti nos a peccatis nostris ꝛc.

Te iterum vniuersitas clemens adorat trinitas: et nos noui per veniam nouum canamus canticum.

¶ Et ideo [o clemens trinitas] in psonis: ꝛ vnitas in essentia [vniuersitas rerum] id est vniuersa creatura [adorat te. ꝛ nos] q̃ facti sumus [noui per veniam] id est p tuam gratiam [canamus] id est decantem⁹ [canticum nouum] id est iubilum. Jubilus cm̃ est quod nec mente concipi: nec voce exprimi potest.

Presta beata trinitas: concede simplex vnitas: vt fructuosa sint tuis ieiuniorum munera.

¶ O beata trinitas] in psonis [presta] id est dona [et o simplex vnitas] scz in essentia [concede] id est tribue nobis [vt munera ieiuniorū] id est abstinentiax [sint fructuosa]. i. fructus bonos ferentia [tuis] s^c fidelib⁹

Vdi benigne conditor nostras preces cum laudibus in hoc sacro ieiunio fusas quadragenario.

¶ Materia huius hymni est cōmendatio ieiunij. ꝛ hortatur nos ieiunare ꝛ deo seruire. ꝛ in hoc tempore ieiunij in oribus plus q̃ in alijs temporibus insistere debemus: vt in die iudicij vitam habeamus eternam. ꝛ hoc est quod dicit [O benigne conditor] id est creator omniū rerū [audi pces nostras cum laudibus] id est cum hymnis. preces dico [fusas]. i. effusas [in hoc sacro quadragenario ieiunio] id ē in numero quadraginta dierū in quib⁹ digne ieiunare debemus

Scrutator alme cordium infirma tu scis virium: ad te reuersis exhibe remissionis gratiam

¶ Et quia fundimus preces [O alme scrutator] id est inq̃sitor [cordium] nostrorum. bene dico scrutator quia [tu scis] id est cognoscis [infirma virium] ideo [exhibe. id est dona [reuersis ad te] id est penitētibus [remissionis gratiam.

Multum quidem peccauimus: sed parce confitentibus ad laudem tui nominis confer medelam languidis.

[Nos peccauimus quidem multum. sed parce confitētibus] peccata sua. et confer languidis. id est peccatoribus [medelam. id est remissionem. ad laudem tui nominis.

Sic corpus extra conteri dona per abstinentiam ieiunet vt mens sobria a labe prorsus criminum.

¶ Et pferendo sic medicinā. dona corpus pteri. i. castigari. extra p abstinētiā. ꝛ dona, vt sobria mens ieiunet, prsus. i, oīno, a labe criminū. i. pcōx

Expositio hymnoꝝ

Ecce nūc tempus idoneum medicina peccaminum qui/
bus deum offendimus corde verbis operibus

¶ In hoc hymno hortatur nos autor vt ab omni peccato abstineamus et rogemus deum cum lachrymis ⁊ precibus vt ipse remittat nobis peccata nostra. ⁊ nos mūdet ab omni vicio in tempore huius ieiunij. qꝛ christus pius est ⁊ misericors. et hoc est quod dicit. O fratres ⌈ecce tempus idoneum⌋ id est cōgruum ad peccata remittendū quod tempus est ⌈medicina peccaminū⌋ id est peccatoꝝ ⌈quib⁹⌋ supple peccatis ⌈offendimus deum corde⌋. i. vana cogitatōe ⌈verbis⌋. i. iniquis sermonib⁹ ⁊ turpilo/quijs ⌈operibus⌋. i. prauis ⁊ illicis actibus.

Qui pius et propicius nobis pepercit hactenus: ne nos cū
nostris perderet tantis iniquitatibus.

¶ Dico q̄ verbo ⁊ opere deum offendimus ⌈qui⌋ scz deus existēs ⌈pius et ꝓpicius⌋ id est misericors ⌈pepcit nobis hacten⁹⌋ id est hucusq̄ ne ꝑm mala nostra opera ⌈nos pariter cū nostris tātis iniquitatib⁹ pderet⌋ id ē condēnaret. sed ita pepcit nobis vt mediante paterno auxilio ad christū veniamus ⁊ amodo in bonis operibus pseueremus.

Hunc igitur ieunijs cum ꝓcibus ⁊ lachrymis multisq̄ bo/
nis alijs placemus deuotissime.

¶ Et qꝛ pepercit nobis misericorditer ⌈ergo placemus⌋ id ē placatum nobis faciamus ⌈hunc⌋ scz deum. ⁊ qūo ⌈ieiunijs⌋ id est cuz abstinentia cibi ⁊ potus. ⁊ ⌈cum precibus⌋ id est cum orōibus assiduis. quia ipe ait Petite ⁊ accipietis. ⁊ alibi dicit. Amen amen dico vobis quicquid oran tes petieritis petite ⁊ fiet vobis.

Vt nos a cunctis sordibus purgans ornet virtutibus: an/
gelicis ⁊ cetibus nos iungat in celestibus

¶ Dixi q̄ placemus eū deuotissime ⌈vt ipe purgās nos a cūctis sordib⁹ et peccatis ornet nos virtutibus⌋ et faciat nos pseuerare in eis. ⁊ q̄ ⌈iungat nos angelicis cetibus in celestib⁹⌋ in regno celorum

Sit benedictus genitor eiusq̄ vnigenitus cum spiritu pa/
raclito in sempiterna secula Amen

¶ Genitor⌋. i. deus pater ⌈sit benedictus et eius vnigenitus⌋ id est xp̄s q̄ est filij⁹ dei ⌈cū spū paraclito⌋. i. ꝓsolatore ⌈in sempiterna secula amē⌋

Larum decus ieiunij monstratur orbi celitus: qō chri/
stus autor omnium cibis dicauit abstinens

¶ In hoc presenti hymno hortatur nos ⁊ admonet autor ieiuniorum

obseruantiam ⁊ autoritatem habere a xpo ⁊ efficaciam. ⁊ vt antiqui pa/tres moyses helyas consequuti sunt vitam eternā. ita ⁊ nos consequmur.

Constructio (claruz decus ieiunij).i. cōmendabile ieiuniū (monstrat) id est datur (orbi).i. mundo (celitus) id est de celo (qd) ieiuniū (xps) ex/istens (autor) i. creator (omnium) rerum (dicauit).i. sanctificauit (absti nens cibis) id est a cibis.

Hoc moyses charus deo legisq; lator factus est. hoc helyam per aera curru leuauit igneo.

(Moyses factus es charus).i. dilectus (deo hoc) sc ieiunio.i. per hc ieiuniuz (q) prior moyses factus est (legislator).i. dator legis diuine (hc) id est p hoc ieiuniū. ⁊ (hoc) supple ieiuniū (leuauit).i. vexit (helyam) il/lum ꝓpheram (igneo curru).i. in quadriga ignea (per aera) id est p aerez quia cum helias transgressus esset iordanem cum discipulo suo helizeo fugiens persequutiones ihezabel raptus est helyas in curru igneo in paradisum terrestrem. pallio suo dimisso. helizeus autē pallio leuato re/uersus est ad iordanem ⁊ percutiens aquam cum pallio. cessit aqua ior/danis. ⁊ transiuit ꝓpheta sicco pede.

Hinc daniel mysteria victor leonuz viderat. per hoc amicus intimus sponsi iohannes claruit.

(Daniel) ille propheta existens (victor leonum) id est leones non no/tuerunt ei (viderat) sc per spiritum sanctum (mysteria) id est secreta que nemo alius scire potuit (hinc) id est per hoc ieiunium. ⁊ (iohannes) ba/ptista (claruit).i. factus est (intimus amicus sponsi) id est christi (per hc supple ieiunium.

Hec nos sequi dona deus per exempla parsimonie. tu ro/bur auge mentium dans spirita le gaudium.

Et qr isti amici sponsi facti sunt per hoc ieiuniū (o de dona).i. cōce/de (nos) christianos (sequi).i. imitari (hec) supple ieiunia (per exempla parsimonie).i. abstinentie cibi ⁊ potus. ⁊ (tu auge robur).i. fortitudinē. (mentium) id est cordium (dans) id est donans (spiritale gaudium) id est leticiam spiritus.

Presta pater per filiuz. presta per almum spiritum. cū his per euum triplici vnus deus cognomīe.

O (pater presta).i. dona nobis hec q̄ supra petiuim (per filiū) tuum vnigenitū. ⁊ (presta p almū spiritū) tu dico existēs (vnus de) in essentia (cū his).i. cū filio ⁊ spū sancto (triplici cognomine).i. sub tribus nomini bus distinctis (per euū).i. eternaliter vel per imppetuum.

X more docti mystico seruemus hoc ieiunium. deno dierum circulo ducto quater notissimo.

Expositio hymnorum

¶ Materia huiꝰ hymni est commēdatio ieiunij. ⁊ hortatur nos ieiunare ⁊ deo seruire. ⁊ hoc tempe ieiunij in orationibus ⁊ bonis operibus plus q̄ in alijs diebus. vt inde habeamus vitam eternam. ⁊ hoc est qd dicit O fratres (nos docti). i. instructi (ex mystico more) ex figurata consuetudine (seruemus hoc ieiunium) in quo modo sumus scz caste ⁊ honeste (deno circulo). i. denario numero (diecuz notissimo). i. manifestissimo (ducto) id est multiplicato (quater). i. per quatuor.

Lex ⁊ prophete primitus hoc pertulerūt. postmodū christus sacrauit omnium rex factor atqz temporum.

(Lex) data p moysen (⁊ ꝓphete) scz helyas ⁊ alij (pertulerunt hoc) ieiunium (primitus). i. primo. ⁊ (xp̄s rex omnium) hominū (atqz) pro et. (factor). i. creator (temporuz sacrauit). i. sanctificauit illud (postmodū) id est post moysen ⁊ ꝓphetas. qz ieiunauit per quadraginta dies donās nobis exemplum. vt etiam ieiunemus

Utamur ergo parcius verbis cibis ⁊ potibus somno iocis ⁊ artius perstemus in custodia.

Et qz ꝓphete ⁊ postea xp̄s ꝯsecrauerūt hoc ieiuniū (ergo vtamur partius). i. temperātius (verbis) inutilibus (cibis ⁊ potib) . i. a supfluitate comestionis ⁊ ab ebrietate. qz mediāte crapula nos labimur in peius. nam vēter mero estuās de facili spumescit in libidinē ⁊ non solū istis vtamur parcius. sed etiā (somno) numio (⁊ iocis) illicitis (⁊ pstemus). i. perseueremus (artius). i. fortius (in custodia) anime nostre.

Uitemus ante pessima quecz subruūt mentes vagas nullumqz demus callido hosti locum tyrannidis.

Dico q relictis vicijs pstemus in custodia virtutum. ⁊ (vitemus) id est abijciamus a nobis (ante). i. priꝰ (pessima) id peccata vel praua opa (quecz subruunt) id est opprimunt (mentes vagas) id est ad maluz p nas (qz) pro ⁊ (nullum locum). i. nullam occasionem (tyrannidis) id est crudelitatis siue peccati (demus callido hosti). i. dyabolo.

O Icamus omnes cernui clamemus atqz singuli plo/ remus ante iudicem flectamus iram vindicem.

¶ In hoc hymno hortatur nos autor vt rogemus deum cum precibus ⁊ lachrimis. vt ipse auertat a nobis iram suam ⁊ dimittat nobis delicta nostra. ⁊ hoc est quod dicit. nos (omnes) existētes cernui) id est humiles (dicamus id est rogemus (atqz) pro et (singuli) id est omnes (damnemus) ad deum. ⁊ (plorem us ante iudicez) id est christum (flectamꝰ) id est placemus (vindicem iram) scz xpi quā habet aduersus nos.

Per totum annum exui

Nostris malis offendimus tuam deus clementiã. effun/
de nobis desuper remissor indulgentiam.

O (deus offendim⁹).i.irritauimus (tuã clementiã).i. benignitatem (nr̃is malis).i.p pctã nr̃a. ⁊ qr tu pius es ⁊ mifficors ⁊ dixisti. nolo mor/
tẽ pctoris sz mag⁹ vt ꝓuertat ⁊ viuat. iõ (o remissor.i. ꝓdonator delictorꝫ
(effunde).i.mitte (nob desup).i.ꝺ celo (indulgẽtiã).i.remissionẽ pctorꝫ.

Memẽto q̃ sumus tui licet caduci plasmatis. ne des bo
norem nominis tui precamur alteri.

Et emittere dẽres nob de celo veniam. qr nos redimisti sanguine tuo
⁊ ideo o dñe (memẽto).i.recordare (q̃ sumus tui) famuli (licet) p ꝓuis
(caduci).i.fragilis (plasmatis) scz ade (precamur).i.rogamus (ne des
honorem nominis tui) scz nos xpianos qui a nomie tuo vocati sumus
xpiani (alteri).i.inimico humani generis.s.dyabolo.

Laxa malum qꝺ gessimus. auge bonuz qꝺ poscimus. pla
cere q̃ tandem tibi possimus hic ⁊ perpetim.

Et qr alter nõ deret occupare honorẽ nois tui rogam⁹ te (laxa) id ẽ
dimite nob (malũ).i.pctm̃ (qꝺ gessim⁹).i.qꝺ malefecim⁹ (auge).i.augmenta (bonũ qꝺ poscim⁹) a te (q̃ possim⁹).i.valeam⁹ (tandẽ).i.vltimo
(placere tibi) xpo (hic).i.in pnti (⁊ ppetim).i.in ppetuum.

Exilla regis prodeunt fulget crucis mysterium quo
carne carnis conditor suspensus est patibulo.

¶ Materia huius hymni est talis. vt dicit beatus Ambro. Passio
dñi venit. ⁊ quia venit deceemus de ipsa aliquid dicere. Dicam⁹ ergo q̃
vexilla regis xpi iam prodeunt. vexilla enim christi sunt baptismus. sa/
cramentum altaris. ⁊ alia sacramenta ecclesie ¶ Construe (Vexilla)
id est signa (regis).i.christi (prodeunt).i.apparent (mysterium).i.sacri/
ficium (crucis fulget).i.claret. quia expugnauit dyabolum (quo) myste
rio (conditor).i.creator (carnis suspensus est carne).i.cũ corpore suo pro
prio (patibulo).i.in cruce.

Confixa clauis viscera tendens manus vestigia redẽptio
nis gratia hinc immolata est hostia.

¶ Ego dixi q̃ xps suspensus est patibulo. id est in cruce. ⁊ ideo xps ẽ
hostia immolata) vel talis ẽ littera scilicet in ara crucis (gratia redẽpti/
onis).i.saluatio generis humani (tendens) id est extendens (manus)
scz suas in cruce (⁊ tendens vestigia) sanguinis ipsius. ⁊ per hoc notat q̃
sanguis fluxerat per totum corpus ipsius. tendens dico viscera innume
rabilia. quia in tantum fuit extensus christus in cruce q̃ omnia mẽbra

Expositio hymnorum

ipsius poterant numerari (pfixa).i.pforata (clauis) clauis.cm̃ sunt pōsi/ti in manib⁹ z pedib⁹ suis.z lancea i latere suo.z inde exiuit sanguis z aq̃ exinde dico manauit sanguis redēptionis nostre z aqua baptismatis ex quibus nos xpiani regeneramur in fonte z in sacro baptismate.

Quo vulneratus insuper mucrone dire lancee. vt nos la/uaret crimine. manauit vnda sanguine.

¶ Ecce mysteriū crucis fulget p̄ totū mundū. qz p̄ crucē habem⁹ altare. p̄ corpus xpi hostiā. p̄ sanguinē vinū. z p̄ sudorē aquā. ex quib⁹ sacrifi cium facim⁹ singulariter. qz ex immolatiōe crucis sibi fit altare. z ideo p̄ crucē habem⁹ altare. in quo sacrificam⁹ (quo).i.in quo patibulo supple ipse conditor (vulneratus insuper).i.sup̄ vulneratione dauoz. (mucro/ne).i.acumine (dire lancee).i.crudelis cuspidis. z ad ḋd. ad hoc scz (vt lauaret nos a crimīe).i.a peccatis (vnda).i.aqua (manauit).i.effluxit (sanguine).i.cum sanguine

Impleta sunt que cecinit dauid fidelis carmine. dicendo natiōibus regnauit a ligno deus

Et ex eo tempe perpetrata sunt que scripta sunt de xpo per pphas. vñ ipse sumens acetum in cruce cum spongea dixit. Consummatū est. z hoc est qd dicit Illa (sunt impleta).i.completa in xpo (que dauid cecinit).i. pphetauit. existens (fidelis).i.certificatus (carmine) scz in psalterio (dicē/do) id est pphetando (nationibus).i.omnibus gentibus (deus regna/uit a ligno) supple crucis. qz post passionem z mortem suā amarissimaz resurrexit eternaliter regnaturus.

Arbor decora z fulgida ornata regis purpura. electa di/gno stipite tam sancta membra tangere.

Et quia pependit in cruce possumus pferre vocē admirationis dicē/tes. O (decora z fulgida arbor) ornata).i.fulcita (purpura).i.sanguine. (regis) id est christi (electa tangere) .i.portare (tam sancta membra) scz christi (digno stipite).i.in sancto trunco.

Beata cuius brachijs secli pependit pretium statera facta corporis. predamq̃ tulit tartaris.

¶ Cōstrue (beata) s^c arbor vel crux (cuius brachijs) id est cornibus. (pretium secli) id est mundi (pependit) arbor dico (facta statera) id ē tru/tina (corporis) christi (q̃) pro et (tulit).i.abstulit (tartaris) id est ex in/fernis (predā) id ē spolia. quia descendit ad inferna liberans animas sanctorum.

O crux aue spes vnica hoc passionis tempore. auge pijs iusticiam. reisq̃ dona veniam.

Salue ara salue victima de passionis hostia quæ victo mortem pertulit & morte vitam reddidit

De totum annum xxviii

¶ Hic sermo ad crucem dirigitur. Construe (O crux) s^c existens (vnica spes) nostra (aue) id est salue (auge). i. multiplica (iusticiaz pijs) id est pieratem habentibus (hoc tempore passionis) & (dona veniam) id est remissionem peccatorꝫ (reis). i. peccatoribꝫ.

Te summa deus trinitas collaudat omnis spiritus. qs per crucis mysterium saluas rege per secula. Amen.

Et quia nos redemit suo sanguine. ideo o (summa trinitas). i. o dē omnipotens qui es trinus in personis (omnis spiritus collaudat te) et (quos) scz homines (saluas). i. liberas (per mysteriuz crucis). i. p passionem (rege per secula) cuncta Amen.

Ange lingua gloriosi prelium certaminis & supꝫ crucis tropheum dic triumphum nobilem qualiter redemptor orbis immolatus vicerit.

¶ Hymnus iste continuatur superiori. Dixerat enim q̃ dñs positus fuerat in cruce & latus eius perforatum lancea & sic deprecamur eum q̃ sicut mortuus est. i. sicut corpus qd assumpsit in virgine & in cruce dimisit & ad inferna descendit & cum dyabolo pugnuit & eū supauit. sic faciat nos vincere cuncta nobis aduersaria. s. dyabolum & mundū cū concupiscentia sua & domesticum inimicum. scz carnē. de qua dr'. Quanto famosior tanto periculosior. Et hoc est quod dicit. O (lingua pange) id est manifesta (prelium certaminis gloriosi). i. victoriā quā xp̃s obtinuit moriēdo p̃m carnez quādo vicit mortē morte sua vnde ipse ait O mors ero mors tua &c. (& dic triūphum nobilem) de inimicis fugatis (super tropheuz) id est victoriam (crucis) s^c sancte (qualiter redēptor). i. liberator (orbis) id ē totius mundi (immolatus) in ara crucis (vicerit) s^c dyabolum.

¶ Et nota q̃ ante passionem xp̃i dyabolus duas manus. i. potestates. scz in corpe & anima hominis habuit. quia quosdaz in corpore & in anima. quosdā tm̃ in anima post mortē tpalez trahebat ad se sed modo post passionem xp̃i vnā habet. s. de duabꝫ potestatibus & amisit vnā.

De parentis protoplasti fraude factor condolens quando pomi noxialis morsu in mortem corruit. ipse lignum tunc notauit damna ligni vt solueret.

¶ In hoc loco antipoforisat autor. qr aliquis forte diceret quare fuit xp̃s immolatus. Respondet. qr p doluit de deceptiōe p̃mi parētis. s. ade. Et hoc est qd dic (factor). i. p dictor (condolēs de fraude parentis) nostri ade (protoplasti) id est primi hominis formati (quādo corruit). i. cecidit primus parēs (in mortē) & hoc (morsu pomi noxialis). i. nociui (ipse) xp̃s (tūc notauit) p ordinādo signauit (lignū) siue crucis (vt solueret) id est recuperaret (damna ligni) scz que venerāt per lignum vetitum.

Expositio hymnorum

Hoc opus nostre salutis ordo depoposcerat multiformis proditoris ars vt artem falleret. ⁊ medelam ferret inde. vnde hostis lesserat.

¶ Bene dico q̃ xp̃s tunc notauit lignum. vt solueret damna ligni. q̃ nullo alio modo poterimus recuperari. ⁊ hoc aggreditur dicere. (Ordo nostre salutis. depoposcerat hoc opus) scz vt deus carnem sumeret. ⁊ patibulum crucis subiret. vt per lignum damna ligni solverent (vt ars). i. deus qui est artifex omnium rerum (falleret). i. destrueret (artem multiformis proditoris). i. dyaboli (⁊ ferret inde). i. ex illo ligno (medelam) i. salutez omniũ gentiũ (vnde). i. ꝺ quo ligno (hostis). i. dyabolus (lesserat) id est nocuerat.

Quando venit ergo sacri plenitudo temporis missus est ab arce patris natus orbis conditor. atq̃ ventre virginali caro factus prodijt.

(Ergo quando). i. postq̃ (plenitudo tẽporis). i. vltima etas (venit) id est appropinquauit (natus). i. filius (conditor). i. creator (orbis) id ẽ mundi (missus est ab arce). i. summitate (patris) sc̃ in mundu z (atq̃ factus caro) vel carnalis (prodijt). i. exijt ventre virginali) Et nota q̃ sicut flos sine macula pulcher ⁊ olens ac suauis nascitur. ita xp̃s sine semine ⁊ sine crimine de vtero virginis marie prodijt.

Vagit infans inter arta positus presepia. membra pannis inuoluta virgo mater alligat. pedes manusq̃ crura stricta cingit fascia.

¶ Construe (Infans) id est christus (positus inter arta presepia) id est angusta presepia (vagit) id est plangit. ¶ Et nota q̃ vagire est proprium puerorum (virgo) maria (mater) sua (alligat membra) sua (inuoluta pannis. ⁊ stricta fascia). i. vitella (cingit pedes ⁊ manus ⁊ crura

Gloria ⁊ honor deo vsq̃quo altissimo vna patri filioq̃ inclito paclito. cui laus ⁊ ptãs p̃ eterna secula Amen.

¶ Construe (Gloria ⁊ honor vsq̃quo). i. vbicq̃ sc̃ sit (deo altissimo. vna) id est equaliter patri ⁊ filio (inclito) id est glorioso (⁊ paradito) id est spiritui sancto sit laus ⁊ gloria. similiter equalis gloria coeterna maiestas trino in personis ⁊ vni deo (cui laus est ⁊ potestas p̃ eterna secula Amẽ)

Per totum annum xxix

Lustra sex qui iam peracta tempus implens corporis se volente natus ad hoc passioni deditus agnus in cruce leuatur immolandus stipite.

¶ Nota q̃ lustrum dicitur spacium quinq̃ annorũ. ⁊ dicitur a lustrando. eo q̃ romani lustrabant per spacium quinq̃ annorũ in capite anni totam romam. ⁊ nos similiter per quinq̃ etates debemus lustrare totam romam. i. sanctam ecclesiam. vincentem inimicos. ¶ Hymnꝰ iste sic continuatur. christus carnaliter erat. xxx. annorũ cuꝫ esset deditus passioni. Lustra sex ⁊c. Et nota accusatiui ⁊ ablatiui casus possunt ibi legi. Ablatiui sic leguntur (agnus qui est implens tempus). i. etatem corporis humani (sex lustris iam peractis) ⁊ est ibi positio casus pro casu. melius tamen est vt accusatiui ibi legantur sic (agnus). i. xp̃s (qui ē implēs tempus). i. etatem (corporis) humani (lex lustra). i. triginta annos (iã pacta). i. completa (deditus). i. datus (passioni) s̃c acerbe (natus ad h̃) id est ad illam passionem (se volente). i. sponte sua leuatur in cruce (immolandus) sacrificandus (stipite). i. in ligno.

Hic aceto fel arundo sputa clauis lancea mite corpus perforatur sanguis vnda profluit. terra pontus astra mundus quo lauantur flumine.

Construe. (Hic). i. in cruce dederunt ei fel mixtum cũ aceto (arũdo) id est calamus traditur ei in signum derisionis pro sceptro. ⁊ preter hec (sputa) s̃c adhibita sunt ei (corpus mite). i. suaue (perforatur cum clauis ⁊ lancea) ⁊ inde (sanguis ⁊ vnda). i. aqua (profluit) i. exiuit de corpe eius (quo flumine). i. qua sanguinis ⁊ aque effusione (terra). i. humiles (pontus). i. fluctuantes vicio (astra). i. iusti (⁊ mundus). i. mundani (lauantur). i. purgantur. Per aquam debemus intelligere baptisuuz. Per sanguinem crisma. Et dicunt quidam q̃ angeli boni purgati sunt de labe quam habuerunt de illis qui ceciderunt vt lucifer ⁊ sui complices. et ideo dicit astra.

Rex fidelis inter omnes arbor vna nobilis. nulla silua talem profert fronde flore germine. dulce lignum dulces clauos. dulce pondus sustinet.

¶ Hic autor subiungit adorationem crucis postẽ de eius passione dixit. Et cantatur in die parasceues dicẽs O (fidelis crux vna). i. sola. nobilis arbor. inter omnes) s̃c arbores quia (nulla silua profert talẽ) s̃c arborẽ (frõde). i. ꝓtectiõe (flore). i. decore (germie). i. radice. vel (flore). i. xp̃o q̃ vocatꝰ ē flos a ꝓ his q̃ sic flos ꝓcedit sin̄ fecditate vl aliq̃ putredie

ita christus ex vtero virginis marie processit sine aliquo peccato. (Dulce lignū s^c crucis sustinet dulces clauos) christi (⁊ dulce pondus). i. xpm.

Flecteramos arbor alta tensa laxa viscera ⁊ rigor lentescat ille. quem dedit natiuitas ⁊ superni membra regis miti tendas stipite.

¶ Et quia precium mundi pependit in te. ideo o (arbor alta. flecte) id est declina (ramos) id ē brachia crucis (⁊ laxa) id est relaxa (viscera) christi (tensa) id est extensa in te (⁊ ille rigor). i. duritia (lentescat). i. mollescat (quem) rigorem (natiuitas). i. natura dedit tibi (⁊ tendas mēbra superni regis stipite). i. in cruce (miti). i. humili.

Sola digna tu fuisti ferre seculi precium atqz portum preparare nauta mundo naufrago. quem sacer cruor perūxit fusus agni corpe. Gloria ⁊ honor deo vsqz quo altissimo rē.

(Tu sola fuisti digna) scz (ferre precium seculi). i. sustinere illum qui fuit appreciatus triginta argenteis (atqz preparare portum) quasi nauta (mundo naufrago) periclitato. i. omnibus periclitantibus (quē) mūdum (sacer cruor) id est sanctus sanguis (fusus. i. effusus (de corpe agni id est xpi (perunxit). i. mundauit.

Horus noue hierusalem noua meli dulcedinem promat colens cum sobrijs paschale festum gaudijs

¶ Metrum est iambicum. Autor est Ambrosius ⁊ē. Materia huⁿ hymni est inuitare ad laudem festi paschalis cum militauerimus cōtra dyabolum. dicit ergo chorus noue ⁊ē. ¶ Notandum est. q primo vocabatur ciuitas illa Jebus secundo Jebusalem. tertio Salem. quarto Hierusalem per quam significatur multiplex hominis status. Jebus enim interpretatur conculcamen. ⁊ hoc est quando aliquis in adolescentia intonsus efficitur. Jebusalem interpretatur pax conculcatiois. ⁊ hoc est quando aliquis habitat ⁊ delectatur in predictis. Salem interpretatur pax. et hoc est quando aliquis reuersus est a vicijs. Hierusalem eñ interpretatur visio pacis. et hoc est quando aliquis fruitur celesti gaudio. Unde hoc nomen hierusalem quattuor modis accipitur. Quo ad litteram hierusalem est illa ciuitas palestine. anagoice hierusalem interpretatur ecclesia triumphans. scilicet chorus celestis patrie. In hoc loco accipitur sic (chorus noue hierusalem) id est noue anime. scilicet cuiuslibet hominis bene innouati et purgati a vicijs (promat) id est cantet. (nouam dulcedinem meli) id est dulce melos. Melum dicitur a mel. q̃a sicut mel fit ex diuersis generibus rerum. ita ⁊ melum est. quod fit ex diuersis notulis nouum. Unde cantate domino canticum nouum ⁊ē.

qz sicut mel fit ex diuersis generib⁹ rerũ. ita z melũ est qd fit ex diuersis notulis nouum. vnde dr. Cantate dño canticũ nouũ. Mel em dr a miscendo. vñ phiłrk in lege q nemo in sacrificio poneret mel. sz sp sal. Mel em fit ex diuersis generib⁹ rerũ. hõ em nõ debet esse diuersus. sz vniformis in bono. Vñ. vinũ z sicerã nõ bibet. z sumit ibi vinũ in mala fcatõe. qz vinũ in se est bonũ. sed abutentib⁹ vino nociuũ est tam in corpore q̃ in anima. Sicera fit ex diuersis generib⁹ rez q̃ simł mixta vnũ corrũpit aliud. vt de cereuisia. aut granũ corrũpit aquã. aut aqua granũ. Ille ergo bibit siceram qui facit aliquid quod videtur esse de genere bonorz cum non sit. ergo sobrie iuste z pie viuamus in hoc seculo. iuste quo ad proximum. pie quo ad deum. sobrie autem quo ad nosmetipos.

Quo christus inuictus leo dracone surgens obruto dum voce viua psonet a morte functos excitat.

¶ Construe (quo) scz festo paschali (christus inuict⁹ leo) vt narrat phisiologus. Sicut leo rugitu suo resuscitat catulũ post triduum. ita pater in diuinis filiũ suum. quare pictus est leo (surgens). i. resurgens (dracone) id est dyabolo (obruto). i. lapso (dum viua voce psonet) vt genimina vipe rarz q̃s docuit vos fugere a futura ira Vel generałr potest legi de angelis qui viua voce resuscitabunt mortuos ad iudicium. z sic excitat (functos) id est defunctos (a morte) id est a peccato mortali sm pmam lecturam. vł (a morte) scz quam omnis homo habebit.

Quam deuorarat improbus predam refudit tartarus captiuata te libera iesum sequuntur agmina

¶ Construe. Ipse scz deus (refudit). i. retrofudit (pdam) id est rapinam (quã tartarus). i. infernus (improb⁹). i. insatiabilis (deuorarat). i. deglutiuerat (captiuata agmina) id est detente animę sanctorz (libera) id est liberata (sequuntur te) scz iesum christum.

Ipsum canendo supplices regem precemur milites. vt in suo clarissimo nos ordinet palacio.

¶ Construe. Nos (supplices milites) id ē humiles (pcemur ipm regem) id est rogamus christũ (vt ordinet nos). i. disponat nos (in suo clarissimo palacio) id est in celo inter sanctos. vnde in euangelio dicit. In domo patris mei mansiones multe sunt ꝛc.

Per secla mente nescia patri supremo gloria. honorqz sit filio et spiritu paraclito Amen.

¶ Construe (gloria sit patri supremo) id est excelso (per secla) id est p̃ seculą. ibi ponitur per syncopam (gloria) dico (nescia mente) id est incomprehensibilis mente humana. quia deus incomprehensibilis est (et bo-

Expositio hymnorꝝ

uor sit el) scz patri in diuinis (cum filio) id est iesu christo (z spiritu paraclito) id est spiritusancto. Amen

Ex eterne domine rerum creator omnium qui es et ante secula semper cum patre filius.

¶ Omnes isti hymni habent vnam materiam z vnam intentoem. qz tractat de passione xpi z de eius resurrectoe. Ostendit em hic q̃ sicut christꝰ mortuꝰ ꝓpter delicta nostra. sic etiam resurrexit ꝓpter iustificatonem nostram. z ꝓtulit nobis vere pascha. i. transitu de terra ad celu. de infeeno ad paradysum. Item rogat vt sua resurrectio sit nostra redeptio vt in paschali tpe vl gaudio. i. in die iudicij defendat nos a periculo mortis. i. a damnatoe. Vl materia huius hymni est. vt deu depcemur q̃ sicut ipe creauit Adam z accepit corpis eius formam vt nos redimeret a potestate dyaboli z iungeret nos deo patri. ita liberet nos ab omni delicto in hoc paschali gaudio. Et or sic. O dne (eterne rex). i. sempiterne rex (creator). i. factor (oim rerum. z qui sp es filius cu patre ante secula) id est ante mundi constitutoem

Qui mundi in primordio adam plasmasti hominem. cui ue imagini vultum dedisti similem

¶ Construe (Qui) supple deus (plasmasti) id est formasti (adam hoiem in pmordio) id est in pncipio mundi (cui) scz ade (dedisti vultu similez tue imagini) scz mente similem q̃ rōnem vultus tui.

Quem dyabolus deceperat hostis humani generis. cui tu formam corporis assumere dignatus es

¶ Construe (Que) scz adam (dyabolus hostis). i. insidiator (humani generis). i. hois. qz nos in adam deceperat (cuius formam corpis) scz ade (tu) scz filius dei (dignatus es assumere) id est vt nos reduneres dignatꝰ es assumere corpus humanum.

Vt hominez reduneres que ante iam plasmaueras. z nos deo coniungeres per carnis contubernium

¶ Construe. Dico q̃ dignatus es accipe formam serui tui ad hoc (vt reduneres). i. liberares (hoiem. que) scz hoiem (iam an plasmaueras). i. creaueras (vt nos) scz redimendo (coniungeres deo) scz patri (p ꝓtuberniu) id est p vnione vel p habitaculu vel p ꝓiunctoem (carnis) id est humanitatis. qz sic nos liberauit a morte ꝓpetua.

Quem editum ex virgine paueſcit omnis anima. per que et nos resurgere deuota mente credimus

¶ Cõstrue(Quẽ editũ).i.natũ(ex ꝓgine) scz maria(oĩs aĩa).i.oĩs spũs ronalis(pauescit).i.mirat(ꝑ quẽ credũm⁹ resurgere nos) scz dũ veneris iudicare,viuos z mortuos(deuota mente).i.bona opatõne

Qui nobis per baptismum donasti per indulgentiam.qui tenebamur vinculis ligati conscientie.

¶ Construe. O tu xpe(q̃ donasti nobis)scz oĩb⁹ pie credentib⁹(indulgẽ/ tiam)id est remissionẽ scz originalis peccati(ꝑ baptũmũ q̃ tenebamur li gati vinculis conscientie)scz per peccatum.

Qui crucem propter hominem suscipere dignatus es.de/ disti tuum sanguinem nostre salutis precium.

¶ Construe(Qui)supple xps(dignatus es suscipere crucẽ).i.passionez crucis(ꝓpter hoiem dedisti tuũ sanguinẽ in pciũ nostre salutis) qz cũ san/ guine tuo redemisti z emisti nos.

Quesumus autor omnium in hoc paschali gaudio ab om ni mortis impetu tuum defende populum

¶ Et qz tot z tãta fecisti o xpe vt nos a morte ppetua liberares. ideo o (autor oĩm)rerũ(q̃sumus).i.rogamus te(in hoc paschali gaudio).i. in tua resurrectõe(defende).i.ptege(populũ tuũ)a peccato redemptũ (ab oĩmi mortis impetu)id est ab oĩmi periculo

Aurora lucis rutilat.celum laudibus intonat.mundus exultans iubilat.gemens infernus vlulat

¶ Materia huius hymni ẽ laudare deũ z extirpare vicia z adherere vir/ tutib⁹. Et nota q̃ ecclesia iõ aurora dr.qz sicut aurora expellit tenebras.ita ecclesia extirpat vicia z petã. Dicit ergo sic(Aurora lucis rutilat).i.splen der.scz qñ aurora pullulat z incipit diescere(celũ).i.celest⁹ creatura(into nat).i.resonat(laudib⁹.mũdus exultãs)gaudẽs(iubilat).i.gloriat.quia hoĩes credentes in deũ cantabãt laudes deo(infernus gemẽs).i.dyabo/ lus lugẽs(vlulat).i.plangit.qz dolet de amissione eorꝝ q̃s tenebat mortu os.s.adã abraã z alios sanctos q̃s de⁹ sceũ traxit ad requiẽ eternã

Cum rex ille fortissimus mortis cõfractis viribus.pede cõ culcans tartara soluit a pena miseros.

¶ Dico q̃ celũ tũc intonat laudib⁹(eũ).i.qñ(rex ille fortissimus) scz dñs iesus xps.supple fuit(conculcans pede).i.cũ pietate sua(tartara)id ẽ in/ ferna(soluit)id est liberauit(miseros)scz hoĩes(a pena)scz dyaboli(con/ fractis viribꝰ mortis)id est infermi seu dyaboli z c.

Expositio hymnor

Ille qui clausus lapide custoditur sub milite triumphans pompa nobili victor surgit de funere

¶ Vere ille rex ꝓfractis viribꝫ mortis.i.dyaboli soluit a pena miseros homines.qz (ille q̃ clausus ē lapide) .i.monumento (custoditur) .i. ꝓseruat (sub milite);.i.sub militibꝫ.singulare ꝑ plurali ꝑ synodochē(triūphās).i. vincens (pompa nobili).i.victoria.qz tūc aias ab inferꝭ extraxit. z (victor surgit).i.sursum erigit (de funere) id est de morte.

Solutis iam gemitibus et inferni doloribus. quia surrexit dominus resplendens clamat angelus

¶ Construe. Christus erat victor (solutis).i.fractis z destructis (iā gemitibꝫ z inferni doloribꝫ).i.angustijs (angelus resplendens) .i. valde nitens (clamat) dicens mulieribꝫ. Ite dicite discipulis eius z petro (quia surrexit dominus) supple a morte temporali

Tristes erant apostoli. de nece sui domini quem pena mortis crudeli serui damnarant impij

¶ Ita dixerunt angeli mulieribꝫ. z (apostoli erāt tristes de nece) .i. de morte (sui domini. quem) supple dñm (serui impij).i.iudei (dānarant) id est damnauerant (crudeli pena mortis) scz crucis.

Sermone blando angelus predixit mulieribus. in galilea dominus videndus est quantotius

¶ Et quia apostoli erant tristes de nece sui domini. ideo (angelus p̃) dixit mulieribus blando sermone) id est suaui (dominus videndus est in galilea) scz a vobis (quantotius) id est subito

Ille dum pergunt concite apostolis hoc dicere. videntes eum viuere osculantur pedes domini

¶ Construe (Ille) supple mulieres (dum) p qñ (pgunt ꝛcite).i.solicite (dicere).i.manifestare (hoc apostolis. videntes) id est respicientes (eiz) scz xpm (viuere) id est vitam habere (osculant pedes domini) id est locum vbi posuerūt eum perfidi iudei.

Quo agnito discipuli in galileam propere pergunt videre faciem desideratam domini

¶ Construe (quo agnito).i.quo cognito vel audito. scz q surrexit domin (discipuli).i.apostoli (pgunt).i.viā pagūt (ꝓpere) .i.festinanter (in galileā videre faciem dñi deliderata).i.cōcupitam ab eis

Claro paschali gaudio sol mundo nitet radio cum christum iam apostoli visu cernunt corporeo.

¶ Construe (Sol nitet) id est splendet (radio suo mundo). i. puro. in pascali gaudio claro (cum). i. quando (apostoli cernūt) id ē vident (iam xpm visu corporeo). i. oculo corpali.

Ostensa sibi vulnera in christi carne fulgida resurrexisse dominum voce fatentur publica.

Dicimus q̃ ēiuis tunc apparuit discipulis tamen quidam illoꝝ. s. thomas non credidit. vnde dominus ostendit ei vulnera. ⁊ ait. noli esse incredulus sed fidelis Et nota q̃ quattuor de causis cicatrices vulnerum ostendit dominus. scz vt essent signum victorie. vt deinceps de resurrectione non dubitarent. vt confundarentur qui crediderunt illum phantasticum corpus accepisse. ⁊ vt essent ad patrem intercessio.

Construe (Ostensa sibi vulnera) id est ostensis vulneribus (sibi) id ē apostolis (in fulgida carne xpi) apostoli (fatentur). i. predicant) voce publica). i. manifesta (dominum resurrexisse) sc̄ a morte.

Rex christe clementissime tu corda nostra posside vt tibi laudes debitas reddamus omni tempore.

Construe (christe) clementissime rex (posside) id ē guberna (corda nostra). i. mentes simul cum corporibus. vt (reddamꝰ). i. persoluamꝰ (tibi). i. ad honorē tuum (omni tēpore debitas laudes.)

O cenam agni prouidi ⁊ stolis albis cādidi post trāsitum maris rubri christo canamus principi.

¶ Materia huiꝰ hymni est q̃ nos vocat autor ad cenam agni illius qui tollit peccata mundi scz ad accipiendum corpus ⁊ sanguinez domini de quo dictum est qui sumit corpus christi indigne. iudiciuz sibi mā ducat ⁊ bibit. qui vero digne. habebit vitam eternaz. nos vero positi ad cenam agni. i. ad accipiendum corpus ⁊ sanguinem domini vel ad vltimum preceptum christi. quia sicut post cenam nullum restat prandium ita post nouum testamentum nullum restat preceptum. ¶ Construe sc̄ nos (canamus prouidi). i. prudentes (⁊ candidi). i. nitidi (albis stolis). i. virtutibus (christo). i. vnero (principi ad cenam agni) scz christi. (post transitum maris) id est post baptismum vel post gloriaz resurrectionis.

Cuius corpus sanctissimum in ara crucis torridum cruore eius roseo gustando viuimus deo.

Expositio hymnorum

(Cuius) s. christi sanctissimum corpus (torridum) id est crematum vel passum (in ara crucis. gustando) id est suscipiendo (cum roseo cruore viuimus deo.

Protecti pasche vespere a deuastante angelo erepti de durissimo pharaonis imperio.

¶ Ideo q viuimus deo (protecti) id est defensi vel seruati (vespere pasche). i. vltima etate (ab angelo) deuastante) id est percutiente primogenita egypti (erepti) id est liberati (de durissimo imperio pharaonis) id est dyaboli.

Iam pascha nostrum christus est qui immolatus agnus est sinceritatis azima caro eius oblata est.

¶ Construe (christus est iam nostrum pascha). i. transitus de vicijs ad virtutes (qui) supple christus (est agnus) supple patiens (immolatus) pro omnibus nobis. Vel sic. quia christus immolatus pro nobis est agnus (sinceritatis) id est puritatis (caro eius oblata) id est sacrificata (est azima) id est sine fermento vl sine amaritudine. Azima dicitur ab a quod est sine et zima quod est fermentum vel amarum. quasi sine amaritudine.

O vere digna hostia per quam fracta sunt tartara redempta plebs captiuata redit ad vite premia.

(O vere digna hostia). i. sacra oblatio (per quam) scz hostiam tartara sunt fracta) et per quam (plebs captiuatata). i. anime sanctorum (redempta redit ad premia vite) scz eterne.

Cum surgit christus tumulo victor redit de baratro tyrannum trudens vinculo et reserans paradisum.

¶ Construe (Cum). i. quando (christus surgit tumulo) id est de sepulchro (victor redit de baratro) id est de fouea inferni (trudens) id est claudens (tyrannum). i. dyabolum (vinculo) id est cum potestate sua. (et reserans paradisum) fidelibus suis. ideo subdit. Quesumus autor omnium ꝛc. vt supra.

Terne rex altissime redemptor et fideliuz. quo mors soluta deperit. datur triumphus gratie.

¶ Construe (O eterne rex altissime et redemptor fideliuz (quo) id est per quez (mors soluta deperit) id ē destructa extitit. periit in ēs mors eterna quando descendit ad inferna. quia sancti illuc modo non descendunt vt ante passionem christi (triumphus) id ē victoria gratie dat. ia glorifi

catis in anima ⁊ corpore ⁊ glorificandis in resurrectione.

Scandens tribunal dextere patris potestas omniũ colla
ta est iesu celitus que non erat humanitus.

Tu es (scandens).i.ascendens (tribunal).i.sedes (dextere patris).i.
ad equalitatem patris (potestas omnium) rerum (est collata).i.attribu
ta (iesu) scz xpo (celitus).i.diuinitus possumus enim dicere q̃ solus est
ad dexteram patris. ceteri ordines sanctorum ad sinistram respectu dari
tatis filij (q̃) potestas (non erat) ei collata (humanitus).i. ꝯdũ vel qũ
erat in mundo.

Ut trina rerum machina celestium terrestrium infernorum
condita flectant genua iam subdita.

Dico q̃ potestas data diuinitus est christo que non erat humanitus
(Ut trina rerum machina) scz (celestium terrestrium ⁊ infernorum con/
dita) a te (flectant genua iam).i.flectentes genua celestes terreni ⁊ infer
nales sunt (subdita).i.humiliata (tibi).i.ad honorem tui.

Tremunt videntes angeli versa vice mortalium culpat ca
ro purgat caro. regnat deus dei caro.

(Angeli videntes) humanã formã vel naturam (tremũt) id est mirã
tur. scz quia videbant humanam naturam per iesum xpm esse ad dexte/
ram patris collocatam ⁊ exaltatam. ⁊ hoc (vice versa mortalium) q̃ te/
nebant ⁊ mirabantur. Et nota q̃ ante natiuitatem xpi angeli ab homi
nibus se adorari patiebantur sed non postea. sicut legimus de Joanne
qui cum vellet angelum adorare inquit angelus ioanni. Noli me adora
re seruus tuus enim sum ⁊ fratrum tuorũ (caro) ade (culpat nos).i.per
adam in peccatum cadimus (caro) xpi (purgat nos).i.per xpm de vicijs
surgimus (deus caro dei).i.deus (regnat) quia xps deus ⁊ homo.

Tu esto nostrum gaudium manens olimpho preditũ. mũ
di regis qui fabricam mundana vincẽs gaudia.

O christe (tu manẽs preditũ).i.nobis paratũ honoratũ vel sublima/
tum (olimpho).i.in celo. tu (qui regis).i.gubernas (fabricã mundi vin
cens mundana gaudia) esto nostrũ gaudiũ) sc in futuro.

Hinc te precantes quesumus ignosce culpis omnibus et
corda sursum subleua ad te superna gratia.

Quasi diceret despexisti gaudia mundi. ⁊ hinc nos precantes (quesu
mus) id est deprecamur (re ignosce culpis omnib⁹).i.dimitte nobis pec/
cata nostra. ⁊ (subleua) id est sursum leua (corda ad te superna gratia).i.
gratia spiritussancti.

Expositio hymnorum

Ut cum rubente ceperis clarere nube iudicis penas repellas debitas reddas coronas perditas.

¶ Nos quesumus te (vt cum). i. quando (nubes iudicis). i. xpi ceperit clarere repente. Vel alia littera. Vt (cum) id est quando (ceperis clarere). i. fulgere (nubes iudicis). i. xpi (rubente). i. clarescente. i. deo ipso adueniente (a nobis repellas penas debitas) per adaz (z reddas). i. tribuas per gratiam (coronas perditas) per culpam. z inuentas z collatas sm meritum per gratiam qz non necessitate sed voluntate gratis a morte liberauit z saluauit.

Gloria tibi domine qui scandis supra sydera cum patre z sancto spiritu in sempiterna secula Amen.

O domine iesu xpe (gloria). i. laus z honor (sit tibi qui scandis) id ē ascendis) supra sydera). i. celos (cum patre z sancto spiritu in sempiterna secula Amen)

Esu nostra redemptio amor z desiderium deus creator omnium homo in fine tempoz.

¶ Iste hymnus ferialib⁹ diebus ad completoriū post paschā decantatur. Et ōr autor (O iesu nostra redemptio) tu dico (amor z desideriuz nostrum). i. amor desiderabilis (deus creator omniū) qui es factus (homo in fine temporum). i. in vltima etate.

Que te vicit clementia vt ferres nostra crimina crudelem mortem patiens vt nos a morte tolleres.

Construe (Que). i. quāta (clementia). i. pietas (vicit) i. compulit (te) s^c iesum (vt ferres). i. portares vel deleres (nostra crimina). i. peccata tā ḡ (patiens crudelem mortem) crucis pro peccatis nostris (vt tolleres) id est liberares (nos a morte). i. dyabolo.

Inferni claustra penetrans tuos captiuos redimens victor triumpho nobili ad dextram patris residens

Construe. (Tu penetrans). i. frangens (claustra inferni redimēs) s^c sanguine tuo (captiuos) q̄ tenebant iuste i inferno (residens victor nobili triūpho). i. excellēti ac mirabili victoria ad dexterā patris s^c in diuis.

Ipsa te cogat pietas vt mala nostra superes parcendo et voti compotes nos tuo vultu facies.

(Ipsa pietas) q̄ coegit te vt subires mortem crucis (cogat). i. vincat te (vt superes nr̄a mala). i. dimittas nobis debita nr̄a (parcēdo. i. miserādo (z facies nos cōpotes) nostri (voti). i. desiderij (tuo vultu) i. tua pīcia

Tu esto nostrum gaudium. qui es futurus premiũ. sit no/
stra in te gloria per cuncta semper secula Amen.

Et (tu qui es futurus nostrum premium esto nostruz gaudium). s. in presenti z in futuro. z (nostra gloria). i. laus (sit in te semper). i. in oñi tempore (per cuncta secula Amen)

Veni creator spiritus mentes tuoꝝ visita. imple sup/
na gratia. que tu creasti pectora.

¶ Materia huius hymni est q̃ spiritussanctus quẽ pater z filius ꝓ misserat quãdo dixit Johel. ij. Effundã de spũ meo sup omnẽ carnẽ. Filius ꝓmisit quãdo dixit Si assumptus fuero in celũ mittam vobis paraclitum. z apostolis orantibus in hora tertia mundus tonuit. z subito venit spiritussanctus. z apostoli inflammati spiritusancto diuersis loquebantur linguis magnalia dei. Intentio est rogare deuz vt purget pectora nostra superno splendore. z illuminet gratia spiritussancti. z expellat a nobis visibiles z inuisibiles hostes. vt habeamus vitam ꝑmanentẽ cuz ipso. Et hoc est qd̃ dicit. O (spiritus)s^e dei (creator veni visita mentes tuorum). s. fideliuz (imple pectora). i. corda (que)s^e pectora (tu creasti) id est ex nihilo fecisti (superna gratia) scz spũssancti.

Qui paraclitus diceris donum dei altissimi. fons viuus
ignis charitas z spiritalis vnctio.

(Qui diceris) id est appellaris (paraclitus). i. consolator (donuz dei altissimi) z dicerz (fons viuus) de quo non cõmunicat alienus. vl' fons aque salientis in terraz. z diceris (ignis) quia corda hominũ ad dilectionem dei z proximi accendis. z vitia atq̃ peccata cõsumis. z diceris (charitas) quia facis diligere deuz z proximũ. z diceris (spũalis vnctio) quia de spirituali vnctione. i. de spiritusancto. vngis corda hominũ. vt humilientur in susceptione sancti baptismatis.

Tu septiformis munere dextre dei tu digitus. tu rite pro/
misso patris sermone ditans guttura.

(Tu septiformis munere). i. ꝓter septiformẽ gratiam. Septẽ enim sunt dona spiritussancti. scz spiritus sapientie z intellectus. spũs consilij z fortitudinis. spũs scientie pietatis z timoris (tu)s^e diceris (digitus). i. potentia. (dextre dei) quia sicut nodi digitoꝝ sunt varij. ita varia sunt dona spũssancti z (tu)s^e diceris (ditans). i. implens (rite). i. recte (guttura). i. pectora (sermone ꝓmisso patris) quia pater ꝓmisit spiritũsctũ. Johel. ij. Effundã de spũ meo sup omnẽ carnem.

Accende lumen sensibus. infunde amorem cordibus. in/
firma nostri corporis. virtute firmans perpetim.

Expositio hymnorum

Et tu qui diceris paclit⁹ ꝛc. (accende lumē).i.intellectū (sensibus).i. mentib⁹ nostris (infunde cordibus nostris amorem).i.dilectōnem dei ꝛ proximi (firmans).i.roborans (perpetim).i.perenniter (infirma.i. debilia (nostri corporis virtute).i.cū virtute.ne in malum ruamur.

Hostem repellas longius. pacemq̃ dones protinus. ductore sic te preuio. vitemus omne noxium.

(Repellas).i.remoueas (procul).i.longius (hostem) scz dyabolum (q̃) pro et (dones protinus).i.cito pacem (vitemus sic omne noxiū).i. peccatum (te preuio) id est precedente (ductore).

Per te sciamus da patrez noscamus atq̃ filiuz te vtriusq̃ spiritum credamus omni tempore.

O sancte spiritus (da).i.concede (sciamus patrem.per te) s^c spirituz sanctuz (atq̃ noscamus filium) ꝛ (credamus te vtriusq̃ spiritum) s^c p cedente a patre ꝛ filio (omni tempe Amen)

Am christus astra ascenderat. regressus vnde venerat promissa patris munera sanctū daturus spirituz.

¶ Materia huius hymni est eadem que ꝛ in premisso.spiritus. id est consolator vel aduocatus dicitur.qꝛ consolatur nos cum sumus in peccatis trahendo nos ad celestem patriam. Ipse spiritussanctus cuz splendore feruenti apparuit discipulis suis. quia sermo igneus futurus erat. ideo in ignea lingua eis apparuit. quia fecit eos ardentes in dilectione dei ꝛ proximi.ꝛ perito sermone affluentes. Et hoc est qd̃ dicit (christ⁹ ascenderat iam) fm humanitatem (astra).i.celos (regressus).i.reuersus. (vnde venerat.daturus) apostolis (munera) id est dona (promissa patris spiritumsanctuz)

Solennis vrgebat dies. quo mystico septemplici orbis volutus septies signat beata tempora.

¶ Solennis dies) id est festiualis dies (vrgebat) id est imminebat. (quo) supple die (mystico) id est figurato (semtemplici) id est per figurā septemplicem (orbis).i.septimana (volutus septies) id est per quadraginta ꝛ nouem dies (signat beata tempora) scz futura.i. eternam requiē Nam septies septem sunt quadraginta ꝛ nouem. ꝛ vno addito sunt ꝯ quaginta. Per septem intelligimus temporalia.i.corporalia. per que septem totum tempus vite nostre voluitur.in quo debemus literari a peccatis. vt perueniamus ad illam beatitudinem que intelligitur per vnuz ꝛ quadraginta dies in quibus ieiunare debemus. vt peruenire possim⁹ ad diem sabbati.id est ad requiem.

Dum hora cunctis tercia repente mūdus intonat orātib⁹

apostolis deum venisse nunciat.

¶ Et quia christus ascenderat (dum hora tertia) videbatur esse (cunctis) id est omnibus (apostolis. mūdus intonat repente) id est subito. et ille sonus) vel mūdus (nunciat deum venisse orantibus apostolis) id ē simul in vnum locum congregatis. ⁊ orantibus ⁊ expectātibus pmissionem domini tui. scz xpi. cum ipse de illa pmissione eis ante ascensionem loquutus fuisset dicens. Vado ⁊ venio ad vos. ⁊ mittam vobis paracletum. i. consolatorem. qui docebit vos omnem veritatem. Et ita facti perfectiores in omni scientia erant quia diuersa genera linguarum loquebātur. ⁊ predicabant magnalia dei.

De patris ergo lumine decorus ignis almus est. qui fida christi pectora calore verbi compleat.

Et quādoquidem pater misit spiritū (ergo. decorus). i. pulcer (ignis id est spiritus (est almus de lumine patris. qui) s^c spūs (compleat) id ē repleat (pectora). s. apostolorū vel hominū (fida). i. fidelia (christi. calore id est ardore spūssancti (verbi). i. filij.

Impleta gaudent viscera. afflato sancto spiritu. voces diuersas intonant. fantur dei magnalia.

(Viscera) supple apostolorū (impleta). i. satiata (gaudent) quia fecit eos loquentes ⁊ etiam ardentes in amore (spiritusancto afflato). i. aspirato (intonant diuersas voces) id est generationes omniū linguarum. ⁊ fatentur. vel (fantur). i. loquuntur (magnalia dei). i. mirabilia dei. i. predicant nomen dei omnipotentis;

Ex omni gente cogniti grecis latinis barbaris cunctiscz admirantibus. linguis loquuntur omnibus.

Supple apostoli sunt (cogniti ex omni gente). i. ex omnibus gentibus scz a (grecis latinis barbaris (cz) p ⁊ (cunctis) supple gentibus (admirantibus loquuntur linguis omnibus) que sunt quadraginta ⁊ decem

Judea tunc incredula vesana torno spiritu ructare musti crapulam. alumnos christi concrepat.

¶ Ita apostoli loquebantur q̄ omnes admirabantur ⁊ credebant deum in eis esse. Sed (iudea). i. plebs iudeorum (incredula) id est infidelis (vesana). i. insana) torno spiritu). i. superbo animo (concrepat tunc). i. arguit vel simul sonat (alumnos). i. discipulos (christi ructare). i. emittere) crapulam id est abundantiam (musti) id est loqui ex repletōne vini.

Expositio hymnorum

Sed signis ⁊ virtutibus occurrit ⁊ docet petrus. falsos probauit perfidos iohelis testimonio.

¶ Estimabant iudei q̃ nimio potu musti. i. per ebrietatez apostoli taliter loquebantur (sed petrus occurrit signis). i. miraculis (⁊ virtutibus ⁊ docet). i. informat populuz (probauit perfidos) s̃c iudeos (falsos) s̃c esse in sermone (testimonio iohelis) s̃c ꝓphete. Probat enim Johel sic. Effundam de spiritu meo super omnem carnem. ⁊ prophetabũt filij vestri ⁊ filie vestre.

Sit laus patri cum filio. sancto simul paraclito nobisq̃ mittat filius charisma sanctispiritus Amen.

(Laus sit patri cũ filio simul sancto paraclito). i. spũsancto (q̃). et (filius mittat nobis) omnibus fidelib̃ (charisma). i. donũ (sctispus)

Eata nobis gaudia anni reduxit orbita. cuz spiritus paraclitus effulsit in discipulos.

¶ Materia huius hymni est ostendere que ac quanta apostolis euenerunt gaudia ac dona spiritussancti emissione quem pater ⁊ filius promiserunt Johelí di. Effundam de spiritu meo super omnem carnem. et prophetabunt filij vestri ⁊ filie vestre. ⁊ filius dixit. Si assumptus fuero a vobis in celum. mittam vobis paraclitum. ⁊ apostolis orantib̃ mundus intonat. ⁊ venit spiritussanctus in specie ignis. quo apostoli inflamati loquebantur magnalia dei varijs linguis.

¶ Construe (orbita) id ē revolutio siue circulus anni (reduxit nobis beata gaudia. cum spiritus paraclitus effulsit) id est resplenduit (in discipulos) supple christi.

Ignis vibrante lumine lingue figuram detulit. verbis vt essent proflui ⁊ charitate feruidi.

¶ Hic autor dicit q̃ spiritussanctus. cum splẽdore feruenti apparuit discipulis. ⁊ ideo in lingua ⁊ igne apparuit. quia fecit eos ardentes in dilectione dei ⁊ proximi. ⁊ pariter sermone affluentes. quod dicitur hic. (Ignis). i. spiritussanctus (detulit). i. portauit (figuram lingue lumine vibrante). i. micante vel fulgente (vt essent) s̃c aplí vel christi discipuli (.p flui) id est abundantes (verbis) id est sermonibus. quia dicit dominus Ego dabo vobis os ⁊ sapientiam cui non poterunt resistere omnes ⁊c. ⁊ vt essent (feruidi) id est calidi. charitate)

Linguis loquuntur omnium. turbe pauent gentiliũ. musto madere deputant. quos spiritus repleuerat.

Isti aplí (loquuntur linguis oim) s̃c hoim ⁊ ido (turbe gẽtiliũ pauẽt). i.

timent vel mirantur ⁊ turte ille (deputant). i. valde putant vel assignāt. (madere) id est abundare (musto) id est vino. sc̄ illos (quos spiritus re/ plenerat) supple suo splendore.

Patrata sunt hec mystica pasche peracto tēpore sacro die rum numero quo lege fit remissio.

¶ Hic causam assignat quare spiritussanctus venerat post diez quadragesimū. Cum em̄ filij israel. xlix. annis per desertum errassent. in quinq̄ gesimo anno iuxta montem synai cum fulgore ⁊ tonitruo legem accepe/ runt. Item in lege moysi filij israel emebant seruos ⁊ ancillas ⁊ agros et possidebant. xl. ⁊. ix. annis. in quinquagesimo em̄ anno omnes liberabā tur. Inde dicitur annus iubileus. id est remissionis. ⁊ significat octauaz diem resurrectionis. in qua omnes liberati erant de seruitute dyaboli.

Construe (hec mystica). i. figuratiua (sunt patrata). i. ꝑpleta (pacto). i. ꝑpleto (tpe pasche sacro numero dierum). i. quinquagenario (quo) numero. fit remissio in lege) moysi

Te nūc deus pijssime vultu precamur cernuo. illapsa no bis celitus largire dona spiritus

Construe. O (pijssime deus precamur te nunc) id est in presenti (cer/ nuo vultu). i. humili (largire dona spiritus) sc̄ sancti (illa ipsa nobis ce litus) id est diuinitus infusa.

Tqueant laxis resonare fibris mira gestorū famuli tuoz. solue polluti labij reatum sancte iohannes.

¶ Hymnus iste vitam ⁊ mores habitum ⁊ conuersationem sancti io hannis baptiste describit orans ⁊ persuadens. vt eius consuetudinē imi temur ⁊ vt tandem ad eius beatitudinem peruenire mereamur

Construe. O (sancte iohannes) supple baptista (solue) id est relaxa. (reatum). i. culpam vel maculam (labij). i. oris (polluti). i. inquinati. (vt famuli tui queant). i. possint (resonare mira). i. miracula (gestorum tuorum). i. factorum (fibris). i. venis iecoris vel venis interioribz (laxis) id est resolutis vel apostolicis vocibus exoratis.

Nuncius celso veniens olimpo te patri magnū fore nasci turum nomen ⁊ vite seriem gerende ordine promit.

Construe (Nūcius veniens celso). i. de summo (olimpo). i. celo. s. an/ gelus gabriel veniens olimpo (promit). i. nūciat (patri) sc̄ tuo. s. zacha rie (te fore nasciturū magnū) ⁊ (nomē) sc̄ tuū silliter promit. qz dixit iohā nes vocetur (⁊ seriem). i. ordinē (vite gerende) dicens. Vinū et siceram nō bibet (ordine). i. fm ordinem quem gessit.

Ille promissi dubius superni perdidit prompte modulos loquele. sed reformasti genitus perempte organa vocis.

Expositio hymnorum

¶ Construe (Ille) scz zacharias (dubius). i. incredulus (promissi fu/ perni). i. celestis promissionis (perdidit prompte). i. apte (modulos lo/ le). i. modum loquutionis. Ambrosius dicit q̃ zacharias vocem amise rat in consonantibus. quia eas formare non poterat. sed tu iohānes (ge nitus) id ē natus (reformasti organa) id est instrumenta (vocis perem/ pte) id est extincte vocis.

Uentris obstruso positus cubili. senseras regem thala/ mo manentē. hinc parens nati meritis vterq̃ abdita pādit

¶ Construe. Et tu (positus). i. repositus (cubili) id ē ventre matris tue (obstruso). i. clauso (senseras regem). i. xpm (manentem). i. iacentem (thalamo). i. in ventre marie (hinc). i. propter hoc q̃ tu nouisti xpum. o iohannes (parens vterq̃) scz zacharias ⁊ elizabet (pandit) i. dicit (abdi ta) id est abscondita (meritis nati) scz iohannis. Pater enim dixit. Be nedictus dominus deus israel. ⁊ hoc non suis meritis. sed filij scz iohis. Mater aūt dixit. Unde euenit mihi q̃ mater dñi mei venit ad me.

Antra deserti teneris sub annis ciuium turmas fugiēs pe tisti. ne leui saltem maculare vitam famine posses.

¶ Construe. O sancte iohes tu (fugiens turmas). i. turbas (ciuium peristi). i. quesiuisti (antra). i. obscuram speluncam (deserti). i. loci deso/ lati (sub teneris annis). i. in etate duodecim annorū (ne posses macula/ re). i. inquinare (vitam famine). i. verbo ocioso. ocium verbum est quod aut vtilitate rectitudinis. aut iuste ratiōe necessitatis caret. famine dico. (saltem leui) id est sine bono fructu.

Prebuit hirtum tegimē camelus artubus sacris. strophe um bidentes. cui latex haustū sociata pastum mella locustis

¶ Construe (Camelus prebuit hirtum tegimen). i. asperum vel hir/ sutum vestimentum (sacris artubus) i. sacris membris (bidentes) id ē oues. s̄c prebuerunt (stropheum). i. cingulum (cui) scz iohanni (latex). i. aqua que latet in venis prebuit (haustum) ⁊ cui (mella sociata locustis) id est volatilibus (prebuerūt pastum). i. victum. locusta dicitur eo q̃ sit pedibus longa vt hasta.

Ceteri tantum cecinere vatum corde presago iubar affu/ turum. tu quidem mūdi scelus auferentē indice prodis.

Construe. (Ceteri vatū). i. alij ꝓphete (cecinere). i. ꝓphetarunt (tantū) id est tantum modo (corde presago) id est prouido (iubar esse affuturū) id est christum venturum (quidem) id est certe (tu prodis) id est osten/

dis. supple christum (auferentem scelus mundi). i. peccatum (indice). i. cum digito dicens. Ecce agnus dei qui tollis peccata mundi.

Non fuit vasti spacium p orbis sanctior quisquã genitus
Iohanne. qui nephas secli meruit lauantem tingere limphis.

¶ Quisq; s^c homo (genitus). i. natus (non fuit sanctior iohanne p spacium vasti orbis). i. ampli mundi. vnde veritas ait. Inter natos mulierum ꝛc. Quidam opponunt de christo. sed non valet. quia de virgine natus est (qui) supple iohannes (meruit tingere) id est baptizare (limphis). i. aquis iordanis (lauantes) scz xpm purgantẗ (nephas). i. peccatum (secli). i. seculi. ⁊ est ibi syncopa.

O nimis felix meritiq; celsi nesciẽs labem niuei pudoris.
prepotens martyr heremiq; cultor maxime vatum.

¶ Et quoniam meruisti christum tingere limphis (q;). p ⁊ o (nimis felix celsi). i. excelsi meriti (nesciens) id est ignorans (labem) id est sordem. (niuei pudoris) id est pulchre castitatis (martyr). i. testis (prepotens) id est prealijs potens dixisti. Ecce agnus dei ꝛc. vel (martyr). i. decollat^o (q;) pro et (cultor). i. habitator (heremi). i. loci solitarij. tu dico (maxime vatum) quia prophetaꝰ ⁊ plus q; ꝓpheta.

Serta terdenis alios coronãt aucta cremẽtis. duplicata
quosdam trina centeno cumulata fructu te sacer ornant.

¶ Tres fructus hic notantur. scz tricesimus. sexagesimus. ⁊ cẽtesim^o in quibus continentur omnium hominũ ordines siue status. s. continẽtes coniugati ⁊ virgines. qui et designantur per tres viros. s. per Noe. per Danielem. per Job. Per Noe designãtur coniugati. per Job continentes per Danielem virgines designantur. Vnde legitur in euangelio. Alij sunt in lecto. alij in villa. alij in agro. hoc tractatum est in euangelio vbi dicitur de semine iacto. Aliud sexagesimum. alium tricesimũ. aliud centesimum fructum attulit. ideo dicitur hic in littera. Serta terdenis alios coronãt ¶ Construe (Serta). i. corone (aucta). i. augmentata (terdenis crementis) id est triginta fructibus (coronant alios) scilicet cõiugatos. qui habent secum fidem sancte trinitatis. scilicet patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti. ⁊ adherent etiam decem preceptis legis diuine. ⁊ illa serta (trina). i. terdena (duplicata) scz in sexagesimũ fructum. s^c coronant (quosdam) scz continentes. qui vixerunt in charitate dei ⁊ proximi. ⁊ qui habent sex opera misericordie ⁊ castitatis vel charitatis. scz pascere ieiunos vestire nudos potare sitientes ꝛc. ⁊ o (sacer) s^c iohannes. qui es virgo. ⁊ illa serta (cumulata) id est ampliata (centeno fructu). i. cẽtesimo (ornãt) id est decorant (te) s^c iohannem. quia fructus centesim^o ꝓginibus detet

Expositio hymnorum

¶ Et vt breui⁹ exponamus A tricesimo fructu vel ordine coniugati a sexagesimo continentes. a centesimo virgines post dissolutionem corporis z anime coronantur in eterna beatitudine. ¶ Et nota q̃ tricesim⁹ numerus surgit a ternario z denario. quia coniugati habent fidem sancte trinitatis. z adherent decem preceptis legis. Sexagesimus numerus a senario z denario surgit. quia continẽtes habent sex opera misericordie z charitatis scz pascere icunos ꝛc. Virgines in centesimo ordine poniuntur z significant perfectionem. quia centenarius numerus surgit a trino tricesimo z denario. id est decem superaddito. z ita sunt centum. Per centum numerus perfectus intelligit. z in hoc ordine fuit beatus iohannes Non absurde immo aperte ꝑm loquedam digitorum. per tricesimum numerum coniugatorum. z per sexagesimum continentium z per centesimũ virginum merces accipitur. Periti enim prima computatione articulorum (quem appellant loquedam digitorum) dicunt quoniam in sinistra manu per quam vita temporalis intelligitur. vscz in nonaginta nouem solebant computare. Centum autem z deinde in dextera parte per quam celestis vita designatur. Unde de quodam centenario habemus in quodam libro sic. Jam dextera computat annos. In hoc loco autor facẽ numerum suum per quincz digitos manus. scilicet per pollicem. per indicẽ per medium. z auricularem Auricularis in palma positus significat vnitatem. Medicus cum ipso positus duo significat. Medius cum ipsis positus. scz in medio. tria significat. deinde nihil. Auricularis erect⁹ medico z medio iacentibus qnattuor significat. Medicus cum illo erectus medio iacente in palma quincz designat. Medius cum illis erect⁹ sex significat. Item auricularis in palma extensus septez significat. Medicus eodem modo positus nouem significat. Index qui vscz huc nil fecit predicto modo positus decem significat. Amplexus pollici adiunct⁹ xxx. significat. per quem numerum satis congrue accipitur merces cõiugatorum propter illorum mollem amplexum. z vite dilectionem z cõcordiam. Pollex siquidem cum indice firmiter astrictus sexaginta significat Per quem numerum satis competenter accipitur merces continentium graue enim est ab amplexu z voluptuosa delectatiõe z consuetudine abstinere. Unde scriptum est. Nil consuetudine maius. In dextera dicit centum. per numerum qui fit in dextera parte vita celestis intelligitur. p quem non immerito accipitur merces virginum. quia in hac vita mundam z immaculatam vitam celestem z angelicam inquantum possunt ducunt.

Nunc potens nostri meritis opimis pectoris duros lapides repelle. asperum planans iter. z reflexos dirige calles.

¶ Construe. Et quia tu es (potens) supple apud deum (repelle nũc) id est remoue (duros lapides) id est incredulitates (nostri pectoris) id ẽ cordis (meritis opimis). i. abũdãtib⁹ fertilib⁹ z magnis z fecundis (planans iter asperum) id ẽ peroosum (z dirige calles reflexos) id est curuos in peccatis.

De totum annum xxxviij

Ut pius mundi sator ⁊ redemptor mentibus pulsa liuione puris rite dignetur veniens sacratos ponere gressus.

(Ut pius sator).i.creator (mundi.⁊ redemptor).i.saluator (veniens dignetur rite).i.sine offensione (ponere).i.statuere (puris mentibus).i. mundis a peccat' (gressus sacros).i.sancta itinera (pulsa liuione) id ē liuore vel abiecta venenosa sorde vitiorum.

Laudibus ciues celebrant superni te deus simplex pari/ terq; trine. supplices ⁊ nos veniā precamur parce redēptis

O (deus simplex) scz substantia carens partibus (q;).p ⁊ (trine).s.in personis (pariter).i.simul (superni ciues) id est celestes angeli (celebrant te laudibus) ⁊ nos supplices).i.humiles (precamur veniam).i.indulgē tiam (parce redemptis).i.dimitte nobis redemptis peccata nostra.q̄a redemisti nos sanguine tuo proprio Amen.

Felix per omnes festum mundi cardines apostolorū ꝓpollet alacriter petri beati pauli sacratissimi. quos christus almo consecrauit sanguine. ecclesiarum deputauit principes.

¶ Hic laudat autor deum in commemoratione petri ⁊ pauli. qui deputauit illos esse principes ecclesie. ⁊ potestatem dedit illis ligandi ⁊ soluendi vincula peccatorꝝ. Vnde rogamus eos vt reddant nos deuotos fide ⁊ spe robustos ⁊ repletos fonte genine charitatis. vt impetrare ab eis viuere post mortem possimus (festum felix).i.beatū vel letum (apostolorum) scz (beati petri ⁊ pauli sacratissimi.prepollet alacriter) id est ioconde pre alijs splendet (per omnes cardines) id est per omnia elementa. scz per omnes partes (mundi.quos) apostolos.christus (consecrauit almo sanguine.⁊ deputauit) id est constituit eos esse (principes ecclarū)

Hi sunt olíue due coram domino. ⁊ candelebra luce radiantia. reclara celi duo luminaria. fortia soluunt peccatorum vincula. portas olimpi reserant fidelibus.

(Hi) scz duo apli (sunt due olíue).i.due arbores fructuose ⁊ redolentes (⁊) s^c sunt (candelabra radiantia luce corā dño) scz cum lumine virtutum.q; dñs non posuit eos sub modio absconditos.sed sup candelabra.i.in maiori claritate siue charitate.s.romana ciuitate (duo preclara lumina celi soluūt).i.rūpunt (fortia vincula petrōꝝ) ⁊ s^c isti duo (reserant).i.aperiūt (fidelib') i.xpianis hoib' (portas) i.ianuas (olimpi).i.celi

Expositio hymnorum

Habent supernas potestatē claudere sermone sedes. pandere splendentia lumina poli super alta sydera lingue eorꝫ claues celi facte sunt. laruas repellunt vltra mundi limitem.

¶ Et ipsi scꝫ petrus ⁊ paulus (habent potestatem) id est facultatem. (claudere supernas sedes) id est celestes mansiones (sermone) id est solo verbo. sicut clausit ananie ⁊ saphire cum petrus dixit. pecunia tecum sit. id est peccata tecum sint. in perditionem. ⁊ s^e^ habent potestatem (pandere) id est aperire (splendentia lumina poli) id est celi (lingue eorum) scilꝫ petri ⁊ pauli (claues celi facte sunt sup alta sydera) id ē super omnes doctores ecclesiarum (⁊ repellunt laruas). i. culturas ydolatrie (vltra limitem mundi) id est terminum. quia in omnem terram exiuit sonus eorum ⁊ in fines orbis terre verba eorum. Larua quoddā monstrum est. qd̄ apponitur facici. vt pauorem inferat. per quod fantasias nocturnas intelligimus peccatorum. quas apostoli repellunt ab eis qui eas sequunt. Etiam larua dicitur maleficus incantator ⁊ vmbra demonii vel demon.

¶ Nota q̄ aliud est latria. aliud lateraseensis cultura. aliud ydolatria. Latria est seruitus soli deo debita. Idolatra est ille qui seruit ydolis. Inde ydolatria est cultura ydoli. ydolum est imago. Item ydolatrium est oblatio ydolorum. Item lateraeensis grece dicitur seruitus latine deo qui debetur ⁊ homini ⁊ vnicuiq̄. Dulia autem dicitur cultura que sanctis debetur. Hiperdulia autem est que debetur humanitati christi perfecte omni munere gratiarum. Et illa etiam gloriosi virgini marie inquantum mater dei est debetur.

Etrus cathenarum loqueos christo iubēte rupit mirabiliter. custos ouilis ⁊ doctor ecclesie pastor gregis conseruator omnium arcet lupor̄ truculentem rabiem.

¶ In precedenti hymno autor petrum ⁊ paulum apostolos sanctissimos in generali cōmendauit. hic cōsequenter laudes deprōmit in honorem sancti petri in speciali. ¶ Construe. Beatus (petrus rupit) id est fregit (laqueos) id est vincula (cathenarum) quia ceciderunt cathene de manibus eius per angelum nunciantem (mirabiliter) id ē fortiter (christo iubente) id est precipiente. ⁊ ipse petrus (custos ouilis ⁊ doctor) s^e^ fidelis (ecclesie ⁊ pastor gregis) supple christiani. ⁊ (conseruator omnium fidelium arcet). i. repellat (truculentem) id est crudelem siue terribilem (rabiē) id est furorem vel insaniam (lupor̄). i. demonum vel hereticorum

Quodcunq̄ vinclis super terram strinxerit. erit in astris

religatum fortiter. ⁊ quod soluerit in terris arbitrio erit solu/
tum super celi radium in fine mundi iudex erit seculi.

(Quodcunq;)s^c petr^o (strinxerit) id est constrinxerit (vinclis) id est
vibramine sententiax (super terram erit religatum fortiter in astris) id ē
in celis (⁊ quod soluerit in terris arbitrio). i. iudicio suo (erit solutum su
per radium celi. ⁊ (erit iudex seculi in fine mundi). i. in die iudicij. Et hoc
habetur Math. xvi.

Non impar paulus huic doctor gentium electionis tem/
plum sacratissimum. in morte compar. in corona particeps
ambo lucerne ⁊ decus ecclesie in orbe claro choruscant vibra
mine.

¶ Hic oñdit autor paulū imparē nō esse sancto petro in p̄dict^o dicēs.
(paulus non impar huic) scz petro sed equalis (doctor gentium ⁊ sacra
tissimum templū) id ē vas electionis (compar). i. equalis petro (in mor
te) id ē passione (⁊ particeps). i. concors (in corona. ambo) illi (lucerne et
decus). i. honor (ecclesie coruscant claro vibramine). i. magno splendore
(in orbe) id est in mundo

O roma felix que tantorx principum es purpurata precio/
so sanguine. excedis oēm mundi pulchritudinē nō laude tua
sed sanctorx meritis. quos cruentatis iugulasti gladijs.

¶ Hic autor Romā commēdat siue laudat (O roma felix) id ē tra/
ta (que es purpurata). i. decorata (precioso sanguine tantorū principū)
id est tam magnorum. scz petri ⁊ pauli (excedis). i. excellis (omnem pul/
chritudinem mundi. non laude tua). i. commendatione (sed meritis) scz
(sanctorum). i. ꝓpter sanctos (quos) s^c sanctos (iugulasti). i. interfecisti
(gladijs cruentatis). i. sanguinolentis. qr in te occisi sunt.

Vos ergo sancti gloriosi martyres petre beate paule mū
di liliū celestis aule triūphales milites. preciis almis nostris
nos ab omnibus munite malis. ferte super ethera.

Et qr habetis p̄rātem ligādi atq; soluendi (ꝯ o vos seti martyres glo
riosi. s. petre ⁊ paule) s^c ēpites (liliū). i. ornamentū vel flos (mūdi) ⁊ (mi
lites triūphales). i. victoriosi (celest^i aule) i. palatij (munite). i. defendite

Expositio hymnorum

(nos ab omnib⁹ malis nostris. almis precib⁹) .i.sanctis orationib⁹ (et ferte nos super ethera).i.supra ethereũ celum

Gloria deo per immensa secula sit tibi nate decus imperium honor potestas sanctoq; spiritui sit trinitati salus indiuidua. per infinita secula seculoꝝ Amen.

Gloria sit deo patri per immensa secula).i.per immutabilia secula. o tu(nate).i.fili dei viui(decus ⁊ imperium) quia imperas celo ⁊ terre et mari(honor ⁊ potestas sit tibi ⁊ sit spirituisancto (indiuidua salus) id est inseparabilis(sit trinitati)que trinitas scz vnus deus est salus omnium gentiũ (per infinita secula seculoꝝ).i.in eteruum Amen.

Aurea luce ⁊ decore roseo lux lucis omne perfudisti seculum decorans celos inclito martyrio hac sacra die que dat reis veniam.

¶ Iste hymnus festiualiter cantatur in honorẽ petri ⁊ pauli apl'oruꝝ Construe.o(lux lucis).i.filius patris (perfudisti).i.replesti(omne seculum).i.totũ mundũ(aurea luce).i.predicatione apl'oꝝ.lumina aurea dicta sunt ꝓpter splendorem diuine bonitatis ⁊ bone vite qua nos illuminant(decore roseo).i.rubeo martyrio (decorans).i.ornans(celos).i.celestes creaturas (inclito martyrio).i.nobili passione(in hac sacra die)scilz in hac sacra festiuitate(que)dies(dat veniam)id est indulgentiaz(reis) id est peccatoribus.

Janitor celi.doctor orbis pariter iudices seculi vera mũdi lumina per crucem alter.alter ense triumphans vite senatum laureati possident.

¶ Janitor celi).i.hostiarius scz petr⁹(doctor orbis).i.predicator mũdi.scz paulus(pariter).i.simul(iudices seculi ⁊ vera lumina mũdi.alter) id est petrus (triumphans)id est vincens (per crucem.alter) id est alius scz paulus triumphans ense(laureati)id est coronati(possident senatũ id est principatum (vite)supple eterne.

Jam bone pastor petre clemens accipe vota precantum ⁊ peccati vincula resolue tibi potestate tradita. qua cunctis celum verbo claudis aperis.

¶ Apostropham facit autor ad petrum sic dicẽs.O (bone pastor petre clemẽs accipe vota precantum).i.preces (⁊ resolue vincula peccati potestate tibi tradita)a christo(qua potestate claudis ⁊ aperis celum) id ẽ paradisum (cunctis)s^e hominibus (verbo)id est sermone

Doctor egregie paule mores instrue. ⁊ mente polum nos transferre satage. donec perfectum largiatur plenius euacuato quod ex parte gerimus.

O (paule doctor egregie). i. nobilis (instrue) id est compone. nostros (mores) ⁊ (satage). i. labora (transferre nos mēte). i. contēplatiōe vel anima (polum). i. in celestia (donec) id est quousq; (perfectum). i. perfecta. visio scz beatifica scz corporis ⁊ anime (largiatur). i. tribuatur nobis in futuro (plenius) id est perfectius (euacuato) id est penitus dimissa. s. mortalitate (qd gerim⁹ ex pte). i. in hoc mortali corpe. quasi in aliam partem hominis versa fuerit. i. in futuro gloriabitur homo plenius ⁊ perfectius data sibi immortalitate vtriusq; partis corporis ⁊ anime.

Oliue bine pietatis vnice fide deuotos. spe robustos maxime fonte repletos charitatis gemine post mortez carnis impetrate viuere.

(Oliue bine pietatis). i. due oliue pietatis (vnice). i. indiuise vnius fidei ⁊ vnius amoris (impetrate). i. postulate a dō (deuotos fide) ⁊ (robustos). i. firmos (spe repletos fonte maxie gemine charitatis) scz dilectōis dei ⁊ primi (viuere p⁹ mortē carnis). i. post sepationē corporis ⁊ anime

Sit trinitati sempiterna gloria honor. potestas atq; iubilatio. in vnitate cui manet imperium ⁊ tunc ⁊ modo per eterna secula Amen.

(Sempiterna gloria) id est eterna gloria (sit trinitati) in tribus personis. ⁊ (honor) potestas (atq; iubilatio) id est laudatio sit ei trinitati (in vnitate) scz in vno deo (cui) scz trinitati (manet imperium). i. existit preceptum (et tunc) id est ab exordio mundi (⁊ modo) in presenti (per eterna secula). i. per omnia tempora Amen.

Ibi christe splendor patris vita virtus cordium in conspectu angelorum votis voce psallimus alternātes concrepando melos damus vocibus.

¶ In hoc hymno intendit laudare dnm. intendit etiam in hoc sancti michaelis gratia vel amore ipsius archāgeli collaudare omnes angelos sed maxime michaelem qui est princeps militie rogat iraq; ⁊ precatur vt omnes angeli nobis assistant. ⁊ demones a nobis repellant. ⁊ mundos corde ⁊ corpore nos reddant. ⁊ hoc est quod dicit. O (christe qui es splē/

dor patris vita z virtus cordium) quia sicut viuit corpus per animam ita anima per christum (psallimus). i. laudes cantamus (tibi in conspectu angelorum votis). i. precibus vel corde vel ore z voce. z (damus melos). i. melodias (vocibus) nostris (concrepando). i. resonãdo (alternãtes). i. vocibus deuotis inuicem decantes.

Collaudamus venerantes omnes celi milites. sed precipue primatem celestis exercitus michaelem in virtute conterentem zabulon.

Nos (collaudamus venerãtes). i. honorãtes (omnes milites). i. angelos (celi. sed precipue primatem). i. supremũ (celestis exercitus) scz (michaelem conterentem). i. cõminuentẽ vel frangentẽ (zabulon). i. dyabolum (in virtute) sc crucis. Michael interpretatur quis est vt deus. vt ôt q̃s est ita fortis vt dr noster q̃ creauit nos ad laudandũ se. s. xpum. Per hoc nomen michael oũditur q̃ nullus põt facere qd dr facit.

Quo custode procul pelle christe pijssime omne nephas inimici mundo corde z corpore paradiso redde euo nos sola clementia.

(Quo custode) scz michaele. o (christe pijssime). i. mitissime (pelle procul). i. abijce longe (omne nephas). i. oñe peccatũ (inimici). i. dyaboli. et (redde nos sola) vel sancta (clementia paradiso). i. in requiem. nos dico (mundo corde z corpore). i. tuorum operũ exhibitione.

Gloriam patri melodis personemus vocibus. gloriã christo canamus. gloriam paraclito. qui trinus z vnus deus extat ante secula Amen.

Et quo custode scz michaele ipse expellit a nobis oñe nephas inimici z facit nos mũdos corde z corpe. ideo (personemꝰ. i. pfecte canemꝰ (gloriam patri melodis vocib). i. dulcis melodijs (canamus gloriam christo). i. eius filio. z canamus siliter eadem qualitate (gloriam). i. laudem z honorem (paraclito). i. spiritui sancto (qui extat). i. manet (deus trinꝰ in personis. z (vnus) in vnitate substantie (ante secula). i. ante omnia secula Amen.

Criste sanctorum decus angelorum rector humani generis et autor nobis eternũ tribue benignus scandere celum.

¶ Iste hymnus solenniter cantatur in pfesto michaelis. Construe. O (xpe decus). i. honor (sctõr angelor) sctõr dico ad drñam malorum (rector) es (humani generis z autor) tu (benignus tribue nob scãdere)

id est ascendere (eternum celum). i. regnum eternum.

Angelum pacis michael ad istã celitus mittas rogitamus aulam nobis vt crebro veniente crescant prospera cuncta

¶ Rogitamus mittas celitus). i. de celo dirigas (ad istaz aulam). i. ecclesiam (michael angelum pacis) qui nos placat deo. quotiẽs magna nunciãtur nobis a deo michael mittitur. quãdo vero maior gabriel mittitur. vt marie z zacharie. z ad medelã raphael mittitur vt thobie. raphael interpretatur medicina. ad hoc ergo mittatur (vt veniẽte) michaele angelo dei (crebro) id est frequẽter (cuncta prospera) s. bona (crescant)

Angelus fortis gabriel vt hostẽ pellat antiquũ volitat ab alto sepius templum veniens in istud nostri misertus.

¶ Gabriel interpretatur fortis angelus. id est fortitudo dei per quẽ intelligitur q fortis fuit z potens ad deuincendum fortitudinem dyaboli per virtutem sancte crucis. Construe (fortis angelus gabriel volitat) id est volat (ab alto) celi (vt pellat antiquum hostem) id est dyabolum. gabriel dico (veniens sepius in istud templuz) id est ecclesiam (misertus nostri)

Angelum nobis medicũ salutis mitte de celo raphael vt omnes sanet egrotos pariterq; nostros dirigat actus.

O christe (mitte nobis angelum raphael medicum salutis. de celo) supple nostre. raphael enim interpretatur medicina dei. z significat xpm lelum qui tulit nobis de celis medicum. id est portauit nobis medicinã de celo. scz spiritussancti. cuius gratia mundati sumus ab omni peccato z liberati ab hoste antiquo (vt sanet) id est curet (omnes egrotos) in mẽte. z (dirigat pariter actus nostros) id est nostras operatiões prauas ad bonam operationem.

Hinc dei nostri genitrix maria totus z nobis chorus angelorz semper assistat simul z beata contio tota.

¶ Hic facit inuocationem marie z etiam angelorum dicẽs. O (hinc maria genitrix dei nostri. z totus chorus angelorum assistat semper) id ẽ omni tempe (nobis) omnib; (z tota contio beata) id est exercitus angelorum nobis assistat simul omnibus dicb;. vt isti intercedant p nobis.

Prestat hoc nobis deitas beata patris ac nati pariterq; sanctispiritus cuius reboat in omni gloria mũdo Amen.

(Beata deitas) scz pris dei oipotẽtis (ac nati) id est filij. z (spũssancti prestet). i. tribuat (nob piter hoc) scz supradictũ. cui scz diuinitatis. gũa

reboat) id est personet (in omni mundo Amen)

Xriste redemptor omniũ cõserua tuos famulos beate semper virginis placatus sanctis precibus.

¶ Hic facit inuocationem ad omnes ordines angelorum. ⁊ deprecatur eos vt ipsi assint nobis ⁊ a nobis omnia vitia repellant. ⁊ nos purificatos corde ⁊ corpore ⁊ opere ad celestia regna perducant. O (christe redemptor omnium) scz fideliuz (conserua tuos famulos (qui tibi famulantur. tu dico (placatus semper sanctis precibus beate virginis) scz marie.

Beata quoqz agmina celestium spirituum presentia futura mala pellite.

(O beata agmina) id est exercitus (celestium spirituum) scz angelorz pellite quoqz) id est similiter (presentia mala) id est vitia. ⁊ (futura) a nobis.

Vates eterni iudicis apostolicqz domini suppliciter exposcimus saluari vestris precibus.

(Vates). i. vos ꝓphe (eterni iudicis). i. xpi (qz) p ⁊ (apli dñi. exposcimus). i. deprecamur (suppliciter). i. hũiliter (saluari vestris pcibus

Martyres dei incliti confessorescqz lucidi vestris orationibus nos ferte in celestibus.

(O inclíti martyres dei). i. nobiles ⁊ electi. ⁊ (confessores lucidi). i. casti (ferte nos in celestibus) s^c regnis (vestris orationib⁹)

Chorus sanctarum virginum monachorum omniũ simul cum omnibus consortes christi facite.

(Chorus sanctarum virginum ⁊ omniũ monachorz facite nos ꝓsortes christi). i. participes celesti regni (cum omnib⁹) sanctis.

Gentem auferte perfidam credentium definibus vt christo laudes debitas persoluamus alacriter.

(Auferte). i. remouete (gentẽ pfidã) i. infidelez (definibus credentiũ) ⁊ ad quid (vt psoluamus alacriter). i. iocose (xpo laudes debitas)

Gloria patri ingenito eius vnigenitoqz vna cum sancto spiritu in sempiterna secula Amen.

¶ (Gloria). i. laus. sit (ingenito). i. patri (eiusqz vnigenito). i. filio iesu xpo dño nro (vna). i. pariter (cũ sctõ spũ in sempiterna secula Amen).

Esu saluator seculi redemptis ope subueni dei genitrix salutem posce miseris.

¶ Hymnus iste decantatur in honore omniũ sanctorꝫ ⁊ continuatur superiori sic ita dixi. o xpe conserua nos famulos. ⁊ bene dexs. qꝫ redemisti nos. Et hoc est qd dic. O (iesu saluator seculi. subueni). i. succurre (redemptis ope) scꝫ tuo auxilio. o (dei genitrix posce) id est impetra (salutẽ) supple animarꝫ (miseris) s^c nobis.

Cetus omnes angelici patriarcharũ cunei ⁊ prophetarũ merita nobis precentur veniam.

¶ Construe. O (omnes angelici cetus) id est omnes societates seu exercitus angelorum (cunei) id est chori (patriarcharum ⁊ merita prophetarum. precentur) id est postulent vel impetrent (nobis veniam) id est indulgentiam peccatorum.

Baptista christi preuius ⁊ clauiger ethereus cum ceteris apostolis nos soluat nexu criminis.

Construe (Baptista) iohannes (preuius). i. precursor (christi ⁊ clauiger (scꝫ petrus (ethereus). i. celestis (cum ceteris apostolis soluãt nos a nexu criminis). i. a vinculis peccatorum.

Chorus sacratus martyrum sacerdotum confessio ⁊ virginalis castitas nos a peccatis abluant.

¶ Construe (Sacratus chorus) id est sacer cetus (martyrum. ⁊ cõfessio sacerdotum (id est iustorum (⁊ castitas virginalis) id est virginũ (abluant nos a peccatis).

Electorũ suffragia omnesqꝫ ciues celici annuãt votis supplicum ⁊ vite poscant premium.

Construe (Suffragia) id est patrocinia (electorum. ⁊ omnes celici) id est celi (ciues) id est angeli (annuant) id est faueant (votis) id est precib. (supplicum) id est humilium (⁊ poscãt) id est impetrent (premiuꝫ vite) supple eterne.

Laus honor virtꝰ gloria deo patri ⁊ filio sancto simul paraclito in sempiterna secula Amen.

¶ Construe (Laus) id est cõmendatio (virtꝰ honor gloria) sint (deo patri ⁊ filio simul sancto paraclito in sempiterna secula Amen)

Expositio hymnorum

Ex christe martini decus hic laus tua. tu illi⁹ tu nos
in hunc te colere in ipsum quin tribue.

¶ Autor iste commendat ⁊ laudat deum de conuersatione ⁊ habitu beati martini. quia hic pauper ⁊ modicus celum diues ingreditur. quia per constantiam fidei ⁊ in confessione trinitatis trium mortuoꝝ corpora quoꝝ anime detinebantur clause in inferno suscitare supermeruit. rogat itaq; dñm iesum xpm vt sicut per confessionez sancte trinitatis tres mortuos suscitauit ab inferno. ita suscitet nos a peccato. ⁊ sicut induit pauperem parte sue clamidis sic nos induat iustitia. Et hoc ē qd dic. O (christe rex) eterne (decus) id est honor (martini. hic) scz martinus. s^c est (tua laus. tu) s^c es laus (illius) scz martini (tu tribue nos colere) id ē honorare (hunc) s^c martinū (in te. quin). i. insuper s^c tribue nobis te colere. (in ipsum) supple martinum.

Qui das p orbis cardines q̃ gēma fulget presulus. da q̃s
premūt culpe graues. soluat per ingens meritum.

Construe. Tu (qui das q̃ gēma). i. refulgentia (presulum fulget) id est splendet (per cardines). i. per angulos (orbis). i. mundi (da). i. concede. vt martinus (soluat quos graues culpe). i. criminalia peccata (premūt). i. ledunt (p ingens meritū). i. magnū meritum

En pauper hic ⁊ modicus celum diues ingreditur. celi cohortes obuiant lingue tribus ouant

Construe (En). i. ecce (hic) scz martinus (pauper) scz in opibus suis (⁊ modicus) scz in psona corporis ⁊ in paruis diuitijs (diues) scz in virtutibus eeundo de mundo (ingreditur celum. cohortes). i. exercitus (celi obuiant) s^c ei (lingue). s. hoies (tribꝰ) isrl'. s. iudei (ouāt). i. applaudāt.

Ut vita fulget transitus celis ⁊ aruo splendidus. gaudere cunctis pium est. cunctis salus sit hic dies.

Construe (Vt) p sicut (vita) illius (fulget) id est splendet. sic (transitus). i. obitus eius (splendidus) supple est (celis) id est in celis (⁊ aruo) id est in terra seu mundo. ⁊ ideo quia fulget (pium est) id est dulce (cunctis) id est omnibus (gaudere) id est letari. ⁊ (hic dies) id est hoc festuz (sit salus cunctis) supple hominibus.

Sit trinitati gloria martinus vt confessus est. cuius fidez
per opera in nobis ⁊ ipse roboret.

¶ Construe (Gloria sit trinitati) scz patri ⁊ filio ⁊ spiritusancto (vt) pro sicut (martinus confessus est) scz fide ⁊ ope (cuius) s^c martini (fidez

id est confessionem veram (et ipse) deus (roboret in nobis) supple hominibus (per opera) scz bona.

Artine par apostolis festum tuum colentes fouc qui
viuere discipulis vis aut mori nos respice.

¶ In hoc hymno commendat autor beatū martinū p cōstantiā fidei ꝗ quā habuit in suscitatione triū mortuoꝝ quē in hoc cōpat aplis. Et hoc est qd dicē. O (martine par aplis). i. equalis in resuscitatōe triū mortuorū. qz tres mortuos suscitauit vt apli. Et qz globꝰ igneus. i. spūsanctus. descendit sup eū. tu (foue nos). i. resuscita a peccato (colentes tuū festum q̄ vis viuere aut mori discipulis). i. ad vtilitatem discipuloꝝ. qz nec mori timuit nec viuere recusauit. vnde ipse effundens orationē apud dominū ait. O dñe si adhuc populo tuo sum necessarius. nō recuso laborē fiat volūtas tua. qz nec viuere nec mori recusasti. iō (respice nos) vt tuis meritis mundi corde z corpe existentes aulam celi ingredi mereamur. sicē fecisti in tempore tuo prelatos ecclesie famosos.

Fac q olim gesseras nunc. presules clarifica. auge decus
ecclesie. fraudes relega sathane.

Construe (Fac) sc nos eē iustos (nunc). i. in presenti (qd gesseras). i. feceras (olim) sc predicādo (clarifica). i. illumina. nūc (presules). i. prelatos (auge decus ecclesie. relega). i. frange z reprime (fraudes sathane) id est diaboli aduersarij nostri.

Qui ter chaos euiceras. mersos reatu suscita. diuiseras vt
clamidem nos indue iusticiam.

Construe (Qui euiceras) id est euacuasti (chaos). i. infernū (ter) id ē tres mortuos suscitasti z tu qui ter intrasti infernū resuscitādo tres mortuos (suscita mersos reatu). i. culpa primi parentis z ꝓpria (vt) p sic (diuiseras clamidē) pauperi. sic (indue nos iusticiam)

Ut spiritualis glorie quondam recorderis tue monasti
co nunc ordini iam pene lapso subueni.

Cōstrue. O martine (subueni). i. succurre (monastico ordini). i. ordini monachoꝝ (iam lapso). i. relapso in peccatis (pene). i. fere z ad quid. (vt recorderis quondā spūalis vel spiritalis glie tue)

Xultet celum laudibus resultet terra gaudijs apostorum
gloria sacra canunt solennia.

¶ In hoc hymno facit autor inuocationem ad apostolos vt ipsi pro nob exultent z suis precibus a nobis vicia repellant vt ipsi cum veniunt

Expositio hymnorum

ad iudicium non pro reatu puniant. sed compotes eternis gaudijs faciant. Et nota. q̃ dies iudicij nondicitur ideo q̃ tũc sit dies. sed apparebunt nobis omnia sicut in die Et hoc est qd̃ dic(Celum).i.celestis curia(exultet).i.gaudeat (laudibus. terra) .i.terreni.s.homines (resultet gaudijs)scz (canunt)id est laudant(sacra solennia) .i. solennitates (gloria apostolorũ)

Vos secli iusti iudices ⁊ vera mundi lumina votis precamur cordium audite preces supplicum.

¶ Construe(Vos)apostoli(iusti iudices secli)pro seculi (⁊ vera lumina mundi)quia totus mundus illuminatur eorum predicatiõe (precamur vos votis cordium)id est precibus cordis (audite preces supplicum) id ē humilium.

Qui celum verbo clauditis seraſq̃ eius soluitis nos a peccatis omnibus soluite iussu quesumus.

¶ Construe(Qui clauditis)scz peccatoribus (celum verbo) id ē sermone(q̃)pro ⁊(soluitis)scz hominibus (seras).i.infirmitates (et.quesumus)id est precamur(vos soluite)id ē absoluite(nos a peccatis omnibus.iussu).i.precepto christi.

Quorum precepto subditur salus ⁊ languor omniũ sanate egros moribus nos reddentes virtutibus.

Construe(Quorũ)scz apostorũ(precepto).i.mandato (salus).i.sanitas (⁊ languor).i.infirmitas (oim) s̄c hoim (subdit sanate egros)id ē pcores(moribꝫ).i.prauis cogitationibꝫ (reddentes nos virtutibꝫ)

Ut cum iudex aduenerit christus in fine seculi nos sempiternis gaudijs faciat esse compotes.

Et iõ reddant nos virtutibꝫ (vt cũ xp̄s) s̄c exñs (iudex aduenerit in fine seculi faciat nos)scz hoies (esse ꝓpotes sempiternis gaudijs)

Ter na christi munera apostolorũ gloria laudes canentes debitas letis canamus mentibus

Hymnꝰ iste ꝓtinuat supiori.scz exultet celum laudibꝫ ⁊c. (Nos canẽtes debitas laudes)xp̄o in honore aplorũ (canamꝰ letis mentibꝫ).i.iocosis (eterna xp̄i munera).i.inenumerabilia (gloria aplorũ).i.ob gliam

Ecclesiarum principes belli triumphales duces celestis aule milites ⁊ vera mundi lumina.

¶ Construe. Isti scilicet apostoli.sunt (principes)id est pontifices (ecclesiarum)isti sunt (triumphales duces belli) id est triumphãtes. isti st

(milites celestis aule).i.palacij.⁊ sunt (vera mundi lumina) q: predicatione illoꝝ illuminatus est mundus.

Deuota sanctorũ fides. inuicta spes credentium. perfecta christi charitas. mundi triumphat principem.

(Fides deuota sanctoꝝ).i.obedientia (inuicta spes credentiũ) s^c hominũ (pfecta christi charitas).i.amor (triũphat).i.superat (principem mundi) id est dyabolum. vnde Joh.xiij. Venit princeps huius mũdi ⁊ in me non habet quicq̃.

In his paterna gloria. in his volũtas spiritus. exultat in his filius celum. repletur gaudijs.

(Paterna gloria).i.pater in diuinis (exultat in his) scz apostolis (voluntas spiritus) s^c sancti (exultat in his. filius exultat in his) quid dicã per singula (celum repletur gaudijs)

Te nunc redemptor quesumus. vt ipsorum consortio iungas precantes seruulos in sempiterna secula.

O (redemptor quesum⁹ te nunc).i.in presenti (vt iungas p̃cantes seruulos ꝓsortio ipsoꝝ) scz apostoloꝝ (in sempiterna secula) Amen.

Auctorum merita inclita gaudia pangamus socij gestaq̃ fortia. nam gliscit animus promere cantibus victorum genus optimum.

¶ In hoc hymno laudat autor deũ in ꝓmenoratiõe sctõꝝ martyriũ. q: mundũ cũ põpis suis dimiserunt. vñ in terris laudank' ⁊ in celis honorãt. Intẽdit itaq̃ rogare deũ vt nos suos famulos iũgat ꝓsortio sctõrũ martyꝝ. ⁊ hoc ẽ qd̃ dic̃. O (socij pangam⁹).i.cantem⁹ (inclita gaudia).i.pclara (merita sctõꝝ ⁊ fortia gesta eoꝝ.).i.facta (nã anim⁹ gliscit) id ẽ cupit vel gaudet (pmere).i.laudare (optimũ genus victoꝝ).i.martyrum (cantibus).i.cum hymnis.

Vi sunt quos retinẽs mundus inhorruit. ipsum nam stili flore peraridũ spreuere penitus. teq̃ sequuti sunt rex christe bone celitus.

O bone rex christe.i.saluator (hi) s^c martyres (sunt. quos mundus retineus).i.seruans (inhorruit).i.odio habuit. nã ipsi martyres (spreue

re).i.spreuerūt(penit' ipsum)sez mundū(peraridus) id est valde aridū (flore sterili).i.infructuoso(qz) pro z)sequuti sunt.celitus).i.diuinitus te supple christum regem

Hi pro te furias atqz ferocia calcarūt hoim seuaqz verbe/ra.cessit his lacerans fortiter vngula.nec carpsit penetralia

(Hi)martyres (calcarunt).i.sustinuerunt (p te furias hoim).i.insanias infidelium(atqz.verba ferocia).i.crudelia(z seua).i.iniuste illata. (vngla).i.qōdam genus tormenti(cessit).i.locū dedit(his)martyrib. (lacerans).i.puniens p queuis tormēta(nec carpsit penetralia)martyrum vel apostolorum.i. non fuerunt tracta vel diuisa eorum viscera. z h virtute dei erat in eis.

Cedūtur gladijs more bidentium. non murmur resonat. nec querimonia.sed corde tacito mens bene conscia conser/uat patientiam.

Ipsi(cedunt).i.percutiunt vel iugulant(gladijs)s' crudelib')more bidentiū).i.pecuedine ouiū(murmur nō resonat).i.nō audit(nec qrimonia).i.lamētatio(sed mēs bñ pscia).i.boni meriti(pseuat patientiam tacito corde)qz fortes patiētes z firmi erāt p fide xpi in bello.

Que vox que poterit lingua retexere. que tu martyribus munera preparas. rubri nam fluido sanguine. laureis ditantur bene fulgidis.

Et qz hec oia p xpi noie patiebant.igit(q vox q lingua poterit retexere).i.dicere vel explicare(munera).i.dona(q tu preparas martyrib. nā ipsi rubri).i.rubri(sanguine fluido).i.fluente(ditantur).i.coronant(laureis)id est coronis(bene fulgidis).i.splendidis.

Te summa deitas supplices poscimus vt culpas abluas noxia subtrahas.des pacem famulis nobis quoqz gloriam p cuncta tibi secula Amen.

O(summa deitas)nos(supplices) id est humiles(poscimus te) id est rogamus te(vt abluas).i.deleas(culpas nostras)id est peccata nostra(z subtrahas).i.tollas(noxia).i.ipsa pctā(z des nobis famulis) tuis(pacem quoqz).i.similiter nos oēs dem'(gliam tibi) id est ad honorem tui per cuncta secula Amen.

Ste pfessor dñi sacratus.festa plebs cuius celebrāt per orbem hodie letus meruit secreta scandere celi

Per totum annum xlu

Materia huius hymni est. q̃ totis viribus deuz super omnia laudare debemus. Intendit etiã autor in hoc hymno tractare de ascensione illius ꝓfessoris in cuius memoria presens hymnꝰ totis laudibus celebratur (Iste ꝓfessor domini sacratus). i. consecratus a domino (cuiꝰ) sc̃ cõfessoris (festa). i. solennitates (plebs) sc̃ deuota (celebrat hodie p orbez) id est mundũ (meruit scandere). i. ascendere (letus) id est exultans (secreta celi) id est contẽplationes supernas.

Qui pius prudens humilis pudicus sobrius castus fuit
z quietus. vita dum presens vegetauit eiꝰ corpis artus

(Qui) scz confessor (fuit castus) corpore z aĩa) (pius) sc̃ opibus (prudens). i. sapiens (humilis) in factis (pudicus) in ꝓbis (sobrius) in moribus (z q̃etus). i. tranq̃llus (dũ). i. donec (pñs vita vegetauit). i. nutriuit (artꝰ). i. mẽbra (corpis eiꝰ). i. q̃dui erat in hoc seculo.

Ad sacrũ cuius tumulũ frequẽter mẽbra languentũ modo
sanitati quolibet morbo fuerint grauata restituũtur.

(Ad cuius) sc̃ ꝓfessoris sacrũ tumulũ). i. sepulcrũ (membra languentum). i. egrotantiũ (restituũtur. mõ). i. in presenti (sanitati). i. saluti (frequẽter). i. sepe (quolibet morbo). i. a qua cunq̃ infirmitate illa membra. (fuerint grauata) id est oppressa.

Unde nunc noster chorus in honore ipsius hymnũ canit
hũc libenter. vt pijs eius meritis iuuemur omne p euũ.

(Unde noster chorus). i. ꝓgregatio nostroꝝ fratrũ (canit nunc hunc hymnũ in honore ipsius) confessoris (libenter) id est voluntarie (vt iuuemur pijs meritis) id est patrocinijs z orationibus (eius) sc̃ confessoris (per omne euum) id est per cuncta secula Amen.

Sit laus illi decus atq̃ virtus. q̃ supra celi residens cacumen totius mũdi machinã gubernat trinus z vnꝰ Amen.

(Laus) id est gloria (decus) id est honor (atq̃ virtꝰ sit illi) deo (qui residẽs). i. sedẽs (supra cacumẽ celi). i. supẽ celsitudiuẽ (trinꝰ) dico in psonis) et vnus) in deitate substantie (gubernat machinaz) id est fabricam (totius mundi)

Et gloriose martyrũ. corona cõfitentũ q̃ respuentes
terrena perducis ad celestia.

Materia hꝰ hymni ẽ inuocare regẽ martyꝝ vt dirigat ad nos aures suae clemẽtie si q̃d delinq̃mꝰ ꝓpt̃ merita scõꝝ martyꝝ in q̃ꝝ ꝓmẽoratõne pñs

Expositio hymnorum

hymnus cantat. ⁊ nobis parcere vel ignoscere dignet. ⁊ hoc est qd dr. O (gloſe rex martyr)s⁹ exis (corona ꝓfitentiū) .i. ꝓfessor hoim (q̃ pduc̃ respuentes).i. abiciētes (terrena)s⁹ bona (ad celestia gaudia)

Aurem benignam protinus appone nostris vocib. trophea sacra pangimus. ignosce quod delinquimus.

Cōstrue. s⁹ tu rex (appone ptinus).i. statim (aurē benignaz nostris vocib).i. orationib (⁊ ignosce).i. indulge vel dimitte (qd delinquim⁹) id est peccamus (pāgim⁹).i. canim⁹ (sacra trophea).i. victoriā martyr.

Tu vincis in martyribus. parcendo cōfessoribus. tu vince nostra crimina donando indulgentiam.

(Tu vincis)s⁹ seuiciā tyrannor (in martyrib parcēdo ꝓfessorib⁹) qz nō vis vt p martyriū finiāt vitā suā (tu vince).i. destrue (nra crimia ponando indulgentiā) qz tu non vis mortē peccator ⁊c.

Eius tuor militum sors ⁊ corona premiū laudes canentes martyris absolue nexu criminis.

O (de⁹) tu (sors).i. ps siue hereditas. Vlū dauid. Dñs ps hereditatis mee (premiū) qz tu ꝓm meritū tribuis (⁊ corona tuor militū absolue canentes laudes martyris nexu criminis).i. laqueo pctōr.

Hic nempe mundi gaudia. ⁊ blandimenta noxia. caduca rite deputans peruenit ad celestia.

(Hic) martyr (deputans).i. seruans vel estimās (nēpe).i. certe (gaudia mūdi ⁊ blandimēta)s⁹ esse (noxia).i. mortifera. ⁊ (caduca).i. trāsitoria (peuenit rite).i. recte (ad celestia) supple regna.

Penas cucurrit fortiter. ⁊ sustulit viriliter. p te effundēs sanguinem. eterna bona possidet.

(Ipse cucurrit fortiter).i. ꝓstans forti animo delectatiōes hui⁹ mūdi trāsiuit (penas)s⁹ ab aduersariis iflictas (⁊ sustulit).i. sustinuit illas penas (viriliter. effundēs sanguinē)s⁹ suū (p te)s⁹ xpo. ⁊ ideo possidet eterna bona.

Ob hoc pcatu supplices. te poscimus pijssime. in hoc triumpho martyris. dimitte noxam seruulis.

(Ob hoc).i. ꝓter hoc. qz p te sanguinē fudit (o pijssime)s⁹ pr̄. nos (supplices poscimus te).i. pcamur (pcatu).i. orone (dimitte noxā) id ē culpā (seruulis. in hoc triūpho).i. in hac victoria (martyris)

Laus ⁊ perennis ⁊c.

De totum annum Eluf

Artyr dei qui vnicum patris sequēdo filium. victis triūphans hostibus victor fruens celestibus.

¶ Materia huius hymni est. vt relictis delectationibus ⁊ vanitatibus huius seculi bona opera exercendo deum conseqmur. Construe. (O martyr dei qui)s^c martyr(sequendo vnicū filiū patris)s^c in diuinis(triumphans)s^c es in celo(victis).i.deuictis(hostibus).i.inimicis (fruens bonis celestibus)

Qui precatus munere nostrum reatum dilue. arcens mali contagium. vite remouens tedium.

Et tu ralibus bonis fruens (dilue).i.extingue(reatum).i.peccatum nostrum(munere).i.dono(precatus)s^c tui(arcens).i.coartans (contagium).i.putredinē(mali).i.peccati(remouens tediū vite)scz famē sitim nuditatem frigus.

Soluta sunt iam vincula tui sacrati corporis. nos solue vinculis seculi amore filij dei.

¶ Et quia(vincula).i.ligamēta(tui sacrati corporis iā soluta sunt) id est a nexibus huius seculi dissoluta sunt. ⁊ es cum christo (solue nos a vinculis).i.absolue nos a peccatis(amore filij dei)

Presta pater pijssime ⁊c.

Esu corona virginum. quem mater illa concepit. que sola virgo parturit hec vota clemens accipe.

¶ In hoc hymno laudat autor deum in cōmemoratione sanctarum virginum que donando fragilem sexum meruerunt scandere secreta celi. Rogat itaq ⁊ deprecatur deum vt nesciamus vulnera corruptionis. O (iesu corona virginū quem)s^c iesum (mater illa)scz maria(concepit) scz spiritusancto (que sola)mater inter alias (virgo parturit) i.produxit (tu clemens accipe).i.suscipe(hec vota nostra).i.has preces.

Qui pascis inter lilia septus choreis virginuz sponsas decorans gloria sponsisq reddens premia.

¶ Tu (qui pascis)id est delectaris (inter lilia) id est bona opera (septus) id est circundatus (choreis) id est ordinibus virginum. ⁊ es (decorans).i.coronans(sponsas gloria ⁊ reddens sponsis premia)

Quocunq pergis virgines sequūtur atq laudibus post te canentes cursitant hymnosq dulces personant.

Expositio hymnorum

(Quocunq;).i.ad quēcunq; locu; (pergis)ille virgines (sequuntur atq; canentes).i.laudantes(cursitant).i.currunt (post te laudibus ꝛ p̄sonant dulces hymnos)id est laudes suaues.

Te deprecamur largius. nostris adauge sensibus. nescire prorsus omnia corruptionis vulnera.

Et quia virgines personat tibi laudes(deprecamur te adauge largiꝰ) id est augmenta amplius(nostris sensibus.ꝛ nescire(prorsus).i.omnino (omnia vulnera corruptionis).i.peccati luxurie.

Presta pater pīissime patriq; compar vnice cu; spiritu paraclito in sempiterna secula Amen.

Irginis ples opifexq; matris ꝗgo quem gessit peperitq; virgo. virginis festum canamus trophcum accipe votum.

¶ Materia huius hymni est canere deo laudes ꝛ sequi vestigia eius Commemoratio sanctarū virginū agitur in isto hymno ꝛ hoc est qd dic̄. (O proles).i.o fili marie(virginis)ꝛ o(opifex).i.creator (matris quē) sc; te(virgo)maria(gessit).i.portauit(q;)p ꝛ(ꝗgo)sc; maria(peperit) id est parturit.nos(canimus festum virginis trophcum).i.victoriā.ido (accipe).i.suscipe(votum).i.preces nostras.

Hec tua virgo duplici beata sorte. dum gessit fragilē domare corporis sexum domuit cruentum corpore setum.

(Hec tua virgo est beata duplici sorte)sc; castitate vel virginitate et martyrio(dum gessit)id est laborauit(domare)id est marcerare(fragilem sexum)id est delere naturam corporis.ꝛ illa(domuit)id est deuicit. (cruentum)id est sanguinolentum.vel cruddem(setum)id est dyabolū. (corpore)vt agatha ꝛc.

Unde nec mortem nec amica mortis seua penarum genera pauescens.sanguine fuso meruit secreta scandere celi.

Unde supple quia domuit fragilem sexū.i.corpus suā(nec).i.nō supple fuit(pauescens)id est timens(mortez.nec seua).i.crudelia (genera penarum)nec fuit (amica mortis)id est dyaboli vel peccati.ꝛ ideo(sanguine fuso)id est consummato martyrio.ipsa(meruit scandere secreta celi) id est ad celos.

Huius obtentu deus alme nostris parce iam culpis. vicia remittens.quo tibi puri resoncmus almu; pectoris hymnum.

Per totum annum eluis

Et qꝝ meruit scandere celum o (alme deus parce iam culpis).i.peccatis (remittens vicia).i.facinora (obtentu).i.prece vel oratione (huius) virginis (quo) pro vt.nos (puri) id est casti (resonemus tibi almũ hymnum) id est canticum sanctum ad honorem tui (pectoris).i.cordis nri.

Gloria tibi domine qui natus es de virgine cum patre et sancto spiritu i sempiterna secula.

Rbs beata hierusalem dicta pacis visio. que cõstruitur in celis viuis ex lapidibus ⁊ angelis coornata vt sponsata comite.

¶ In hac commemoratione celestis hierusalem autor laudat deum q̃ in hoc sacro templo infundit iugiter suam benedictionem.quapropter rogat deum. vt in hoc templo sancto suo omnes promereamur acquirere eterna bona.⁊ adepta cum suis sanctis perenniter possidere. ⁊ decantat in die dedicationis templi. Construe (Hierusalem beata vrbs) id est ciuitas celestis constituta vel constructa de animabus sanctorum q̃ sunt viui lapides (dicta).i.interpretata (visio pacis (que) hierusalem (pstruitur in celis ex viuis lapidibus) id est sanctis animabus sanctorum q̃ sũt viui lapides (⁊ coornata angelis vt spõsata comite).i. vt mlier ornata ẽ viro id est sponso.ita ecclesia christo.

Noua veniens e celo nuptiali thalamo preparata vt sponsata copuletur dño.platee ⁊ muri eius ex auro purissimo.

¶ Ista vrbs.i.sancta ecclesia (veniens noua e celo) id est cum christo. (preparata nuptiali thalamo) id est virginali lecto .i.lauacro baptismatis (sponsata vt copuletur domino) id est coniungatur (platee).i.min̄ perfecti (⁊ muri) id ẽ predicatores (eius) supple sponse s̄ sunt (ex auro purissimo) id est ex splẽdore sanctorum.qui splendidi efficiũtur sicut aurum purissimum.

Tonsionibus pressuris expoliti lapides suisq̃ aptãtur locis per manus artificis.disponuntur permansuri sacris edificijs.

¶ Construe (q̃) pro et (lapides).i.sancti martyres (expoliti).i.exsculpti vel exornati (tonsionibus) id est percussionibus (pressuris).i.tribulationibus. Sicut lapides in muro sunt edificati.ita anime sanctorum sunt ordinate in paradiso (aptantur) id est ordinantur (suis locis disponuntur per manus artificis) id est per man̄ filij dei (pmãsuri sacris edificijs) id est celestibus edificijs.

Expositio hymnorum

Porte nitent margaritis aditis patentibus ⁊ virtute meritorum illuc introducitur omnis qui pro christi nomine in hoc mundo premitur.

(Porte) scz illius templi (nitent) id est splendent (margaritis). i. virtutibus (aditis) liminibus (patentibus) id est apertis sacris templis. (et omnis) supple christianus (qui pro christi nomine premitur). i. cruciatur (in hoc mundo). i. in presenti mūdo (introducitur illuc) id est in celestem hierusalem (virtute meritorum) id est bonorum operum scilicz donorum suorum.

Angularis fundamentuz lapis christus missus est qui cōpage parietis in vtroqz nectitur. quez sancta syon suscepit in quo credens permanet.

¶ Christus dicitur lapis angularis qui a iudeis fuit reprobat⁹ Unde dauid. Lapidem quem reprobauerunt edifica. ꝛc. tamen duos populos in vnum coniunxit. scz iudaicum ⁊ gentilem qui christus. i. dei fil⁹ speculatur quotidie eternam beatitudinē summi regis id est dei patris. (christus) supple existens (fundamentū) totius ecclesie (missus a patre est lapis angularis. qui (lapis nectitur) id ē coniungitur (compage). i. coniunctione (parietis in vtroqz) id est in duobus populis. scz in iudaico ⁊ gentili (quem) scz christum (sancta syon suscepit) syon interpretatur ecclesia vel speculatio (in quo) scz xpo vel ecclia (credens) scz christianus qui credit (permanet) firmiter in fide sancte ecclesie.

Omnis illa deo sacra ⁊ dilecta ciuitas plena modulis ⁊ laude ⁊ canore iubilo trinū deū vnicūqz cum fauore predicat

(Omnis illa ciuitas) id est ecclesia militans (est sacra) id est sacrata. (deo ⁊ dilecta) id est amata a deo (plena modulis) id est cantilenis angelorum (⁊ laude dei ⁊ canore) in cātu vel canore (iubilo). i. dulci exultatione. ¶ Iubilus est gaudium illud quod est interius in homine quod omnino non potest referri nec omnino tacetur pre animi exultatione (p̄dicat trinum deum) scz in personis (vnicuiqz) id est vnum in substantia vel vnum quoqz cum fauore predicat). i. cum prece.

Hoc in templo summe deus exoratus adueni. ⁊ clementi bonitate precum vota suscipe. largam benedictionem hic infunde iugiter.

O sūme de⁹ exorat⁹). s. a nob⁹. i. tu deprcat⁹ (adueni p grāz (in h tēplo). i.

in ista ecclesia ⁊ suscipe vota precantũ).i.precũ vl orationũ. Istud intrã sitiue legit ⁊ est ibi figura que dr endiadis. q̃ hz fieri qñ duo noia substã tiua sil ponunt q̃ vnũ illoz adiectiua ⁊ alterũ remanet substantiuuz ⁊c. (clementi bonitate).i.moderata tua prece vel voce (infunde).i.immitte (iugiter).i.penniter vel assidue (benedictionẽ largam).i.latam.

Hic promereantur omnes petita acquirere ⁊ adepta possidere cum sanctis perenniter. paradisum introire translati in requiem Amen.

(Hic) scz in sacra ecclesia. vel (hic).i.in isto loco (oẽs) scz fideles homines (promereantur) id est bene mereantur (acquirere petita) scz iusta ⁊ sancta (⁊ adepta).i.illa petita obtenta (possidere perenniter) id est ppetue (cum sanctis) id est cum bonis ⁊ supple dum sumus (translati in requiem).i.mortui.s^c mereamur (introire paradisum).i.regnũ celoz.

Orde natus ex parentis ante mundi exordiuz alpha et o cognominatus. ipse fons ⁊ clausula omniuz que sunt fuerunt quecz post futura sunt seculoz seculis.

¶ Materia huius hymni est duplex natiuitas filij dei. Una videz eterna qua erat genitus ante initium mundi. ⁊ hoc ex corde sui parentis. Alia autem est christi natiuitas temporalis. qua natiuitate filij dei erat natus in tempore ex virgine maria. vt patet in sequenti versu. Et nomiatur filius dei alpha ⁊ o.i.principium ⁊ finis. quia alpha est prima littera apud grecos. ⁊ o vero vltima. ¶ Construe. s^c filius dei est (natus ex corde parentis) scz sui patris (ante exordiuz).i.initium (mundi).i.seculi (cognominatus) id est dictus (alpha) id ẽ principiuz (⁊ o) id est finis (⁊ ipse) scz filius dei est (fons).i.principium (⁊ clausula).i.finis omniũ. supple rerum (que sunt) scz in presenti. ⁊ (fuerunt in preterito (q̃) p ⁊ (q̃ sunt futura. ⁊ seculis seculoz).i.eternaliter.

O beatus partus ille virgo cum puerpera edidit nostram salutem feta sancto spiritu. ⁊ puer redemptor orbis os sacratum protulit seculorum seculis.

¶ Hic prosequitur autor sedam natiuitatẽ christi videlicet temporalẽ dicens (O beatus) id est sanctus (ille partus) s^c est (cum virgo puerpera).i.impregnata (edidit) id est peperit (nostram salutem).i.filiuz dei q̃ est nostra salus. supple ipsa virgo (feta).i.repleta (spũsancto. ⁊ puer) s^c qui est (redemptor) scz totius (orbis).i.mundi (protulit sacratum os) id est sanctum. scz in predicando sacram doctrinam iudeis in templo (se

culorum seculis).i.eternaliter.

Psallat altitudo celi. psallant omnes angeli. quicquid est virtutis vsq̃ psallat in laudem dei. nulla linguaꝝ silescat voꝝ z omnis consonet seculoꝝ seculis.

¶ Hic incitat omnes creaturas ad laudez dei. z primo celestes. Et ot (altitudo celi) id est turba celestis (psallat).i.decantet natiuitatē christi. et (omnes angeli psallant) id est laudent. z (quicquid virtutis est vsq̃) id est vbicunq̃ est aliqua virtus celestis (psallat) id est iubilet (in laudez dei) z (nulla linguarum silescat) id est taceat quin laudet deum (z omnis voꝝ) scz totius mundi (consonet) scz in laudem dei (seculoruz seculis) id est eternaliter.

Ecce quem vates vetustis concinebāt seculis. quem prophetarum fideles pagine sposponderant. emicat promissus olim cūcta collaudent deū seculoꝝ seculis.

¶ Hic incitat omnes vniuersaliter ad laudem dei dicens (Ecce promissus).i.pheris atus scz filius dei (olim).i.dudum (emicat).i.splēdet scz in natiuitate sua (quem vates).i.phete (concinebāt).i.prophetabāt (vetustis seculis) id est hominibus qui tunc fuerunt. z (quez fideles pagine) id est scripture (prophetarum sposponderāt) id est promiserant. et (cuncta) id est omnia (collaudent) id est simul laudent (deum seculoruz seculis) id est eternaliter.

Te senes z te iuuentus. paruulorūq̃ chorus turba martyrū virginūq̃ simplices puellule voce concordes pudicis perstrepent concentibus seculoꝝ seculis.

¶ Hic incitat omnia genera hominuz ad laudem natiuitatis christi dicens. O fili dei (senes) supple laudāt te (z iuuentus) supple laudat te z (chorus turba paruulorum martyrum z virginum) laudat te (q̃) pro et (simplices puellule).i.virgines (voce concordes) id est concordiaz habentes (perstrepent).i.laudent te (pudicis concentibus) id est castis carminibus (seculoꝝ seculis).i.eternaliter.

Tibi christe sit cū patre agyoq̃ spiritu hymnꝰ melos laus perennis gratiarum actio honoꝝ virtus victoria regnū eternaliter seculorum seculis Amen.

¶ Hic refert gratiaruz actiones deo in persona trinitatis. dicens. O (christe tibi sit hymnus) id est laus dei. z (melos).i.dulcis cāt⁹) gen-

nis laus)s^c sit tibi. ⁊ (actio gratiarꝝ) sit tibi (cū agyoꝝ spiritu). i. sancto spiritu (honor virtus ⁊ victoria ⁊ regnū) sit tibi (eternaliter) scz viuentib⁹ in secula seculorꝝ. Nota q̃ modos est dulcis cantus. ⁊ dicitur a mel q̃ est dulce ⁊ odus cantus. quasi dulcis cantus.

Festum nunc celebre. magnacꝝ gaudia compellunt animos carmina promere. cum christus solium scandit ad arduum celorum pius arbiter.

¶ Materia huius hymni est laudatio dei in ascensione eius. Primo enim dicit hoc festum esse laudabile. Secdo dirigit sermonē suū ad btāz trinitatem rogando vt dirigat gressus nostros ad salutē eternam. Vltimo etiam ostendit qualiter in die nouissima sit reuersurus manifestare occulta peccata. dicens primo sic (Festum celebre) id est solenne (cꝝ) pro ⁊ (magna gaudia) scz istius festi (compellunt). i. cogunt (nunc). i. modo (animos) scz nostros (promere) id ē cantare (carmina) id ē laudes (cū) id est quando (christus. pius arbiter). i. misericors ⁊ mansuetus iudex. (scandit) id est ascendit (ad arduum solium) id est thronum (celorum) id est regni sui.

Conscendit iubilans letus ad ethera. sanctorum populus predicat inclitum. concinit pariter angelicus chorus victoris boni gloriam.

¶ Hic autor ostendit q̃ dñs noster Iesus xp̃s lete ascendit in celuz. ⁊ secum duxit multos angelos decantantes gloriam ⁊ honorem deo. dicēs. s^c xp̃s (conscendit). i. simul cū multis alijs ascendit (iubilās). i. gaudēs ⁊ (letus). i. hilaris (ad ethera). i. ad celos. ⁊ (populus sanctorum). i. turba celestis (predicat). i. damat. s^c christuz esse (inclitum). i. valde gloriosum. ⁊ (angelicus chorus). i. angelorum congregatio (concinit). i. cantat (pariter). i. simul (gloriam boni victoris). i. christi. ¶ Nota differunt aer ⁊ ether. vt patet in hoc versiculo. Aera dic nostrum. sed dicas ethera summum.

Qui scādens superos vincula vinxerat. donans terrigenis munera plurima. districtus rediens arbiter omniū. qui mitis modo transijt.

Materia huiꝰ versiculi est. qui ascēdit ethera ligauit dyabolū vinculis fortissimis in inferno ⁊ dedit hominibus plura munera ⁊ transiens mitis ⁊ pius de h̄ mūdo rigidus iudex reuertet. Et ōt (qui) s^c xp̃s (scandens). i. ascendens (superos). i. supra celos (vinxerat vincula). i. ligauerat dyabolum in inferno. ⁊ supple ip̃e xp̃us est (donans) id est retribuēs (terrigenis) id ē hoib⁹ in terra habitantib⁹ (plurima munera). i. dona

(rediens).i.reuertens (districtus).i.rigidus (arbiter).i.iudex (hominū transit).i.recessit (modo mitis).i.misericors.

Oramus domine conditor inclite deuotos famulos respice protegens ne nos liuor edax demonis obruat demergat vel in inferos.

¶Hic deprecamur christū vt suos famulos pseruet ne liuor vel inuidia siue odium demonis eos demergat in infernū dicens. O (inclite domine pditor).i.gloriose factor ⁊ creator.nos (oramus) i.rogamus (respice protegens).i.defendens (deuotos famulos) scz tuos (ne edax liuor) id est horribilis ira (demonis).i.dyaboli (nos obruat).i.rapiat vel circūueniat (vel demergat in inferos).i.in inferna. Nota edax est nomē verbale ⁊ venit a verbo edo.⁊ notat assiduitatem sicut omnia nomina in ax.vnde edax est odium assidue vorans.

Ut cum fla immiuoma nube reuerteris occulta hominum pandere iudicans ne des supplicia horrida noxijs sed iustis bona premia.

¶Hic autor ostendit q̄liter christus reuersurus est in nouissimo die manifestare occulta peccata hominū.⁊ ergo rogemus vt quādo tempus iudicij aduenerit ne horrida supplicia nobis donet.sed vitam eternam

Construe.s^c nos oramus (vt cū reuerteris nube flāmiuoma).i.splendida nube (iudicans pandere) id est manifestare (occulta hominū).i.secreta (ne des).i.inferes (horrida supplicia) i.horribiles penas (noxijs.i. peccatoribus (sed iustis bona premia) scz dona.

Presta hoc genitor optime maxime hoc tu nate dei ⁊ bone spiritus regnans perpetuo fulgida trinitas per cuncta pie secula Amen.

¶Hic dirigit sermonē suū ad trinitatē dicens o (optime genitor pstā pie).i.pcede (hoc) scz ne damnemur.⁊ o (tu maxime nate dei).i.fili dei. ⁊ (bone spūs) s^c da ne dānemur.⁊ o (fulgida trinitas regnans) id est gubernans (ppetuo).i.in euum.⁊ p cuncta secula).i.eternaliter.

Ut porta christi peruia referta plena gratia.transitq; rex ⁊ permanet clausa vt fuit per secula.

Materia huius hymni beate marie dei genitricis pconia pstinet solatiū.spem.⁊ refugiū ab ea nobis illatū.p hoc q̄ digna est fieri mr̄ dei. atq; absolutionē criminū ⁊ peccatorū nostrorū.pstinet etiā q̄liter beate marie accessit summū ⁊ maximū gaudiū in progenerādo christū dei filium,ppter

bene meritū. gratiaꝝ eīm ⁊ bonoꝝ operum ⁊ virtutū premium est honor (Porta christi) scz maria. merito dico porta ab effectu. qz p eā salus humano generi allata est (referta plena gratia). i. repleta gratia diuine bonitatis (fit peruia). i. penetrabilis (qz). p et (rex). i. xp̄s (transit) scz p portam via generationis vel incarnationis (⁊ pmanet clausa). i. incorrupta (vt). i. sicut (fuit p secula). i. ab eterno virgo ad generandū ⁊ ꝓcipiendus iesum christum deputata fuit ⁊ creata.

Genus superni luminis. processit aula virginis. spōsus redemptor conditor sue gigas ecclesie.

¶ Quis autem ille sit rex respondet (genus) id est genitus vel proles (superni luminis) id ē altissimi patris (spōsus). i. amator fidelis (sue ecclesie) quia sempiterna inter eum ⁊ nos est vnio. quēadmodū inter ꝓiuges. supple christus (redemptor). i. liberator. ⁊ (conditor). i. creator. ⁊ (gigas) id est fortis athleta ⁊ bellator. ecclesiam suam. cuius sponsus est. defendendo ab insidijs dyaboli ⁊ tyrannoꝝ (processit) id ē exiuit (aula). i. ex vtero (virginis) scz marie ⁊ hoc opatione spūsanctī.

Honor matris ⁊ gaudiū. immensa spes credentiū. p atra mortis pocula resoluit nostra crimina.

¶ Et ideo o rex redemptor omniū. supple existens (honor matris). s. marie. que meruit portare te ex humilitate (⁊ gaudius) suū temporale ex angelica salutatōne. tamen eternale ex summi boni. qd̄ filius est. perfruitione (spes) immensa). i. magna (credentium) in christus (resoluit) id est deleuit ⁊ abstulit (nostra crimina). i. peccata (per atra) id est amara (pocula). i. per potum ⁊ gustum (mortis) scz sue credulissime.

Deo patri sit gloria eiusqz soli filio cum spiritu paraclito ⁊ nunc ⁊ imperpetuum Amen.

¶ Ne ergo beneficiorus simus ingrati ⁊ immemores (gloria). i. laus honor ⁊ reuerentia (sit deo patri) cui nihil deest. quia est omnipotēs (qz) pro ⁊ (soli filio eius) scz domino iesu xp̄o cōcepto ⁊ genito in tempea virgine maria (cum spū paraclito). i. consolatore ab ambobus procedente. (nunc). i. in hac vita (⁊ imperpetuum). i. in eterna patria.

Ange lingua gloriosi corporis mysterium sanguinisqz preciosi quem in mundi precium fructus ventris generosi rex effudit gentium.

¶ Materia huius hymni ē de laude ⁊ de veneratiōe venerabilissimi sacramēti eucharistie. qd̄ inter cetera sacramēta excellentissimū existit ex p terei ꝓtēte. ꝓtinet eīm vere corpus ⁊ sanguinem dñi nostri iesu christi qui

p nobis ⁊ nostra salute effusus ē Cōstrue O (lingua) s^e humana (pā ge). i. canta (mysteriū). i. secretū diuinū siue p figuratū (gloriosi corpis) scz xpi (cz) p er (sanguinis pciosi). i. dignissimi (quē) scz sanguinē (rex gē tium) scz xps. exñs (fructus generosi ventris) scz charissime ꝓginis ma rie (effudit in pciū). i. in redemptōem (mundi). i. orbis

Nobis natus nobis datus ex intacta virgine. ⁊ in mūdo conuersatus sparso verbi semine. sui moras incolatus miro clausit ordine.

Hic recōmēdat xpm de sua generatōe tpali atcz ei⁹ ꝓuersatōe. necnō de sanctissima pdicatōe. Et ōt. s^e xps filij⁹ dei (nat⁹) ē (nobis) scz in re demptōem nostrā. ⁊ (datus) est (nobis) s^e in salutē nostrā. ⁊ hoc (ex in tacta ꝓgine). i. ex castissima ꝓgine maria (⁊ ꝓuersatus). i. ambulauit (in mundo) scz triginta trib⁹ annis (sparso). i. dilatato (semine verbi) scz pre dicando (clausit miro ordine moras) id ē tpa (sui incolatus) id est siue ha bitatōnis in hoc mundo ⁊c.

In supreme nocte cene recumbens cum fratribus. obser uata lege plene cibis in legalibus. cibum turbe duodene se dat suis manibus.

¶ Hic autor ponit institutionez huius dignissimi sacramenti. ⁊ quā do fuit institutū ⁊ qualiter. Et sic exponitur. s^e xps (recūbens). i. come dens (cum fratribus). i. cum sanctis aplis suis (in nocte supme cene). i. vltime cene (obseuata lege) scz veteri mosayca (plene). i. perfecte (in cibis legalibus). i. in veteri lege deputatis. vt scribitur in leuitico (dat se) id est seipsum (suis manib⁹ cibum turbe duodene). i. duodecim apostolis. ⁊ h̄ inchoando nouum testamentum. Et quo notari potest q̄ iudas etiam sumpsit verum corpus xpi de sacratissimis manibus suis cz̄uis in sui p ditionem. Unde dicit beatus Augusti. q̄ xps quādo dedit sanctuz cor pus suum in cena cum alijs suis discipulis etiam dedit iude.. vt nobis exemplū daret q̄ peccatoribus occultis non essent sacramenta denegan da. ⁊ ideo etiam non denegauit sibi. vt omnez occasionem malefaciendi ab eo auferret. quā assumere potuisset si in aliquo ab alijs discipulis fu isset discretus ante apertam maliciam. Et hoc habetur in canone. sicut iudas de ꝓse. dist. ij.

Verbum caro panem verum verbo carnem efficit. fitcz sanguis christi merum. ⁊ si sensus deficit. ad firmandum cor sincerum sola fides sufficit.

¶ Hic autor ponit modū quo christus hoc excellentissimū sacramen tū instituit. Ulñ materia huius sacramenti est panis ⁊ vinū. Forma vs

to verborum est. Hoc est enim corpus meum ꝛc. Vlterius dicit. ꝛ si res huius sacramenti ad sensum videri non possit. sufficit tamen fides. Dicē namq; Gregorius. Crede ꝛ manducasti. Construe (verbum) id est filius dei (caro) supplefactū (efficit) id est facit (verum panem) scz ipsius hostie (carnē). i. corpus (verbo). i. forma verboꝝ ad ꝓsecrationē deputa ꝛ corum (cū, pet (merū). i. vinū (fit sanguis xpi (ꝛ si sensus deficit). i. experimentū sensuale. trī (sola fides sufficit ad firmandū cor sincerum). i. clarū ꝛ purum qd sine omni errore credit.

Tantum ergo sacramentuz veneremur cernui. ꝛ antiquū documentum nouo cedat ritui. prestet fides supplementu sensuum defectui.

¶ Hic autor exhortatur nos ad venerandum hoc egregiuz sacramentum. quia dignius est antiquo testamento ꝛc. Construe (ergo). i. ideo nos (cernui). i. humiles (veneremur) id est honoremus (tantū sacramēt tum) id est tam venerabile sacramentum sanctissimi corporis ꝛ sanguis christi (ꝛ antiquum documentum). i. testamentuz quod fuit imperfectū (cedat). i. locum det (nouo ritui). i. nouo testamento. ꝛ (fides prestet). i. det (supplementum defectui sensuum) scz exterioꝝ. Vnde nota q̄ sensus exterior in hoc sacramento decipitur. quia ponuntur accidēcia panis sine subiecto. ꝛ hoc supernaturaliter ꝛc.

Genitori genitoq; laus ꝛ iubilatio. salus honor virtus quoq; sit ꝛ benedictio. procedenti ab vtroq; compar sit laudatio Amen.

¶ Hic autor agit gratias trinitati. dicēs. supple sit (laus genitori). i. deo patri (q̄) pro ꝛ (genito). i. filio dei (ꝛ iubilatio. salus honor) id ē decus (quoq;). i. etiam (virtus ꝛ benedictio) quodliber eorum (sit) scz genitori ꝛ genito (ꝛ compar) id est equalis (laudatio sit procedenti ab vtroq;) id est spiritusancto. qui nos adiuuet vt sine hoc sacramento dignissimo non moriamur.

Aude visceribus mater in intimis felix ecclesia. que sacra replicas sancte festa Marie plaudant astra solum mare.

¶ Materia huius hymni est de natiuitate beate marie virginis. Et ꝑmo alloquitur sanctā matrē ecclīam vt de hoc festo gaudeat in quo nata fuit ꝗgo maria Et bene dicit q̄ ecclesia debeat gaudere qꝛ eius natiuitas gaudium magnū annūciauit vniuerso mūdo. Et nota q̄ duplex ē ecclesia. scz militans ꝛ triūphans. ꝛ de vtraq; ecclia loquitur autor. qꝛ celum ꝛ terra de pnti festo gratulant in quo nata fuit Maria ꝗgo pmanēs aū

partum.in partu ⁊ post partum Ideo dr o(felix ecclesia mater) scz fidelium(gaude).i.letare(i intimis visceribo).i.in intimo corde(que).s.ecclesia(replicas).i.repetis(sacra festa marie.astra).i.celum(soluz).i.terra)⁊ mare plaudant)id est gaudeant de illo festo.

Cuius magnifica est generatio. cuius vita sacris claruit actibus.cuius finis honorem summũ sine tenet fine.

¶ Hic commendat eius natiuitatem.dicens(Cuius)scz marie(generatio)id est natiuitas(est magnifica)id est gloriosa(cui⁹ vita claruit) id est refulsit(sacris actibus)id est bonis operibus.⁊(cuius)scz marie (finis)id est mors(tenet summũ honorem)id est summam beatitudinẽ (sine fine)id est eternaliter.

Que ꝑgo peperit virgo ꝗ ꝑmanet lactauit propriis vberibus deũ portantẽ ꝗ gerebat vlnis prona trementibo

Hic commendat beatissimã virginem mariam ex eo ꝙ genuit lactauitq filium suum dñm nostrũ iesum xp̃m.dicens(Que)scz maria(peperit virgo).i.genuit(q)pro ⁊(permanet virgo)scz post partuz(lactauit) id est lacte nutriuit(ꝓpriis vberibus.q)pro ⁊ (prona).i.humilis (gerebat).i.portabat(portantem deum).i.portatorem totius mundi. ⁊ hoc (trementibus vlnis).i.timidis brachijs.

Felix multiplici laude puerpera regis porta sui clausa perenniter.mũdi stella fluentis.floris virgula regia.

¶ Hic commendat autor mariaz ex parte multiplicis felicitatis sue ex eo ꝙ meruit esse genitrix dei.vult nãq ⁊ dic ꝙ ipsa sit sponsa christi pariens ⁊ porta eterni regis ⁊ stella maris ⁊ virgula floris. ¶ Construe. O maria s̃ tu ex̃s(felix multiplici laude).i.munere.q tu es felix(puerpera regis)scz iesu xpi.⁊ tu es(clausa porta sui)scz regis.⁊ es(stella)id est illuminatrix(mundi).i.vniuersi orbis(fluentis).i. transitis(perenniter) id est ꝑpetue.⁊ tu maria es(regia virgula floris).i.nobilitatis.fuit enim beata ꝑgo de nobili ꝓsapia ex stirpe dauid.

Te nũc suppliciter sancta theotocos regis perpetui sponsaq poscimus.vt nos semp vbiq miti munere protegas.

¶ Hic autor dirigit petitionẽ ad virginẽ mariã vt obtineat nob veniã a filio suo dicens O maria.s̃ tu ex̃s(sancta theotocos).i. dei genitrix(q).p ⁊(sponsa regis ꝑpetui).i.eterni(nos poscim⁹).i.rogamus(te nũc supplicat).i.hũiliter(vt ꝓtegas).i.defendas(nos sp).i.oi tpe)⁊ vbi q).i.oi loco.⁊ h̃ (miti munere) Nota ꝙ theotocos dr dei genitrix q̃ste ro/

ta diuina. Sed theoticis.i.diuinus.7 dicitur a theos grece quod est deus latine. theos enim apud grecos timor dicitur. vnde theos dicitur deus quia est timor omnibus colentibus eum.

Sanctis obtineas virgo precatibus pacis presidiuz dulce diutine nobis atqz beati regni dona perennia.

¶Hic vltimo ostendit q̃ deberat impetrare nobis pacem atqz eterna gaudia. vult ergo (O virgo) maria (tu obtineas nob).i.impetres (sanctis precatibus) id est tuis orationibus (dulce presidium).i.auxiliū (pacis diutine).i.diuturne (atqz pennia dona).i.eterna mūera (beati regni. id est regni celorum.

Presta summe pater. patris ac vnice. amborūqz simul spiritus annue qui regnas deus vnus omni tpe seculi.

¶Hic facit autor petitionē ad sctam trinitatē. vt ptz in lra dicēs. O (summe pater. ac vnice) sc filij (patris psta) hoc qd rogauim?. 7 o (spūs simul amboz).i.patris 7 filij (annue).i.pcede (qui regnas) existens cuz eis (vnus de?) p essentiam (oim tpe seculi).i.eternaliter

Auentor rutili dux bone luminis. qui certis vicib̄ tempora diuidis. merso sole chaos ingruit horriduz lumen redde tuis christe fidelibus.

¶Istū hymnū prudētius ꝓposuit. Et materia huiꝰ hymni ē ignis. Et qz vt ait moyses. Deus tuus ignis ꝓsumens ē. 7 oēs transferentes se fm aliquā similitudinē transferūt se. ignis aūt ꝓprietates ad ꝓpetere pñt quare deꝰ ꝓueniēter assimilat igni 7c. Et sic ecclia in vigilia pasche ignē excitat de silice vel petra. significans xpm lumē in petra repositū sequenti die excitari. rogans nos ꝓseuari in agnitiōe veri luminis. s. xpi. 7 sic multiplr̄ fouenus 7 nutrimus ignē. ita docere velit nos querere gratiā de saxigeno semine mediāte sua passione dicens. O (bone dux) xpe iesu. s. existens (inuentor rutili luminis). i. fulgentis lucis p creationē solis 7 lune 7 totius firmamēti (qui diuidis).i.distinguis siue ordinas (tempa) scz dies. annos. menses 7c. (certis vicib̄).i.debita 7 ꝓueniēti alterationē vel ordinatōne (horridū chaos).i.horribilis ꝓfusio vel tenebrositas (ingruit).i.incidit (merso sole) scz te xpo occiso 7 in monumēto reposito. qui es verus sol iusticie. g̃ (o xpe redde) scz p resurrectōnez tuā (tuis fidelib̄) id ē tuis xpianis (lumē) scz gratie vel agnitionem vere fidei.

Quānis innumero sydere regiam. lunariqz polum lampade pinxeris. incussu silicis lumina nos tamen monstras saxigeno semine querere.

O xpe (cūuis pinxeris) id est ornaueris (regiam).i.regalē domū tuaz

(innumero sydere).i.infinitis stellis quo ad nos saltem(ꝑ).p ⁊(polū) id est celum(lunari lampade).i.cum lumine ipsius lune.lampas continens.lucem.p luce ponitur(tamen monstras).i.ostēdis vel doces(nos) supple xpianos(incussu).i.ꝓcussione(silicis querere).i. querendo inuenire(lumina).i.ignes luminosos(saxigeno semine).i.ex natura lapidis vel sapi.⁊ hoc litteraliter. Sed mystice exponitur duplr. Primo sic. Doces nos querere lumē.i.grām ex incussu silicis (saxigeno semie).i.de xpo qui saxum vel petra dicitur.vt ptz ꝑma Cor. x. Vel doces nos querere lumen.i.contritionē peccatoꝝ ex incussu silicis (saxigeno semine).i.ex indurato corde in peccatis.

Ne nesciret homo spem sibi luminis in christi solido corpore conditam.qui dici stabilem se voluit petrā nostris igniculis vnde genus venit.

¶ Et qr virtus ꝓseruat mēbra p influentiā capitis.ideo (ne hō nesciret).i.cognosceret.qr due negationes faciūt vnā affirmatiōem (spem luminis).i.vere beatitudinis esse(ꝓditam).i.inditā(sibi).i.ad suā vtilitatez(in solido).i.in firmo(corpe xpi.qui)xps (voluit).i.precepit (se dici) id ē vocari (stabilē petrā).i.firmū fundamentū (vnde).i. de qua petra vel xpo(genus).i.origo luminis(venit).i.aduenit (nostris igniclis) id est ignibus nostre fidei.que ex petra.s. xpo excussa est.

Pinguis quos olei rore madentibus lichnis ac facibus pascimus aridis.quin et fila fauis scirpea floreis presso melle prius colluta pingimus.

¶ Quō ꝓseruetur ignis materialis excussus de petra dicit(quos).s. igniculos ⁊ ignes(pascimus).i.ꝓseruamus ⁊ nutrim⁹.(lichnis madentibus).i.filis humefactis(rore).i.pinguedine(pinguis olei.ac).p ⁊ pascimus igniculos(aridis facib⁹).i.siccis lichnis scz appositis (quin)id ē insup(pingimus).i.ꝓponim⁹(fila scirpea).i.de scirpo vel ex hmōi ulco facta(collita).i.intincta(floreis).i.florentibus reb⁹(⁊ fauis).i.cum cera quam apes de floribus sumpserunt(melle)id est examine apum (presso)id est extracto(prius).i.antea.

Viuax flamma viget ceu caua testula succum lintheolo suggerit ebrio.seu pinus picem fert alimoniam.seu ceram teretem stuppa calens bibit.

Non tantū nutritur ignis p cerā a floribꝰ ⁊ fauo expressam.sed etiam (viuax flamma).i.ardens teda in igne(viget).i.perstat ⁊ in vigore manet(ceu).i.sicut(caua testula).i.concaua lampas q̄ ex terra argillosa coqitur.vel alias paruū vas(suggerit).i.amministrat(lintheolo).i. parvo lineo panno(ebrio)id est humefacto vel oleo perfuso(succum).i.liquorem vel alimentum(seu) id ē vel.s. viuax flamma viget sicut(pinus).ra.

lis arbor (fert) .i. administrat (picem) illum humorem viscosum (alimonia) .i. nutrimentū s^c ipi igni (seu) .i. vel viuax flāma viget sicut (stupa) scz extensa q̄ fit ex superfluo canopi vel lini (calens) .i. ardens vel incensa (bibit) .i. attrahit vel assumit (cerā tereté) .i. rotundā candelā ceream.

Teres teretis est ois generis. ⁊ est ꝓprie rotundū sicut hasta vel cādela. Sz rotundus a um ꝓprie est idē qd̄ sphericū sicut pomū d̄r rotunduz pn̄. Hastam dic teretem. pomū dic esse rotundum

O res digna deus quam tibi roside noctis principio grex tuus offerat luce quā tribuis. nil preciosius luce qua reliqua premia cernimus.

Et sic habito ⁊ conseruato igne. ad q̄d ergo erit ignis d̄r sic (O deus) s^c tu existens (res digna luce) .i. lumine. qz sicut in spiritualib⁹ simplicissimū ens est deus. sic inter corpalia vel materialia subtilissimū ē ignis et lux (quā) scz lucem (tuus grex) .i. tuus fidelis ⁊ electus popul⁹ (offerat tibi) tanq̄ ꝑ sacrificio (pncipio) in initio (roside noctis) .i. gratiose et odorifere noctis (quā) scz lucē. tu deus (tribuis) .i. donas nobis. ⁊ (nil) id est nihil est (pciosius) .i. dignius (luce) s^c vera. tum quia est pmū rerū creatarū. tum quia mediante luce videmus reliqua bona creata. qz lux est ratio videndi colores. ⁊ ergo d̄r (qua) s^c luce (cernimus) .i. videmus (reliqua premia) id est alia creata entia.

Tu lux vera oculis. lux quoq̄ sensibus. intus tu speculuz speculum tu foris. lumen qd̄ famulans offero suscipe tinctū pacifici crismatis vnguine.

Quemadmodū aūt lux vel ignis est quoddā medīū videndi corpalia sic deus est medīū videndi spiritualia. ⁊ hoc est qd̄ d̄r. O deus (tu es vera lux oculis) .s. spiritualib⁹ sanctorū in patria rōe deitatis (quoq̄) ꝑ et. o deus tu es (lux sensib⁹) .i. oculis carnalib⁹ ꝑ tui sanctissimi corpis resurrectionē rōne humanitatis. quib⁹ oculis fruent in patria oēs sancti. ⁊ o deus (tu es speculū intus) .i. interiorū ⁊ spiritualiū oculorū. scz ꝑ gratiarū infusionem. q̄ relucent ⁊ resplendēt in nobis. ⁊ o deus (tu es speculū foris) .i. ab extra scz oculorū corporaliū grata visio. ⁊ hoc ꝑ miraculorū ostensionem. ⁊ o deus (tu suscipe) .i. accipe (lumē) ex silice excussum (quod) s^c lumē ego (famulans) .i. seruiens (offero tibi) scz tanq̄ ꝑ sacrificio. ⁊ o deus suscipe lumen (tinctū) .i. humefactū vel aspersum (vnguine) .i. vnguento (pacifici crismatis) id est spiritussancti. vel eius liquoris ab effectu dicti. eo q̄ pacem faciat inter deum ⁊ nos.

Splendent ergo tuis pater muneribus flammis mobilibus scilicet atria. absentemq̄ diem lux agit emula nox quam cum lacero victa fugit peplo.

Expositio hymnorum

¶ Et sic susceptio sacrificio (o pater) in diuinis (atria scz) tua. i. tēpla in quib⁹ modo ꝓstituisti (splendent). i. lucēt (tuis muneribus). i. donis datis. s. docendo ignem excutere ex silice ⁊ fouere (mobilibus flammis) epiteton perpetui. flamma eñ semper mouetur (q̄z) p ⁊ (lux). i. splendor scz solis (agit). i. causat (absentē diem) scz per radiorꝫ extensionem (quā) scz lucem (emula nox). i. contraria dici existens (victa). i. supata scz a luce (fugit). i. cedit (cū lacero peplo). i. obscuro vl'amine scz tenebrarꝫ. vel mystice die pro nouo testamēto ⁊ noctē pro veteri capere quis potest.

Per christum genitum summe pater tuum in quo inuisibilis stat tibi gloria. qui noster dominus. qui tuus vnicus spirat de patrio corde paraclitum.

¶ Et vt grata sint ⁊ gratificata laudat diuinitatē dicēs (o summe pater) suscipe tinctum lumen ⁊ accensum (per xp̄m genitum tuum). i. ꝓter filium tuum (in quo filio) inuisibilis gloria). i. non apparens sed occulta (stat). i. manet (tibi) patri (qui) scz xp̄s est (noster dominus) scz per emptionem ⁊ nature humane assumptionē ⁊ liberationem (qui) scz xp̄s est (tuus vnicus) filius scz in tpe natus ⁊ ab eterno genitus (spirat) id ē emittit (de patrio corde) tuo scz cum filio tuo (paraclitum) id est consolatorem. vel spiritum sanctum.

Per quem splendor bonor laus sapientia maiestas bonitas ⁊ pietas tua regnum continuat. triplici numine texens perpetuis secula seculis.

(Per quem) s^c xp̄m filium dei (splendor) scz eternus (⁊ honor) id est gloria ⁊ (laus) scz eterna (sapia). i. prudentia tua ⁊ (maiestas) id est imperium tuum vel potestas tua. ⁊ (bonitas) s^c tua. q̄a tu es summum bonum. ⁊ (pietas). i. benignitas tua (continuat). i. p̄seueranter tenet vel dilatat vel prolongat (regnum) supple tuum q̄d non est aliud q̄z summi boni visio ⁊ illius fruitio sempiterna. ⁊ per quē xp̄m tu summe pater es. (texens). i. disponens ⁊ per fatum ordinans (secula). i. tēpora vel regna transitoria (perpetuis seculis) i. eternis temporib⁹ ⁊ eternaliter (triplici numine). i. cum triplici persona vel maiestate diuinitatis. Fata enim regunt mundum ⁊ omnia stant sub certa lege.

Ita sanctorum decus angelorum vita cunctorum pariter piorum christe qui mortis moriens ministrum exuperasti.

¶ Materia huius hymni deprecationē ad xp̄m perstringit. vt qualiter christus palmam ⁊ triumphum optinens contra dyabolum maxime in cruce ⁊ morte sua. ⁊ post gloriosam sui corporis resurrectionē ⁊ ascēsionem victor euasit taliter. ⁊ in his festiuis diebus paschalibus in victo-

ria ⁊ gratia sua sursum a carnis voluptatibus nos trahat. ne finaliter a iudice ⁊ victore in profunda inferna pcipitemur. Et ꝗ est qd dic (O christe deus existens (vita sanctorꝫ) hoim. qr dicis. Ego sum via veritas ⁊ vita. ⁊ sc existens (deus). i. honor (angelorum). i. celestiū spirituū. ⁊ nō solum illis es deus. sed etiā es (pariter). i. simul (vita cunctorꝫ piorꝫ) supple hoim. qr vires crescendi in virtutibus tribuis. ⁊ o xpe (qui moriens) scz in cruce (exuperasti) id est vicisti vel detellasti (ministrum mortis) id ē dyabolum. qui eue persuadendo primo induxit mortem ade. tandē omnibus posteris.

Tu tuo letos famulos tropheo nūc in his serua placidis diebus in quibꝫ sacrū celebratur oēm pascha p orbem.

¶ A quo ministro per te liberati sumꝰ. ideo tu sc xpe (serua). i. custodi scz nos ab eo (nunc). i. in presenti tempe (letos famulos tuos). i. gaudētes (tuo tropheo). i. victoria tua. per eam ēn humana caro reuixit ⁊ letatur (in his placidis diebus) scilicz tibi placentes. qr a te instituti (in quibus) scz diebus gaudij letitie vel liberationis vel exitus a captiuitate dyaboli (sacrum pascha) id est solennitas paschalis (celebratur) id est festiuatur (per omnē orbem). i. per totum mundum.

Pascha quo victor rediens ab imo atqꝫ cum multis alijs resurgens ipse susceptā sup alta carnem astra leuasti.

¶ Unde qr pascha hebraica dictō transitū significat. qualis ḡ transitus xpi quē ecclia ꝓmemorat vl celebrat fuerit dicit (Pascha) illud festū solenne (quo). i. in quo festo paschali sc xps (rediēs victor). i. triumphator) ab imo). i. ab inferno (atqꝫ) p ⁊ sc xps (resurgēs a morte. s. tertia die (cū multis alijs) sc hominibꝫ (tuipse leuasti). i. exaltasti (carnē) tuā hūanam (susceptā). i. assumptam ex virgine maria (sup alta astra). i. sup omnes celos. qr ibi sedes ad dexteram patris.

Nūc in excelsis dñs refulgens ⁊ supra celos deus eleuatus inde venturus homo iudicatus denuo iudex.

¶ Ex quo xps sic gloriose ascēdit existēs (dñs) sup omēs dños (refulgēs). i. resplendens (nunc in excelsis). i. in celis. sc in oibus sanctis. in nobis quidē p charitatē ⁊ fidē. in ipsis ꝗo p speciē ⁊ fruitionē. ⁊ xps existēs (deus eleuatꝰ supra celos). i. supra oēs choros angelorꝫ. qr ipse solus est altissimus. ⁊ xps. exis (homo iudicatus). i. ad mortē ꝓdēnatus a pylato (venturus denuo). i. iterum (inde). i. de celo (iudex) scz viuorꝫ ⁊ mortuorum. qr in die iudicij tremendi veniet cum potestate magna ⁊ maiestate iudicare oēs gentes ⁊ reddet vnicuiqꝫ fm opa sua.

Corda tu sursum modo nostra tolle quo patri dexter residens in alto. ne resurgentes facias in ima precipitari.

Expositio hymnorum

¶ Cum autem ipsi⁹ iudicis strictissimũ habebitur iudiciũ ita q̃ vix iustus saluabitur. ideo tu xpe (tolle). i. trahe assume vl accipe (modo) id est in presenti tempore gratie (corda nostra). i. mentes nostras (sursum) id est ad te. ⁊ ad eum locum (quo) id est in quo loco. es (residens) eternaliter (in alto). i. in celo. existens (dexter patri) id ē sedet in optimis bonis omnipotentis dei patris (ne facias) id est non sinas. nos (resurgentes) scilicet a peccat⁹ (precipitari) id est improuise cadere (in ima) id est in profunda loca inferni.

Hoc pater tecum. hoc idem sacratus prestet ambor. pie christe flatus. cũ quib⁹ regnas vn⁹ deus oi iugiter euo Amē

Et vt ab inferni penis liberemur rogamus te. o (pie xpe). i. saluator. (pater) tuus (prester). i. concedat ⁊ permittat nobis (tecum). i. per tuam interpellationē vel intercessionē (hoc) scz qd̄ petimus. ⁊ o pie xpe (sacratus flatus) id est spiritussanctus (amborum) scz tam patris q̃ filij s^c p̄sterit (hocidē) qd̄ petimus (cum quib⁹) scz patre ⁊ spiritusancto. o pie xpe (regnas iugiter). i. eternaliter. existens (vnus deus) per essentiam (omni euo) id est omni tempore.

Gnoscat omne seculum venisse vite premiũ. post hostis asperi iugum apparuit redemp tio.

¶ Hymnus iste incitat nos ad credendũ sine formidine filium dei esse incarnatum Et ponit primo modum incarnationis miscens figuras aliquas. Secdo describit humilitatem incarnati. ibi. Presepe poni. Tertio subdit cōmoda incarnationis christi. ibi Adam vetus. Et hortatur nos finaliter ad credendũ. prout facit in principio. dicens (Omne seculum). i. totus mundus (agnoscat) id est sciat (premium vite) eterne scz xpm (venisse) id est natum esse in mundum. ⁊ ita (redemptio) scz humani generis (apparuit) nobis (post iugum) id est post seruitutem (asperi hostis) id est dyaboli. de qua seruitute nos liberaturus venit sicut ⁊ fecit post mortem suam descendens ad inferos. patres inde liberans. ⁊ secum tandem assumens in vitam eternam.

Esaias que cecinit completa sunt in virgine. annũciauit angelus. sanctus repleuit spiritus.

Dat ordinem incarnationis. Illa cm̄ (que esaias) xpheta (cecinit). i. xpheta uit dicens. Ecce virgo concipiet ⁊c. (completa sunt). i. consummata sunt (in virgine) s^c maria. quia modo xpm peperit. vt postea dicetur. (ãgelus) gabriel (annunciauit). i. predixit marie xpm nasciturum ex ea. vt patet in euangelio Luce primo. Dissus ē angelus gabriel ⁊c. ⁊ (sanctus spiritus repleuit) id ē beatam virginē gratia diuina illuminauit. statim scz vt angelo credidit ⁊ consensit dicēs. Ecce ancilla domini. fiat mihi fm verbum tuum.

Maria ventre concepit verbi fidelis semine. quem totus orbis non capit portant puelle viscera.

¶ Hic tangitur modus incarnationis xpi (Maria ꝛcepit ventre). i. in vtero suo (semine fidelis verbi) per angelu; sibi dicti. cui videlz ipa cõsensum prebuit. z spiritussanctus superuenit z ipsam fecundauit. z sic (viscera puelle) scz marie (portant) illum (quem totus orbis non capit) id est plene capere siue intelligere non potest.

Radix iesse iam floruit. z virga fructũ edidit. fecũda partũ protulit. z virgo mater permanet.

¶ Figuras adducit autor (Radix iesse) illi⁹ viri scz maria orta de stirpe iesse (floruit). i. florẽ produxit (iam. z virga). s. aaron per quã maria figuratur (edidit). i. pduxit (fructum) scz xpm. z maria (fecunda) id est fertilis z fructifera (protulit partum). i. filium. z tamen (mater permanet virgo) id est intacta z incorrupta

Presepe poni pertulit. qui lucis autor extitit. cum patre celos condidit. sub matre pannos induit.

Ad humilitatez filij dei incarnati ostendendã nunc descendit. dicens Ille (qui extitit). i. fuit (autor). i. creator (lucis). i. qui fuit tantus vt lucẽ creauerit (pertulit). i. sustinuit. z voluntate passus est (poni) id est reponi (presepe). i. presepio. z qui (condidit). i. creauit (celos cum patre) in diuinis (induit pannos). i. vestes (sub matre) sua scz maria. hoc est dignatus est pannis indui siue inuolui.

Legem dedit qui seculo. cuius decez precepta sunt. dignãdo factus est homo sub legis esse vinculo.

Ecce aliud argumentũ hũilitatis (Qui dedit). i. posuit (seculo legẽ) id est modũ viuendi (cuius) legis (precepta sunt decẽ) scz Vnũ crede deum z. (factus est hõ). i. incarnatus (dignãdo). i. volẽdo (esse sub vinculo). i. sub obedientia (legis) q: voluit circũcidi. ad templũ presentari z.

Adam vetus quod polluit. adam nou⁹ hoc abluit. tumẽs quod ille deiecit. humillimus hic erigit

¶ Recitat ꝛ modo. que nob p hmõi filij dei incarnatõez z natiuitatẽ venerũt. hoc mõ scz (Nouus adam). i. xps modo natus (abluit). i. mũdauit (hoc qõ vetus adam). s. primus homo (polluit). i. maculauit trãsgrediendo mãdatum dei p morsuz pomi veiti. Et (hic) scz adam nou⁹ existens (humillimus erigit). i. erexit vel restituit. tempus pro tempe (qõ ille). i. vetus adam (tumens). i. superbiens (deiecit). i. destruxit z effudit

¶ Nota q̃ tenetur hic illis pronominibus hic z ille. hic ad proximũ referendo. ille vero ad remotum.

Expositio hymnorum

Jā nata lux est ⁊ salus. fugata nox ⁊ victa mors. venite gē tes credite deum maria protulit. Gloria tibi dñe ⁊c.

¶ Facit idem quod in versu precedenti inuitans finaliter nos ad credendum christi natiuitatem (Lux). i. redemptio (est nata) nobis (iam. ⁊ salus ⁊ nox) id est damnatio (fugata) id est expulsa est (⁊ mors) id ē dyabolus (victa) id est deuicta vel supata est (o gentes venite ⁊ credite) id est fidem adhibete (maria protulit) id est peperit (deum) scz christum saluatorem nostrum. ¶ Iste versus Gloria tibi dñe ⁊c. cōmunis est etiā alijs hymnis quare hic omittitur.

Celum choruscans intonet. tellus resultās personet. infernus hians vlulet. humanitasqz iubilet

Effectus presentis hymni est cōgratulatio de christi natiuitate sumpta a diuersis creaturis. videlicet a celo terra inferno ⁊ hominib⁹ cuz oratione. vt idem dominus iam natus nos eripiat a tenebris mentis siue peccata a nobis amoueat (Celum choruscans) id est fulmen siue splendorem emittens (intonet). i. sonum faciat scz pro iocundo aduentu ⁊ natiuitate christi (tellus). i. terra (resultans). i. ex iocunditate se mouēs ⁊ saliens (personet). i. perfecte sonet (infernus) id ē locus damnatorꝫ (hiās) id est os aperiens. vt deuoret animas (vlulet) id est sonum tristem ⁊ gemebundū faciat atqz horribilem. quia claustra inferni confringentur. et p̄da inde auferet (qz) pro ⁊ (hūanitas). i. hoim societas (iubilet). i. letici am mentalem exhibeat de redemptione sibi ventura per dominū iam natum. quasi diceret omnes creature letentur de aduentu filij dei in hunc mundum. Et nota hic apta adiectiua ⁊ vera pro vnaquaqz creatura hic nominata.

Hoc iusticiam stillitet. hec veritatem germinet. hic detrimenta congemit. hec incremēta suscipit.

¶ Iste versus dependet ad precedentem amplius declarando qd fit p pronomē demonstratiuū hic (Hoc) celuz (stillitet). i. stillando emittat (iusticiam) scz filiū dei. vt ibi. ⁊ nubes pluant iustum (hec) tellus. scz terra virgo (germinet). i. germinādo producat (veritatē) iuxta illud. Veritas de terra orta est (hic) infernus (cōgemit). i. deflet vel deplorat (detrimenta). i. dāna sua scz spolia sibi auferēda (hec) humanitas (suscipit incremēta). i. augmentatur ad profectum. qz deinceps quicunqz homo q̄ velit saluari poterit ex gratiosa bonitate dei saluus fieri vt sequitur.

Dum semper natus in euo. non in eui simulacro. de virginali vtero adest ruenti seculo.

¶ Construe (Dum). i. quādo filius dei (natus semper in euo) id est ab eterno. qz natus est ante secula p̄m eius diuinitatem (adest). i. assistit.

(ruenti ſeculo).i.cadenti ⁊ perituro mũdo (de virginali vtero) ſcz virgi
nis marie.hoc eſt xp̃s natus eſt in mundũ ex virgine (nõ in ſimulachro
cui).i.euiternitatis. q̃ non mõ eterno ⁊ diuino ſiue immortalitatis. ſed
tpali.humano. mortalitatis. ⁊ paſſibilitatis.ſicut clarius ot̃ verſiculus
ſequẽs. Simulacrũ penultimã producit.⁊ venit a ꝓbo ſimulo as are
ſicut lauacrũ ⁊ aratrũ ꝓtra prauã ꝓſuetudinẽ multoꝝ. etiã penultimam
ꝓducũt Et rõ eſt.q̃ ſyllaba naturaliter correpta ꝓduci bñ põt ꝓter mu
tam cũ liquida ſequẽtes.ꝓducta vero corripi nequaq̃ põt. Ite3 euũ pro
euiternitate hic ponit prout diſtinguitur ſolum ꝓtra tempus.

Et factus homo mortalis.quem hominẽ immortalis im/
mortalem condiderat.mortalem nunc eripiat.

¶Aliqui libri hũt in ſecda ꝑſona eripias ꝑ dideras ⁊c.faciliter autem
adaptari põt ꝑſtructio ꝓ diuerſitate ꝑſonaꝝ. In tertia ꝑſona exponitur
ſic (Et factus).ſ.filius dei (hõ mortalis).i.mori potẽs tpaliter (eripiat
nũc hominẽ mortalẽ).i.de dãnatione perpetua liberet (quez immortalis)
ab eterno (condiderat) id eſt creauerat (immortalem).i.eternaliter victu
rum. Vnde ante inobedientiam Ade omnis homo fuit immortalis.i.
immortaliter creatus.ſed poſtq̃ adam de ligno vetito guſtauerat factꝰ
eſt omnis homo mortalis dupliciter. Primo quãtum ad corpus.quam
nullus effugere põt Secdo q̃tum ad animã.⁊ iſtam mortalitatẽ bene q̃li
bet euitare põt per opa bona cooperante gratia diuina.cuius plenitudinẽ
chriſtus iam natus ſecum adduxit.

Natus ergo in tempore.⁊ natus ante tempora.orto fidei
ſidere.mentis tenebras amoue.

¶Orationem facit in ſecda ꝑſona. ⁊ ſic reſpectu verſuũ precedentium
apoſtrophat ſi in tertia perſona habeantur.alias conformiter procedũt
oẽs in ſecunda perſona (ergo) tu filii dei (natus in tempore) ſcz fm hũa/
nitatem (⁊ natus ante tempora (fm diuinitatem (amoue) id eſt remo/
ue (tenebras).i.peccata ſiue incrudelitates (mentis) id eſt animi (ſidere
fidei) id eſt lumine claritatis (orto) id eſt apparente. ſcilicet nob̃ per natũ
ſaluatorem.

Gloria ſit ingenito. ingenitiq̃ genito ingeniti ⁊ geniti pa
raclito ſpiritui Amen.

¶Hic laudat autor ſanctaz trinitatẽ dicẽs (Gloria).i.laus (ſit inge
nito).i.deo patri (q̃).ꝓ ⁊ (genito).i.filio (ingeniti).i.patris (⁊ paraclito
ſpiritui ingeniti ⁊ geniti).i.patris ⁊ filij. q̃ ſpũſanctus ꝓcedit ab vtro/
q̃.⁊ ſic gloria ſit toti trinitati Amen.

Eius refulſit omniũ pius redemptor gentiũ.totum
genus fidelium.laudes celebret dragmatum.

Expositio hymnorum

¶ Presens hymnus ptinet ad celebritatē ephie dñi. in quo ꝓmo inuitantur fideles ad laudandū iesum q̄ in terris apparuit. Deinde ꝓmemorātur p ordinē tria miracula dicte celebritatis ⁊ apud vltimuz subditur deprecatio. Finaliter laudat sancta trinitas. Dicit ꝓmo sic (Jesus pius redemptor oim gentiū). i. ꝯoim (refulsit). i. apparuit mō in terris (tutū genus). i. vniuersa ꝯgregatio (fidelium) scz xpi (celebret. l. celebriter ⁊ solenniter dicat (laudes dragmatū). i. canticoꝝ alternatim sibi respondentiuz.

Dragma p g scriptū est q̄stio siue interrogatio. Jn dragmatic⁹. vn qd dā genus loqndi dr dragmaticū. s. qd fit inter interrogantē ⁊ rndentem.

Quem stella natum fulgida monstrat micans in ethera.
magosq̄z duxit preuia ipsius ad cunabula.

(Quē) s^c iesum (fulgida stella micans). i. splendens (in ethera). i. p aera (monstrat natū) s^c esse (q̄). p ⁊ (preuia). i. precedēs (duxit magos) id ē tres reges (ad cunabula) scz psepia (ipsius) scz iesu iam nati. Hic tā gitur primū miraculum. ⁊ etiam in versu seqnti.

Jlli cadentes paruulum pannis adorant obsitum. veruz
fatentur vt deum. munus ferendo mysticum.

(Jlli) scz magi (cadentes). i. puoluti in terrā (adorant puulum) id ē puū puerū. scz iesum (obsitū). i. circūdatū ⁊ circūpositū (pannis). i. vestibus ⁊ fasciis. ⁊ (fatent). i. recognoscūt puulū (vt verū deū. ferendo). i. portando secum ⁊ offerendo (mysticū munus). i. dona figurantia. ponit singulare p plurali. scz aurū ⁊ thus ⁊ mirrhā. Jtem fascia est ligatura q̄ puer inuoluitur. qr in modū fasciculi corpus ligat.

Denis ter annoꝝ ciclis iam parte viuens temporis lym/
pham petit baptismatis. cunctis carens contagijs

¶ Jn hoc psu ⁊ seqnti ponit secundū miraculū pntis diei. s. baptismi dñi suscept⁹ a iohe hoc die. Jesus q̄ (viuens iam ter denis ciclis) i. reuolutionibus (annoꝝ) h̄ est triginta (pte tpis) sui (petit). i. cupit (lymphaz baptismatis). i. aquā baptismi. tū (carēs cūctis ꝯtagijs). i. peccatis in q̄ rū deletionem vel absolutionē hmōi baptismus ordinatur

Felix iohannes mergere illū tremiscit flumine. potest qui
suo sanguine peccata cosmi tergere.

(Felix). i. btūs (iohes). s. baptista (tremiscit). i. tremere incipit (mergere). i. baptizare (illū) scz iesum (flumie). s. iordane (q̄ pōt tergere). i. abluere (pctā cosmi). i. mūdi (suo sanguine) sic fecit tpe passionis sue ⁊c.

Nos christe subnixa prece omnes precamur protege. qui
precipis rubescere aquas potenter hydrie.

¶ Hic ꝓmemorat terciū miraculū. scz de aqua ꝓuersa in vinū. faciēdo p

idem obsecrationem ad christum. O (christe) nos (precamur). i. oram⁹ (subnixa prece). i. humili ⁊ deuota (ꝓtege). i. defende (nos omnes. tu q̃ ꝓcipis). i. mãdas in nuptijs (potẽter) q: diuina virtute (aq̃s hydrie). i. vne lapidee (rubescere). i. rubeas fieri. scz in rubrũ vinũ ꝓuerti.

Laus trinitati debita. bonor. potestas. gloria. perenniter sit omnia per seculorum secula Amen.

¶ De his que dicta sunt (debita laus) id est ꝓgrua (honor. potestas gloria) id est clarificatio seu glorificatio (sit trinitati) reddẽdo singula singulis (perenniter) id est perpetuo ⁊ deinceps (per omnia secula seculoꝝ) id est eternaliter. Seculum est pacium centũ annorum qd̃ repetitum in se perpetuitatem designat. Simile est cuz dr tempora temporꝝ. ⁊ in generatione ⁊ generationem.

Eus creator omniũ policꝝ rector. vestiens diem decoro lumine. noctem soporis gratia.

¶ Materia huius hymni est depcatio ad deũ vt p die ⁊ nocte simus ab illo adiuti ⁊ defensi a noxijs. Tres versus primi sibi coherent ⁊ ita cõmode legentur simul. Primus ꝓsus exordiũ sumit a q̃litatib⁹ diei ⁊ noctis hoc mõ. O (de⁹ creator omniũ) rex (qꝫ) p ⁊ (rector poli). i. celi. (vestiens). i. exornãs (diem) scz artificialẽ (decoro lumine). i. claro sole. ⁊ vestiẽs (nocte). i. tẽpus nocturnũ (grã soporis). i. quiete dormitionis.

Artus solutos vt quies reddat laboris vsui. mentesqꝫ fessas alleuet. luctusqꝫ soluat anxios.

¶ Hic ꝓnter subdit rõnem quare de⁹ sic nocte vestit (Vt). s. (quies) id est requies nocturna (reddat). i. restituat (vsui). i. exercitio (laboris artus solutos). i. mẽbra dissoluta ⁊ eneruata p mor⁹ diurnos (qꝫ) p ⁊ (alleuet). i. recreet (mẽtes fessas). i. animos fatigatos p die (qꝫ) p ⁊ (soluat) id ẽ tollat (anxios luctus). i. angustas tristicias mẽtis. q̃si diceret. Ad hꝰ vestit deus nocte gratia soporis vt aialia fessa p labores diurnos intrinsece ⁊ extrinsece p requie nocturnã reficerent. angustie quoqꝫ in die occurrentes per eandẽ requie deponerent ac obliuiscerent.

Brates peracto iam die ⁊ noctis exortu preces votis reos vt adiuues hymnũ canentes soluimus

¶ Hic perficit sentẽtia versuũ precedentiũ. ⁊ fit gratiarꝝ exhibitio cuz oratione in hũc modũ. O deus creator oim ⁊c. nos (canẽtes hymnũ) hꝰ canticũ laudis (soluim⁹). i. reddim⁹ tibi (votis). i. desiderijs totis (grates). i. grãs (die pacto). i. ad finẽ ꝓducto (iã). i. nũc. hꝰ est q: feliciter diez pũtez trãsiuim⁹ (⁊) s^c soluim⁹ (pces votis) scz oib⁹ (exortu). i. ꝓncipio adueni⁹ (nocts vt adiuues) nos (reos). i. criminosos hoies. Et sensus ẽ vt ita custodias nos nocte futura sicẽ fecisti i die pterita d̃ q̃ grãs dicim⁹ tibi

Expositio hymnorum

Te cordis ima concinant. te vox canora concrepet. te diligat castus amor. te mens adoret sobria.

¶ Et ergo (ima). i. intima (cordis). i. mentis (concinãt). i. laudent. (te) scz deũ. z (canora vox). i. dulciter canẽs (ꝛcrepet te). i. ꝛcrepando laudet. z (amor castus). i. pudicus (diligat te. z sobria mẽs). i. sobrie viuẽs. (adoret te) q̃si diceret. ita adiuues o deus nos reos. z q̃lificatos serues omni tpe vt ex totis viribꝫ te laudare z honorare possimus. Et est modus excellentis laudis deo exhibende ordinatus in finem qui sequitur.

Ut cum profunda clauserit diem caligo noctium. fides te nebras nesciat. z nox fidei luceat.

(Ut cũ). i. qñ (pfunda caligo) id est densa obscuritas (noctiũ clauserit) id est finierit (diez) nostruz extremũ (fides) nostra (nesciat tenebras) id est hereses seu peccata quibus obscureť (z nox fidei luceat) ita ꝙ noctẗ tempe virtus fidei in nobis semp luceat.

Dormire mentem ne sinas. dormire culpa nouerit. castos fides refrigeret. somni vaporem temperet.

Et ob id o deus (ne sinas). i. nõ pmittas (mentẽ). i. cor nostrũ (dormire). i. sopori intendere ꝙ tuũ seruitiũ p hoc deficiat z negligať. sed (culpa). i. peccãdi pnitas seu inclinatio (nouerit dormire). i. q̃escere seu cessare (fides refrigeret). i. frigidos faciat (castos) scz nos pudicos sic ꝙ extinguat in nobis calores passionũ noxiarꝫ (z temperet). i. mitiger (vaporẽ) id est dulcedinem z delectationẽ (somni) ne scz indispositi fiamus ad te laudandũ omni tempore.

Exuta sensu lubrico te cordis alta somnient. ne hostis inuidi dolo. pauor quietos suscitet.

¶ Hic declarať latius ꝓsus pcedens sic (alta). i. eleuatiões cogitãdi (cordis) scz nr̃i (exuta). i. denudata (lubrico sensu). i. immundo ꝛceptu (somnient te). i. habeãt te, p materia somniandi (ne pauor). i. metus vel fragilitas (suscitet). i. expgefaciat (q̃etos) nos in aio (dolo). i. p dolum. (inuidi hostis). i. dyaboli. q inuidet semp paci. z tranq̃llitati animi nostri z laborat suggestionibus suis nos instigare ad prauos actus.

Christum rogemus z patrem. christi patrisqꝫ spiritũ. vnũ potens per omnia. foue precantes trinitas.

¶ Ista est oratio ad sanctã trinitatẽ. s^c nos (rogem^o xp̃m). i. filiũ dei. (z patrẽ) in diuinis (z spm̃ christi patrisqꝫ) scz hoc mõ. o tota (trinitas) s^c existens (vnũ). i. vna essentia (potens p omnia). i. in celo z in terra z̃c. (foue). i. nutri z suscipe (p̃cantes). i. rogantes. Amen.

Per totum annum lviij

Am ter quaternis trahitur horis dies ad vesperum
occasum prenuncians noctis redire tempora.

¶ Tempe quadragesimali iste hymnꝰ canit. ⁊ est eiꝰ intētio hortari ⁊ incitare ad sobrietatē ⁊ castitatē. vt nō polluamꝰ aias nras ex crapula cibi ⁊ potus. Et introducit materia de qualitate tpis. videlz ab horis. q̄ bus dies currit ad finem ꝛc. ⁊ inde descenditur ad intentionē predictam exponitur sic (Dies trahitur). i. ducitur (ad vesperū). i. ad finem suum (iam) scz circa festum trati Gregorij pape (ter quaternis horis). i. duo/ decim. quibꝰ horis effluxus (sol) ille planeta est (prenuncias). i. predices (occasum) suum (⁊ tempora noctis redire). i. q̄ redeant.

Nos ergo signo domini tutemꝰ casta pectora. ne serpens
ille callidus intrandi tentet aditum.

¶ Hic post designationē tpis mō currentis incipit autor descendere ad intentionē suā dicēs (ergo nos tutemus). i. tuta ⁊ secura faciamꝰ (ca/ sta pectora). i. munda corda (signo dñi). s. crucis sancte (ne) p̄ vt nō (ille callidus serpens). s. astutus dyabolus (tentet). i. querat vel inuestiget (aditum). i. aggressum (intrādi) in dicta nostra pectora casta. q̄ dyabo lus circuit tanq̄ leo rugiens querens quem deuoret.

Sed armis pudicitie mens fulta vigil libere sobrietate co
mite hostem repellat improbum.

¶ Condependet hic ꝓsus ad precedentē (Sed vigil mens). i. cor vi/ gilans (fulta). i. ornata vel adiuta (armis pudicitie) id est castitatis (re pellat). i. expellat vel amoueat (libere). i. impune ⁊ sine timore (improbū hostē). i. maliciosum dyabolum (sobrietate comite). i. comitante.

Sed nec ciborum crapula tandem distendat corpora. ne
vi per somnum animam ludificatam polluat

(Sed nec crapula). i. supfluitas (ciborꝰ distēdat) inertia faciat ⁊ pi/ gra (corpa) nra (tandē). i. finaliter (ne) p̄ vt nō. improbꝰ hostis dyabolꝰ (polluat). i. maculet vel ꝓtaminet p̄ mali suggestionē (vi). i. ptāte (aiaz) nram (ludificatā). i. deceptā (p̄ somnū) Et bñ. q̄ vēter mero estuās defa cili spumescit in libidinē. Et grauitas somni q̄ post crapulā venit. fac vt incautiores simus ⁊ imbecilliores ad resistendū insidijs dyaboli.

Gloria tibi trinitas. equalis vna deitas sit ante cuncta se
cula ⁊ nunc ⁊ imppetuum Amen.

¶ Laudatur trinitas vt moris est post omnes hymnos. O (trini/ tas) in personis existens (vna equalis deitas) in essentia (gloria). i. laus clara (sit tibi ante cuncta secula) id est tempora (⁊ nūc) in presenti (⁊ in p/ petuum) id est semper in futuro.

Expositio hymnorum

Ummi largitor premij spes qui es vnica mũdi. preces intende seruorum ad te deuote clamantium.

¶ Hic hymnus seruit pro tpe quadragesimali In quo autor rogat deum vt dignetur suos deuotos famulos exaudire cõscientias nostras mundare. ieiuniũ quoq; nostrum acceptare. vt eo mediante digne capiamus paschalia sacramenta. Dic primo sic. o (largitor). i. dator (summi premij). i. eterne beatitudinis (qui es vnica spes mundi). i. in quem solũ mundus debet sperare. ipse enim est solus dñs a quo omne bonũ descendit. z alij sancti pro nob intercedere possunt apud dñm. vt obtinere possimus rogata nostra sed largiri nobis principaliter non pñt. Etiaz sua incarnatione z passione necnõ morte precipue redempti sumus. z nõ passionibus alioꝝ sanctorũ. quare meritõ ꝓ vnica spes mundi (intende). i. attende z suscipe (preces seruoꝝ) tuoꝝ (clamãtium deuote). i. humiliter (ad te) id est ad tuam misericordiam.

Nostra te conscientia graue se offendisse monstrat. quam emunda supplicamus ab omnibus piaculis.

¶ Hic more patientis z infirmi detegit primo vulnus. i. defectum suum. z exinde opem medicantis implorat hoc modo scz (Nostra conscientia). i. ratio discretiua (monstrat). i. indicat z fatetur (se offendisse). i. ad iracundiam prouocasse z cõmouisse (te graue). i. grauiter (quam) cõscientiam. nos) supplicamus) o christe (emunda) i. purga (ab omnib piaculis) id est mendis z maculis peccatorum.

Si renuis quis tribuet. indulge quia potens es. si corde rogamus mundo certe debes ex promisso.

¶ Disputat bono modo cũ dño. qz (si renuis). i. negas vel recusas p̃ces nr̃as exaudire z ꝓsciam nr̃am purgare a criminib (q̃s tribuet) quasi diceret nullus. qz tu solus pctã dimittis. g̃ (indulge). i. pctã dimitte. adhib̃ benedictã z ꝓdescẽde nob ad subueniendũ. qz tu (potẽs es). i. tu solus ex oipotẽtia tua habes. Tibi em̃ ꝓpriũ est misereri z pcere. q̃re qd̃ mal̃ est (si nos rogamus mũdo corde). i. puro ꝓtrito z ꝓfesso corde. tu (debes) id ẽ teneris (certe). i. veraciter (ex pmisso). i. ex pmissione. Dixisti em̃ ad petrũ. q̃ dimitteret pctã nõ solũ septies. sed septuagiessepties Et alibi dicitur. In q̃cunq; hora ingemuerit peccator. iniq̃tatem eꝰ nõ recordabor. Et sic. qz promisisti o deus quasi ex debito obligaris.

Ergo accepta hoc nostrum qui sacrasti ieiunium. quo mystice paschalia capiamus sacramenta.

Concludit cũ oꝛione (Ergo) quia tu potẽs es z teneris pio mõ ex pmissione. tu (q̃ sacrasti ieiuniũ) ꝑsonaliter ieiunãdo (accepta). i. suscipe vel gratũ habe (hoc nr̃m) ieiunium qd̃ facim̃ (quo) mediante (capiamus)

id est accipiamus (paschalia sacramenta) scz cōmunicationē corporis et sanguinis tui (mystice). i. sacramentaliter z digne cū effectu.

Summa nobis hoc cōferat in deitate trinitas. in qua gloriatur vnus per secula deus. Amen.

(Sūma trinitas) psonarū (in deitate pferat nob). i. tribuat vel pferre dignet (hoc) qd statim rogatū est (in q̄) sc trinitate (vnus deus) p cēnsiam (gloriatur). i. letat z regnat (p secula). i. eternaliter Amen.

Esu quadragenarie dicator abstinentie. qui ob salutem mentium hoc sanxeras ieiunium.

¶ De recōmendatione ieiunij est hymnus iste. Dirigit oratio ad ihm filiū dei tanq̄ ad causam efficientē ieiunij z instituentē primit ad finem vt in lra. Primi tres ꝓsus pdepēdent. vt patebit. Ita ḡ exponat primus versus. O (iesu dicator). i. sanctificator z pfirmator (q̄dragenarie abstinentie). i. q̄dragesimalis ieiunij. Quadragenarius q̄nquagenarius ꝛc. totū nūmerū collectiue dicūt. sed q̄dragesimus q̄nq̄gesimus ꝛc. dicūt dūtaxat vltimū ex nūero (q̄ sanxeras). i. instituueras z sanctificaueras dū adhuc in terris pversabaris q̄draginta dies pinuo ieiunās nob in exemplū (h̄ ieiuniū) qd seruandū singlis annis ecclia de post ordinauit (ob salutē). i. ꝓpter redemptionē z vtilitatē (mentiū) aiarū nostrarū. put sequitur

Quo paradiso redderes seruata parsimonia quos inde castimergie huc illecebra depulit.

(Quo). i. vt. tu (redderes). i. restitueres (paradiso celesti. z hoc dico (p simonia). i. abstinētia volūtaria cibi z potus (seruata). i. custodita z obseruata. sc illos homes (q̄s illecebra). i. petū vel actio illicita (castrimergie) vel potus castimergie. i. castitatē mergentis. hoc est gulositatis z inordinate sumptionis cibi z potus. vñ cadimus ī incōtinentiā. cū a pcrario z sine cerere z bacho frigeat venus (depulit). i. expulit (inde). i. a paradiso (huc) id est in hunc mundū vallem lachrimarū z miserie.

Adesto nunc ecclesie. adesto penitentie. qua pro suis excessibus orat profusis fletibus.

¶ Hic pficit sentētia prior versuū sic. O iesu (Adesto nunc ecclie). i. tue militāti ꝓtra hostes suos (adesto penitētie) vt te adiuuante pficiat. (qua) penitētia (orat) sc ecclia (p suis excessib). i. peccatis. z h̄ dico (fletibus). i. lachrymis (profusis) id est effusis.

Tu retroacta crimina tua remitte gratia. z a futuris adhibe custodiam mitissime

Alia petitio in hūc modū. O iesu (tu remitte). i. dimitte z indulge (crimina) nostre (retroacta). i. ꝑus facta (tua gra). i. per tuam benignitatem

Expositio hymnorum

et o (mitissime) iesu (adhuc custodiam) id est concede nobis gratiaz cauendi (a futuris) s^c criminibus. z ne reciduemus in prius cõmissa. confessa. z iam remissa. in finem sequentem.

Ut expiati annuis ieiuniorum victimis. tendamus ad pascalia digne colenda gaudia.

Construe (Ut) nos (expiati). i. mundati a peccatis nostris (annuis victimis). i. sacrificijs singulis annis fieri solitis in cõmemorationẽ actionis xpi (ieiunior. tendamus). i. procedam^r z pueniamus melius dispositi (ad gaudia paschalia). i. paschales solennitates (colenda) i agenda z exercenda (digne). i. debite z laudabiliter z decenter. Illa est etiam vna causa institutionis ieiunij inter alias cõplures. vt p ipsum fiamus magz idonei ad celebrãdũ pascha. z ad capiendũ paschalia sacramenta sicut tetigit hymnus precedens in quarto versu.

Hunc tempus acceptabile fulget datuz diuinitus vt sanet orbem languidum medela parsimonie.

¶ Hymnus iste quadragesimalis est. in quo autor gloriosum hoc tẽpus ieiunij plurimũ recõmendat. quatenus proderit cordibus saucijs. rogans finaliter vt hoc mediante ieiunio possit feliciter apperere perenne pascha. Exorditur ergo primo sic (acceptabile tempus). i. idoneuz acceptum z delectabile (datum). i. pcessum ordinatũ z institutũ (diuinit^r) id ẽ a deo (fulget). i. splendet apparet vel occurrit (nunc) ad hoc scilz (vt medela). i. medicina (parsimonie). i. ieiunij (sanet). i. sanum reddat (languidũ orbẽ). i. infirmũ genus humanũ. quo ad corpus. s. quia natura h tempore se purgare solet adiuta virtute naturali solis ascẽdentis. z quo ad animam. vt dicet versus sequens.

Christe decoro lumine dies salutis emicat. duz corda culpis saucia reformet abstinentia.

¶ Construe. O (christe dies salutis) scz vt redeam^r ad te (emicat). i. splendet (decoro lumine). i. pulchra claritate (dum) p quãdo (abstinentia) cibi z potus (reformet). i. reparet vel iterũ sanet (corda saucia). i. vulnerata (culpis). i. peccatis. Abstinentia enim hominẽ qualificatũ facẽ ad recogitandũ se et redeundum ad cor'. Ex qua re sequi solet cõtritio z cõfessio z suscipi ac perfici cõdigna penitẽtia. que sunt medicina z salus sanctie z peccatricis anime quare orat vt sequtur.

Hanc mente nos et corpore deus tenere perfice. vt appetamus prospero perẽne pascha transitu.

O (deus pfice). i. fac (nos tenere). i. seruare (hanc) abstinentiã (mente) id ẽ in aia (z corpe) in illũ finez videlz (vt appetam^r). i. desiderem^r (perenne pasca). i. xpm iesuz p^r hãc vitã (pspo trãsitu). i. felici cursu in hac vita

O Nazarene dux bethleem. verbum patris. quem partus alui virginalis ꝓtulit. adesto castis christe parcimonijs. festumq; nostrum rex serenus aspice ieiuniorum dū litamus victimam.

¶ Iste hymnus pulcerrimus est pro quadragesima diuini mysterij pariter ⁊ humilitatis studij locupletissimus habens complures versus preter hos tres. sed illi cōmuniter non cantatur. Quibus omissis in horum trium versuum primo ideo autor inuocat christum vt sanctificet nostrum ieiunium. In secundo recommēdat ipsum ieiunium. In tertio laudatur trinitas. Primus versus hoc dicit. O (christe) iesu (nazarene) id est de nazareth. quia ibi nutritus erat iesus (dux bethleem) vbi erat natus. Iuxta illud Bethleem non es minima cc. ex te enim exiet dux cc (verbum) id est filius (patris) in diuinis (quem) s^c christum (partus) id est generatio (virginalis alui) id ē vteri virginis marie (protulit). i. produxit in mundum (adesto castis parcimonijs). i. foueas ⁊ auxilio sis abstinentijs castitatem inducentibus. vt debite impleantur a tuis fidelibus (q̄) pro et. tu existēs (serenus rex) id est clarus vel inclitus rex (aspice nostrum festum). i. gratam habe nostram festiuitatem ⁊ solennizationem. (dū) pro qm̄ (nos litamus) id est sacrificamus vel offerim^o (victimā). i. sacrificium (ieiunior) quibꝰ ieiunamus in tui ieiunij mēoriā ⁊ honorē.

Nil hoc ꝓfecto purius mysterio. quo fibra cordis expiat liuidi. intemperata quo domentur viscera. aruinā putrem ne resudans crapula obstrangulate mentis ingeniū premat.

(Profecto). i. certe (nil). i. nihil est (purius). i. darius melius vel mundius (hoc mysterio) scz ieiunio. quod mysticaz virtutem ⁊ operationem in se habet vt sequitur (quo) mysterio (fibra). i. vena ⁊ meatus (liuidi cordis) id est inuidi (expiatur) id est expurgatur. ita q̄ per virtutem ieiunij omnis inuidia a corde repellatur. ⁊ hoc primo (quo) insuper mysterio ieiunij (intemperata viscera). i. male disposita interiora ad sanitatem ⁊ seruitium deo exhibendum (domentur). i. corrigantur (ne) pro vt non (crapula). i. gulositas (resudans). i. stillans. ⁊ iterum per sudorem emittens (putrem aruinā). i. putridam ⁊ innaturalem pinguidinem (premat) id est destruat vel suffocet (ingenium) id est intellectuz (obstrangulate mētis) id est suffocati cordis siue animē per nimiam crapulam. Intellectus eim noster dependet a sensu. ⁊ sensus ab organis corporeis. quibus impeditis ⁊ grauatis per crapulam sequitur etiam impedimentū in virtute intellectiua. ⁊ hoc secdo. Et sic ex hoc textu colligi possunt duo effectꝰ ieiunij. scz inuidie a corde expulsio. ⁊ organoꝝ corporeoꝝ melior dispositio. vt exinde intellectus liberius suas habeat opationes.

Sit trinitati in vnitate gloria. vnitati in trinitate gratia.

potestas.honor. iubilatio nostra benigne cuz beniuolentia ieiuniorum acceptanti munera Amen.

(Gloria).i.laus (sit trinitati) psonarz (in vnitate) essentie (z gra).i.fauor z dilectio (sit vnitati) scz essentie (in trinitate) scz psonarz (siliter potestas honor atqz iubilatio).i.letitia se sit vnitati z trinitati (acceptati benigne).i.recipieti pro grato (cū beniuolētia).i.pietate z bono animo siue voluntate (munera).i.dona (ieiuniorum) nostrorz.hoc est Gloria sit trinitati z vnitati zc.de hoc q benigne recipiat nostra ieiunia tanqz sibi grata z accepta.quod vt fiat etiam orauit versus primus.

c Vltor dei memento te fontis z lauacri rorem subisse sanctum te crismate innouatum.

¶Autor pnitis hymni dr fuisse Prudentius. z solet cantari ab ecclesia quadragesimali tempe.in quo hymno idem prudentius alloquit quēlibet christifidelem.vt sit memor beneficiorz dei.cum psilio vt iturus ad qēte nocturnam signet se signo sancte crucis.Cuius rōnem subdit.z deinde exclamatione facit cōtra segniciem somniorz. atqz versutiarz dyaboli apostrophando ad eundē.sicut videbimus in processu.Dicit sic.O (cultor dei).i.o pīfidelis colens deum (memēto).i.recordare (te subesse) id est intrasse (sanctum rorem fontis z lauacri).i.te mundatū esse spūali lotione in sacro baptismate ac per hoc mundatū ab originali peccato. Et o cultor dei memēto (te innouatū).i.regeneratū (crismate).i.oleo sancto. ac per hoc ptectū z armatū ptra impugnationes dyaboli. Ecce duo magna beneficia collata homini christiano a deo. Primum q baptizatus sit contra peccatum originale. Secundum q sit crismate vnctus cōtra impugnationes dyaboli.

Fac cum vocante somno castum petis cubile frontez locū qz cordis.crucis figura signet

¶Hic aliud consilium subiūgit circa quietē nocturnā.O cultor dei (fac cū).p qū (petis).i.accedis (castū cubile).i.mundū z tuū locū nocturne qēts (somno vocante) id ē sopore id exigente z incitante q (figura) id est signū (crucis) se sancte (signet frontē locūqz cordis).i.pectus tuuz pter mysteriū passionis dominice. quod p signum crucis repntatur.

Crux pellit omne crimen.fugiunt crucem tenebre.tali dicata signo mens fluctuare nescit.

¶Hic oñdit qd figura crucis circa hoīem faciat dicēs (Crux) id est signū crucis vel passio dñi (pellit).i.remouet vel fugat (omne crime) id ē peccatū seu malum (z tenebre).i.pericula tenebrarz siue miserie nocturne (fugiunt crucez (nox em est amica predonibus.i. dyabolis nocturno tē pore hoīem inuadentib.z cōtra illos facit signū crucis non solum quantum ad corpus.sed etiam quantū ad animā (mens) id est anima (dicaz

ta)id est signata vel ꝓfirmata(tali signo)scz sancte crucis (nescit fluctuare).i.dubitare de fide.ꝛ errare a ꝓscia intentionis ꝓtuose ꝓpter pigriciem ꝛ portēta siue apparitiōes vanas somnioꝝ ꝓtra q̄ exclamat ꝓ sus seqns vel ꝓpter suggestiōes dyaboli.de q̄bus sunt ꝓ sus alij deinde seq̄ntes.

Procul o procul vagantum portenta somnioꝝ procul esto pernicaci prestigiator astu.

¶ Exclamat ꝓtra somnia ꝛ ꝓtra inuentorē siue presentatorē somnioꝝ rum (Portenta) .i.signa(somnioꝝ vagantum) .i. apparitionū vagarū in somnis.sint (procul).i.longe vel remote(o procul) resumit causa maioris vehementie.ꝛ o tu (prestigiator).i.deceptor ꝛ illusor sensuum hūanorum.s.dyabole(pernicaci astu).i.pseuerantī violenta ꝛ importuna sine proterua ac improba calliditate decipiendi (esto).i.sis (procul).i.longe. Item prestigiū est species magice artis. qua ludificantur ꝛ decipiunt oculi hoim.vt scz appareat id quod non est.

O tortuose serpens qui mille per meandros fraudesq̄ flexuosas agitas quieta corda.

¶ Apostrophat ad eundē prestigatorē dyaboluz. obtestās vt recedat a nobis. Et legantur duo versus simul (O tortuose serpens) .i.malicio se demon (qui agitas) .i.turbas ꝛ ꝓmoues (quieta corda) .i.pacificas mentes (per mille meandros).i. varios modos decipiendi. Meander est ꝓprie flexuositas cuiuslibet amnis Et ponitur hic metaphorice ꝑ obliquis ꝛ indirectis circuitionib dyaboli ad decipiendū (q̄) ꝑ ꝛ) flexuosas fraudes).i.inuolutas ꝛ intricatas deceptiōes tuas ¶ Flexuosum ꝺr q̄ ꝓ plures flexuras .i.curuaturas ꝛ inuolutiones habet .vt serpens cum se inuoluit.hic autez metaphorice ponitur.qui em̄ defraudare intendit recta via non ꝓcedit.sed oblique ꝛ flexuose.

Discede.christꝰ hic est.hic christus ē liquesce.signū quod ipse nosti damnat tuam cateruam.

O tortuose serpens (discede)id est fuge ꝛ recede.quia (xp̄s est hic) id ē adest nobis.ꝛ(liquesce).i.euanesce metaphora est.sicut cera ꝺr liquescere a calore solis.quia (xp̄s est hic)scz ad defensionē nostram. Resumitur illa clausula christus est hic ꝛc.ad exprimendū vehementiam indignationis contra dyabolum.ꝛ ad incutiendū illi maiorem terrorē.imo (signū) scz crucis (q̄ tu ipe nosti).i.nouisti (damnat)id est destruit (tuam cateruam)id est tuam societatem.

Corpus licet fatiscens iaceat recliue paululum. christum tamen sub ipso meditabitur sopore.

Rūdet ad id q̄ dyabolꝰ obijcere posset de corpore ꝛ imbecillitate corpis dormiētis.ne sibi in illa reꝓfidere deceat .dyabolꝰ credēs se ꝑ illa liberꝰ inuadere posse hoiez q̄escētez.q: (licet).i.q̄uis (corpꝰ fatiscēs).i.fatigatū

Expositio hymnorum

ex laboribus diurnis (iaceat paululū) id est modicum (reclīue) id ē bas/sim ad requiem capiendaz (tamē) nihilominus (meditabitur christū) id est cogitabit de xpo (sub ipso sopore). i. tempe somni z dormitionis sue Juxta illud. Media nocte surgebā ad ꝓfitendū tibi. Istud etiam sic potest intelligi. Quāuis nunc fragiliter declinet homo a mandatis dei. statim tamen diuina gratia cooperante in cognitionem dei z emendationē vite debet resipiscere z reuerti.

Gloria eterno patri. z christo vero regi. paraclitoq; sanc/to z nunc z imperpetuum Amen.

¶ Dicitur sancte trinitati laus. Expositio satis clara est.

Agno salutis gaudio letetur omne seculum. iesus redemptor omniū sanauit orbem languidum.

¶ Ad dñicam palmarū pertinet pñs hymnus. In quo autor ꝓ primo hortatur omne seculum ad gaudium sup sui redemptione. Deinde narrat hystoriam ingressus dominici hac die in ciuitatē hierusalem longius repetendo ab aduentu suo in bethaniam. z ibidem de resurrectione lazari. ac rigatione pedū dñi tractat que per mariam magdalenam facta est Tandez exclamat de excellenti humilitate dñi. qz in asina venire voluit

¶ Construe (Omne seculum). i. qlibet xpifidelis de hoc seculo (letet) id est gratulet (magno gaudio salutis). i. multiplici leticia ob salutē suā vt sit regimen finale. Rō sequit. qz (iesus redemptor oim) hominū (sanauit). i. saluauit vel redemit (languidum orbē). i. infirmū mundū exp̄uaricatiōe ade. Et istō fecit dñs ꝓpria morte sua volūtarie assumpta ꝓ nobis. Cui passionis tps mō appropinquat. z initiū habebat. vt sequtur.

Sex ante pasche ferias aduenit in bethaniā. vbi pie post triduum resuscitauit lazarum.

¶ Cōstrue. s. iesus (aduenit in bethaniam ante sex ferias). i. dies (pasche). i. illius solemnitatis iudeorꝝ (vbi). i. in qua bethania idez iesus (resuscitauit). i. a morte reuocauit ad vitā (pie). i. ex pietate sua (lazarū) fratrem marthe z marie magdalene sororꝝ z hospitaꝝ (post triduū). i. post tres dies quibus lazarus mortuus fuerat z sepult. z ita in aductu suo dominus quadriduanū ferentē in sepulchro iuenit z resuscitauit. Hystoria potest videri in euangelio. Joh. xi.

Nardi maria pistici sumpsit libram mor optimi. vnxit beatos domini pedes rigando lachrimis.

(Maria) magdalena (sumpsit mor). i. ꝓfectum (libram). i. pōdus vel mēsurā q̄ndā (optimi pistici nardi). i. fidelis vel puri z nō sophisticati aromatis siue vnguēti. Pistum cū grece dr fidele latine z ē vnguentū factū de intrinseco nardi. i. d succo talis arboris Et (vnxit). i. linuit (btōs

pedes dñi) cū dicto vngēto (rigando). i. humectādo ⁊ lauādo eosdēz pedes (lachrimis) scz suis. Rōne cui⁹ obsequij btā maria magdalena multū placuit dño. ita vt dimitteret ei dñs pctā multa. qz ipm valde dilexerat. sicut ptz Luc. vij. ⁊ primo meruit videre dñm postq̄ resurrexit.

Post hec iugalis asine iesus supernus arbiter pullo sedebat. inclitam pergebat hierosolimam.

¶ Jam venit autor ad factū hui⁹ diei. in q̄ apparuit magna hūilitas xpi. de q̄ exclamat ꝓ sus seqns. Et dr (Post hec). i. post pdicta (iesus supern⁹ arbiter). i. celestis iudex siue mediator inter deū ⁊ pctōrez (sedebat pullo). i. sup iumentū (iugalis asine) scz q̄ ad iugū ire solet. Jugū dr illd lignū qd collis boū iponit ad arādū. ⁊ (pgebat). i. rēdebat (inclitā hierosolimā). i. pclarā ciuitatē hierlm in q̄ dñs passionē suā subitur⁹ erat.

O q̄ stupenda pietas. mira dei clementia. sessor aselli fieri dignatus auctor seculi.

(O q̄). i. q̄ntū (stupēda). i. admirāda ē (pietas). i. benignitas dei. o q̄ (mira clementia dei). i. mirabilis bonitas. qz (autor seculi). i. creator mūdi (dignat⁹ est). i. voluit (fieri sessor aselli). i. eqtator pulli asine q̄ potuisset sibi habuisse preciosissimū equū totius mūdi si voluisset. sz noluit vt exemplū hūilitatis nob daret. Omnis enim xpi actio nra est instructio. vt ptz Math. xi. Discite a me. qz mitis sum ⁊ humilis corde.

Honor decus imperium sit trinitati vnice patri nato paraclito per infinita secula Amen.

Honor decus imperiū). i. ptās (sit) reddēdo singula singlis (vnice) in essentia (trinitati) psonarū scz (patri. nato). i. filio (paclito) spiritusancto (p secula infinita) hoc est eternaliter Amen.

Ex christe factor omniū. redemptor ⁊ credentiū. placare votis supplicum te laudibus colentium.

¶ Iste hymnus solet decantari tpe passionis dñi. Et ē materia ei⁹ obsecratio ad xpm p passionē ⁊ hūiliationez suā. q̄ recitat in ordine cum signis certis tūc intercurrētib⁹. Et dr O (rex xpe factor). i. creator (omniū) rerū (⁊ redemptor credētiūz) i. fideliū tuorū (placare) vt recōcilieris de offensis (votis). i. desiderijs ⁊ bonis affectib⁹ (supplicū). i. deuotorū tuorūz (colentium). i. honorantium (te laudibus) suis.

Cuius benigna gratia crucis p alma vulnera. virtute soluit ardua primi parentis vincula.

(Cui⁹) scz christi (benigna grā). i. voluntaria bonitas (soluit). i. dñi gauit (vincula primi parētis). i. ade. q̄b⁹ vinculis tenebamur ligati ꝓpter

peccatum ade (ardua virtute) id est magna potestate quia est diuina. z hoc (per alma vulnera crucis) id est inflicta sibi in cruce. quoq; vulnerū liuore z dolore sanati sum⁹ de peccato originali ade z restituit nos regno dei. Nemo enim ad illam rem assumendam inueniebatur idoneus nisi filius dei. qui propterea semetipsum humiliauit z fecit vt partim iam dictum est. z etiam vt sequitur.

Qui es creator syderum tegmen subisti carneum. dignatus hanc vilissimam pati doloris formulam.

(Qui es creator syderū).i.p ditor stellarū (subisti).i.induisti (carneū tegmē).i.humanū corpus ex marie ꝓgine (dignat⁹).i.voles ,p nob (pati hanc vilissimā formulā).i.despectissimū gen⁹ (doloris).i.pene. s.crucis. que mors inter alias penas turpissima dr z ignominiosissima. iuxta illō Morte turpissima condēnemus eū.s.morte crucis.

Ligatus es vt solueres mundi ruentis complices. p probra tergens crimina. que mūdus auxit plurima.

¶ Et qr ꝓtraria cōtrarijs curant.q̄ tu xpe (ligat⁹ es).i.ligari voluisti (vt solueres).i.relaxares a vinculis dictis ꝓmi nostri parētis (ꝓlices) id ē socios ꝓeccantes (mūdi ruētis).i.declinātis a bono (tergētes crimina).i.delens peccata (q̄ mūdus) ruens (auxit).i.cumulauit (plurima) id est valde multa. z hoc (p ,pbra).i.obprobria.ꝓtumelias z ímproperia que tu passus es ,p nobis.ꝓtra delectatiōes inordinatas z gaudia illicita que peccata perpetrata erant a mundo.

Cruci redemptor figeris. terram sed omnem cōcutis. tradis potentem spiritum. nigrescit atq; seculum.

¶ Versus iste dr quō xps affixus erat cruci in ea tradens spm̄. cum tertis signis sue miraculis q̄ tūc ꝓtigerūt. dicēs sic. O (redēptor).i.liberator xpe. tu (figeris).i.affigeris (cruci).i.ad crucem sed tm̄ tu (cōcutis) id est cōmoues z tremere facis (oēm terraz) qr factus erat terrenor⁹.ecce primū signū. Et tu (tradis).i.emittis cōmendando in manus patris. (potentem spm̄).i.aiam diuine nature vnitā (atq; seculū nigrescit) id est mūdus tenebrosus fiebat. sol em̄ cōpatiebat suo creatori sicut z alie creature. vñ tenebre facte sunt ab hora sexta vsq; ad horam nonā. vt habetur in euangelio Math.xxvij.ecce secundū signum.

Dox in paterne glorie victor resplendens culmine cū spiritus munimine. defende nos rex optime.

¶ In hoc versu dimissis illis q̄ post acta sunt cū dño. transitur ad eū dē iam glificatū cū inuocatiōe sctē trinitat⁹ vt moris ē dicēs. O (optime rex) xpe iesu fili dei (victor).i.triūphator de inferno superato z morte (re-

splendens) id est fulgens iam ⁊ glorificatus (mox) id est statim post ascē sionem tuam (in culmine) id est excelso habitaculo celox (paterne glo⸗ rie). i. patris (defende). i. protege nos (cum munimine). i. defensione ⁊ p sidio (spiritus) sancti Amen.

Gloria laus ⁊ honor tibi sit rex christe redēptor
Cui puerile decus prompsit osanna pium.

¶ Hic hymnus ad pcessionem canitur ipso die palmarū. in quo tra ctatur laus xpi iesu. que longius repetitur. Primo a pueris hac die osan na canentibus. Deinde a meritis psonalibus iesu. Tertio a diuersis cre aturis descendendo tandem ad hebreos siue iudeos qui hoc die specia⸗ lem dño honorem exhibuerūt. ⁊ nos similiter facere conamur vt placea mus dño. sicut ⁊ iudei in illo placuerūt eidē. Sic autor alloquitur xpm O (xpe rex) iesu (redemptor) noster (gloria laus ⁊ honor sit tibi) resumē do verbū sit ad quēlibet ntm (Cui) scz xpo (puerile decus). i. puerorum reuerentia tibi occurrentiū in introitu tuo in hierusalez (prompsit) id est decantauit seu promulgauit ⁊ in aperto dixit (pium osanna). i. hoc ver⸗ bum osanna plenū pietatis. Sonat cīm osanna idē qd obsecro saluifica. vel sanctifica scz mundū. in quo repitur singulare officiū pietatis ⁊ clemē tie quod pueri a domino optauerunt nobis fieri.

Israel es tu rex dauidis ⁊ inclita proles Nomie qui in do mini rex benedicte venis.

¶ Laudatur hic xps a meritis xpiis sic. (O benedicte rex) iesu xpe. (tu es rex israel) scz populi israelitici (⁊ inclita proles). i. clara ⁊ nobilis (dauidis) scz regis. vt ptz ibi. liber generatiōis ⁊c. Dauidis legi debet me dia producta. ita etiam habet mēsura versus. ⁊ hoc bene licet. qr xpia no mina etiam in medijs syllabis ponūtur ad placitū (qui venis) scz hodi erna die in ciuitatem hierusalem passurus p nobis miserijs peccatoribꝫ (in nomine dñi). i. in virtute dei patris. Vel sic potest exponi. tu (Rex israel). i. rex populi celestis videntis deū (dauidis). s. dei patris (venis) id est descendis. scz de sinu dei patris in hunc mundū missus ab eodē pa tre ad redimendum nos ⁊c.

Cetus in excelsis te laudat celitus omnis Et mortalis homo. ⁊ cuncta creata simul.

¶ Hic refert autor quo modo dñs noster iesus xps laudatur ob oīm bus creaturis. vt p hoc nos inducat ⁊ admoneat ad laudandū eundē dñm iesum xpm. dicens (Omis celitus cetus). i. celestis turba (laudat te) scz xpm (in excelsis). i. in celis (Et mortalis homo). i. corruptibilis si ue potens mori (⁊ cuncta creata). i. omnes reliquē creature (simul) id est pariter laudant te. Et etiam hoc die huius rei annua memoria p nūc in ecclesia celebratur ⁊c.

Expositio hymnorum

Plebs hebrea tibi cum palmis obuiam venit Cum prece voto hymnis assumus ecce tibi.

(Hebrea plebs).i.iudaicus populus (venit obuiam).i.in occursu (tibi)scz venienti in ciuitatem hierusalem (cum palmis).i.ramis arborum ad honorem tuū stratis in via (ecce)nos similiter(assumus).i.presentes sumus(tibi cum prece)id est oratione nostra(voto).i.desiderio ⁊ deuotione.⁊(hymnis)id est canticis laudum. quasi diceret nos similiter hodierna die tē xpm redemptorem nostrum qntum in nobis est laudare volumus ⁊ effectualiter laudamus.

Hi tibi passuro soluebāt munera laudis Nos tibi regnanti pangimus ecce melos.

(Hi)supple hebrei siue iudei(soluebant)id est reddebāt ⁊ exhibebāt (tibi passuro)qui pati adhuc debebas (munera) id est debita (laudis) scz reuerentie ⁊ honoris.pari forma(ecce nos pangimus)id est decantamus(tibi regnanti)supple mō in celis(melos).i.dulce canticū laudis.

Hi placuere tibi placeat deuotio nostra Rex pie rex clemens cui bona cuncta placent.

O(pie rex).i.benigne. ⁊ o(clemens rex) id est mitis ⁊ misericors (cui cuncta bona placent)id est quecz officia laudis bona mente exhibita accepta sunt(nostra deuotio)id ē supplex oratio.siue famulatus (placeat) id est grata sit(tibi)eo modo quo(hi)scz hebrei(placuere tibi)id est placuerunt per suum obsequium reuerentie quā tibi exhibuerūt. Sunt autē adhuc multi alij versus.sed quia illi non cantantur in ecclesia.ideo sufficiant isti pro presenti.

Alue festa dies toto venerabilis euo
Qua deus infernum vicit ⁊ astra tenet.

¶Istud est dictamen suauissimū.in quo autor dirigit sermonē suum ad diem pasche.salutans ⁊ recōmendans illum de his que in ea acta sunt deducens qnomō omnia terrenascentia circa hoc tempus scīm ꝓgratulentur dño resurgenti in eodem die quō etiam nemora faucāt dño trūphāti de inferni victoria frondes scz ⁊ gramina ,pducendo.insup laudēt dominū meantē ⁊ ambulantē supra astra creature diuerse ⁊c. Exorditur ita cz sic. O(festa dies)id est celebris dies pasche(salue) id est sis salutata. (venerabilis)id est honorabilis ⁊ celebrabilis (toto euo) id est semp ⁊ in perpetuum. Et subdit autor rōnem dicens sic (Qua)scz die(deus) id ē dñs noster iesus xps (vicit)id est superauit gloriose(infernū)id est tartarum.ipm scz effringēdo ⁊ patres sanctos secum ex inferno ducendo (⁊ tenet astra).i.habitat in celis.quia ipse regnat in celis ⁊ dominatur astris. quo nos venire concedat Amen.

Ecce renascentis testatur gratia mundi
Omnia cum domino dona redisse suo.

(Ecce gratia mūdi renascētis).i.dispositio bona ꝓducta in terrenascētiū istius mundi inferioris.qm̄ illa terrenascētia post frigora q̄b̄ perierūt denuo incipiunt pullulare crescere reuiuiscere(restat)testimonium dat. et ostendit(oia dona).i.munera sua. scz gramina folia flores ⁊ fructus (redisse).i.redijsse ⁊ restituta esse(cū suo dño) q̄ sub pilato ꝓcurātib̄ iudeis crucifixus mortuus ⁊ sepultus est.hac die redijsse. h̄ est resurrexisse a mortuis ꝓhibetur. Et ita vult autor dicere.q̄ sicut dñs mortuꝰ hodie resurrexit.ita sik terrenascētia mortua p hyemē.iā videnť renasci ⁊ resurgere.⁊ sic resurrectioni dñice ꝑgratulari.sicut magis specifice ꝓsequitur infra.

Hancq triumphanti post tristia tartara christo
Undicq fronde nemus gramina flore fauent

(Hāc).p qz (gramina).i.herbe siue terrenascētia(fauent).i. arridente ꝑgaudent(vndicq).i.vbicq siue in omni tpe(flore) suo quem producūt vel(flore).i.floribꝰ ponendo singulare ꝓ plurali.⁊ (nemus)id est silua(fauent)ita q̄ sit hypozeuma.qz hoc verbū fauent in fine positum conformat priori ntō scz gramina(fronde)id est frondib̄ ⁊ foliis(christo)iesu(triumphanti) q̄ modo vt victor triūphat(post tristia tartara)mesta ⁊ desolata quia iam per dominum nostrum iesum christum effracta est ⁊ ꝓsuperata. Item nemus locū d̄t arboribꝰ multis ꝓsitū.⁊ exponi p̄t (nemus).i.arbores intelligendo ꝑtentū ꝓ ꝑtinente per metonomiam

Legibus inferni oppressis super astra meantem
Laudant rite deum.lux polus arua fretum.

Iste versus seruit magis pro die ascensionis domini. Et est sententia talis(lux)id est claritas luminarium lucentium super terraz. vel (lux) id est pulcritudo aeris.iam existens (polus)id est celuz seu curia celestis (arua)campi ⁊ prata(fretum)mare ⁊ aqua(laudant)id est honorant suo felici ⁊ leto statu gratulantia(rite) id est legaliter ⁊ debite (deum) iesum christum(meantem)id est ambulantem (super astra) id est orbem ⁊ loca astrorum.hoc est laudant christum qui iam ascendit ad celos. ⁊ hoc dico (legibus).i.iuribꝰ(inferni oppressis).i.ꝑculcatis ⁊ suppeditatis

Qui crucifixus erat deus ecce per omnia regnat
Dantcq creatori cuncta creata precem

(Ecce deus)⁊ homo scz christus (q̄ erat crucifixus) id est crucifixus ꝓ nobis(regnat)id est dominatur iam(per omnia)id est sup omnia (cq),p ⁊ (cuncta creata).i.omnes creature(dant).i.dicunt eidem crucifixo(creatori)suo(precem)id est laudem

Expositio hymnorum

Esu saluator seculi. verbum patris altissimi. lux lucis inuisibilis. custos tuorum peruigil

¶ Materia huius hymni est oratio ad iesum vt corpora nostra laboribus diuturnis fatigata nocturna quiete velit recreare ⁊ ab hoste dyabolo nos defendere ⁊ liberare. ac ne ita caro dormiat q̃ mens in soporem pnicio sum incidat. Primi duo versus legenꝯ simul. Et ponit plura attributa iesu laudatiua ⁊ benuolentie captiua hoc mõ. ¶ Cõstrue. O (iesu) christe (saluator). i. redemptor (seculi). i. mũdi (verbũ). i. filij (altissimi patris) scz dei. Et ista generatio difficulter capi pt. qr dr Isa. liij. generationẽ eius quis enarrabit. q̃si diceret nullus. Item (lux inuisibilis lucis) scz productiua. hoc est claritatis glorie celestis. que videri nõ potest carnalibꝫ oculis sed diuinis tm ⁊ glorificatis. Vel (lux). i. filij (inuisibilis lucis). s. dei patris qui sitr videri non potest ab oculis carnalibꝫ Iuxta illud Exodi. xxxiij Non videbit me homo ⁊ viuet. Iterꝫ (puigil custos) id est diligens obseruator ⁊ tutor (tuorum) scz fidelium.

Tu fabricator omnium. discretor atqꝫ temporum. fessa labore corpora noctis quiete recrea

(Tu fabricator). i. creator (oim) scz rex (atqꝫ discretor) id ẽ distinctor ⁊ dispositor (temporꝫ) p motũ celi quẽ tu solus gubernas. tu (recrea). i. refoue ⁊ refocilla (corpora) scz nostra (fessa) id est fatigata (labore) scz diuino (quiete noctis) id est p dormitionem nocturnam. vt scz spũs depressi in nobis vigilantibꝫ p labores. reparent ⁊ restaurentur per somnum

Te deprecamur supplices vt nos ab hoste liberes. ne valeat seducere tuo redemptos sanguine

Ista est pncipalis depcatio in hoc hymno (nos supplices) deuoti tui (depcamur te). i. valde rogamꝰ te. Et sic illa ppositio de auget. aliquando etiam diminuit. vt apud Ouidiũ. Sepe precor mortem. mortẽ quoqꝫ deprecor idem. i. minime pcor. immo vt mors nõ veniat precor (vt liberes nos ab hoste). i. dyabolo (ne) id est vt nõ. ipse (valeat) id est possit aut sufficiat (seducere). i. defraudare ⁊ illaqueare (redẽptos). s. nos (tuo sanguine)s effuso p nobis tempore passionis tue. Etiam in finem qui sequitur ordinatur dicta deprecatio

Ut dum graui in corpore breui manemus tempore. sic caro nostra dormiat vt mens soporem nesciat.

(Ut dum) id est q̃diu vel donec (manemꝰ). i. sumus ⁊ perseueramus (breui tpe) quo hic viuimus. Tempus eim vite nostre breue dr cõparatiue ad vitã celestẽ. qr mille anni non sunt momentũ respectu vite celestis vt dicit psalmista. Quoniaz mille anni ante oculos tuos tanqꝫ dies hesterna que preteriit. ⁊ vix potest hõ hodie centum attingere. qr in potentatibꝫ

id'est in bene ꝓplexionatis octoginta anni sunt. ⁊ amplius eorum vita est labor ⁊ dolor (in graui corpore) quod mole carnis subiectum multis passionibus ⁊ miseriis grauatum redditur. ⁊ impotens ad resistendum hosti diabolo. ⁊ torpidum ad seruiendum deo. Et hoc tangit phs ꝑmo metaphysice dicens. q humana natura multipliciter est ancilla. vel (corpe gratui) grauato mole criminum. Et ergo ne succũbamus qualitercũq; vt in miseriis vel in criminib⁹ (caro nostra) sensualitas (dormiat). i. quiescat viuat vel gerat se (sic). i. taliter (vt mes). i. ratio nostra siue spirit⁹ (nesciat soporem). i. pigriciã inordinatã somni. ex qua reddit ipsa infirmitas ad operandum bona ⁊ leuandum se a sordib⁹ peccatorꝝ. quinimo peruigil custos iesus christus sic carnem nostram dormire permittat. vt anima nihilominus agilis ⁊ vigilans permaneat ad sibi seruiendum. ⁊ hosti maligno fortiter per fugam peccatorum ad resistendum.

Erbum patris principium. proles beata. celitus narrare quem nemo valet. dimissus terris apparet

Hymnus iste in natiuitate dñi certis in locis canitur ad laudes Cui⁹ materia est. q deus filius a celo dimissus modo in terris apparuit homo factus ⁊ mortalis. manens nihilominus deus sicut erat apud patrem priusq; ab illo in terris mitteretur. Dicit ergo sic (Verbum patris) id est filius dei (principium) vt in euangelio dicitur. Principium qui ⁊ loquor vobis. ⁊ (beata proles) scz marie ꝑ gnis. Et sic tangitur hic duplex generatio. scz diuina. qz filius dei patris. ⁊ humana. qz proles beate marie (quez) s' xpm dei filiũ (nemo) s' creatax rex (valet narrare) id est plene exprimere. cõprehendere vel satis laudare (dimissus celitus) id est emissus de celo a deo patre (apparet) id est natus est (terris) id est in terris de quo gaudium venit vniuerso mundo

Homo videris deitas manens quod apud patrem eras. omnipotens inspiceris. et cerneris hic mortalis

¶ Apostrophat autor ad deum filium dicens. O (deitas) id est deus filii ponendo abstractuz pro concreto (tu videris) id est es factus (homo) scz propter nos homines ad nostram salutem. Ista dictio videris hic veritatem dicit ⁊ non apparentiam (manens) tñ id (quod eras apud patrẽ) id est manens deus sicut fuisti ab eterno apud patrem antequ descederes nostri causa in hunc mundum. ⁊ tu (inspiceris) a beatis qui scz tui vult⁹ visione fruũtur mediante lumine glorie (omnipotens) id est omnia potens. Vel tu (inspiceris) a fidelib⁹ tuis lumine fidei (omnipotens) ratione deitatis. q ad extra non apparuit (⁊ cerneris) id est videris lumine oculorum carnalium (hic) id est in terris (mortalis) id est potens mori ratione humanitatis assumpte. in qua tu corporaliter visus es cum hominib⁹ cõuersari. ⁊ vna cum eis miserias dolores penas ⁊ labores huius mundi sustinere ac pati. vt fragilitatem humanam agnoscens ⁊ expertus facilior ces et benignior ad miserandum hominum imbecillitati atq; ad eorum criminũ miserico⁹diter indulgendum

In visitatione Ma rie

Expositio hymnorum

i A mariam vite viam matrem veram viuentium. pie venit qui redemit peccata delinquentium

¶ Iste hymnus est de visitatione beate marie virginis. Et est materia sumpta de euangelio illo. Exurgens aūt maria. Luce primo. cum extensione aliqua iuxta merita ⁊ qualitates beate marie visitantis ⁊ elysabeth visitate. prout patebit p̄ singulos versus. ⁊ in vltimo versu fit oratio ad mariam visitantem. Pro introductione sciendum est q̄ angelus gabriel in annunciatione ad beatam mariam virginem significauit eidem elisabeth cognatam suam sterilem impregnatam esse in sexto mense ⁊ ex illo mota statim postq̄ maria consensum dedit concepit ⁊ abijt ad visitandum elysabeth predictam. vt habetur Luce primo. Vnde visitatio ista statim sequuta est annūciationē quare ab annūciatione repetenda principium facit autor in hoc hymno dicens. Ille (qui redemit) id est deleuit (peccata delinquentium) id est peccantium hominum sua morte in ligno crucis (venit) id est intrauit scz cooperatione spiritussancti (pie) id est de sua pietate ⁊ gratuita ac voluntaria bonitate (in mariam) scz virginem (viam vite) quia scz maria est via vite. quia mors in hunc mundum per euaz intrauit. ⁊ vita scz iesus christus intrauit mundū per mariam (veram matrem viuentium) scz hominū. quib̄ ad se confugientib̄ pia mater. alitrix. adiutrix. ⁊ protectrix est.

Gressum cepit dum concepit maria multum properans. visitauit confortauit elysabeth compatiens

¶ Hic prosequenter ostendit quid factum sit post aduentū filij dei in beatam mariam dicens (dum) id est postq̄ (maria concepit) id est in vtero recepit filium dei. ex tunc (cepit gressum) id est incepit iter. Et sic cepit venit a cepi verbo defectiuo. vel (cepit) id est arripuit. ⁊ sic venit ab hoc verbo capio. Cepi defectiuū cum oe dypthongon scribitur. cepi autem a capio non. sed p̄m aliquos per ae (properans multum) id est valde festinās. q̄ cum festinatione abijt. vt dicit euangeliuz Luce primo (visitauit) ⁊ (cōfortauit elysabeth) scz cognatam suam (compatiens) id est patientiaz habens scz super laboribz impregnationis.

Salutatur inflammatur elysabeth et filius. inaudita fiunt ita de dono sanctispiritus

(Elysabeth salutatur) scz a beata maria (⁊ filius) scz ioannes clausus in vtero elysabeth (inflammatur) quia exultauit infans in vtero eius. vel etiam (inflammatur) quia per presentiam domini in vtero beate marie sanctificatur. ⁊ sic (inaudita) id est ea que prius non sunt audita (fiunt ita) id est taliter (de dono) id est gratia (sanctispiritus) videlicet q̄ beata virgo conceperit. ⁊ etiam elysabeth sterilis conceperit atq̄z impregnata fuerit. ⁊ q̄ infans sic exultauerit. ad presentiam domini sui. Ista inaudita prosequitur versus sequens.

Per totum annum Ieuj

Impregnata grauidata fit mater olim sterilis. infans datus nondum natus exultat christo iubilans.

Elizabeth (sterilis olim).i.prius non fructifera ꝓter nimiam senectutem. Olim tempus preteritum dicit. inuenitur tamē pro futuro Virgilius. Forsan ⁊ hec olim meminisse iuuabit. Et pro pñti. Virgilius. At iam olim sectas posuit cum vinea frondes (Impregnata).i.feta ⁊ in vtero habens effecta. ⁊ (grauidata).i.grauida facta (fit mater) scz Johānis baptiste. ⁊ hoc est vnū inauditū (infans datus) s. a deo contra naturalem conditionez temporis quia in senectute (natus nondū).i.adhuc nō (exultat) gestu ⁊ motu suo quem facit presente domino (iubilans ꝓno) filio dei similiter existenti in vtero ac nondū nato. ⁊ hoc est aliud inauditum de quo meminit versus precedens.

Seruit maior. gaudet minor. maria fert solatiuz visitatis preparatis ad spiritum propheticum.

¶ Iste versus tangit quomō se habuerit beata virgo tempe medio q̄ fuit cū elizabeth. ⁊ dicit sic (maior) scz maria mater dñi (seruit) elisabeth ⁊ zacharie iā grandeuis (minor) scz elizabeth (gaudet) de aduentu domīe sue. ⁊ sic (maria fert solatiū).i.dat ꝓsolationē (visitatis) scz elizabeth ⁊ zacharie. ⁊ (preparis).i.dispositis (ad spīm ꝓpheticū) q: elizabeth repleta spiritusancto ꝓphetauit dicens. Benedicta tu inter mlieres ⁊c. Et zacharias depost nato filio iohanne similiter repletus spiritusancto ꝓphetauit dicens. Benedictus dominus deus isrl. ⁊c.

Precursorem ⁊ doctorem maria manu indicat. qui rectorem purgatorem digito mundi nunciat.

(Maria indicat).i.monstrat (manu) sua (precursorē ⁊ doctorē) .s. iohannē adhuc in vtero manentē. qui fuit pcursor dñi. q: fuit vox clamantis in deserto ⁊c. ⁊ docebat baptismū penitētie. Q̄ aūt maria sic puerum manu sua monstrauerat euangelista non dicit. sed pie credi ⁊ elici pōt ex circūstantijs (qui) precursor ⁊ doctor iohes baptista (nunciat).i.oñdit et monstrat (digito) s. suo (rectorem ⁊ purgatorem mundi) scz dñm iesum ꝓpm dicens. Ecce agnus dei ⁊c. vt habet Johis primo.

Leua gregem. duc ad regem. maria cunctos visitans. vt saluetur ⁊ letetur cum tu sis mater medians.

¶ Aliqui libri habent mina gregē.i.age Differunt minare ⁊ minari. quia minare est agere gregem. sed minari est minas inferre. hoc datīm regit. illud vero accusatiuū. In ꝗ versu fit oīo hoc mō. O maria visitans cūctos hoies in suis tribulationib⁹ ⁊ angustijs (leua).i.erige recrea excita vel iuua (gregē).i. populū tuū. Grex ꝓprie est multitudo paruor̄ animalium videlicet ouūm ⁊ capr̄arū. Armentū ꝓprie ē maior̄ animalium puta

Expositio hymnorum

boum ⁊ similium. hic gregem transsumptiue sumitur (duc ad regē) ihm xpm filiū tuū (vt saluetur ⁊ letetur) grex tu⁹ vel deuoti famuli tui Rationem subdit (cuz) .i. qz (tu sis mater medians) .i. mediatrix inter deum ⁊ hominē. quare merito facies ex officio tuo.

Et gratulemur spiritu voti colentes debita hec festa. que solennibus martinus ornat gaudijs.

¶ Ad honorē sancti martini epi or hic hymnus. In quo autor hortatur nos ad ꝓgaudendū de festiuitate diei pñtis implorans diuinū auxiliū ⁊ petens ab illo quietē tempor. q̄ vtiqz requiritur ad leticiā. vñ animus gaudēs et atez facit floridā. ⁊ spūs trist' exiccat ossa. Et debem⁹ ac solemus nos ꝓformare tempori. tempore em̄ tristi ⁊ inquieto difficile est euiqz gaudere g̅ ⁊c. Deinde ibi. Martin⁹ autē vsqz in finē orat autor ad dominū. vt beatus martinus possit nobis esse p̄sidio in diuersis periculis. que per singulos versus nominantur. Dicit primo sic (En) id ē ecce nos (gratulemur) .i. letemur (spiritu) in animo ⁊ spiritualiter (colentes) id est agentes (debita voti) id est desiderij nostri. videlicet (hec festa) que desideramus festiue peragere (que) festa (martinus) scz eps (ornat solennibus gaudijs) .i. annuis ⁊ celebribus leticijs. Et vt hoc votum ⁊ desiderium nostrum debite compleatur

Tu supple christe quod minus vis nostra languens efficit. tu da quietos tempor nobis dies presentium.

O (christe. tu supple) scz id (qd̄ nostra vis languens) .i. infirma ⁊ debilis (minus efficit) .i. efficere nō valet. Hoc est tu xpe suppleas nostruz impfectū. vt eo potētius possimus hodie letari ⁊ gaudere. ac efficere ⁊ ad finem vsqz facere siue perficere. ⁊ (tu da nobis quietos dies) .i. tranquillos ⁊ pacificos (presentiū tempor) vt eo inclinatiores simus ex tempore ad gaudendū in hoc festo. qz tempus prestat altera ⁊ altera sapere ⁊ tempus facit hominem aliter ⁊ aliter se habere.

Martinus autez prenius fac vt sit horis omnibus. ne demonum fallacia pes noster impactus ruat.

¶ Hic incipit autor orare dominū. vt beatus martinus nobis sit auxilio. Et primo contra demones. dicens (autē) ꝓ sed. o xpe (fac vt martinus sit prenius) .i. precessor noster in (omnib⁹ horis) semp (ne) ꝓ nō (vti pes noster impactus) id est non bene compositus vel non firmiter stans (ruat) .i. cadat (fallacia) id est per fallaciam (demonum) Hic est synodoche. quia pars scz pes ponitur pro toto homine. ⁊ alio nomine vocatur intellectio. Hoc est. ne nos decipiamur fallacia demonum. Impactus id est non pactus nomen fit ratione compositionis. Impingo enim in ea significatione non dicitur.

Hic arma nobis celica instante pugna conferat. hoc pre/

liante cominus hostis fugetur noxius.

¶ Ex alia metaphora ad idē tendit iste ꝓsus sicut ꝓcedens. vñ (hic) martinus (conferat nob celica arma) scz bona opa (pugna) nostra (instante). i. imminēte (noxius hostis). i. dyabolus hostis noster antiqu⁹. (fugetur). i. expellat (hoc) scz martino (prediante). i. pugnāte (cominus) id est ꝓpe nos z nobiscum. Vel pōt poni cōminus ꝓ eminus id est procul z tunc determinabit hoc verbum fugetur.

Hic nos pervndas seculi claua gubernet prospera. ne fortē nostram spumea puppim caribdis sorbeat.

¶ Hic petit autor auxiliū beati martini cōtra mundū ex metaphora nauigatiōis hoc mō scz (Hic). s. martin⁹ (gubernet nos ꝑ vndas). i. per aquas. hoc est ꝑ oblectatiōes q̄bus mergimur (seculi). i. mūdi (prospera claua) Claua est ꝓprie instrumentū in fine plumbatū. quo feritur pila. h aūt ponitur ꝓ fuste quo dirigitur gubernaculū nauis. qd̄ potius ꝑ clauum significatur. vñ Virgi. Clauūq̄z ad littora torquent. Et ita (claua pspera). i. pspere dirigente in portū (ne forte spumea caribdis). i. spumā multā in mari generās (sorbeat). i. ꝓsumat vl demergat (nāz puppim) id ē nauim. Caribdis est periculū maris. qd̄ fit ex fluctuū ꝓcursu. vñ colliduntur z absorbent que ꝑ intercepta. vñ Ouidi⁹. Vt vomit epotas dira caribdis aq̄s. z scribit ꝓm alios ꝑ ch. z ꝑ y grecū in penultima.

Hic nos triumpho nobiles z laureatos mystice aptet tuis conspectibus iunctos supernis ciuibus Amen.

(Hic). s. martin⁹ (aptet). i. aptos z dignos faciat (tuis cōspectib⁹). i. aspectib⁹ (nos) s^e hoies (nobiles). i. claros (triūpho). i. victoria aduersariorꝑ nostrorꝑ. s. carnis mūdi z demōis (z laureatos). i. laurea ornatos (mystice). s. ex bonis opib⁹ nr̄is (iūctos supnis ciuib⁹). i. celestib⁹. qd̄ est vltima nr̄a felicitas. Ꝓ triūphus ē honor maxim⁹. q̄ dari solet ducibus romanis cū victoria redeūtib⁹. sed h ꝓ ipsa victoria ponit Laurea dr corona qua poete coronabant appollini sacrata. hic ꝓ o ꝑ quacūq̄z corona siue pmio ꝓtutis ponit. Nobilis dr clarus q̄si notus fulgore quodā virtutū. vñ⁹. Nobilis est ille quē nobilitat sua ꝓtus. Et ad dignitatē generis interdū refert. vñ Salusti⁹ in Catelinario. nobili genere nat⁹ fuit.

Otiua cunctis orbita lucis triūphans gratia. qua scandit astra vernula maria christi fulgida.

¶ Hymn⁹ iste de beata maria magdalena canitur. Materia est ostēdere sanctitatez qua maria magdalena triumphauit de hoc mundo z celum possidet. cū oratione ad eandez. ibi Te quesumus. z glorificatione sancte trinitatis. ibi Regi celorꝑ. Incipit autor a die transitus marie ex h mundo in celum. illaz laudare hoc modo (Orbita). i. rotulatio (lucis) id ē diei est (otiua). i. desiderabilis (cunctis) s^e hoibus. in (qua) s^e die

(maria) magdalena (fulgida vernula christi).i.famula fidelis z dilecta (scandit astra).i.celos (triumphans).i.triumphū habens ex (gratia).i. speciali dono sanctitatis sue a dño sibi concesse. quare meruit in celis coronari z cum triūpho recipi. Item orbita significat rotam vel viam rote Inde exorbitare.i.a via recedere z errare.hic aūt p reuolutione ponitur. De triūpho ptz in hymno pcedenti. Verna.i.famulus vel famula. Iū vernaculus. Vernacula verba dicuntur que non sunt greca. sed nobis ex latino familiaria.

Calcans beata luridam seculi ruentis machinam. ardore sanctispiritus ignes subegit lubricos.

¶ Narrat sanctitatē marie magdalene. z in qua illa steterit. vñ (beata) maria (calcans).i.sub pedib⁹ teres (luridā machinā).i.fetidā z imūdam. vel squalidā fabricā.dispositionē vel attractionē. vel mel⁹ periculosam pversationē (seculi ruentis).i.mundi transeuntis z peuntis. q̄ nos suis oblectamentis allicit. z vna cū ipso in interitum ducit (subegit) id ē subiugauit. suppressit z extinxit (lubricos ignes).i.malas pcupiscētias. (ardore).i.igne gratie (sanctispiritus) quo erat repleta z pfortata ad resistendū carnis pcupiscentijs z mundi delectationib⁹ illicitis. Luridus id est squalidus siue marcidus z tabidus. Differūt labilis z lubric⁹. vñ Labilis est fluuius. dicatur lubricus anguis. qz cadit dum tenetur.

Hec sacras iesu lachrimis plantas rigauit intimis. tersit capillis osculans vite tenebras expians.

¶ Hic ponit autor obsequiū illud qd̄ fecit maria dño iesu. vñ obtinuit suo ꝓ petō ꝓ in dulgentiā (Hec) sez maria (rigauit).i.humectauit vl'lauit (sacras plantas).i.sanctos pedes (iesu intimis lachrimis).i.ex intimis precordijs venientibus z effusis. z (tersit).i.exsiccauit (capillis).s.capitis sui (osculans) easdem plantas z per hoc (expians).i.expurgans in seipsa (tenebras vite) id est peccata quibus multipliciter erat grauata. Hystoria habetur in euangelio Rogabat iesum zc. Luc. vij. Plante diuuntur arbores seminate siue prime sate vel noue, herte ad transferenduz capte. hic autē pro pedib⁹ ponuntur.

Te quesumus gratissimam nobis deposce veniā. celestis aule tinnulis quo perfruamur organis.

¶ Hic facit autor orationē ad mariā magdalenā dicens Nos (quesumus).i.rogamus (te gratissimaz).i.acceptissimam (deposce).i. vt deposcas (nobis veniam).i.amicitiam dei ac gratiam. vel (veniam).i.remissionem peccatoꝝ nostroꝝ (quo).i.vt (perfruamur tinnulis organis) id est sonoris instrumentis musicis (celestis aule).i.regni celoꝝ. Itē tinnio is ire est verbū fictū a sono. vt es aut cymbalū tinnies dicitur. Inde tinnulus a um adiectiuū.i. tali mō sonū faciens. Et tintinabulū.i.pyanola vel cāpanula tinniens de ere vel stanno facta.

Regi celorum gloria eiusq; soli filio. cum spiritu paraclito in sempiterna secula Amen.

¶ Hic glorificat beata trinitas (gloria) id est honor sit (regi celoꝝ) scꝫ deo patri (eiusq; soli filio) id est vnico iesu christo (cum spiritu paraclito in sempiterna secula) id est semper Amen.

e A martyris laurentij armata pugnauit fides. nam morte mortem diruit. ac semet impendit sibi

Ad die sci Laurẽtij spectat iste hymn⁹. cui⁹ materia ẽ: q; beatus laurẽtius fide armat⁹ mortẽ eternã morte sua tpali superauit cui volũtarie se ipendit. Quã etiã mortẽ futurã eidẽ Sixt⁹ papa crucí affixus ꝓdixit sub forma ꝓbꝰ q̃ hic ponit. ibi. Desiste. ⁊ ita vt ꝓdixerat Sixtus euenit beato laurẽtio vt sequtur in lra. Finaliter addi solet ꝓsus cõis de glorificatione scẽ trinitatis Prim⁹ sic ꝓstruit (En). i. ecce (fides armata). i. bñ radicata ⁊ ꝓfirmata p grãm dei (laurẽtij martyris). i. testis xpi p passionem suã (pugnauit) scz ꝓtra hereticã prauitatẽ. ⁊ p tale pugnã fecit qd̃ sequtur (nã) p qꝫ (diruit). i. destruxit ⁊ superauit (mortẽ) eternã (morte) sua tpali (ac ipendit). i. volũtarie dedit (sibi) scz morti tpali (semet). i. semetipsum

Impendere tercie ꝓiugatõis. i. dare. offerre. vel ad expẽsas agẽdas ipponere. Iñ impensa. i. talis distributio. Sz impendere scẽde ꝓiugatõnis est imminere ⁊ ꝓpe pendere quasi statim casurũ. ita gladius impendet capiti. ita impendent pericula. id est imminent.

Fore hoc sacerdos dixerat iam sixtus affixus cruci. laurentium flentem videns crucis sub ipso stipite.

(Sixt⁹ sacerdos) papa q̃ laurentiũ sibi in minist⁹ ⁊ leuitã associauit (affix⁹ iã cruci. dixerat hꝰ fore). i. futu⁹ eẽ. vt scz etiã pateret mortem (videns laurentiũ flentẽ sub ipo stipite crucis) qd̃ erat signũ excellentz inter se mutui amoris Vñ cũ btũs Sixt⁹ duceret ad crucẽ btũs laurẽti⁹ dixit Quo pgrederis sine filio pater. quo sacerdos scẽ sine ministro ⁊c. Tunc respondit btũs Sixt⁹ Nõ ego te desero fili. fz maiora tibi detent p fide xpi certamina ⁊c. post triduũ me seqris sacerdotẽ leuita

Desiste decessu meo fletum dolenter fundere. precedo frater tu quoq; post hoc sequeris triduum

Verba sixti sunt O (frater) laurẽti Fratres dicunt q̃ de vno collegio sunt. ita laurẽtius frater sixti fuit. qꝫ eidẽ associat⁹ fuit in curã dñici gregz (desiste). i. cessa (fundere fletũ). i. lachrymas (dolẽter) cũ tristicia. sup vel de (meo decessu). i. morte seu migratõe ab hac luce. Itẽ dicit discedere et decedere Nã discedere ẽ a loco recedere. fz decedere. i. mori. lz etiã discedere inueniat p mori. ⁊ hꝰ ipropie. ego (ꝑcedo). i. ꝑus patior mortẽ (tu quoq;

Expositio hymnorum

sequeris) scz in futuro (post hoc triduū) id est post hos tres dies Interim beatus laurentius dispensauit de thesauris ecclesie quos Sixtus eidem cōmiserat dispensandos Triduū biduum quatriduū dicendū ꝛc. cum numero dies dicunt.

Extrema vox episcopi prenunciatrix glorie. nihil fefellit. nam dies predicta palmam prestitit.

Qt pdicta (extrema vox). i. vltimū verbū (episcopi) scz sixti pape. se desiste ꝛc (pnūciatrix). i. pdictrix (glorie) id est pmij celestis (nihil fefellit) id est mentita est (nā) p qz (pdicta dies) scz que erat post triduū (prestitit palmā). i. dedit victoriā. Huic etiā laurētius ꝓphendebat ꝛ agebat cum eo. vt in hystoria clari habet. Palma sepe ponit p manu. Inde palmula. i. extrema ps remi. qz ad modū palme siue manu humane formata est ꝛ p ipo remo ponitur Palma etiā dr ramus siue arbor qdā qua victores solent honorari. ꝛ inde est q p victoria ponitur. Ille aūt versus. Deo patri ꝛc. cōmunis est. ꝛ ergo non ponitur hic.

c Onscendat vsqz sydera celiqz pulset intima vox. atqz cantus omnium te deum collaudantium

Hymnus alius de sancto laurentio In quo pmo petit autor vt vox et cantus laudantiū deū in hac die beati laurentij penetret celos. ita vt audiat pariter ꝛ exaudiat. Secdo petit vt ipe beatus laurentis p nobis rogare velit dnm ꝛc. ibi Ipse dignet. Dicit g sic (vox). i. oratio (atqz cantus oim) scz deuotoꝝ hoim (collaudantiū). i. fil laudantiū (te deū ascendat) id est ascendat (vsqz sydera). i. astra (qz) p et (pulset intima) id est interiora ꝛ secretissima (celi) vbi scz est de cū sanctis suis. sic vt vox nostra audiatur ꝛ exaudiat eo mō sicut in veteri testamento qñ fiunt sacrificij oblati ascendit in celū. qz hoc erat signū q acceptū erat apud deū. Sile est apud psalmista. Dirigatur domine oratio mea sicut incensum in conspectu tuo ꝛc. Sydus ꝛ stella differunt. qz sydus p prie collectio stellaꝝ est in aliquo ligno. vt thauro ariete ꝛc. Stella vero vnica est ꝛ sola

Adest nanqz festiuitas et dies venerabilis. in qua celū pro meritis laurentius ingressus est

(Nanqz) p qz (festiuitas). i. solennitas (adest) pñs est (ꝛ venerabilis dies). i. celebris ꝛ honorabilis (in qua) scz die (beat laurētius ingressus est celū p meritis). i. pter merita sua. bona opa ꝛ ꝓtutes in retributōem premij put clarius specificat in versu sequenti Martyriū aūt beati laurentij qd hodie colitur ꝛ eius virutes hanc diem venerabilē ꝛ festiuam redddunt. quemadmodū bene dicit littera

Per totum annũ lxix

Qui superatis ignibus et impijs tortoribus. seuis deuictis hostibus. nunc gaudet in celestibus

(Qui) scz laurentius (ignib) carbonũ (superatis z impijs tortoribus) id est crudelib punitoribus. quia ministrantib prunas insultabat leuita xpi eos deridendo z prunas ipas p nihilo reputando. vnde dixit Valeriano Carbones tui mihi sunt refrigeriũ. tibi aũt supplicũ eternũ Et ad Decũ dixit Assatus sum. iã versa z manduca Et sic (gaudet nunc in celestib) z hoc dico (seuis hostib deuictis) id est dyabolis sugatis. Seuus a um. id est crudelis. seuerus. id est magnus z fortis

Ipse dignetur dominum rogare clementissimum. vt ab eternis ignibus nos soluat et demonibus

Subiũgit petitio q̃ elicit ex ꝓsu p̃cedẽti hoc mõ. Quia btus Laurentius ignẽ carbonũ supauit z hostes dyabolos ꝛuicit. g̃ a sili (Ipe). s. laurenti (dignet rogare). i. velit orare (clementissimũ dñm) nostr iesum xpm (vt) idẽ dñs (soluat). i. liberet (nos ab eternis ignib) iferni (z demonib) id est dyabolis. O clemens dr q de iusto multũ remittit z q nõ est multũ irascibilis. Deo patri zc. patet satis per se.

m Aria mater domini eterni patris filij. fer opem nobis omnibus ad te confugientibus.

Iste hymn dirigit ad dñam nostrã q̃ cantat in natiuitate sua. Et diuiditur. qr pmo autor petit opem fieri ab ea oib ad eã ꝛfugientib Secdo ad recõmẽdatõem marie ꝓginis dr quõ de incarnat ẽ. ibi Deũ de deo. subiũgẽs illi rei vtilitatẽ. ibi. Nũc nasci. Dicit g̃ pmo. O (maria mater dñi) xpi iesu fm humanitatẽ (filij eterni patris) fm diuinitatem (fer). i. da (nobis oib ꝛfugientib ad te). i. accessum hñtib (opem). i. auxiliũ. z bene potes. qr filius tuus te nihil negans honorat

Deum de deo genitum. tu genuisti filium. qui non habet initium in te sumpsit exordium

Hic ponit modũ incarnatõnis ꝓbi dei ex maria. ac p id obsecratio nra de ope ferẽda ꝛfirmat. q̃si diceret fer opez. z merito. qr (tu genuisti dñm a q̃ omne bonũ z omne auxiliũ pẽdet (filiũ) iesum xpm. exintem (deũ) filiũ (genitũ de deo) patre. hoc ẽ dei patris deũ filiũ. z (q nõ hz initiũ) diuinitatis. qr eter (sumpsit). i. accepit (exordiũ) humanitatis siue pncipiũ (i te) scz maria (de deo). i. a deo. z sic de ponit ipropie z nõ put dr circũstãtiã carnis materialis. Exordiũ ꝓprie initiũ loquẽdi dr apud oratores a q incipiũt tenuiolentiã auditor captantes. hic vero ponit p pncipio incarnatõnis

Expositio hymnorum

Celum terramq; qui regit in te formatus extitit. quē mundus totus non capit in tuo ventre iacuit.

¶ Plura ōt hic ad recōmendatōem matris marie (Qui regit celū terrāq;) scz de⁹ dñs oīm. cui obediūt celestia ⁊ terrestria (extitit). i. fuit (formatus). i. fact⁹ de spūsco (in te). s. maria. ⁊ ille (quē mūdus tot⁹ nō capit). i. nō sufficit plenarie capē cōprehēdere seu intelligere. qr incōprehēsibil' imensus ⁊ infinite ꝑtutis ē. ⁊ sic a ꝑtute finita capi ⁊ intelligi nō ꝑt (iacuit). i. deuit (in tuo vētre). i. in tuo vtero. scz carnal'r. Et in isto elucet specialis dignitas ⁊ singularis grā ꝑginis marie. quaten⁹ digna fuit dñm ⁊ creatorē celi ⁊ terre in vtero suo portare ⁊ in mundū edere.

Deus et homo nascitur vnus et christus colitur. iesus redemptor omnium saluator atq; gentium.

¶ Clarius hic designat fructū ventris gloriose virginis marie. qr deus et hō fuit ⁊c. In quo etiā ostenditur maxima teniuolentia dei ad nos homines. maxima quoq; humilitas. vt de solio glorie sue descenderet in vterum virginis marie. dolores ⁊ miserias humane fragilitatis vna nobiscū et ꝑ nostra redemptione passurus. Dicit ergo sic (Deus ⁊ hō nascit') scz ex te virgine maria. deus eīm fuit ⁊ hō factus est. nō tñ duo sed vnus est christus. quare sequtur (⁊ colitur vnus christus) nō hō ꝑ se. nō deus ꝑ se. sz vnus christus ex duabus illis naturis. q̄ noiatur (iesus redēptor) id ē liberator (atq; saluator omnīū gentium) id est hominū. Vel sic potest construi. Iesus redemptor ⁊c nascitur deus ⁊ homo ⁊ colitur vnus christus Iesus interp̄tat' saluator. ⁊ sic aptū nomē est filij dei pro nobis incarnati. qō ⁊ ab angelo impositū est ei priusq̄ in vtero conciperet Luce. ij.

Hunc nasci nobis profuit. a morte nos eripuit. pro nobis ipse mortuus et nos per illum viuimus.

¶ Ponit hic vtilitatē incarnatōnis ⁊ natiuitatis dominice ex virgine maria dicens (Hunc) scz filium dei (nasci) in hunc mundū (ꝑfuit) id est vtile fuit (nobis) scz hominib⁹. qr ipe (eripuit nos) id est liberauit (a morte) id est a ꝑpetua dampnatōne. quā incurrimus ex peccatis ꝓmi nostri parentis ade. vnde (ipe mortuus) in patibulo crucis (ꝑ nobis) id est ꝑpter nos ab eterna morte liberandos Iuxta illud. O mors ero mors tua ⁊c. (et sic nos viuimus) id est vitam eternam habemus (per illum) scz iesum christum. Propter peccatum ade omnes eiecti eram⁹ ⁊ exclusi a vita eterna siue gloria celesti ad quam nūc ꝑtingere possumus si volumus tenefitio passionis ⁊ mortis dominice. Vel (viuimus) tam vita inferiori q̄z superiori. quia semp stamus sub gubernatōne christi. Vnde Siue viuim⁹ siue morimur domini sumus.

Per totum annũ lxx.

b ymnum canamus gratie christo qui rex est glorie.
martyris victoriam ducamus ad memoriam.

In laudẽ beati Lamberti epi ⁊ martyris fact⁹ ẽ hic hymnus In quo admonemur laudare xpm regẽ glorie de victoria martyris lamberti q̃ hodie colit declaratis meritis ⁊ ꝓtutib⁹ sanctitat⁹ sue. Et in fine ponit ⁊ narratur occasio mortis sue. ibi Crimẽ pipini. Sic hortat nos autor (canamus).i.cãtemus vel dicamus (hymnũ).i.canticũ laudis (gratie)s^e^ qua deus nos donat.vel (gratie).i.gratificatõis siue gratiarꝝ actõis (xpo qui est rex glorie).i.celestis leticie ⁊ beatitudinis (⁊ ducamus).i.reuocemus (victoriã martyris) lamberti (ad memoriã) nostrã.reuoluendo ⁊ repetendo vitam ⁊ innocentem mortem iustissimi viri

Assunt sacra solennia.quibus docet ecclesia. qua sit virtute preditus lambertus martyr inclitus

(Sacra solennia) festa (assunt) id est presentia sunt. in (quibus ecclesia) catholica (docet) id est predicat (qua virtute inclitus) id est insignis et notabilis (martyr lambertus sit preditus) id est ornatus

Ite solẽne est idẽ qd celebre.⁊ dr a soleo ⁊ annus.qr solet fieri singulis annis. Inclitus.id est gloriosus vel nobilis. Et dr ab in ⁊ cleos qd est gloria quasi valde gloriosus.⁊ corripit mediam.

Inuictus in certamine athleta christi nomine.fidem sinceram tenuit.et charitate micuit

Hic exprimitur virtus qua preditus fuit beatus Lambert⁹ de qua in versu pcedente dixerat autor. Quia (inuictus athleta) .i. insupabilis pugil siue pugnator (in certamine) passionis sue (noie xpi).i.ꝓter xpm.⁊ ꝓter veritatẽ q̃ xps ẽ.quã ipe ostanter docuit ⁊ affirmauit.quare interemptus fuit.sicut dicet versus sequẽs (tenuit sincerã fidẽ) .i. purã integram ⁊ impmixtã aliqua heretica prauitate (⁊ micuit) resplenduit vel clarus fuit (charitate) scz ad deum ⁊ proximum

Crimen pipini prohibens.curam solerter adhibens. incestus damnat nuptias vere saluti noxias.

Hic singularisat illud in quo fortitudo aliaqꝝ merita beati viri principaliter claruerũt.q̃ occasio interfactõis ⁊ mortis sue fuerat. Pro cuius intellectu sciendũ est q̃ brũs lãbertus increpauit pipinũ regem francorũ de meretrice q̃dã quã tenebat. Cui⁹ rei occasione Bodo meretricis frater ꝓgregato exercitu domũ epi circũquaqꝝ obsedit. Beatus vero lãbertus p puerꝝ quendã auisatus deliberauit nõ manu forti se defendere vel le.sz potius p veritate morendo trũphare. Et sic impij irruentes in eũ in orõne prostratũ interimerũt. Hoc vult dicere versus iste Beat⁹ ergo lambertus (prohibens crimen pipini) regis francie cum meretrice (adhib⁹

tens curā solerter).i.dans operā,diligēter (dānat).i.culpat ⁊ arguit (nuꝑ
tias incestus).i.adulterij.vel in alijs libris (incestas).i. non rite factas
ſz ꝓhibitas.⁊ (noxias).i.nociuas (vere saluti).i.ad verā salutē. Incestus
us ui ꝓprie dr coitus cū ꝯsanguinea Jn incesto as are verbū actiuū.i. taliꝑ
ter impudicare ſm Hug.ſz hic ꝓ adulterio ponit. Pipinus eñ vxorē leꝑ
gittimā habuit.⁊ sup hoc cū meretrice se ꝯmiscuit Jn incestuosus qd adul
ter dici pt. Adulterū cū ꝯmittit cū ꝯiugato vel ꝯiugata. Stuprū ꝯmit
titur in virginē.vel etiā in viduā honestā. Dicit etiā incestus a um.id est
pollutus.nō rite factus.sed ꝯtra ꝓhibitōem iuris ⁊ ecclesie.

Hinc vt sumatur vltio presul datur supplicio.penam suf/
fert alacriter. quam placat causa iugiter.

Jste ꝓsus coheret pcedenti.qz eñ sanctus Lābertus arguit pipinū de
adulterio cū meretrice pdicta. g fecit Dodo frater meretricis vt h secꝗ.
vñ (psul).i.eps lābertus (dat supplicio).i.in supliciū mortis (vt vltio).i.
vindicta (sumat hinc).i.de hac re narrata in pcedenti versu. Et beatꝰ lam
bertus (suffert).i.patitur (alacriter).i.lete vel fortiter (penam) mortis
(quā) mortē (causa) scz veritas ⁊ iusticia quā defendebat (placat).i.ꝯten
tat mitigat remunerat (iugiter) id est perpetuo. quia exinde obtinuit vi
tam sempiternam in retributōnem a domino deo.

Jtē supliciū a supplicare venit. qd est ꝓprie plicare genu ⁊ ceruicē put
in rogādo fieri solet.⁊ sic ꝓ rogare siue petere cū tali gestu ponit. qre sup
pliciū ꝓprie precatio dr. Sed qz in pena sumēda etiā precatio qñqz inter
uenit.ꝓ pena ipa transsumit.eo mō quo triūphus qui est honor ob victo
riam illatus poni inuenitur pro ipa victoria ꝓter quā fit triūphus

De sancto andrea

D Ecus sacrati nominis vitamqz nomē exprimit. hoc
te decorum predicat crucis beate gloriam

Ad sanctū andreā apostolū dirigit hic hymnus. Jn quo autor themā
sumit ab interptatōe nois andreas.illā adducēs ꝑ laudē sancte crucis.in
qua sanctus andreas trāsuersaliter affixus mortē passus est. Deinde ibi.
(Jam nos faueto) oratōem facit ad sanctū andreā. Dicit g ꝓmo sic. O
andrea (nomen) tuū scz andreas (exprmit).i.dr fcat vel importat (decus)
id est honorē (sacrati nominis).i.sancte ⁊ bone fame (qz) ꝓ et (vitā) bonā
Unde andreas interptatur decorus qualis fuit in vita sua. ⁊ vt nomen
conueniat aptius rei fcate ꝑ sanctā crucē sacratū est. qz in ea ipse obtinuit
vt merito decorus diceret. Uñ sequitur (gloria) id est honor (beate cruꝑ
cis) in qua tu pependisti (predicat).i.dicit (te decor).i.pulcrū (hoc) noie
Jtem decus dicitur honor siue honorificentia ex rebus bene gestis im
pensa. Decor est pulcritudo rei vel persone. Etiam honestas dicitur si ad
virtutem referatur.

Andrea christi apostole hoc ipso iam vocabulo signaris

isto nomine decorus idem mystice

O (andrea apostole christi) id est o nuncie filij dei. Apostolus greci vocabulū dicitur latine nuncius vel missus. tu (idem signaris) id est interpretaris (iam hocipso vocabulo) id est hoc nomine andreas (mystice) id est mysterialiter (isto nomine decorus) qz andreas interpretat decorus. Item mysterium pma syllaba cum greco y. dicit honor funebris. vel archanū. vel allegorica z spūalis featio. Inde mysticus a um. id est allegoricus vel interpretatiuus spiritualiter.

Quem crux ad alta prouehit. crux quem beata diligit. cui crux amara preparat lucis futura gaudia.

Iste versus dr in quo residet ille decor a quo sanctus andreas decorus recte appelletur. sic (quē) andream (crux prouehit). i. leuat z erigit (ad alta). i. ad altos honores in celis apud deū. z in terris apud hoies (quē beata crux diligit) amat. Ipse em audacter z ostanter gloriā beate crucis pdicauit. quare merito crux siue xpus crucifixus dilexit ipm. Vnde andreas mirabiliter dilexit crucē. qz dixit o sancta crux amator tuus semp fui z desiderauī te amplecti o bona crux. z sic hic fuit mutuus z reciprocus amor. qui verus amor dr. male em amat q̄ non redamatur (cui) andree (amara crux preparat) id est disponit vel obtinere facit (futura gaudia lucis) scz celestis. Crux dr amara. quia penalis plurimū z ignominiosa fuerat Non em erat illo tempore ignominiosius z turpius genus mortis q̄ per crucem. quare etiam beato petro vt extraneo dabatur crux sed beato Paulo tanq̄ ciui romano dabatur gladius

In te crucis mysterium cluit gemello stigmate. dum probra vincis per crucem. crucisq̄ pandis sanguinem

Expressius tangitur hic z declaratur decor sancte crucis in beato andrea. qz (mysterium) id est decor z gloria (crucis cluit) id ē apparet. Et venit a verbo cluo is cre. id est defendere z spendere vel apparere (in te) andrea (gemello stigmate) id est duplici cicatrice vel signo relicto in te. Primū stigma ē (dū) p qñ. tu (vincis). i. superas (pbra). i. improperia z cōtumelias (p crucem). i. p mortem crucis. quia mors finis malorū est Secundum stigma est (q̄) p et (pandis) id est aperis vel effundis (sanguinem crucis) id est tu facis crucem sanguine tuo manare. sicut sanguine christi magistri tui in ipsa pendentis manauit z rubefacta fuit.

¶ Item stigma atis. id est cicatrix. Vnde de beato Francisco dicitur q̄ habuerit stigmata quinq̄ vulnerum xpi in corpore suo. Et ad Galathas sexto habetur. Ego em stigmata domini iesu in corpore meo porto. id est cicatrices eius. Item probriū. i. dedecus ignominia vel iuicium. Inde opprobrium z exprobrium. i. scādalum vel improperiū Inde opprobrare

Expositio hymnorum

et exprobrare. id est conuiciari vel improperare

Jam nos foueto languidos. curamq; nostri suscipe. quo per crucis victoriam celi petamus patriam

Oratio est ad beatū andreā hoc modo O andrea apl'e xpi (foueto). i. refocillato vel iuuato (iā nos languidos). i. infirmos & debiles ex defectu bonoꝝ opeꝝ (q;). p et (suscipe). i. assume in te (curā). i. custodiā siue curationē vel sanandi operā (nostri). i. de nobis. Fouere multa fcat (scz nutrire aspergere ꝓstituere recreare tueri &c. (quo). i. vt. & sic q̄ est ꝓiūctio causalis dicens causam finalē sicut vt & quin. Q; aūt & ḋa dicūt causam efficientē (petamꝰ). i. accedamꝰ nos (patriā celi). i. regnū celoꝝ. Celū ḋr domiciliū siue habitatio beatoꝝ. Et vocat a theologis patria. & locus iste terrestris vocat via (p victoriā crucis). i. quaz habuisti in cruce de malis omnib' & incōmodis huius seculi triumphando vt in versu p̄cedenti dicebatur. dum probra vincis per crucem.

Katherine collaudemus virtutum insignia. cordis ei presentemus et oris obsequia. vt spe certa respiremꝰ per eius suffragia.

Hymnus iste est de beata katherina. Et p̄mo incitat nos ad laudes et obsequia ꝓginis sancte katherine. Scdo ibi. Fulta fida. & deinceps vsq; ibi. Huiꝰ g̃. recitat hystoriā. Et in vltimo ꝓsu noiato iā oz̄em facit. Ita exordik. nos xpifideles (collaudemꝰ). i. sil laudemꝰ & recōmēdemus (insignia). i. p̄clara & p̄cipua ornamēta (ꝓtutū). i. bonoꝝ opeꝝ (katherine) virginis. & (p̄sentemꝰ). i. offeramꝰ (ei obsequia). i. seruitia (cordis & oris) nostri. pfecte videlicet & intime deuotōis. qñ cor ꝓcordat ori. sc in illū finem (vt respiremus). i. resurgamus. vires resumamꝰ vel ita viuamꝰ sub (certa spe) eterne beatitudinis obtinende (p suffragia). i. subsidia depcatōnis p nobis apud deū (eiꝰ) katherine Ite obsequi. i. inseruire vel p ꝓplacere ponit. Jñ obsequiū. i. seruitiū vel obtēperatio ad grām & ꝓplacentiaz vñ Theretius. Obsequiū amicos veritas odiū parit. Suffragiū ꝓprie ē auxiliū siue patrociniū qd prestat aduocatus. Est etiam opus depcatōis pro animabus factum

Fulta fide katherina iudicem maxentium non formidat lex diuina sic format eloquium. q; confutat ex doctrina doctores gentilium

Incipit hystoria (katherina fulta). i. ornata. armata. adiuta. protecta. vl' sustentata siue ꝓfirmata. Fulcio is ire. i. ornare vel sustinere. vñ Virgiliꝰ Atlantis duri celū qui vertice fulcit. hoc est sustinet. Suffulcire id est iuuare vel sustentare (fide) id est p fidem catholicam (nō formidat) id ē nō timet (iudicem maxentiū). i. imperatorē. qui oēs circū quaq; ad alexandriū ꝓuocauit ad immolandū dijs &c. videat hystoria (lex diuina) quā edo

tā fuit. vel (lex diuina) id est celestis gratia (sic format eloquiū) id est eloquentiam virginis katherine quando disputabat in p̄sentia maxentij iudicis cū doctoribꝫ p eū ꝓuocatis (q̄ ꝓfutat) id ē ꝓfundit ⁊ vincit (doctores gentiliū) id est infidelium (ex doctrina) eorꝫ scz ex p̄ncipijs phie

Confutare. id est confundere refutare spernere vel reijcere

Victi christum confitentur relictis erroribus. iudex iubet vt crementur. nec pilis nec vestibus nocet ignis. sed torrentur inustis corporibus.

Doctores p̄tacti (victi) p̄ beatā katherinā (ꝓfitenk xp̄m) in eū credendo (erroribꝫ) gentilitatis sue (relictis). i. postpositis. q̄re cōmotus maxentius (iudex iubet vt cremenk). i. cōburenk. Et factū ē miraculū. qz (ignis nec nocet pilis). i. criniby (nec vestibꝫ) p̄ p̄seruatōem dei (ſz torrenk). i. voluunk ⁊ vertunk in igne (corporibꝫ) eorꝫ (inustis). i. nō ꝓbustis. ita q̄ mortui sunt ex hmōi ꝓcrematōe. ſz ad extra nō apparuit. qz igne ꝓsumptō corpora illesa inuenta sunt. ⁊ sic de post sepeliebantur.

Torrere fcat ꝓ tere assanda apud ignē. vel rapide voluere aquā In torrens. i. aqua ipetuose fluēs. vel fcat cremare. vt ibi in ara crucis torridū. i. cremarū In p̄ma fcatōe videt h̄ poni. vl' etiā i tercia si ad iteriora referat

Velut aurum quod probauit fornacis adustio. nam quos foris conseruauit christus ab incendio. coxit intus ⁊ purgauit fides et confessio

Cōparatōem facit iste ꝓlus Et ōt (nam) p̄ qz (fides) suscepta (coxit intus). i. ab intra (⁊ ꝓfessio) errorꝫ suorꝫ ⁊ peccatorꝫ (purgauit). i. emūdauit illos doctores (quos) xp̄s (ꝓseruauit). i. custodiuit (foris). i. ab extra (ab incendio). i. ignis lesione (velut). i. sicut (aurꝫ. qd̄ adustio fornacis p̄bauit). i. examinauit ⁊ depurauit. Sicut enī ignis separat ⁊ depurat oēz aliā minerā ab auro nihil auri ꝓsumendo. ita ignis iste depurauit ⁊ separauit oēm peccati scoriā ⁊ gentilitatis errorē. fide ⁊ ꝓfessione accedētibꝫ ⁊c. Aliter p̄t ordinari ista ꝓstructio ꝓnectendo ip̄ius p̄ncipiū ad finē versus p̄cedentis sic (ſz torrenk). i. cremank scz ad intra (inustis corporibꝫ) scz ad extra (velut aurꝫ ⁊c.) ⁊ sic melius ꝓcordat cū versu p̄cedenti

Post hec blandis rex molitur virginem seducere. nec promissis emollitur. nec terretur verbere. cōpeditur custoditur tetro clausa carcere.

(Post hec) q̄ dicta sunt. qz nō potuit p̄ficere (rex molit). i. laborat ⁊ conat (seducere). i. a fide abducere (ꝓ ginē) katherinā (blandis). i. dulcibꝫ ꝓbis (nec emollit). i. nec mollior fit seu inducitur ad ꝓsentiendū regi (promissis). i. p̄missionibꝫ regis (nec). i. etiā nō (terret verbere). i. verberibꝫ. qz

scorpionib⁹ cesa fuit. Ecce tres vias q̃b⁹ erat rex aggressus ꝑginē katherinā. scz blādicijs. pmissionib⁹ z ꝓbrib⁹. Et qz post oia ista adhuc ꝓsentire recusauit (cōpedit). i. cōpedib⁹ claudit z ligat. z (custodit). s. ꝑ famulos regis (clausa). i. reclusa. in (tetro carcere) scz fedo z obscuro Mollire. i. conari. molere est grana terere siue frangere. Mollire. id est mollificare. Tetrū dr qd est fetidū amāz impiū obscuz. z in alijs qualitatib⁹ sp ad malaz partem ꝑ ꝓditōne materie trahitur fcandam.

Hinc rex furit z tabescit. nec intra cor capitur. q̃ nox ibi noctem nescit nox in diem vertitur. soli turba multa crescit. ieiuna reficitur.

(Hinc) id est post hoc (rex) scz maxentius (furit z tabescit) id ē in animo ꝑturbatur z consternitur. Item tabes est putredo de corpore fluens Inde tabeo es ere. id est tabidum z fetidū esse. Inde tabescere verbū inchoatiuum ꝑ eodem. sed si ad animā referatur ꝑturbatio dr. Tabes etiā extrema macies est. quia post longum fluxum saniei. corpus ad extremaz tabem. id est maciem ꝑuenit. quasi non sit vlterior materia saniei ꝑcrean de relicta (nec) id est nō (capitur) id est intelligitur (intra cor) s^e suum (q̃ nox nescit ibi) in carcere (noctem) id est obscuritatē. qz (nox vertit in diez) qz celesti lumine carcer illuminabat a dño deo. z (multa turba) scz angelorum apparentiū ibidē (crescit soli) id est solitarie virgini katherine z etiaz (ieiuna reficitur) id est cibatur alitur ꝑ columbam candidam que de celo escam sibi portauit. Jussit cm̄ iudex vt ꝑ duodecim dies fame cruciaret. sed interim refecta est vt hic dicitur.

Clause lumen ne claudatur elucet porphirio. qui regine federatur fidei collegio. quoz fidem imitat ducētena concio

¶ Pro intellectu notandū. q̃ rex alijs negotijs impeditus habuit aliqd recedere a loco. Interim regina cū porphyrio duce militie amore ꝑginis visitande media nocte carcerē intrauit. z vidit carcerē magna claritate illuminatum atqz angelos vulnera sua pungentes. quos katherina post lōgam p̄dicatōem ad fidē ꝓuertit z cū eis ducentos de familia regis. qui oēs ꝑ regē carnificati sunt. sicut hystoria longius narrat. Hoc dr iste versus q̃ sic exponit (ne lumen) scz celeste (claudat clause) katherine. in testimoniū veritatis illius rei z miraculi ostensionē (elucet) etiā (porphirio. q̃ federat) id est ꝓcordat z ꝓiungit (regine collegio) id est societati (fidei) qz oēs simul fidē receperūt (quoz) scz porphirij z regine (fidē ducentena concio) id est ducentoz militū multitudo (imitat) id est sequtur. College em̄ dicunt duo vel plures ad vnū negotiū deputati. z sic tales dicuntur vnius potestatis quasi pariter electi. Inde dr collegium. id est talis societas. Concio dr multitudo populi cōgregata. Dicitur etiam illa oratio quam orator facit ad congregatōnem

Huius ergo concionis concordi constantia. vim humane passionis pari patientia superemus. vt cuz bonis letemur in gloria Amen.

Finaliter ad versum p̃cedentẽ annectit oratio. dicens (ergo) nos (superemus vim). i. amaritudinẽ ⁊ duriciẽ (humane passionis) id est quam homines nobis inferre pñt (pari patientia). i. sili ⁊ (pcordi pstantia). i. vna⁄ nimi pseuerantia (huius pcionis) p̃dicte (vt letemur cuz bonis in gloria) celesti. quasi diceret Sicut dicta concio sua constantia ⁊ patientia humana tormenta superauit ⁊ eterna gaudia per hoc obtinuit. ita similiter pcedat nobis deus vt sic faciamus

S Ancte dei preciose prothomartyr stephane. qui virtute charitatis circumfulsus vndiqz. dominum pro inimico exorasti populo.

Presens hymnus ptinet orõem ad bẽatũ stephanũ in duob̃ versib̃ q̃ sibi cõdependẽt Et in vltimo dr gloria sancte trinitati. dicẽs O (sancte stephane p̃ciose) id ẽ gloriose (pthomartyr dei). i. pm⁹ martyr Sanctus em stephanus fuit pmus matyr post passionẽ dni ⁊ ascẽsionem eiusdẽ. qz eodẽ anno tercia die mẽsis augusti (q̃ circũfulsus) id est circũornatus (virtute charitatis) id est diuini amoris (vndiqz) ex omni ꝓte (exorasti dñm p inimico ꝓplo). i. p te lapidantib̃. inter quos fuit Saulus. q̃ hac oratõne postea p dñm pueruſus est. Et ita bñ dr exorasti. id est induxisti orõne tua dñm. vt tibi in petitõe tua pdescẽderet sicut in Saulo fecit Actuum. ix. Item differunt exorare ⁊ orare. qz orare est simplr rogare. sed exorare est rogare ⁊ impetrare siue rogando inducere. nihilominus planius stat pro orare. Itẽ q̃ brũs stephanus p inimicis suis orauit habet Actuũ. vij. vbi dr. Positis aũt genub̃ clamauit voce magna dicens. Domine ne statuas illis hoc peccatũ. In quo claruit magna ꝓfectio charitatis. nobis in exemplum vt simile faciamus.

Funde preces pro deuoto tibi nunc collegio. vt tuo propiciatus interuentu dominus nos purgatos a peccatis iungat celi ciuibus.

Nic pficit sma p̃oris ꝓsus O stephane q̃ exorasti ⁊c. (funde nũc p̃ces p collegio). i. societate (deuoto tibi) deditor dedicato supplicãti (vt dñs ꝓpiciatus). i. ꝓpicius factus siue reconciliat⁹ (tuo interuentu) p tuã intercessionẽ (iungat ciuib̃ celi nos purgatos a peccatis) s̃c nostris.

Gloria ⁊ honor deo vsqz quo altissimo ⁊c.

Require supra in hymno Lustra sex ⁊c. qz ibi expositus est

Expositio hymnorum

De sancto Iohanne

p Reco preclarus sacer et prophetaregis eterni para

nymphus almi. vox q̃ clamantis. domino potenter

dirige callem

Hymnꝰ iste ad sanctũ ioannẽ baptistã dr. ⁊ ē orõ q̃dã ad eũ. cuiꝰ snia
ꝑmo ꝓplex in tercio ꝓsu Primus eñ ꝓsus ntñ hz. sedꝰ relatiñ p iplicatio
nem. tercꝰ ꝓbũ. ⁊ sic tandē resultat vna euocatio Et in vltimo ꝓsu petit
idē a sctã trinitate qd in alijs Primꝰ ꝓsus ꝓtinet diuersa noia iohis bapti
ste. Dicit sic Tu (pclarꝰ pco). i. notabilis nũcius siue pclamator (⁊ sacer
ꝓpheta) vt ibi. Tu puer ꝓpheta altissimi vocaberis (paranymphus) pcur
sor (almi eterni regis). i. xpi almi ab alendo. qz nos alit. Paranymphꝰ gre
ce dr pnubꝰ vel auspex latine. q̃ scz de nuptijs auspiciũ capiebat. ex pte vi
ri ad hoc datꝰ ⁊ exhibitꝰ Pronubꝰ ex pte mulieris. Sz qz hmõi auspicia
christiana religio nõ recipit. sacerdos sic dici pt q̃ in locuz auspicionis alia
officia facit Hic pcursor dici pt (q̃). p et (vox clamãtis) sc in deserto (di
rige). i. para (dño callē). i. viã (poteter) i. cũ potẽtia. sicut dr Esa. xl. Ego
vox clamãtis in deserto parate viã dñi rectas facite semitas eiꝰ Et habet
recitatiue Iohis pmo Marci pmo Mathei. iij. Luce. iij. In pdictꝰ no
minibꝰ ꝓcant diuersa merita beati ioãnis baptiste. qz ī pcone progatia pdi
cationis. In ꝓpheta progatiua cognitõnis. In pcursore ꝑparationis. In
voce humilitatis. Et in angelo progatiua ꝓginitatis. q̃bꝰ oibꝰ sctũ ioã
nes clarus fuit. ⁊ ob id merito dictis nominibꝰ nominat.

Qui redemptorem digito notasti rite tollẽtem scelus omne

mundi. intimans agnum pietate cunctũ soluere mundum

(Qui notasti). i. mõstrasti (redẽptorẽ) scz iesum (digito) sc tuo. dicẽs
Ecce agnus dei ⁊c. Ioãis pmo (tollentẽ). i. auferentẽ (rite). i. bñ (omne
scelus mũdi). i. peccatũ hoim de mũdo. p metonomiã. ꝓtinens p ꝓtento
Et qz agnus pius est (intimans). i. ꝓcans (agnũ) scz iesum (soluere). i. li
berare (cunctũ). i. totũ (mundũ. pietate) id est misericordia

Angelus cum tu vocaris alti. iura formãtem flagita to

nantem. quatenus sanctis sociemur astris arce polo

Hũc pficit snia hꝰ mõ (cũ). i. qz (tu) pco pclarꝰ q̃ notasti ⁊c. (vocaris
angelꝰ). i. nũcius (alti). i. excelsi dei. vt ibi Ecce ego mitto angelũ meũ añ
facie tuã ⁊c. Hic venit orõ (flagita. i. ora (tonantẽ) scz iouem summũ deũ
(formantẽ). i. ꝓstituentẽ (iura) scz naturalia. positiua ⁊ diuina (q̃tenus)
vt (sociemur sanctis astris). i. electis dei. in (arce). i. in summitate (polo
rum). i. celo Flagitare est vehementer ⁊ plus q̃ postulare qd est exi
gere ⁊ rem quasi debitã p meritis petere. Item quatenus ꝓcat vt. vel
quoniã. vel inq̃tum. vel p qua re ⁊c.

Per totum annum lxxiiij

Hocq; tu presta genitor supne. nate superni dator ac redē
ptor. spūs rector tribue p̄ camur omne p̄ euum Amen.

¶ Idem fit hic ad sanctā trinitatem qd̄ in versu precedente ad ioh̄em (q̄) p̄ t. nos (precamur). i. rogamus o (tu superne genitor). i. pater in diuinis (presta hoc) quod dictū est. t o tu (nate supni) id est o fili dei altissimi (dator ac redemptor) presta hoc. t etiam o tu (spiritus rector tribue) hoc (per omne euum). i. semper Amen.

Rates vnanimes federe nexili mecum participes luminis annui. quo solis hodie fulmitat orbita. martini reuebens festa celebria.

¶ Ad laudem beati martini episcopi iste hymnus decantatur. In q̄ autor primo inuitat nos vna secum cantare sancto martino. Secundo ponit causam quare id merito faciamus. subdens merita t virtutes preclari viri ibi Martinus qm̄. Tertio p̄ludit merito beato viro esse psallendū. ipsi condescendendo in eo quod approbat vel improbat petendo finaliter a xp̄o vt beatus martinus prospera faciat nostra tempora. ibi. His nos subsidijs. Primus versus dependet ad sēcūm. t ibi sententia perficitur. Exponitur ergo sic. O (fratres) nos (vnanimes). i. cōcordes (nexili federe). i. connexa vnione sacre fidei. Nexile cm̄ dicitur qd̄ nexum est. sicut tinctile quod tinctum est (participes). i. participantes (mecuz) scz cum autore presentis hymni (annui luminis). i. singulis annis lucis (quo) lumine (orbita). i. reuolutio vel transitus (solis reuehēs). i. reducens (celebria festa martini) episcopi (fulminat). i. choruscat vel refulget (hodie). i. in hac die. quasi diceret. vos fratres in vna fide concordes ac religione. qui mecū gaudetis de annuo lumine presentis diei festi sancti martini nunc reuoluti. Cantemus t̄c. ita vt sit p̄ceptio p̄sonarū indirecta sic vos cum me cantemus. sicut tu cum me debemus. ponendo personaz concipientem in ablatiuo Quid sit orbita dictum est supra in hymno Gloriua cunctis t̄c.

Cantemus pariter carmen amabile martini meritis. opido nobili clerus cum populo consonet organo. grandi nam volupe est psallere gaudio.

¶ Nos christiani (cantemus pariter). i. simul (amabile carmen). i. dulce t delectabile canticū (meritis martini) episcopi. imo quod maius est (clerus cum populo). i. doctus cum indocto (consonet). i. canat (opido). i. valde. t est media p̄ducta (nobili organo). i. bene apto. s. puro corde. Causaz reddit (nam psallere). i. cātare (grandi gaudio). i. magna leticia ad honorem beati martini (est volupe) id est delectabile t voluptuosum. quia pium est congaudere martino.

Expositio hymnorum

Martinus quoniam vota fidelium attēdit. tribuens cū/
cta salubria. confert hic famulis rite canentibus stellis aureo
la serta micantibus.

¶ Hic dat causam quare psallenduz ⁊ cantandū sit sancto martino.
Unde volupe est psallere ⁊c. (qm martinus attendit). i. aspicit ⁊ grata
recipit (vota). i. desideria (fideliū) id est deuotoꝝ suoꝝ (tribuēs) id ē do/
nans (cuncta salubria). i. salutaria ipsis. que sez ab eo desiderāt. vel si ha
beatur (accendit). i. ardere facit ⁊ ascendere coram deo. ita vt accepta sint
apud deū. Et (confert). i. ꝓcedit (famulis (suis (canentib) eidem (hic)
id est in hoc mūdo vel in hoc tpe (rite). i. debite (aureola serta). i. aureas
coronas. cū (stellis micantib). i. cū choruscantibus lapidib celestis cla/
ritatis Aureolus a um. i. aureus. Jn aureola. i. aurea corona. q̄ a deo
cōfertur martyrib doctorib ⁊ virginibus in signū specialis meriti ⁊ pre
rogatiue. Sertū em dr corona de floribꝫ facta. virginibus imponi solita.
vn Virgilius. Serta procul capiti tantum delapsa iacebunt.

Cunctis candelabrum luminis extitit. a multis tenebras
et expulit. virtutum statuit crescere germina. in quorū fuerāt
pectore crimina.

¶ Hic ponit plura merita beati martini dicens. Martinus (extitit)
id est fuit (cunctis) hominib suo tempe existentib (candelabruz lumis)
est id exemplū bone vite. vt pz in euangelio. Sic luceat lux vestra corā ho
minibus. vt videant opa vestra bona. ⁊ glorificent patrem vestrū qui in
celis est (et expulit a multis) hominibus (tenebras mortis). i. peccata q̄
rum stipendiū est mors. hoc est eterna damnatio. p suam doctrinam ⁊ su
am sanctam ꝓuersationē (statuit germina). i. fructus primo pullulātes
(virtutum). i. bonoꝝ operuz (crescere) in illis (in quoꝝ pectore). i. corde
(crimina). i. peccata (fuerant) quia tales p suam sanctam ꝓuersationez
ad fidem ꝓuertit. ⁊ ad rectam vitam.

His nos subsidijs vndicꝫ prediti pangamus proprio cā/
tica presuli. laudemus parili voce quod approbat. dānemus
vigili mente quod improbat.

¶ Concludit ex predictis. Ergo (nos prediti his subsidijs). i. haben/
tes dicta subsidia beati martini. vel (p̄diti). i. ornati vel armati (vndicꝫ)
id est ab omni parte (pangamus) id cantemus (proprio presuli). i. ꝓprio
episcopo nostro martino (cantica) id est carmina. Et sic (laudemus pa/
rili voce) id est vno ⁊ eodem consensu. illud (quod) ipse (approbat) id est
laudat. vt est bonum siue virtus. et (damnemus) id est reprobemus (vi/
gili mente) id est corde vigilanti. id (quod) ipse (improbat) id est re/
probat et arguit. sicut est malum siue peccatum. Quasi diceret prosequa

mur cum ipso bona. ⁊ fugiamus similiter mala cum ipso.

Martinū precibus gens modo gallica dignis sollicitet. nostraq; patria martinus faciat tēpora prospera. christe mundi salus o tibi gloria.

¶ Rogatio est hoc mō (gens gallica). i. pplus francie (sollicitet mō) id ē sollicite aggrediatur ⁊ pulset nūc (martinū dignis precib). i. debitis ⁊ gruis orationib (q̄). p ⁊ (nostra patria). i. nostra diocesis scz traiectensis vel similis vbi canit hic hymnus. etiā sollicitet ⁊c. q̄ scz (martin⁹ faciat. pspera tempa) vite nostre. vt feliciter ⁊ quiete viuamus in hoc seculo. Finaliter glorificat christum dicens (o christe salus mūdi). i. redemptor vel saluator (gloria). i. honor (sit tibi) Amen.

Salue crux sancta. salue mundi gloria. vera spes nostra. vera ferens gaudia. signum salutis. salus in periculis vitale lignum vitam portans omnium.

¶ Ad sanctā crucē dr hic hymn⁹ in quo ꝓmo salutat sancta crux diuersis nominibus laudatiuis designata. Secdo ostendit sctām crucē adorandā esse ibi. Te adorandā. Tertio ponitur effectus eius ibi. Originale. Quarto fit oratio ad xpm quatenus nos defendat a morbis corporis ⁊ anime. ibi. Protege. Vltimo laudatur sancta trinitas. Sic ergo dicit primus versus. O (sancta crux salue). i. sis salutata. o (gloria). i. honor (mundi salue) que es (nostra vera spes. ferens). i. donans (vera gaudia) que es (signū salutis). i. nostre redēptionis ⁊ que es (salus). i. salutio (in periculis). i. in necessitatib. angustijs ⁊ terroribus. q: tunc signo crucis nosipsos signamus contra dyabolu. ne se immisceat. sed vt effugetur. iuxta illud. Crux fugat omne malum (vitale lignum). i. viuificū quia (portans vitam oim) scz iesum xpm. qui in ligno crucis pro nobis mortuus. nos per peccatum primi parentis mortuos reuiuificauit.

Periculum a perio is ire. i. discrimen salutis. sed a pereor verbo antiquo dicitur experimentum. Inde periculū facere. significat experiri Terentius. Fac periculum in litteris.

Te adorandam. te crucem viuificam in te redempti dulce decus seculi semper laudamus. semper tibi canimus. p lignū serui. per te lignum liberi.

¶ Hic ostendit sanctam crucem fore adorandaz his verbis. O (dulce decus). i. honor (seculi). i. mundi. nos (redempti in te) id est per te crucem (laudamus) id est commēdamus (semper te adorandam) id est dignam adorari. ⁊ (te viuificam crucem) id est vitam facientem siue dantē Et nos (canimus tibi semp) qui prius eramus (serui) id est seruilis cōditionis (per lignuz) supple paradysi. de cui⁹ fructu cōtra mandatū dei

Expositio hymnorum

adam gustauit. ac per hoc in seruitutem redactus est. ⁊ a paradyso expulsus. sed modo (liberi). i. liberati (per te) lignū sancte crucis. Unde dr paulus. Nos aūt gliari oportet in cruce dñi nri ihu xpi in q̃ est salⁿ vita ⁊c.

Originale crimen necans in cruce nos a priuatis christe munda malis. humanitatem miseratus fragilem. per crucem sanctam lapsis dona veniam.

¶ Hic ponit effectus sancte crucis cum deprecatione ad christum. O (christe) iesu qui es (necans). i. delens vel extinguens (originale crimē) id est peccatum. videlicet ade primi nostri parentis. in quo originatum ē ⁊ ab eo in posteros trāsmissum. ⁊ ita inest toti humanitati (in cruce) moriendo in ipsa (munda nos a priuatis malis) id est occultis delictis. vl (priuatis malis) a delictis vniuersis proprijs. Et breuius sic. O christe tu delesti crimen originale omnibus hominib⁹ quādo pependisti in cruce. ita similiter delere velis ver virtutem sancte crucis in nobis omnia nostra ꝓpria crimina vel occulta crimina. Et tu (miseratus fragilem humanitatem) id est debilem ⁊ inconstantem humanam naturam (dona lapsis) supple nobis in peccatum (veniam). i. indulgentiam ⁊ remissionem peccatorum (per sanctam crucem) quam tu proprio corpore tuo sacrasti ⁊ propterea in ea multa mirabilia operaris.

Protege. salua. benedic. sanctifica populum cunctum crucis per signaculum. morbos auerte corporis ⁊ anime. hoc cōtra signum nullum stet periculum.

¶ Oratio est. O xpe (ꝓtege. salua. benedic. sanctifica cunctū populū) xpianum (p signaculuz). i. per signū (crucis) sc̄ sancte. ⁊ (auerte). i. remoue (morbos). i. infirmitates (corpis ⁊ anime) ⁊ sic tandē (nullū periculū stet) id est stare vel durare possit (contra hoc signum) crucis. Auerto is ere actiuum. i. remoueo. Sed auertor deponentale. i. sperno. Vñ boetius. Heu heu q̃ surda miseros auertitur aure.

Sit deo patri laus in cruce filij. sit coequalis laus sancto spiritui. ciuibus summis gaudium sit angelis. honor in mūdo crucis exaltatio vel inuentio Amen.

¶ Hic laudatur sancta trinitas hoc modo (Laus). i. laudatio (sit deo patri in cruce filij) sui. scz iesu xpi domini nostri (coequalis laus) id ē similis gloria (sit spiritui sancto) id est paradito. ⁊ (gaudiū). i. letitia ⁊ exultatio (sit angelis summis ciuibus) id est celestib⁹ incolis. ⁊ (exaltatio) sublimatio (vel inuentio) id est repertio (crucis) sc̄ sancte. qr duo sunt festa. sit (honor) id est reuerentia (in mundo) quia totus mundus gaudet et exultat in solennitate sancte crucis.

Per totum annū lxxvi

r Emigius presul meritis ortucq; venustus. Francorq;
domino gentem peperit luculentam.

Istud ē carmē heroycū qd loco hymni dr de sancto Remigio remēsis ecclesie archiepo. Iste beatus Remigi⁹ regē z gentē francorq; ad fidē conuertit. sicut tāgit hec pma ps. Et claruit miraculis. multis remedia prestando. sicut dr ps secda. Qui vt nobis sltr subueniat petit ps tercia. Partes patebunt in pcessu. Dicit pmo sic (Remigius psul). i. episcopus remensis (venust⁹). i. pulcer vel decorus (meritis). i. ꝓtutib⁹ (ortucq;). i. origine parentum (peperit). i. pcurauit pdicationib⁹ suis (dño francorq;). i. regi francorq; Clodoneo (gentē luculentā). i. pulcrā z fulgidā luce sacre fidei qua sanctus remigius hanc gentē illustrauit. Remigius ēm dr a remi qd est pascens z geos terra quasi pascens terrenos doctrina. Venust⁹ dr a venere q dea pulcritudinis ē vel ipa pulcritudo. fm Papiā venustus. i. sapiēs modest⁹ ornatus facetus formosus. Luculentū dr pulcrū bonū p spicuū a luce. z dr a luce z lētos qd est plenū quasi luce plenū. hic ponitur pma breui. vix pt excusari. cū lux lucis sit pma longa.

Remedium prestans magnum precibus miserorum. Hic
mēbris redolendo sacris pius ac venerandus.

Construe. s^c beatus remigius (prestans precib⁹ miserorq;) id ē hominū defectuosorq; (magnū remediū) id est auxliū z medelā (h) s^c remigius exstens (pius). i. benignus (ac venerādus). i. honorādus (redolēdo) bene olendo (sacris mēbris) hoc de reliquijs in tūba sepulchri inclusis intelligi potest. qr bene redolebāt. z patientibus remedia ab eis prouenerunt. Remedium pma breuis ē. z h longa ponitur. q autoritate nescitur. Apparet q autor huius hymni plus sententiā q̄ metri mēsurā pēsauit. Et simlr i multis hymnis videbit. q̄ pterea rithmi poti⁹ q̄ metra appellari merebūt

Subueniat nunc magnificus nostris quoq; votis Eterne
patrie ciues fore quo mereamur.

Oratio ē que elicitur ex pdictis hoc mō (quoq;) p ecia Idē remigius qui solet prestare remediū precib⁹ miserorq; (magnific⁹). i. gloriosus diuersis meritis z ꝓtutib⁹ (subueniat nūc). i. in pseni (nostris votis). i. desideriis vel petitionib⁹ (quo). i. vt (mereamur fore ciues). i. incole z inhabitatores (eterne patrie). i. regni celestis. qd nobis tribuat q sanctū Remigū gratijs z donis illuminauit eūq; glorie sue pticipē fecit

¶ Hymnarius cū bona expositōne notabilicq; cōmento magna cū diligentia correctus. cū q̄pluribus alijs hymnis ꝓus nō additis elaboratissime impressus in sancta Colonia p Henricū Quentell. Anno incarnationis dominice. M.cccc.nonis decēbris

92052